

Projekt

Strategia Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016 – 2022

KWIECIEŃ 2016

Spis treści

1.	Wprowadzenie	2
2.	Diagnoza społeczno-gospodarcza	4
2.1.	Ogólna charakterystyka.....	4
2.2.	Infrastruktura	7
2.3.	Stan i ochrona środowiska	12
2.4.	Bezpieczeństwo	24
2.5.	Sytuacja demograficzna i społeczna gminy Zawadzkie	30
2.6.	Opieka zdrowotna	37
2.7.	Pomoc społeczna.....	38
2.8.	Obszary gminy wymagające rewitalizacji.....	42
2.9.	Organizacje pozarządowe	43
2.10.	Kultura w gminie Zawadzkie.....	46
2.11.	Sport i rekreacja w gminie Zawadzkie	52
2.12.	Turystyka	55
2.13.	Oświata w gminie Zawadzkie	57
2.14.	Gospodarka	63
2.15.	Analiza budżetu gminy w latach 2012-2014.....	68
3.	Analiza SWOT	73
4.	Misja i wizja	79
5.	Plany strategiczne Gminy Zawadzkie na lata 2016-2022	80
6.	Wskaźniki operacyjne.....	88
7.	Spójność z dokumentami strategicznymi	91
8.	System wdrożenia, monitoringu i ewaluacji strategii	95
9.	Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Gminy na lata 2007-2015	100
10.	Badania ankietowe	107
11.	Spis tabel i wykresów użytych w Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016-2022.....	118

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016 – 2022 jest dokumentem wspomagającym zarządzanie Gminą Zawadzkie oraz skutecznym narzędziem w procesie rozwoju gminy. Strategia, koncentruje się na pełnej eksploatacji wewnętrznego potencjału przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i ograniczaniu oddziaływania zagrożeń. Systematyzuje ona działania władz, wskazuje na priorytety inwestycyjne, kreuje stabilność i przewidywalność, eliminuje niejasności, co do przyszłego funkcjonowania i wizerunku jednostki samorządu terytorialnego. Strategia jest wynikiem kompromisu pomiędzy zainteresowanymi stronami – władzą samorządową, mieszkańcami oraz podmiotami gospodarczymi. Opisana forma kreacji gwarantuje rozwój w oparciu o szeroką reprezentację społeczną. Jest również bodźcem angażującym przyszłych beneficjentów w prace nad przyszłością swojej gminy.

Punktem wyjścia do prac nad nową strategią rozwoju była między innymi analiza stanu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2007-2015. Wiele inwestycji i przedsięwzięć wynikających ze strategii zostało wykonanych, a zadania niewykonane podlegały ocenie ich aktualności i przydatności w kontekście rozwoju gminy na kolejne lata. Ramy czasowe strategii przyjęto zgodnie z nową perspektywą w regionalnych i krajowych dokumentach o charakterze strategicznym. Ramy mają również ścisły związek z nowym okresem programowania funduszy Unii Europejskiej. Wobec tego horyzont czasowy Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie, przyjęto na lata 2016-2022, mając na uwadze stosowanie zasady „n+2”, uwzględniającej rozliczanie pomocy unijnej.

Podstawą do zainicjowania prac związanych z opracowaniem dokumentu była Uchwała Nr VI/34/15 Rady Miejskiej w Zawadzkim z dnia 30 marca 2015 r. w sprawie *przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016-2022*. W pierwszej kolejności wyznaczono pięć obszarów diagnostycznych:

- gospodarka,
- społeczeństwo,
- oświata, kultura, sport i rekreacja,
- uwarunkowania środowiskowe i ochrona środowiska,
- infrastruktura.

Proces tworzenia strategii na każdym etapie zakładał, iż głównym celem będzie pobudzenie debaty publicznej na temat kluczowych zagadnień i działań, problemów i barier, wpływających na jakość życia i ekonomię lokalną, uzyskanie opinii mieszkańców o kluczowych kierunkach rozwoju i najważniejszych zadaniach społeczności i samorządu. W trakcie spotkania w dniu 15 czerwca 2015 r., na które zaproszono mieszkańców gminy, a w szczególności liderów organizacji oraz grup nieformalnych działających na terenie gminy, wyłoniono pięć zespołów do prac nad projektem Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016-2022. Zarządzeniem Nr 153/XXV/2015 Burmistrza Zawadzkiego z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie powołania zespołów ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016-2022 wyznaczono skład osobowy poszczególnych zespołów. W każdym zespole wyłoniono lidera, który był odpowiedzialny za koordynowanie prac grupy. Członkami poszczególnych grup były osoby o wiedzy eksperckiej. Praca zespołów oparta była na indywidualnej analizie problemów i zagadnień rozwojowych gminy oraz konfrontacji tych opinii w trakcie spotkań zespołowych. Jedną z form konsultacji społecznych były badania ankietowe z mieszkańcami. Badania ukierunkowane były na ocenę stanu życia i zagrożeń występujących na obszarze gminy Zawadzkie. Zwrócono się również z pytaniami otwartymi do mieszkańców, które miały na celu określenie pozytywnych i negatywnych aspektów życia, szans na poprawę jakości życia, zagrożeń mogących wpłynąć na jakość życia w gminie oraz najważniejszych zadań, na które należy w pierwszej kolejności wydatkować środki publiczne. Ankietę można było wypełnić i wysłać za pośrednictwem Internetu ze strony internetowej www.zawadzkie.pl oraz dostarczyć w wersji papierowej do Urzędu Miejskiego w Zawadzkim.

Tabela 1. Skład osobowy zespołów ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie

Zespół ds. gospodarki	Zbigniew Brzeziński, Cecylia Cieślik, Maria Baran, Franciszek Poliwoda, Stanisław Kiełek, Beata Ibrom-Duda, Marek Szlachta, Bartłomiej Kowalczyk, Marian Zyłka, Zdzisław Siewiera, Urszula Piekacz, Eugeniusz Konik, Rafał Bujara, Mariusz Hałajko, Sabina Skrabania – koordynator
Zespół ds. oświaty, kultury, sportu i rekreacji	Wiesława Stępień, Małgorzata Rabicka, Gabriela Gosztyła, Ewa Trepka, Renata Grzybek, Maria Andrzejewska, Małgorzata Koziół, Róża Paprotna, Sonia Kaczmarzyk, Joanna Spałek, Urszula Piekacz, Beata Mańka-Kulik, Bernadeta Zyzik, Krzysztof Spik, Marcin Bula, Monika Skibińska, Bartłomiej Kowalczyk, Zbigniew Sworeń, Beata Ibrom-Duda, Bartosz Pamuła, Marek Kaczka, Aleksandra Labus-Gałaszka, Krystyna Wieszczyńska, Jacek Pietrzela, Stefan Macioszek, Marcin Łoński – koordynator
Zespół ds. infrastruktury	Leszek Kleczko, Damian Dubiel, Danieliusz Gałaszka, Eugeniusz Konik, Jan Czanguleit, Norbert Czapla, Jakub Orłowski, Urszula Piekacz, Aleksandra Labus-Gałaszka, Renata Grzybek, Arkadiusz Chętnicki, Beata Ibrom-Duda, Małgorzata Koziół, Henryk Bartoszek, Dorota Klysek – koordynator
Zespół ds. społecznych	Janina Sklorz, Henryk Bartoszek, Sybilla Czech, Andrzej Maryniak, Arkadiusz Chętnicki, Jerzy Polinski, Norbert Czapla, Michał Baryga, Beata Mańka-Kulik, Marek Kutyla – koordynator
Zespół ds. uwarunkowań środowiskowych i ochrony środowiska	Jan Czanguleit, Zbigniew Brzeziński, Zdzisław Siewiera, Danieliusz Gałaszka, Aleksandra Labus-Gałaszka, Halina Cytacka, Renata Augustyniak, Eugeniusz Konik, Karina Bartoszek – koordynator

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym etapem konsultacji było umożliwienie zapoznania się z treścią całego dokumentu mieszkańcom gminy, poprzez umieszczenie projektu strategii na stronie internetowej gminy oraz podczas spotkania prezentującego założenia strategii.

Prace nad strategią podzielono na następujące etapy:

- Diagnoza społeczno-gospodarcza (wykorzystanie dotychczasowych prac nad kształtowaniem polityki rozwoju, analiza danych statystycznych).
- Określenie kluczowych dla rozwoju gminy obszarów działań i interwencji.
- Analiza sytuacji w obszarach kluczowych – SWOT (zestawienie szans i zagrożeń rozwojowych oraz identyfikacja silnych i słabych stron).
- Określenie wizji i misji rozwoju gminy Zawadzkie.
- Ustalenie celów strategicznych i operacyjnych oraz sformułowanie zadań służących osiągnięciu poszczególnych celów.
- Określenie zasad monitorowania, weryfikacji oraz aktualizacji strategii.
- Przygotowanie i przedłożenie Radzie Miejskiej projektu strategii.

2. Diagnoza społeczno-gospodarcza

2.1. Ogólna charakterystyka

Historia Gminy Zawadzkie

Pierwsze wzmianki dotyczące terenów wchodzących w skład gminy Zawadzkie pochodzą z XIV wieku. Dotyczą one funkcjonującej na tym terenie kuźni w Żędowicach oraz parafii w Kielczy. W 1752 hrabia Norbert Colonna uruchamia w Żędowicach prymitywne piece typu dymarki. 25 lat później drewniany kościół w Kielczy ulega zniszczeniu, a na jego miejscu powstaje kościół murowany. W 1790 roku utworzono kolonię węglarzy nazywaną Filipolis (od imienia hrabiego Filipa Colonna). Na początku XIX wieku powstaje kolonia Świerkle, a w 1824 roku kolonia Bemowskie dla robotników huty w Żędowicach. Po wybudowaniu Zakładu Zawadzkiego w 1836 roku (od nazwiska pierwszego dyrektora generalnego Franciszka von Zawadzki), powstaje następna kolonia robotnicza nazwana Zawadzkie (wcześniejsza nazwa to Moczydoły, a to ze względu na wielość bagien i stawów w okolicach płynącej nieregularnie rzeki Mała Panew). Była to dzielnica domów wybudowanych na północny-wschód od ówczesnych pieców fryszerskich. Tak więc już ponad 170 lat temu huta stała się zalążkiem przyszłego miasta przemysłowego. W 1880 r. powstało Stare Zawadzkie - obecnie rejon ulic: Andrzeja, Księdza Wajdy, Stawowej, a w roku 1888 - Żydownia, zwana także Palestyną (ufundował ją bogaty Żyd wrocławski Izrael Pinczower, stąd nazwa). Połączenie okolicznych osad w samodzielną gminę pod nazwą Zawadzkie nastąpiło na mocy Dekretu Pruskiego z 31 maja 1897 r. Już wówczas posiadała ona szereg obiektów typowo miejskich: szkoły, szpital, aptekę, stację kolejową oraz dwa kościoły: katolicki i ewangelicki. W czasie I wojny światowej wybudowano na terenie huty centralną kotłownię z kominem wysokim na 96 metrów, który jest najbardziej widocznym hutniczym akcentem w krajobrazie miasta. W okresie międzywojennym powstawały kolejne zespoły mieszkalne. Z tego okresu pochodzi m.in. budynek dzisiejszego Urzędu Miejskiego w Zawadzkim, stacji kolejowej i obecnego gimnazjum w Zawadzkim. W latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku powstały zespoły mieszkalne przy dzisiejszej ul. Powstańców Śląskich i ul. Nowe Osiedle, a w latach siedemdziesiątych - hala sportowa i żłobek. W 1954 r. Zawadzkie otrzymało status osiedla. Punktem zwrotnym rozwoju całej gminy stały się lata 1961-1965, kiedy w hucie wybudowano walcownię oraz ciągarnię rur stalowych. Prawie z całej Polski przyjeżdżali tu ludzie do pracy. Huta rozwijała się i rozbudowywała, a wraz z nią miejscowość, która przestała już być tylko osiedlem robotniczym. Droga od kolonii robotniczej do miasta zamknęła się datą 7 lipca 1962 roku, kiedy to na wniosek radnych Zawadzkie uzyskało prawa miejskie.

Położenie fizyczno-geograficzne

Gmina Zawadzkie leży we wschodniej części województwa opolskiego, na wysokości 210 – 240 m n.p.m., na lewym brzegu rzeki Mała Panew. Od północy graniczy z gminami Dobrodzień i Pawonków, od wschodu z województwem śląskim, od zachodu z gminą Jemielnica i od północnego zachodu z gminą Kolonowskie. Powierzchnia gminy wynosi 8 224 ha. Pod względem podziału fizyczno-geograficznego gmina położona jest w makroregionie Niziny Śląskiej, we wschodniej części mezoregionu Równiny Opolskiej, nad rzeką Mała Panew. Na terenie zdelimitowano następujące podrzędne jednostki podziału regionalnego:

- Dolinę Małej Panwi – obejmującą północną i wschodnią część gminy. W jej skład wchodzi zespół holocenijskich i plejstocenijskich tarasów rzecznych Małej Panwi z licznymi meandrami i starorzeczami w części przykorytowej oraz wydłami na zalesionych tarasach plejstocenijskich,
- Wzniesienia Baruckie – obejmujące południowo-zachodnią, zalesioną część gminy. Charakterystyczną cechą wzniesień jest nałożenie na niewysoki i zróżnicowany hipsometrycznie wał utworów polodowcowych licznych pagórów wydmych.
- Równinę Kielczy – obejmującą południowo-wschodnią część gminy. Pokryta niewielkiej miąższości utworami lodowcowymi równina na południu, przy dawnym PGR Napłatki (gmina Wielowieś), graniczy z makroregionem Wyżyny Śląskiej i jej mezoregionem Chełm.

Niezależnie od przyjętego podziału geograficzno-fizycznego analizowanych terenów charakterystyczną cechą terenu gminy Zawadzkie jest graniczne położenie na styku trzech dużych jednostek regionalnych podziału fizyczno-geograficznego Polski (jednej niziny i dwu wyżyn), co ma swoje konsekwencje w stanie walorów i zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej.

Przynależność do związków międzygminnych, stowarzyszeń oraz innych organizacji

Mając na uwadze realizację przedsięwzięć o zasięgu ponadgminnym, Gmina Zawadzkie na podstawie zawartych porozumień, umów i stosownych uchwał przynależy do:

Związek Gmin Śląska Opolskiego

Gmina przystąpiła do związku na podstawie Uchwały Nr VIII/43/91 Rady Miejskiej w Zawadzkim z dnia 23 stycznia 1991 r. w sprawie przystąpienia Gminy Zawadzkie do Związku Gmin Śląska Opolskiego.

LGD Kraina Dinozaurów

Stowarzyszenie LGD Kraina Dinozaurów powstało w 2008 roku z Fundacji o tej samej nazwie, w celu realizacji zadań w ramach programu LEADER. Początki działań Krainy Dinozaurów to rok 2005, kiedy znaleziska paleontologiczne w Krasiejowie zainspirowały dwie założycielskie gminy: Kolonowskie i Ozimek, do współpracy. Obszarowo Kraina Dinozaurów obecnie obejmuje już 7 gmin województwa opolskiego, z trzech powiatów. Są to poza wymienionymi: Chrzęstowice, Dobrodzień, Turawa, Zawadzkie, Zębowice. Teren Krainy Dinozaurów położony jest w województwie opolskim na Równinie Opolskiej wchodzącej w skład Niziny Śląskiej i w całości położony jest w zlewni rzeki Małej Panwi i jej dopływów. Priorytetem LGD jest wykorzystanie posiadanych walorów turystyczno – rekreacyjnych obszarów, a w szczególności odkrycia paleontologicznego na skalę światową – do stworzenia możliwości rozwoju obszarów wiejskich, aktywizacji lokalnej społeczności wiejskiej i pobudzenia inicjatyw społeczno – gospodarczych.

Porozumienie o współpracy partnerskiej gmin i powiatów Subregionu Kędzierzyńsko-Kozielskiego

W dniu 5 czerwca 2013 r. zawarto Porozumienie o współpracy partnerskiej gmin i powiatów Subregionu Kędzierzyńsko-Kozielskiego. W ramach porozumienia realizowano projekt "Zintegrowane podejście terytorialne szansą rozwoju Kędzierzyńsko-Kozielskiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego", którego celem strategicznym było wzmocnienie zdolności Kędzierzyńsko-Kozielskiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego do kreowania wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz poprawy jakości życia mieszkańców. W grudniu 2015 r. przystąpiono do prac nad utworzeniem stowarzyszenia, którego celem będzie wspieranie i rozwijanie idei samorządu terytorialnego oraz dążenie do rozwoju społeczno-gospodarczego jednostek samorządu terytorialnego tworzących Kędzierzyńsko-Kozielski Subregionalny Obszar Funkcjonalny poprzez:

- wspólne planowanie rozwoju - uzgadnianie i rozstrzyganie zagadnień rozwojowych,
- promowanie partnerskiego modelu współpracy jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów,
- integrację działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju jednostek samorządu terytorialnego,
- podejmowanie wspólnych inicjatyw gospodarczych i społecznych oraz realizację wspólnych przedsięwzięć prorozwojowych, mających na celu zrównoważony, wszechstronny rozwój obszaru funkcjonalnego,
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację przedsięwzięć prorozwojowych i wspólną realizację projektów,
- wymianę informacji i doświadczeń w zakresie wykonywanych zadań własnych Stowarzyszonych jednostek samorządu terytorialnego,
- administrowanie wspólną infrastrukturą i pozostałym posiadanym majątkiem,
- promocję i działalność informacyjną,
- współpracę z wszelkimi osobami oraz instytucjami o podobnych celach działania,
- inne działania realizujące cele statutowe.

W dniu 29 lutego 2016 r. Rada Miejska w Zawadzkim wyraziła zgodę na utworzenie przez Gminę Zawadzkie wraz z Gminą Bierawa, Gminą Cisek, Gminą Jemielnica, Gminą Kędzierzyn-Koźle, Gminą Leśnica, Gminą Pawłowiczki, Gminą Polska Cerekiew, Gminą Reńska Wieś, Gminą Strzelce Opolskie, Gminą Ujazd, Powiatem Kędzierzyńsko-Kozielskim i Powiatem Strzeleckim Stowarzyszenia pod nazwą „Kędzierzyńsko-Strzelecki Subregionalny Obszar Funkcjonalny”.

Miasta partnerskie

Gmina Zawadzkie utrzymuje bliźniacze i partnerskie kontakty z następującymi miastami:

Dubnica nad Vahom, Słowacja - Data podpisania aktu partnerstwa - 2 lipca 1998 r.

Współpraca z Dubnicą odbywa się głównie na płaszczyźnie sportowej i kulturalnej. Na płaszczyźnie sportowej od ponad 20 lat współpracują ze sobą kluby sportowe (kiedyś nieistniejący już HKS STAL), aktualnie ASPR Zawadzkie z HK Dubnica (grający aktualnie w I lidze słowackiej). Drużyny spotykają się turniejach i sportowych rozgrywkach. Dotyczy to zarówno pierwszej drużyny, jak i młodzików i juniorów. Wymiana finansowana jest ze środków własnych klubów. W ostatnich latach szczególnie rozwinęła się współpraca na płaszczyźnie kulturalnej, dzięki zaangażowaniu prezesa Klubu Polskiego Środkowe Poważe, Zbigniewa Podleśnego. Klub jest organizatorem cyklicznych imprez kulturalnych, przy udziale środków finansowych Stowarzyszenia Wspólnota Polska oraz Ministerstwa Kultury Republiki Słowackiej. Należą do nich coroczne Spotkanie Zielonoświątkowe, Spotkanie Opłatkowe oraz współorganizowany razem z miastem Dubnica Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny. W imprezach tych brali udział: Orkiestra Dęta Miasta i Gminy Zawadzkie, Zespół Exodus, Zespół Ludowy Żędowanie, Zespół muzyczno-wokalny z ZSG Kielcza. Zespoły swoimi występami uświetniają imprezy kulturalne i promują Zawadzkie. Dzieci i młodzież mają okazję poznawać zwyczaje i tradycje sąsiadów oraz realia życia mniejszości polskiej na Słowacji. Dzięki współpracy z Klubem Polskim udało się zorganizować wspólnie z Klubem Seniora wizytę słowackich seniorów w Zawadzkim oraz rewizytę zawadzczańskich seniorów w Dubnicy.

Wahrenbrück, Brandenburgia, Niemcy - Data podpisania aktu partnerstwa - 2 października 1999r.

Od czerwca 2002 roku działa w Wahrenbrück stowarzyszenie „Begegnung in Zawadzkie- spotkania w Wahrenbrück”, celem którego jest wspieranie współpracy i przyjaźni pomiędzy obydwoma miastami oraz wspieranie Domu Pomocy Społecznej. Główną inicjatorką i założycielką jest pani Gertraud Schwerdtfeger, od początku związana ze współpracą partnerską i całym sercem zaangażowana w poszerzanie kontaktów. Za inicjowanie kontaktów partnerskich oraz działalność społeczną otrzymała ona tytuł Honorowego Obywatela Miasta i Gminy Zawadzkie. Pani Schwerdtfeger wyróżniona została także w kwietniu 2002 roku prestiżową nagrodą Laur Ziemi Strzeleckiej – statuetką dla najwybitniejszych mieszkańców powiatu strzeleckiego. Stowarzyszenie wspólnie z lokalną organizacją Czerwonego Krzyża zorganizowało po powodzi zbiórkę darów dla mieszkańców gminy Zawadzkie.

Bockenem, Dolna Saksonia, Niemcy - Data podpisania aktu partnerstwa: 6 lipca 2002 r.

W Bockenem powstało stowarzyszenie współpracy Partnerschaftsverein z Bokenem, na czele którego stoi pani Ulrike Schumann. Stowarzyszenie zorganizowało podczas obchodów 850 lecia Bockenem stoisko miast partnerskich, na którym zaprezentowało się Zawadzkie oraz angielskie miasto Thornbury. Jeden ze wspólnych projektów polegał na zorganizowaniu pobytu grupy 25 seniorów z Bockenem w Zawadzkim. Turyści poznali Zawadzkie i okolice, brali udział w spotkaniu z lokalnym historykiem, mieli okazję nawiązać osobiste kontakty z mieszkańcami i przedstawicielami mniejszości niemieckiej. Ponadto Stowarzyszenie raz w roku przywozi dary (w postaci ubrań, używanego sprzętu medycznego, art. spożywczych) zebrane przez mieszkańców Bockenem, które przekazywane są wychowankom Domu Pomocy Społecznej oraz Ośrodkowi Pomocy Społecznej. Stowarzyszenie wspólnie z lokalną organizacją Czerwonego Krzyża zorganizowało po powodzi zbiórkę darów dla mieszkańców gminy Zawadzkie.

Czortków, Ukraina - Data podpisania umowy partnerskiej – 12.06.2005 r.

Miasto nad Seretem, położone w obwodzie tarnopolskim na Ukrainie. Współpraca rozpoczęła się od wizyty zawodników klubu piłkarskiego oraz tenisa stołowego w Zawadzkim. Zawadzkie reprezentowane przez Zespół Exodus uczestniczyło w obchodach święta Czortkowa. Zawadzkie

promowane było na stoisku przygotowanym przez Gminę Zawadzkie, które ustawione zostało w czasie święta na stadionie oraz przed Urzędem Miejskim.

Otrokovice, Czechy - Data podpisania umowy partnerskiej – 18.06.2006 r.

Współpraca rozwinęła się głównie na płaszczyźnie kulturalnej dzięki współpracy z Domem Kultury Otrokovicka Beseda. Dzięki niej zespoły z gminy Zawadzkie: Zespół Ludowy Żędowanie, Baraccuda, Zespół wokalny – instrumentalny z ZSG Kielcza, uczestniczyły w corocznej imprezie międzynarodowej „Kolędy trzech narodów” oraz innych imprezach kulturalnych organizowanych przez Ortokovicki Dom Kultury. Zespół czeski został zaproszony także do Zawadzkiego, gdzie występował podczas Dni Miasta. Dzieci ze szkół z gminy Zawadzkie uczestniczą w corocznym międzynarodowym konkursie plastycznym organizowanym przez dom kultury, zdobywając czołowe miejsca w kilku kategoriach wiekowych.

Vác, Węgry - Data podpisania umowy partnerskiej – 17.01.2016 r.

Podpisanie Aktu Partnerskiego między gminą Zawadzkie, a węgierskim miastem Vác zostało zainicjowane przez miasta partnerskie ze Słowacji oraz Czech, które już wcześniej podpisały umowy partnerskie z tym miastem. Vác to miasto w północnych Węgrzech, położone w malowniczym zakolu rzeki Dunaj u stóp poprzecinanej licznymi kamieniołomami góry Naszály (652 metry n.p.m.), ok. 30 km na północ od Budapesztu. Powierzchnia miasta to 61,63 km² i zamieszkuje tam ponad 33 tys. osób. Vác to spokojne miasto, które stanowi ważny ośrodek węgierskiego katolicyzmu, znajduje się tu np. trzecia co do wielkości katedra na Węgrzech, Pałac Biskupi, Kościół Franciszkanów, Kościół Pijarów. Można tu też zobaczyć jedyny w kraju łuk triumfalny, zwany Kamienną Bramą.

2.2. Infrastruktura

Infrastruktura drogowa

Gmina Zawadzkie posiada dostęp do najważniejszej osi komunikacyjnej regionu - autostrady A4 (z najbliższym zjazdem w odległości ok. 20km) oraz autostrady A1 (z najbliższym zjazdem w odległości ok. 46 km).

Sieć komunikacyjna gminy Zawadzkie tworzona jest przez:

drogi wojewódzkie:

- Nr 901 relacji Olesno - Dobrodzień - Zawadzkie - Wielowieś - Gliwice,
- Nr 426 relacji Zawadzkie - Strzelce Op. - Olszowa - Zalesie Śl. - K. Koźle,
- Nr 463 relacji Bierdzany - Ozimek – Zawadzkie;

drogi powiatowe:

- Nr 1803 O - ul. Strzelecka w Żędowicach, relacji Piotrówka – Żędowice kierunek Barut - 2,7 km,
- Nr 1803 O - ul. Wiosenna w Kielczy, relacji Kielcza – granica województwa śląskiego - 4,5 km;

oraz drogi gminne publiczne i wewnętrzne. Ponadto elementami uzupełniającymi infrastrukturę drogową gminy są chodniki, ścieżki rowerowe, obiekty inżynierskie tj. obiekty mostowe i przepusty oraz elementy odwodnienia dróg, głównie kanalizacja deszczowa i rowy odwadniające, które to elementy stanowią wyposażenie techniczne dróg.

Całkowita ilość dróg gminnych na dzień 31.12.2015 wynosiła 51,20 km, na którą składały się drogi o nawierzchni asfaltowej (podatne) o długości 35,0 km (Zawadzkie- 14,9 km oraz Żędowice i Kielcza 20,10 km), o nawierzchni betonowej wykonanych z betonu cementowego (sztywne) i betonowych elementów drobnowymiarowych (kostka betonowa) o łącznej długości 2,765 km (Zawadzkie – 2,72 km oraz Żędowice i Kielcza – 0,045 km). Ponadto na terenie Gminy wykonane są 24 obiekty mostowe usytuowane w pasie drogowym i stanowiące element połączeniowy pomiędzy drogami gminnymi.

Drogi gminne publiczne i wewnętrzne włączone są w sieć dróg wojewódzkich i powiatowych poprzez zjazdy drogowe i skrzyżowania.

Na przeważającej długości dróg gminnych występują różnego rodzaju uszkodzenia, do których zaliczyć można deformacje nawierzchni w postaci sfałowań i kolein, uszkodzenia termiczne i powierzchniowe, które powstały w wyniku niszczącego działania ruchu kołowego i wpływu klimatu. Również brak elementów odwodnieniowych dróg tj. kanalizacji deszczowej w pasie drogowym oraz

niedrożność studni chłonnych zlokalizowanych wzdłuż dróg gminnych wpływa na stan techniczny i wielkość uszkodzeń występujących w nawierzchni. Ponadto dla większości dróg gminnych o nawierzchni asfaltowej i betonowej wyczerpały się okresy eksploatacyjne tych nawierzchni pozwalające na utrzymanie nawierzchni w stanie sprawnym technicznie. Ogólny stan dróg gminnych należy ocenić jako dostateczny.

Parametry geometryczne dróg gminnych ograniczone są istniejącym zagospodarowaniem terenów, co w znaczny sposób utrudnia dostosowanie ich do wzrastającego ruchu. Powoduje to między innymi trudności w parkowaniu pojazdów oraz utrudnia płynny przejazd tymi drogami.

Istniejące obiekty inżynierskie, na które składają się obiekty mostowe i przepusty zlokalizowane na terenie administracyjnym gminy są w stanie dostatecznym a w niektórych przypadkach złym. W niektórych obiektach tych występują uszkodzenia w postaci ubytków betonu i zniszczeń powierzchniowych w elementach betonowych i stalowych konstrukcji, które są wynikiem braku zabezpieczeń antykorozyjnych i destrukcyjnego wpływu środowiska, niszczącego działania ruchu drogowego oraz zniszczonych elementów odwodnieniowych. Taki stan techniczny tych obiektów jest również wynikiem braku odpowiedniej gospodarki remontowej dla obiektów inżynierskich.

Chodniki stanowiące element pasa drogowego graniczą bezpośrednio z jezdnią i wykonane są z betonowych elementów drobnowymiarowych typu kostka betonowa POLBRUK i płytki betonowe. Na chodnikach na ulicy Opolskiej (droga wojewódzka nr 901) wykonana jest ścieżka rowerowa. Chodniki wzdłuż dróg gminnych wykonane są z płytek betonowych, które w większości są zniszczone i uszkodzone i wymagają przeprowadzenia prac remontowych.

Transport zbiorowy i indywidualny

Układ komunikacyjny na terenie gminy Zawadzkie ocenia się jako dostateczny w zakresie stanu technicznego i rozwiązań komunikacyjnych. Baza komunikacyjna gminy i powiązanie z drogami wojewódzkimi i powiatowymi zaspokaja podstawowe potrzeby mieszkańców w zakresie poruszania się transportem indywidualnym (samochody osobowe). Istniejąca infrastruktura drogowa (drogi gminne, wojewódzkie i powiatowe) zapewnia podstawowe połączenia pomiędzy miastami województwa opolskiego jak również województw sąsiednich. Natomiast nie jest ona całkowicie przystosowana do poruszania się transportu ciężkiego tj. samochodów ciężarowych, których ruch powoduje duże zniszczenia w istniejących drogach gminnych, które są również wykorzystywane w układzie komunikacyjnym gminy Zawadzkie i wpływa na wielkość przeprowadzanych remontów tych dróg. Koniecznym dla poprawy komunikacyjnej, a przede wszystkim bezpieczeństwa na obszarze gminy Zawadzkie, jest budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż drogi wojewódzkiej 901 przebiegającej przez gminę – na całej jej długości.

Transport zbiorowy (osobowa komunikacja autobusami i pociągami) jest w znaczny sposób uszczuplona (szczególnie transport kolejowy), jeżeli chodzi o połączenia pomiędzy miastami województwa opolskiego oraz śląskiego, co wpływa w znaczny sposób na wykorzystanie przez mieszkańców własnego transportu indywidualnego (osobowego). To z kolei wpływa na zwiększoną eksploatację dróg gminnych, a tym samym ich niszczenie.

Przez gminę przebiegają linie komunikacyjne PKS, łączące gminę Zawadzkie z miastem Strzelce Opolskie, gminna komunikacja pasażerska łącząca gminę Zawadzkie z gminą Krupski Młyn oraz linia kolejowa relacji Opole - Fosowskie - Zawadzkie. Szlaki kolejowe umożliwiają zarówno przewóz osób jak i towarów, jednakże z uwagi na zawieszenie połączeń kolejowych w kierunku Tarnowskich Gór obecnie są niewykorzystywane.

Najbliższymi portami lotniczymi obsługującymi loty krajowe i zagraniczne są lotniska we Wrocławiu oraz Katowicach. Najbliższy port rzeczny obsługujący szlak wodny żeglugi śródlądowej na rzece Odra znajduje się w Koźlu.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Gmina Zawadzkie jest w 99,9 % zwodociągowana. Sieć wodociągowa wykonana jest z żeliwa oraz PVC. Stan techniczny sieci jest dobry (w sołectwach) natomiast w mieście Zawadzkie - dostateczny.

Całkowita długość wodociągu (stan na 31 grudnia 2015 r.) wynosi 30 km, a ilość przyłączy wodociągowych wynosi ok. 2100 szt. Podstawowe zaopatrzenie w wodę prowadzone jest z poziomu triasowego (zbiornik wód podziemnych Opole - Zawadzkie GZWP 333) oraz uzupełniające z poziomu czwartorzędu w dolinie kopalnej rzeki Małej Panwi. Woda pobierana jest bez jakiegokolwiek uzdatniania na co dzień z dwóch studni głębinowych, w następujących lokalizacjach:

- Studnie głębinowe nr 1, 1z Zawadzkie, ul. Opolska 61 (działające na przemian),
- Studnia nr 5 Żędowice ul. Opolska.

Spółka Zaw-Kom posiada także rezerwowe punkty poboru wody:

- Studnia nr 3 Zawadzkie, ul. Chopina (otwór studzienny nieuzbrojony),
- Studnia nr 4 Zawadzkie, ul. Opolska (wykorzystywana w razie awarii studni nr 1,1z lub nr 5),
- Studnia nr 6 Zawadzkie, ul. Opolska (odwiert).

Wielkość poboru wód kształtuje się na poziomie (dane za 2015 r.) 397,1 tys. m³/rok.

Obszary objęte siecią kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Zawadzkie: miasto Zawadzkie, sołectwo Żędowice, sołectwo Kielcza Północ. Długość sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej to 43,12 km. Istniejący system kanalizacyjny miasta Zawadzkie wymaga modernizacji oraz rozbudowy zarówno sieci sanitarnej jak i deszczowej. Na terenie sołectw Żędowice (ul. Stawowa część, ul. Krótka, ul. Ziai, ul. Fredry część, ul. Kolejowa część) oraz sołectwo Kielcza Południe oraz ul. Zamoście, gdzie brak jest systemu kanalizacji sanitarnej nieczystości płynne gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych. Mając na uwadze ochronę zbiorników wód podziemnych z uwagi na brak odpowiednich warstw izolujących te zbiorniki od powierzchni terenu oraz doprowadzenie do odpowiedniej czystości wód rzeki Mała Panew na terenie sołectw wymagana jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej.

Ścieki sanitarne oczyszczane są w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Zawadzkim. Oczyszczalnia ta została zaprojektowana oraz wybudowana, aby docelowo przyjąć ścieki z terenu całej gminy. Do oczyszczalni przepompowywane są ścieki sanitarne z terenu gminy Zawadzkie w ilości 424,5 tys. m³/rok (ilość ścieków oczyszczonych w roku 2015), z czego 257,4 tys. m³/rok to ilość ścieków sprzedanych. Ilość przyłączy do sieci kanalizacyjnej (stan na koniec 2015 r.) kształtuje się na poziomie ok. 1300 szt. Analizując wyniki badań ścieków surowych oraz oczyszczonych stwierdzono wysoką sprawność oczyszczalni.

Jednym z problemów do rozwiązania jest wyeliminowanie części napływu wód deszczowych i pochodzących z infiltracji do kanalizacji sanitarnej.

Elektroenergetyka

System zasilania zewnętrznego liniami wysokiego napięcia rozbudowany jest w sposób zadowalający i stwarza dobre warunki dla przyszłej rozbudowy sieci średnich napięć, stosownie do potrzeb i kierunków rozwoju Gminy Zawadzkie.

Przez teren gminy przebiegają dwutorowe linie napowietrzne 110 kV relacji:

- Zawadzkie – Dobrodzień,
- Zawadzkie – Rokitnica przez Krupski Młyn,
- Zawadzkie – Rokitnica
- Zawadzkie – Ozimek (dwie linie),
- Zawadzkie - Lubliniec.

Na terenie gminy zlokalizowane są dwie stacje WN/ŚN:

- stacja 110/15 kV Zawadzkie,
- stacja 110/6 kV będąca własnością firmy Alchemia S.A oddział Walcownia Rur Andrzej w Zawadzkim.

Infrastruktura gazownicza

W 1992 r. oddano do użytku gazociąg magistralny Wielowieś – Zawadzkie, zaopatrujący w gaz byłą Hutę „Andrzej”. Stwarza to możliwość zaopatrzenia w gaz mieszkańców całej gminy. Gmina Zawadzkie nie jest w pełni wyposażona w system dostawy gazu przewodowego. W niewielkim stopniu

zgazyfikowane jest jedynie miasto Zawadzkie. łączna długość sieci gazowej w gminie wynosi 17,6 km, z czego 11,6 km zlokalizowane jest na terenie miasta Zawadzkie. Siecią tą zaopatrywane w gaz jest ok. 2 % mieszkańców miasta. Na terenie miasta Zawadzkie zlokalizowana jest również rozlewnia gazu płynnego.

Telekomunikacja i Internet

Sieć telekomunikacyjna w gminie Zawadzkie jest dobrze rozwinięta. Oprócz operatorów telefonii stacjonarnej swoje usługi oferują również wszyscy operatorzy sieci komórkowych działający na terenie kraju. Wraz z rozwojem sieci telekomunikacyjnej rośnie liczba ofert firm świadczących usługi internetowe poprzez infrastrukturę kablową oraz bezprzewodową. Podstawową barierą rozwoju Internetu szerokopasmowego jest brak nowoczesnej infrastruktury umożliwiającej przesył danych o wysokich parametrach (w mieście). Na terenie sołectw funkcjonuje Internet światłowodowy. Barierą komunikacyjną w odniesieniu do sieci telefonii komórkowej jest brak zasięgu w sołectwie Kielcza.

Ciepłownictwo

Podstawowym źródłem ciepła na terenie gminy Zawadzkie jest ciepłownia przy ul. Paderewskiego w Zawadzkim. Obsługuje ona głównie budynki mieszkalne, w tym komunalne (kubatura 38,9 dam³) spółdzielcze (kubatura 121,6 dam³) prywatne (kubatura 32,0 dam³) oraz urzędy i instytucje (kubatura 87,5 dam³). Moc zainstalowana w ciepłowni wynosi 8,80 MW, Długość sieci ciepłowniczej wynosi 8,4 km, z tego sieci przesyłowej i rozdzielczej 4,7 km. System ciepłowniczy w mieście Zawadzkie jest podzielony na dwa miejsca wytwarzania ciepła:

- Ciepłownia Miejska, znajdująca się przy ul. Paderewskiego wytwarzająca ciepło w okresie jesienno-zimowym,
- Kociołnia Gazowa, znajdująca się w węźle ciepłowniczym przy ul. Opolskiej 61E wytwarzająca ciepło w miesiącach letnich.

Ciepłownia opalana jest w 100% węglem kamiennym (miałem), co stanowi 96,8 % całkowitej produkcji ciepła. Natomiast w okresie letnim zapotrzebowanie na ciepłą wodę dla osiedla przy ul. Opolskiej 61, zaopatrywane jest z kotłowni gazowej, co stanowi 3,2% ogólnej produkcji ciepła.

Gospodarka odpadami

Od lipca 2013 r. w Polsce obowiązuje nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. System ten zakłada, że właścicielem odpadów komunalnych jest Gmina, która zobowiązana jest zorganizować odbiór i zagospodarowanie odpadów na swoim obszarze. Działając zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, Gmina Zawadzkie zorganizowała odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, na których powstają odpady. W drodze przetargu nieograniczonego wybrano podmiot, który odbiera i zagospodarowuje odpady komunalne – Konsorcjum firm: Zakład Gospodarki Komunalnej „ZAW-KOM” Sp. z o.o. z siedzibą 47-120 Zawadzkie, ul. Świerkłańska 2 – Lider konsorcjum oraz REMONDIS Opole Sp. z o.o. z siedzibą 45-573 Opole, Al. Przyjaźni 9 – Członek Konsorcjum.

Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady zobowiązani są do zawarcia indywidualnych umów na odbiór i zagospodarowanie odpadów z dowolnym podmiotem wpisanym do rejestru podmiotów odbierających odpady komunalne na terenie gminy Zawadzkie. Zgodnie z zapisami Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami zmieszane odpady komunalne są składowane i poddawane procesom odzysku i unieszkodliwiania na składowisku odpadów komunalnych w Dzierżysławiu. Zgodnie z obowiązującym Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Zawadzkie, mieszkańcy zobowiązani są po prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów n/w frakcji:

- szkło białe i kolorowe,
- opakowania z tworzyw sztucznych,
- papier i tektura,
- metal

- odpady ulegające biodegradacji,
- popiół.

Ponadto na terenie gminy Zawadzkie organizowana jest zbiórka odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon samochodowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, materiałów budowlanych i rozbiórkowych a także przeterminowanych lekarstw i chemikaliów.

W roku 2014 na terenie gminy Zawadzkie zebrano następujące ilości odpadów (dane w Mg):

- niesegregowane odpady komunalne - 1394,82,
- papier i tektura - 97,80,
- szkło - 127,22,
- tworzywa sztuczne - 124,03,
- popiół - 742,00,
- odpady wielkogabarytowe - 83,22,
- leki - 0,063,
- opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone - 0,05,
- odpady z betonu, gruzu ceglanego - 460,00,
- papa - 2,66,
- odpady biodegradowalne - 333,10.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami gmina ma obowiązek utworzenia Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. W roku 2015 rozpoczęto procedurę zmierzającą do utworzenia PSZOK w gminie Zawadzkie, na terenie składowiska odpadów komunalnych w Kielczy. Opracowana została koncepcja budowy PSZOK w trzech wariantach. W roku 2016 opracowana zostanie dokumentacja projektowa wraz ze stosownymi zezwoleniami, aby Gmina mogła skorzystać z dofinansowania w ramach środków zewnętrznych na budowę PSZOK.

Sytuacja mieszkaniowa

Jedną z barier rozwoju gminy Zawadzkie stanowi niski potencjał mieszkaniowy gminy. Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Opolu w latach 2011-2014 oddano do użytkowania jedynie 24 mieszkania. W tym samym okresie w gminie Brzeg, która zajmuje pierwsze miejsce w rankingu gmin województwa opolskiego pod względem rozwoju gospodarczego opublikowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego oddano do użytkowania 120 mieszkania.

Tabela 2. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2011 - 2014

	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
indywidualne	6	6	5	7
społeczne czynszowe	0	0	0	0
komunalne	0	0	0	0
zakładowe	0	0	0	0
spółdzielcze	0	0	0	0
ogółem	6	6	5	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Urzędu Statystycznego, http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_cechter.display?p_id=777770&p_token=0.3665563488269758

Słaby rozwój budownictwa w gminie wpływa niekorzystnie na sytuację na rynku mieszkaniowym. Szczególnie ilość mieszkań komunalnych oraz socjalnych jest niewystarczająca w stosunku do istniejącego zapotrzebowania.

Gmina Zawadzkie dysponuje 16 budynkami, w których znajdują się mieszkania komunalne – w 100% stanowiące własność Gminy Zawadzkie. Oprócz budynków komunalnych, mieszkaniowy zasób Gminy Zawadzkie tworzą tzw. wspólnoty mieszkaniowe, w których mieszkania są własnością zarówno osób prywatnych jak też Gminy Zawadzkie (43 budynki). Standard mieszkań komunalnych jest niski, wiele mieszkań nie posiada wężła sanitarnego oraz centralnego ogrzewania. Zgodnie z zapisami

w książkach obiektów stan techniczny budynków komunalnych należy określić jako dostateczny. Budynki komunalne nie spełniają norm w oparciu o wymogi cieplne i wymagają kompleksowej termomodernizacji.

Z uwagi na niewystarczające środki finansowe pozwalające na przeprowadzenie remontów mieszkań, a także na podniesienie ich standardów, od roku 2016 wprowadzono możliwość ubiegania się o najem mieszkania komunalnego w zamian za remont.

2.3. Stan i ochrona środowiska

Stan jakości powietrza atmosferycznego

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzi stałe pomiary emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych. Istniejąca sieć monitoringu jakości powietrza województwa opolskiego opiera się na pomiarach automatycznych i manualnych nadzorowanych przez WIOŚ oraz pasywnych prowadzonych przez WIOŚ przy współpracy ze Starostwami Powiatowymi i Urzędem Miasta Opola. Lokalizacja stacji pomiarowych spełnia wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1032). Na terenie gminy Zawadzkie brak jest punktu pomiarowego. Najbliższe stacje kontrolno-pomiarowe zlokalizowane są w Strzelcach Opolskich, Dobrodzieniu oraz Ozimku.

Raporty zawierające wyniki badań jakości powietrza publikowane są na bieżąco na stronie WIOŚ w Opolu (www.opole.pios.gov.pl). Monitoringiem objęte są:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C₆H₆),
- ozon (O₃),
- pył PM 2,5,
- pył PM 10, a także zawarty w nim ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd), nikiel (Ni),
- benzo(a)piren (B(a)P).

Zgodnie z informacją Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu, zawartą w opracowaniu pn. „WYNIKI POMIARÓW UZYSKANYCH W 2015 ROKU NA STACJACH MONITORINGU JAKOŚCI POWIETRZA W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM”, stwierdzono następujący stan zanieczyszczenia w województwie opolskim:

1. Stężenia dwutlenku siarki, na terenie województwa opolskiego, już od wielu lat utrzymują się na bardzo niskim poziomie, również w 2015 roku nie wystąpiły przekroczenia standardów jakości powietrza ustalonych dla tego zanieczyszczenia.
2. Podobnie jak w przypadku dwutlenku siarki, stężenia dwutlenku azotu otrzymane w 2015 roku osiągnęły niski poziom i są porównywalne z uzyskiwanymi w poprzednich latach. Wartości stężeń średniorocznych dwutlenku azotu nie przekroczyły dopuszczalnego poziomu substancji – najwyższe stężenie średnie zarejestrowano na stanowisku pomiarowym w Namysłowie przy ul. Armii Krajowej, a jego wartość wyniosła 23 µg/m³, co stanowi 58% rocznej normy. Nie stwierdzono również przekroczeń dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla pomiarów 1-godzinnych.
3. Zarejestrowane w 2015 roku stężenia benzenu wykazały się nieco większym zróżnicowaniem, w zależności od lokalizacji stacji. Na stanowiskach pomiarów prowadzonych metodą pasywną, wartości stężeń stanowiły od 24% do 50% rocznej normy. Wartości zmierzone na stacjach automatycznych w Kędzierzynie-Koźlu i Zdieszowicach stanowiły odpowiednio 56% i 54% wartości dopuszczalnej, tam też wystąpiły najwyższe stężenia benzenu w 2015 roku. Na pozostałym obszarze województwa poziom stężeń tego zanieczyszczenia nie przekroczył 36% rocznej wartości odniesienia.

4. Analizując poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM₁₀, można zauważyć, że w roku 2015 na większości stanowisk pomiarowych odnotowano przekraczanie wartości dopuszczalnych. Rozpatrując dwa kryteria ustanowione dla pyłu PM₁₀, to w 2015 roku, wartość średnioroczna nie została przekroczona na żadnym ze stanowisk rejestrujących stężenia tego zanieczyszczenia. Natomiast niedotrzymane zostało kryterium dopuszczalnej wartości średniodobowej, przekroczenie stwierdzono we wszystkich punktach pomiarowych pyłu, zlokalizowanych na terenie województwa opolskiego. Rozpatrując wyniki pomiarów stężeń pyłu PM_{2,5} uzyskane w 2015 roku, to podobnie jak w roku poprzednim, wykazały one przekroczenie rocznej wartości dopuszczalnej na stacji zlokalizowanej w Kędzierzynie-Koźlu. Natomiast na stacji w Kluczborku i Opolu, odnotowana wartość stężenia nie przekroczyła wartości dopuszczalnej ustalonej dla tego zanieczyszczenia.
5. Stężenia arsenu, kadmu i niklu oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀ utrzymywały się w 2015 r. poniżej wartości docelowych. Podobnie badania stężeń ołowiu wykazały, że znajdują się one na bardzo niskim poziomie. W przypadku benzo(a)pirenu otrzymane stężenia średnioroczne w znacznym stopniu przekraczają poziom docelowy tego zanieczyszczenia wynoszący 1 ng/m³.

Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w gminie Zawadzkie

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy Zawadzkie kształtowana jest przez emisję pyłów i gazów, których źródłem są:

- procesy przemysłowe i technologiczne,
- emisja niska (emisja komunikacyjna oraz emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych),
- emisja niezorganizowana.

Emisja z procesów przemysłowych i technologicznych

Głównymi zanieczyszczeniami pochodzącymi z procesów przemysłowych i technologicznych, emitowanymi na terenie gminy Zawadzkie, są pyły mechaniczne z działalności zakładów przemysłowych, usług ślusarskich, stanowisk spawalniczych, a także lotne związki organiczne pochodzące ze stosowania farb i lakierów. Za emisję zanieczyszczeń przemysłowych i technologicznych odpowiedzialne są głównie podmioty gospodarcze działające na terenie przemysłowym po byłej Hucie Andrzej. Dla celów oszacowania emisji zanieczyszczeń z procesów przemysłowych i technologicznych można przyjąć, że emisja substancji szkodliwych kształtuje się na poziomie określonym jako dopuszczalny w decyzjach zezwalających na emisję, wydanych przez Starostwo Powiatowe w Strzelcach Opolskich dla poszczególnych podmiotów gospodarczych.

Emisja niska

Źródło tzw. „emisji niskiej” stanowią indywidualne systemy grzewcze oraz komunikacja samochodowa.

Dostęp do sieci gazowej posiada jedynie niewielka część miasta Zawadzkie – ok. 2% ludności miasta, z czego szacunkowo 50% wykorzystuje gaz do celów grzewczych. Około 40% mieszkańców miasta zaopatrywanych jest w ciepło z centralnego źródła ciepła - z Ciepłowni Miejskiej przy ul. Paderewskiego. Pozostali mieszkańcy miasta Zawadzkie, tj. ok. 58 % użytkuje własne systemy grzewcze. Mieszkańcy sołectw Kielcza i Żędowice posiadają tylko indywidualne systemy grzewcze. W roku 2014 ZGK „ZAW-KOM” Sp. z o.o. w Zawadzkiem posiadał zarejestrowanych 97 odbiorców ciepła (w tym np. jednym z odbiorców jest Spółdzielnia Mieszkaniowa „Hutnik” w Zawadzkiem posiadająca większą ilość przyłączy), a łączna kubatura ogrzewanych pomieszczeń wyniosła około 280.000 m³.

Trasy komunikacyjne stanowią liniowe źródła niskiej emisji. Zanieczyszczenia powietrza tworzą produkty spalania benzyn, olejów napędowych oraz w znacznie mniejszym stopniu gazu LPG. Do zanieczyszczeń atmosfery pochodzących z komunikacji samochodowej zalicza się również pyły powstające podczas zużywania się nawierzchni jezdni oraz podzespołów pojazdów (opony, klocki hamulcowe). Toksycznymi produktami spalania paliw są: tlenek węgla, tlenki azotu, dwutlenek siarki, pył PM₁₀ (zawierający sadzę oraz śladowe ilości związków ołowiu) oraz lotne związki organiczne (głównie węglowodory alifatyczne).

Emisja niezorganizowana

Źródłami emisji niezorganizowanej na terenie gminy Zawadzkie są:

1. Składowisko odpadów w Kielczy.

Źródłami zanieczyszczeń powietrza na składowisku odpadów w Kielczy są procesy pylenia podczas rozładunku odpadów, ich transport w obrębie składowiska spowodowany pracą spychaczy, a także działalność wiatru powodująca wtórne pylenie.

Do pozostałych składników zanieczyszczeń powietrza należy zaliczyć powstający podczas fermentacji materii organicznej gaz wysypiskowy (metan, dwutlenek węgla oraz substancje odorowe: siarkowodor, amoniak, związki organiczne - merakaptany i kwasy tłuszczowe) oraz zanieczyszczenia o charakterze mikrobiologicznym (bakterie, wirusy, grzyby i glony). Zgodnie z obowiązkiem nałożonym decyzją Wojewody Opolskiego Nr ŚR.III-HS 6610-1-43/06 z dnia 26 marca 2007 r. ZGK „ZAW-KOM” Sp. z o.o. w Zawadzkim dokonuje jeden raz w miesiącu pomiaru emisji i składu biogazu w trzech studzienkach odgazowujących na składowisku odpadów w Kielczy (wyniki pomiarów w posiadaniu ZGK ZAW-KOM).

2. Stacje paliw

Podstawowym zanieczyszczeniem przenikającym do powietrza ze zlokalizowanych na terenie gminy Zawadzkie trzech stacji paliw są pary benzyn (mieszanki węglowodorów aromatycznych i alifatycznych zawierających do 1% benzenu). Zanieczyszczenia są głównie emitowane podczas przetwarzania paliwa z cystern do zbiorników magazynowych oraz podczas tankowania samochodów.

3. Procesy wypalania traw, ściernisk oraz nieużytków.

Procesy wypalania traw, ściernisk oraz nieużytków oprócz przyczyniania się do ogromnych strat w świecie roślin i zwierząt są źródłem emisji do atmosfery pyłów, tlenków węgla, tlenków azotu oraz powodują znaczne ograniczenie widoczności w miejscu występowania.

Emisja CO₂

Występowanie efektu cieplarnianego spowodowane jest emitowaniem do atmosfery różnych związków takich jak: para wodna, dwutlenek węgla, metan, ozon, freony. Gazy te powstają ze źródeł naturalnych, jak również w wyniku działalności człowieka. Dwutlenek węgla jest gazem odpowiadającym w około 50% za występowanie efektu cieplarnianego. Emitowany jest on do atmosfery przy procesach wytwarzania energii elektrycznej i ciepła opartych o spalanie paliw. Spaliny wprowadzają do atmosfery oprócz CO₂ również N₂, H₂O, CO, SO_x, NO_x. Najpoważniejszym źródłem emisji CO₂ jest spalanie węgla kamiennego. Emisja CO₂ może zostać ograniczona np. poprzez poprawę sprawności energetycznej urządzeń grzewczych.

Działania Gminy Zawadzkie mające na celu ograniczenie niskiej emisji (w tym emisji CO₂)

Do działań realizowanych na terenie gminy Zawadzkie, mających na celu ograniczenie niskiej emisji zaliczyć należy między innymi dofinansowywanie osobom fizycznym części kosztów inwestycji polegających na wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii. Powyższe zadanie realizowane jest od roku 2007. W przypadku wymiany kotłów grzewczych jednym z warunków przyznania dotacji jest wysoka sprawność energetyczna urządzeń - wynosząca minimum 80%. Innymi inwestycjami mającymi wpływ na ograniczenie niskiej emisji są inwestycje drogowe, do których należą między innymi przebudowy dróg gminnych, czy remonty istniejących nawierzchni.

Ochrona przyrody w gminie Zawadzkie

Obszar Natura 2000 Dolina Małej Panwi

Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Małej Panwi PLH160008, zgłoszony w październiku 2009 i zatwierdzony w styczniu 2011 roku, jako obszar o znaczeniu wspólnotowym (OZW) o łącznej powierzchni 1106,30 ha zlokalizowany jest na terenie gmin: Zawadzkie, Dobrodzień, Kolonowskie i Krupski Młyn. Obszar obejmuje dolinę rzeki Mała Panew wraz z przylegającymi do rzeki starorzeczami, oczkami wodnymi, polami wydmyowymi, wysoczyznami i bagnami. W granicach obszaru zidentyfikowano siedliska wymienione w Załączniku nr I do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713) o kodach: 6410 (zmiennowilgotne

łąki trzęślicowe), 9170 (grąd środkowo - europejski i subkontynentalny), 91D0 (bory i lasy bagienne), 6510 (niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie), 91E0 (łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe), 3260 (nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranuncion Fluitantis*), 7110 (torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą), 3150 (starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*), 7230 (górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk).

Do gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty występujących w obszarze Doliny Małej Panwi należą między innymi: widłaki i torfowce, ssaki: bóbr europejski, wydra, płazy: traszka grzebieniasta, owady: pachnica dębowa. Z ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG w obszarze występują: bocian czarny, bocian biały, żuraw, zimorodek, dzięcioł czarny, skowronek borowy, gąsiorek.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Małej Panwi to obszar pod dużym wpływem negatywnego oddziaływania wynikającego z działalności gospodarczej człowieka. Wpływ ten postrzegany jest za główne zagrożenie dla trwałości siedlisk i wartości przyrodniczych obszaru.

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie

Obszar Chronionego Krajobrazu "Lasy Stobrawsko - Turawskie" został utworzony w 1988 roku uchwałą Nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu. Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego Nr 0151/P/16/2006 z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Województwa Opolskiego z 2006 r. Nr 33, poz. 1133) obejmuje on powierzchnię 118367 ha i stanowi część dużego kompleksu leśnego lasów niżowych Równiny Opolskiej. W granicach tego obszaru znajduje się cała gmina z wyłączeniem zurbanizowanej części miasta Zawadzkie i Żędowic. Obszar ten został objęty ochroną prawną ze względu na wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspakajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz pełnienie funkcji korytarzy ekologicznych. Niezliczona ilość cieków, stawy hodowlane, źródła, polodowcowe moreny i wydmy stanowią o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych tego terenu. W granicy obszaru znalazło się kilka zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kilkadziesiąt użytków ekologicznych i pomników przyrody.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe utworzono Rozporządzeniem Nr 0151/P/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. Zespoły te chronią fragmenty naturalnie ukształtowanych polodowcowych wzniesień morenowych, porastającą je szatę roślinną oraz doliny rzeczne. Na terenie gminy Zawadzkie zlokalizowane są dwa zespoły przyrodniczo – krajobrazowe:

- Pod Dębami,
- Mostki.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Pod Dębami – utworzony został na podstawie Rozporządzenia Nr 0151/P/8/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo – krajobrazowe (Dz. U. Województwa Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. Nr 109, poz. 2303). Zespół zlokalizowany jest na terenie gmin: Jemielnica, Zawadzkie i Kolonowskie. Przedmiotem ochrony objęto kompleks leśny w dolinie Małej Panwi. Celem ochrony jest zachowanie terenu ze względu na unikalne walory krajobrazowe, bogaty zespół roślinny i miejsce występowania wielu rzadkich gatunków zwierząt. Atrakcją krajobrazową stanowi tu meandrująca rzeka z licznymi zakolami i zróżnicowanymi brzegami. Nad rzeką rosną okazałe dęby szypułkowe *Quercus robur*. W części należącej do gminy Zawadzkie stwierdzono występowanie m.in. wawrzyńka wilczełyko *Daphne mezereum*, lilii złotogłów *Lilium martagon*, kopytnika pospolitego *Asarum europaeum*, śnieżyczkę przebiśnieg *Galanthus nivalis*, paprotkę zwyczajną *Polypodium vulgare*, konwalię majową *Convallaria majalis*, kruszczyka szerokolistnego *Epipactis helleborine*, ciemiężycę zieloną *Veratrum lobelianum*.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Mostki - utworzony został na podstawie Rozporządzenia Nr 0151/P/8/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo – krajobrazowe (Dz. U. Województwa Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. Nr 109, poz. 2303). Zespół zlokalizowany jest na terenie gmin: Jemielnica i Zawadzkie. Celem jego ochrony jest zachowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych. Wzniesienia, sięgające w najwyższym miejscu 253,9 m n.p.m., urozmaicają równinę peryglacialną, a znajdujące się tu bagno Koło jest miejscem

bytowania i żerowania wielu gatunków zwierząt: żaby moczarowej *Rana arvalis*, wodnika *Rallus aquaticus*, dzięcioła czarnego *Dryocopus martius*, żurawia *Grus grus*. Obszar bagna jest jedynym miejscem występowania na terenie gminy cyraneczki *Anas crecca* i rzekotki drzewnej *Hyla arborea*. Jest także dogodnym żerowiskiem nietoperzy. Z chronionych i rzadkich gatunków roślin stwierdzono tu występowanie m.in. widłaka jałowcowatego *Lycopodium annotinum* i żurawinę błotną *Oxycoccus palustris*.

Na mocy rozporządzenia Nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. (Dz. U. Województwa Opolskiego Nr 109, poz. 2304) w Gminie Zawadzkie ustanowiono 20 użytków ekologicznych. Forma ochrony przyrody powołana została w celu zachowania ekosystemów śródleśnych łąk, naturalnych zbiorowisk wodnych, torfowisk, śródleśnych oczek wodnych i stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Należą do nich użytki:

1. Hehelec,	11. Łąki Woltera,
2. Nad Małą Panwią,	12. Księżę Stawy,
3. Jelenie Rogi,	13. Kaczmorka,
4. Dwoinka,	14. Smuga,
5. Podarta,	15. Świński Łuk,
6. Oczko,	16. Nowe Łąki,
7. Kołodzieje,	17. Markownie,
8. Nasiejów,	18. Szachty (Szadyk),
9. Pod Dębem,	19. Koło,
10. Przy Lublinieckie,	20. Przy Kole.

Zgodnie z Rejestrem form ochrony przyrody prowadzonym przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Opolu wg stanu na 2012 r., na terenie gminy Zawadzkie znajdowało się 14 obiektów przyrodniczych prawnie chronionych w postaci pomników przyrody. Są to drzewa gatunków: dąb szypułkowy *Quercus robur*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, dąb czerwony *Quercus robur*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, grab pospolity *Carpinus betulus*, buk pospolity *Fagus silvatica*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*.

Na terenie gminy Zawadzkie stwierdzono występowanie 32 gatunków roślin objętych ochroną, w tym 19 gatunków ściśle chronionych i 13 gatunków chronionych częściowo. Należą do nich między innymi:

1. Bluszcz pospolity *Hedera helix* - jedno z niewielu rodzimych pnączy. W województwie opolskim występuje dość pospolicie zarówno na stanowiskach naturalnych, tj. w różnego rodzaju lasach liściastych, w szczególności w grądach, jak i antropogenicznych w parkach, skwerach, cmentarzach. Na terenie gminy Zawadzkie występuje stosunkowo często w lasach i parkach w Zawadzkim, Kielczy, Żędowicach.
2. Ciemiężca zielona *Veratrum lobelianum* - okazała bylina osiągająca do 1,5 m wysokości, reprezentująca rodzinę liliowatych *Liliaceae*. Na terenie gminy Zawadzkie odnotowano dosyć liczne stanowisko ciemiężcy zielonej w lesie liściastym w dolinie Małej Panwi na północny zachód od miasta Zawadzkie.
3. Grąźel żółty *Nuphar lutea* - wieloletnia roślina wodna z rodziny grzybieniatych *Nymphaeaceae*. Na obszarze województwa opolskiego grąźel żółty występuje dosyć pospolicie w eutroficznych zbiornikach wodnych, można go spotkać w starorzeczach Odry i Nysy Kłodzkiej. W gminie Zawadzkie stwierdzony w stawie i kanale hutniczym w Zawadzkim, w kanale hutniczym i starorzeczu Małej Panwi w Żędowicach oraz w starorzeczach Małej Panwi na północ i północny wschód od Kielczy.
4. Grzybień biały *Nymphaea alba* - zwany często lilią wodną, reprezentuje starą filogenetycznie grupę roślin kwiatowych. Białe okazałe kwiaty, podobnie jak liście utrzymują się na powierzchni wody zdobiąc jeziora, stawy i starorzecza. W gminie Zawadzkie grzybień biały zostały stwierdzone w starorzeczach Małej Panwi w Żędowicach oraz na północny wschód od Kielczy.

5. Kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine* - wieloletni storczyk leśny z rodziny Orchidaceae, spotykany najczęściej na skrajach dróg, rzadziej w różnego rodzaju lasach oraz w zaroślach. Na terenie Śląska Opolskiego kruszczyk szerokolistny występuje stosunkowo często w lasach i borach niemal wszystkich większych kompleksów leśnych. Pojedyncze występowanie kruszczyka szerokolistnego na terenie gminy Zawadzkie stwierdzono w lesie na zachód i południowy-zachód od Zawadzkiego.
6. Kruszczyk błotny *Epipactis palustris* - gatunek z rodziny storczykowatych Orchidaceae spotykany na torfowiskach, bagnach, wilgotnych łąkach, zwłaszcza na podłożu bogatym w wapń. W województwie opolskim gatunek ten występuje rzadko na całym jego obszarze. Na terenie gminy Zawadzkie liczne występowanie kruszczyka błotnego odnotowano na torfowisku na wschód od Zawadzkiego.
7. Kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis* - bylina z rodziny storczykowatych Orchidaceae, spotykana jeszcze stosunkowo często na wilgotnych łąkach na niżu i w niższych położeniach górskich. W województwie opolskim jest jednym z najpospolitszych storczykowatych. Rośnie w rozproszeniu na obszarze całego województwa na różnego rodzaju wilgotnych łąkach. W obszarze gminy Zawadzkie stwierdzono dosyć liczne występowanie kukułki szerokolistnej na podmokłych łąkach i torfowiskach na wschód od Zawadzkiego, między Zawadzkiem, a Żędowicami, w Żędowicach, między Żędowicami a Kielczą, w Kielczy oraz na północny-wschód od tej miejscowości.
8. Lilia złotogłów *Lilium martagon* - bylina z rodziny liliowatych Liliaceae spotykana w lasach, zwłaszcza bukowych oraz na zrębach. W województwie opolskim jest gatunkiem stosunkowo częstym, szczególnie w lasach liściastych południowej części regionu, np. w Górach Opawskich i na Płaskowyżu Głubczyckim. W granicach gminy Zawadzkie dwa nieliczne stanowiska lilii złotogłów stwierdzono w lasach liściastych i zaroślach na zachód od Zawadzkiego.
9. Listera jajowata *Listera opata* - bylina z rodziny storczykowatych Orchidaceae dochodząca do 30-60 cm wysokości. Rośnie najczęściej w zaroślach, wilgotnych lasach, na polanach na całym obszarze kraju. W granicach Gminy Zawadzkie występuje pojedynczo w zaroślach na skraju drogi na południe od Zawadzkiego.
10. Paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare* - występuje dosyć pospolicie na terenie całego kraju w cienistych lasach, na zadrzewionych zboczach, ścianach skalnych i murach. W województwie opolskim występuje w rozproszeniu w środkowej części województwa przeważnie w borach i ich skrajach oraz w części południowej, częściej w górach i na przedgórzu, przeważnie w zbiorowiskach naskalnych. Na terenie gminy Zawadzkie nieliczne występowanie paprotki zwyczajnej stwierdzono na dwóch stanowiskach zlokalizowanych na północny zachód od Zawadzkiego na stromym brzegu Małej Panwi.
11. Rosiczka długolistna *Drosera anglica* - gatunek owadożerny z rodziny rosiczkowatych Droseraceae. Występuje zarówno na niżu, jak i w górach, na torfowiskach wysokich i przejściowych, niekiedy również na zabagnionych glebach mineralnych. W województwie opolskim rosziczka długolistna występuje obecnie na jedynym, nielicznym stanowisku na torfowisku na wschód od Zawadzkiego.
12. Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia* - gatunek owadożerny z rodziny rosiczkowatych Droseraceae. Występuje zarówno na niżu, jak i w górach, na torfowiskach wysokich i przejściowych, niekiedy również na zabagnionych glebach mineralnych. W granicach gminy Zawadzkie jej stanowiska zostały stwierdzone na torfowiskach na wschód od Zawadzkiego oraz na północny-wschód od Kielczy.
13. Śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis* - bylina cebulkowa z rodziny amarylkowatych Amaryllidaceae. W gminie Zawadzkie jej dosyć liczne występowanie stwierdzono w zaroślach nad Małą Panwią na zachód, północny zachód i północny wschód od Zawadzkiego.
14. Wawrzynek wilczyko *Daphne mezereum* - krzew z rodziny wawrzynkowatych Thymelaeaceae. W województwie opolskim występuje stosunkowo często w różnego rodzaju

lasach liściastych. Na terenie gminy Zawadzkie gatunek ten został stwierdzony w lasach i zaroślach na południe i zachód od Zawadzkiego.

15. Widłak goździsty *Lycopodium clavatum* - bylina z rodziny widłakowatych Lycopodiaceae. Występowanie tego gatunku w województwie opolskim ograniczone jest do borów mieszanych i borów środkowowschodniej części województwa w granicach Lasów Stobrawsko-Turawskich. W gminie Zawadzkie jego nieliczne występowanie stwierdzono w borze sosnowym na północny wschód od Zawadzkiego oraz na północ od Kielczy.

Zagrożenia dla świata roślinnego spowodowane są zmianami warunków hydrologicznych siedlisk. Wszelkie zmiany w warunkach wodnych mogą powodować nieodwracalne zmiany w składzie gatunkowym zbiorowisk roślinnych. Niekorzystnym zjawiskiem obserwowanym na terenach gminy Zawadzkie jest zanikanie borów bagiennych. Negatywnym w skutkach działaniem jest również wykonywanie zrębów zupełnych oraz nasadzenie sosny na stanowiskach lasów liściastych. Dla zbiorowisk wodnych duże znaczenie mają zmiany chemizmu wód. W szczególności należałoby zwrócić uwagę na roślinność wodną i szuwarową (m.in. siedliska takich gatunków jak: grzybień biały, grąźel żółty, okrężnica bagienna, czermień błotna, pływacz średni, pływacz drobny).

Na terenie gminy Zawadzkie stwierdzono występowanie 2 gatunków ssaków objętych ochroną gatunkową (wiewiórka pospolita, wydra), 107 chronionych gatunków ptaków (m.in.: bocian biały, bogatka, cierniówka, czubatka, czyż, derkacz, dudek, dymówka, dzięcioł czarny, dzięcioł duży, dzięcioł średni, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł zielony, dzwonec, gajówka, gil, grubodziób, jastrząb, jerzyk, kląskawka, kokoszka, kopciuszek, kos, kowalik, krogulec, kruk, krzyżodziób świerkowy, ksyk, kukułka, kulczyk kwiczoł, lerka, łabędź niemy, mysikrólik, myszołów, piecuszek, pliszka siwa, pliszka żółta, przepiórka, pustułka, puszczyk, raniuszek, rudzik, siniak, sierpówka, sikora uboga, skowronek, słowik rdzawy, sójka, strzyżyk, szczygieł, szpak, świergotek drzewny, świstunka leśna, trzcinniczek, trzmieljad, trznadel, turkawka, wilga, wrona, wróbel, zięba, zimorodek, żuraw), 5 gatunków chronionych gadów (jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata), 8 gatunków chronionych płazów (traszka zwyczajna, ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka drzewna, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, żaba trawna, żaba wodna) oraz 3 chronione gatunki bezkręgowców (tygrzyk paskowany, biegacz zielonożłoty, ślimak winniczek).

Do największych zagrożeń dla fauny występującej na terenie gminy Zawadzkie należą:

- regulacja lub zwiększenie zanieczyszczenia Małej Panwi,
- likwidacja starych, dziuplastych i martwych drzew w lasach,
- regulacja Bziczki i melioracja zabagnionych fragmentów jej doliny,
- zmiany stosunków wodnych prowadzące do osuszania terenów podmokłych,
- zalesianie oraz samorzutne zarastanie przez drzewa śródleśnych łąk i bagien,
- usuwanie pojedynczych i rosnących w grupach starych drzew na terenach otwartych,
- likwidacja zbiorników wodnych,
- likwidacja śródleśnych alei.

Stan klimatu akustycznego

Głównymi źródłami wysokiego poziomu dźwięku, dla których zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa ustalono dopuszczalne wartości w środowisku są:

- drogi lub linie kolejowe, linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych,
- instalacje i pozostałe obiekty oraz grupy źródeł hałasu, w tym przemysł i gospodarka komunalna.

Ogólnie terenami podlegającymi ochronie akustycznej są obszary przeznaczone:

- pod zabudowę mieszkaniową, szpitale i domy opieki społecznej,
- pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- na cele uzdrowiskowe, rekreacyjno-wypoczynkowe i mieszkaniowo-usługowe.

W ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa opolskiego na lata 2013-2015” Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu przeprowadził monitoringowe

pomiary hałasu komunikacyjnego w dziesięciu punktach. Jednodobowe pomiary równoważnych poziomów hałasu przeprowadzono w porze dziennej i nocnej w dziewięciu punktach, natomiast w jednym punkcie przeprowadzono pomiar długookresowy LDWN i LN. Żaden z w/w punktów nie obejmował gminy Zawadzkie. Najbliższymi punktami pomiarowymi poziomu hałasu objęte zostało miasto powiatowe Strzelce Opolskie, gdzie w roku 2013 pomiary wykonano w dwóch punktach pomiarowo-kontrolnych, na terenie o zabudowie mieszkaniowo-usługowej. Badania prowadzono w zakresie poziomów krótkookresowych (LAeq D i LAeq N), przy ulicach Krakowskiej oraz Opolskiej. W punkcie pomiarowym przy ulicy Krakowskiej równoważny poziom dźwięku wynosił w porze dziennej 66,7 dB (przekroczenie poziomu dopuszczalnego o 1,7 dB), a w porze nocnej 63,4 dB (przekroczenie poziomu dopuszczalnego o 7,4 dB). W punkcie pomiarowym przy ulicy Opolskiej równoważny poziom dźwięku wynosił natomiast w porze dziennej 66,0 dB (przekroczenie poziomu dopuszczalnego o 1,0 dB), a w porze nocnej 62,1 dB (przekroczenie poziomu dopuszczalnego o 6,1 dB). Dopuszczalne wartości poziomów hałasu w odniesieniu do jednej doby, w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – wynoszą: od 50 dB do 68 dB, a dla pory nocnej: od 45 dB do 60 dB, natomiast dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w odniesieniu do prowadzenia długookresowej polityki, w porze dziennej wynoszą: od 50 dB do 70 dB, a w porze nocnej: od 45 dB do 65 dB.

Przekroczenia poziomów dopuszczalnych w mieście powiatowym Strzelce Opolskie wynikają m. in. z lokalizacji w centrum miasta lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie tras o bardzo dużym natężeniu ruchu, tj. trasy międzynarodowej – autostrady A4 (Zgorzelec - Kraków), drogi wojewódzkiej nr 409 Dębina – Krapkowice – Strzelce Opolskie i drogi nr 426 Zawadzkie – Strzelce Op. – Olszowa – Zalesie Śl. – Kędzierzyn-Koźle.

Dla terenu obejmującego gminę Zawadzkie zarządcy dróg nie posiadają danych z pomiarów natężenia hałasu. Porównując jednak lokalizację dróg i natężeniu ruchu w mieście Strzelce Opolskie i w mieście Zawadzkie, zważywszy, że parametry równoważnego poziomu dźwięku w Strzelcach Opolskich są przekroczone w niewielkim stopniu, należy przypuszczać, że równoważny poziom hałasu w gminie Zawadzkie mieści się w granicach wartości dopuszczalnych.

Klimat akustyczny na terenie gminy Zawadzkie jest kształtowany przede wszystkim przez hałas pochodzący z transportu samochodowego oraz obiektów przemysłowych. Pośrednio na klimat akustyczny wpływ wywiera również zły stan techniczny drogi wojewódzkiej Nr 901 relacji Olesno – Gliwice, co w konsekwencji jest przyczyną występowania wstrząsów i zmniejszania płynności ruchu pojazdów.

Teren gminy Zawadzkie przecina z zachodu na wschód linia kolejowa Opole – Tarnowskie Góry (aktualnie użytkowana wyłącznie na odcinku Opole – Zawadzkie). Zagrożenie hałasem z transportu kolejowego ma charakter liniowy i jest znacząco odczuwalne w najbliższym otoczeniu torowisk. Obszarami zagrożonymi hałasem o pochodzeniu przemysłowym na terenie gminy Zawadzkie są tereny położone w sąsiedztwie byłej Huty „ANDRZEJ” S.A.

Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych

Od czasu wejścia Polski do Unii Europejskiej nastąpiło szereg zmian w prawodawstwie krajowym dot. ochrony środowiska, w tym zasobów wód powierzchniowych i podziemnych. Zmienione zostały m.in. przepisy ustawy - Prawo wodne, w celu transpozycji przepisów wspólnotowych w zakresie polityki wodnej UE. Politykę tą wyznaczają trzy podstawowe dyrektywy:

- 1) dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 5, str. 275, z późn. zm.), tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW);
- 2) dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz. U. UE L 372 z 27.12.2006, str. 19);
- 3) dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. U. UE L 288 z 6.11.2007, str. 27).

Najważniejszym przesłaniem RDW jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń. Głównym celem RDW jest osiągnięcie dobrego stanu wszystkich części wód, poprzez określenie i wdrożenie koniecznych działań w ramach zintegrowanych programów działań w państwach członkowskich. Zgodnie z przepisami RDW i ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469) planowanie gospodarowaniem wodami odbywa się w podziale na obszary dorzeczy i regiony wodne. W chwili obecnej na obszarze Polski wyznaczonych jest 10 obszarów dorzeczy: Wisły, Odry, Dniestru, Dunaju, Jarftu, Łaby, Niemna, Pregoty, Świeżej i Ücker. Dla każdego obszaru dorzecza opracowano plan gospodarowania wodami. Według RDW plany gospodarowania wodami są narzędziem planistycznym, które ma usprawnić proces osiągania celów środowiskowych i stanowią fundament podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. PGW mają wpływ nie tylko na kształtowanie gospodarki wodnej, ale także na inne sektory gospodarki, w tym: przemysł, rolnictwo, leśnictwo, gospodarkę komunalną, transport, rybołówstwo czy turystykę.

Zgodnie z nowym podziałem wodnym, gmina Zawadzkie położona jest w całości na obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym - Środkowa Odra i charakteryzuje się bogatymi zasobami wód powierzchniowych. Głównym ciekim powierzchniowym na obszarze gminy jest rzeka Mała Panew, która stanowi prawostronny dopływ Odry, o długości 132 km. Powierzchnia zlewni wynosi 2132 km², z czego 56% występuje w województwie opolskim, a 44% w województwie śląskim. Mała Panew płynie z Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej na Nizinę Śląską, a jej źródła znajdują się w okolicy miejscowości Koziegłowy. Zlewnia rzeki w przeważającej części (53%) jest obszarem leśnym, a ok. 23% powierzchni zlewni stanowią grunty orne. Ze względu na bogactwo przyrodnicze tego terenu, ok. 33,4% zlewni objęto ochroną, w tym wydzielono obszary Natura 2000, chronione na mocy „dyrektywy siedliskowej” oraz „dyrektywy ptasiej” (PLH160008 Dolina Małej Panwi).

Sieć wód powierzchniowych na terenie gminy tworzą ponadto mniejsze cieki i kanały, wraz z największym Kanałem Hutniczym oraz rowy melioracyjne. W zakresie zbiorników wodnych gmina Zawadzkie charakteryzuje się dużą ich liczbą, ale niewielką powierzchnią. Liczne, niewielkie zbiorniki występują w dolinie Małej Panwi w strefie przykorytowej. Poza tym niewielkie stawy występują w Kielczy, w Żędowicach i Zawadzkim. System zbiorników wodnych uzupełniają torfowiska i namuliska, z których największe występują w dolinie Małej Panwi oraz na południe od Zawadzkiego. Przepisy ustawy Prawo wodne wprowadziły również nowy podział wód dla potrzeb gospodarowania wodami, który przedstawia się w sposób następujący:

- 1) jednolite części wód powierzchniowych, z wyodrębnieniem jednolitych części:
  - a) wód przejściowych lub przybrzeżnych,
  - b) wód sztucznych lub silnie zmienionych;
- 2) jednolite części wód podziemnych;
- 3) wody podziemne w obszarach bilansowych, będących jednostkami hydrogeologicznymi wytypowanymi w celu ustalenia zasobów odnawialnych i zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, wraz z oceną stopnia zagospodarowania tych wód, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2015 r. poz. 196).

Gmina Zawadzkie położona jest w granicach następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), określonych zgodnie z Planem Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjętym Uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. (M.P. Nr 40 poz. 451), zwanego PGW, przy czym cele środowiskowe dla poszczególnych JCW określone zostały w załączniku Nr 3 PGW (zestawienie JCW rzecznych) oraz załączniku Nr 8 PGW (zestawienie JCWPd):

1. JCWP o kodzie PLRW600019118199

Nazwa – Mała Panew od Stoły do Lublinicy

Scalona część wód – SO0403

Lokalizacja – region wodny Środkowej Odry, obszar dorzecza Odry

Ekoregion – Równiny Centralne

Typ JCWP – rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta

Status – naturalna część wód

Ocena stanu – zły (2014 rok)

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych - niezagrożona

Derogacja - brak

Cel środowiskowy – osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego

2. JCWP o kodzie PLRW600019118399

Nazwa – Mała Panew od Lublinicy do zb. Turawa

Scalona część wód – SO0404

Lokalizacja - region wodny Środkowej Odry, obszar dorzecza Odry

Ekoregion – Równiny Centralne

Typ JCWP – rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta

Status – silnie zmieniona część wód

Ocena stanu – zły (2014 rok)

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych - niezagrożona

Derogacja - brak

Cel środowiskowy – osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego

3. JCWP o kodzie PLRW6000171181952

Nazwa – Dopływ w Zawadzkiem

Scalona część wód – SO0403

Lokalizacja - region wodny Środkowej Odry, obszar dorzecza Odry

Ekoregion – Równiny Centralne

Typ JCWP – potok nizinny piaszczysty

Status – naturalna część wód

Ocena stanu – zły (2014 rok)

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych - niezagrożona

Derogacja - brak

Cel środowiskowy – osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego

4. JCWP o kodzie PLRW6000171181989

Nazwa – Kanał Hutniczy

Scalona część wód – SO0403

Lokalizacja - region wodny Środkowej Odry, obszar dorzecza Odry

Ekoregion – Równiny Centralne

Typ JCWP – potok nizinny piaszczysty

Status – sztuczna część wód

Ocena stanu – zły (2014 rok)

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych - niezagrożona

Derogacja - brak

Cel środowiskowy – osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego

5. JCWP o kodzie PLRW600017118329

Nazwa – Bziczka

Scalona część wód – SO0404

Lokalizacja - region wodny Środkowej Odry, obszar dorzecza Odry

Ekoregion – Równiny Centralne

Typ JCWP – potok nizinny piaszczysty

Status – silnie zmieniona część wód

Ocena stanu – zły (2014 rok)

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych - niezagrożona

Derogacja - brak

Cel środowiskowy – osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego

6. JCWP o kodzie PLRW6000171181949

Nazwa – Żelazna

Scalona część wód – SO0403

Lokalizacja - region wodny Środkowej Odry, obszar dorzecza Odry

Ekoregion – Równiny Centralne

Typ JCWP – potok nizinny piaszczysty

Status – silnie zmieniona część wód

Ocena stanu – zły (2014 rok)

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych - niezagrożona

Derogacja - brak

Cel środowiskowy – osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego

7. JCWPd – PLGW6220116

Lokalizacja - region wodny Środkowej Odry, obszar dorzecza Odry

Ekoregion – Równiny Centralne

Ocena stanu:

- ilościowego – dobry

- chemicznego - dobry

Ocena ryzyka - niezagrożona

Derogacja - brak

Cel środowiskowy – utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych wynika z art. 155a ust. 2 ustawy Prawo wodne, przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych należą do kompetencji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Głównym celem zadania jest dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjale ekologicznym) i stanie chemicznym rzek Polski, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Zakres i sposób badań oraz kryteria oceny stanu wód rzecznych określają akty wykonawcze do ustawy Prawo wodne.

Z badań monitoringu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu wynika, że wody w Małej Panwi przy wlocie na teren powiatu strzeleckiego wykazują ponadnormatywne zanieczyszczenie bakteriologiczne, co wskazuje na zanieczyszczenie antropogeniczne. Po przepłynięciu przez teren powiatu stan ten ulega poprawie, z czego wynika, że na obszarze powiatu nie jest ona dodatkowo zanieczyszczana.

Znaczące oddziaływania antropogeniczne, które powodują zmiany ilościowe bądź jakościowe wód powierzchniowych i podziemnych w zlewni to przede wszystkim pobory wód powierzchniowych i podziemnych, zrzuty zanieczyszczeń do wód powierzchniowych, zwłaszcza w górnej części zlewni, gdzie odprowadzane są niedostatecznie oczyszczone ścieki komunalne i przemysłowe z zakładów Górnego Śląska. Również liczne obiekty hydrotechniczne (jazy, stopnie wodne, zastawki, progi, elektrownie wodne) umożliwiające korzystanie z wód do różnych celów, nie są bez wpływu na środowisko wodne. Na rzece Mała Panew funkcjonują dwie małe elektrownie wodne w Żędowicach i Zawadzkiem.

Stan wód Kanału Hutniczego został określony jako zły (PIOŚ, 2014). O wyniku oceny zdecydował zły potencjał ekologiczny jcw ze względu na elementy biologiczne – makrobezkręgowce bentosowe (V klasa). Ocena wymagań dla obszarów chronionych wykazała, że wody Kanału Hutniczego nie spełniają wymagań dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną

zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych w zakresie: BZT5, azot amonowy, azot Kjeldahla, fosforany.

Stan wód Bzniczki oceniono jako zły (PIOŚ, 2014). O ocenie zdecydował umiarkowany potencjał ekologiczny jcw ze względu na elementy biologiczne – fitobentos (III klasa). Ocena wymagań dla obszarów chronionych wykazała, że wody Bzniczki nie spełniają wymagań dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych w zakresie fitobentosu.

Klimat

Na terenie gminy Zawadzkie występują stosunkowo łagodne warunki klimatyczne. Są one jednak nieco ostrzejsze niż w centralnej części Niziny Śląskiej, która należy do najłagodniejszych pod tym względem obszarów Polski. Ogólnie klimat gminy należy do surowych w skali regionu. Surowość przejawia się tu większymi amplitudami temperatur, niższymi temperaturami w okresie letnim, dużą liczbą opadów, skróconym sezonem wegetacyjnym, grubszą pokrywą śniegową i dłuższym okresem jej występowania. Zimy są długie i ostrzejsze niż np. w dolinie Odry, lata krótsze i zimniejsze. Warunki klimatyczne gminy Zawadzkie cechują się następującymi parametrami (w nawiasach podano odniesienie warunków w gminie w stosunku do panujących na Opolszczyźnie: N – wartość niższa niż średnio w regionie, S – wartość zbieżna ze średnią w regionie, W – wartość wyższa niż średnia w regionie):

- średnia temperatura roczna – 7,5 C (N),
- średnia temperatura stycznia – -2,0 C (W),
- średnia temperatura lipca – 17,0 C (N),
- średnia długość okresu bezprzymrozkowego – 170 dni (S),
- opady atmosferyczne – 710 cm (W),
- liczba dni z pokrywą śnieżną – 62 dni (W),
- dominujące kierunki wiatrów – W – 17-20%.

Na obszarze gminy Zawadzkie warunki mikroklimatyczne są zmienne. Tereny otwarte posiadają dobre warunki przewietrzania, korzystny układ termiczno-wilgotnościowy i dobre warunki nasłonecznienia. Jedynie na obszarach o podwyższonym poziomie zalegania wody gruntowej, a szczególnie na terenach przyległych do wód powierzchniowych, wskutek większego zawilgocenia, występują warunki dla wydłużenia czasu stagnacji chłodnego powietrza oraz zwiększonej częstotliwości zamglenia i wychłodzeń.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa opolskiego na lata 2013-2015”, pomiary pól elektromagnetycznych na terenie województwa opolskiego dokonywane były w 45 punktach, wyznaczonych dla trzech obszarów:

- centralnych dzielnic lub osiedli miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.,
- pozostałych miast,
- terenów wiejskich.

Zakres wykonywanych badań obejmuje pomiary natężeń składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3000 MHz.

Jeden z wyznaczonych punktów pomiarowych obejmuje obszar miasta Zawadzkie i zlokalizowany jest przy ul. Paderewskiego w Zawadzkim. Na terenie gminy Zawadzkie głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego (PEM) są: linie przesyłowe wysokiego napięcia (WN), średniego napięcia (SN), główne punkty zasilania (GPZ), w których dokonuje się transformacji napięcia na niższe, anteny nadawczo-odbiorcze telefonii komórkowej, anteny nadawcze sygnału radiowego.

W roku 2013 r. wielkość promieniowania elektromagnetycznego (PEM) zmierzona w Zawadzkim wyniosła mniej niż 0,3 V/m, przy dopuszczalnej składowej wynoszącej 7,0 V/m. Średnie wartości natężenia PEM w roku 2013 w województwie opolskim utrzymywały się na niskich poziomach

lub znajdowały się poniżej progu czułości sondy pomiarowej i nie przekroczyły wartości dopuszczalnej, co wiąże się z dotrzymaniem norm środowiskowych dla pól elektromagnetycznych.

Odnawialne źródła energii

Uwarunkowania przyrodniczo – klimatyczne gminy Zawadzkie wprowadzają ograniczenia w korzystaniu z wszystkich dostępnych źródeł energii odnawialnej. Pod kątem wykorzystania energii wiatrowej potencjał gminy jest dosyć niski. Zgodnie z Planem rozwoju odnawialnych źródeł energii w województwie opolskim przyjętym Uchwałą Zarządu Województwa Opolskiego Nr 4640/2010 z dnia 9 marca 2010 r. dla lokalizacji elektrowni wiatrowych najbardziej korzystną jest południowa część województwa, a więc obszar położony poza granicami gminy Zawadzkie. Terenami wyłączonymi z energetyki wiatrowej są ponadto obszary objęte programem Natura 2000 (Dolina Małej Panwi) oraz powierzchnie o szczególnych walorach przyrodniczych (obszar chroniony Lasy Stobrawsko – Turawskie). Na terenie gminy Zawadzkie wyznaczony został ponadto obszar predysponowany do wyłączenia z lokalizacji elektrowni wiatrowych i nowych linii elektromagnetycznych o napięciu równym i wyższym niż 110 kV, obejmujący północną część gminy. W Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Opolskiego wskazano, iż gmina Zawadzkie leży w obszarze niewskazanym do lokalizacji elektrowni wiatrowych. Teren gminy predysponowany jest natomiast dla rozwoju:

- 1) energii wodnej, wykorzystującej potencjał energetyczny i częściowo istniejącą infrastrukturę hydrotechniczną,
- 2) energii z biomasy, bazującej na odpadach drzewnych, uprawach roślin energetycznych i słomie,
- 3) energii geotermalnej.

W Gminie Zawadzkie wykorzystywana jest głównie:

- energia wody,
- energia słoneczna.

Inwestycje związane z wykorzystaniem w/w odnawialnych źródeł energii realizowane są przez osoby fizyczne – często bez wiedzy gminy, stąd brak jest danych na temat rzeczywistej skali wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Na terenie gminy Zawadzkie, nad rzeką Mała Panew, zlokalizowane są dwie małe elektrownie wodne (jedna w Żędowicach, jedna w mieście Zawadzkie). W sołectwie Żędowice w roku 2014 powstała farma fotowoltaiczna. Obiekty powyższe stanowią własność osób fizycznych.

W ramach ograniczenia poziomu niskiej emisji, w latach 2007 – 2009 gmina Zawadzkie udzielała dofinansowania osobom fizycznym, do inwestycji polegających na wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii. W w/w okresie osoby fizyczne, przy udziale środków z budżetu gminy, zainstalowały 66 ekologicznych kotłów c.o., 18 kolektorów słonecznych oraz 7 pomp ciepła.

2.4. Bezpieczeństwo

Poziom bezpieczeństwa na terenie gminy Zawadzkie można ujmować zarówno w ujęciu subiektywnym (jako poczucie bezpieczeństwa mieszkańców), jak i obiektywnym, który ma odzwierciedlenie w statystykach zdarzeń związanych bezpośrednio z różnorodnymi zagrożeniami, które mają miejsce na terenie gminy. Bezpieczeństwo mieszkańców ma również swoje źródła w czynnikach ogólnokrajowych, a nawet globalnych, jednak podstawowym wymiarem oceny stanu bezpieczeństwa są zawsze fakty, które miały miejsce na terenie objętym opracowaniem, ponieważ to właśnie z nimi mieszkańcy mają lub mogą mieć do czynienia na co dzień.

Bezpieczeństwem na terenie gminy zajmuje się w pierwszym rzędzie Policja, jako służba powołana wyłącznie do stania na straży ładu i porządku publicznego, ograniczania przestępstw i wykroczeń oraz podejmowania działań prewencyjnych z tego zakresu.

Analizując dane z tabeli 3 wynika – zarówno w zakresie tendencji pozytywnych jak i negatywnych:

- 1) spadek korzystny nastąpił m.in. w zakresie:
  - wszczętych postępowań przygotowawczych,
  - przestępstw stwierdzonych (ogółem),
  - liczby kryminalnych przestępstw stwierdzonych,
  - liczby wszczętych postępowań o przestępstwa gospodarcze,
  - liczby wszczętych postępowań o przestępstwa drogowe,
  - liczby wszczętych postępowań o przestępstwa kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości (bardzo znaczny);
- 2) niekorzystny spadek nastąpił w m.in. zakresie:
  - wykrywalności ogólnej przestępstw (o ok. 9%),
  - wykrywalności przestępstw kryminalnych (o ok. 8%).

Tabela 3. Przestępczość na terenie działania Komisariatu Policji w Zawadzkiem w latach 2013-2014

Przestępstwa	Dochodzenia i śledztwa wszczęte			Przestępstwa stwierdzone			Wykrywalność			
	2013	2014	Wskaźnik dynamiki %	2013	2014	Wskaźnik dynamiki %	Wykryte		% wykrycia	
							2013	2014	2013	2014
Ogółem	355	316	↓ 89,0	409	317	↓ 77,5	342	237	83,4	74,06
Kryminalne	207	204	↓ 98,6	242	219	↓ 90,5	185	152	76,2	68,47
Gospodarcze	39	33	↓ 84,6	62	24	↓ 38,7	52	13	83,9	54,17
Korupcyjne	0	4	↑ -	1	3	↑ 300,0	1	3	300,0	100,0
Drogowe	100	55	↓ 55,0	90	51	↓ 56,7	90	50	100,0	98,4
Nietrzeźwi kierujący	90	41	↓ 45,6	87	45	↓ 51,7	87	45	100,0	100,0

Źródło: dane KP w Zawadzkiem

Dane z zakresu przestępczości kryminalnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Przestępczość kryminalna w poszczególnych kategoriach na terenie działania Komisariatu Policji w Zawadzkiem w latach 2012 - 2014

Rodzaj przestępstwa	Wszczęte			Stwierdzone			Wykrywalność %		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Rozbój, kradzież rozb., wymuszenie	4	3	3	2	2	1	100,0	100,0	100,0
Bójka, pobicie	0	4	5	0	3	3	-	100,0	100,0
Uszczerbek na zdrowiu	3	7	8	1	6	9	100,0	100,0	100,0
Kradzież z włamaniem	20	17	28	27	29	33	55,6	63,0	48,8
Kradzież cudzej rzeczy	53	62	62	91	73	69	61,5	43,84	44,29

Rodzaj przestępstwa	Wszczęte			Stwierdzone			Wykrywalność %		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Kradzież samochodu	7	3	5	6	4	2	16,7	75,0	50,0
Uszkodzenie rzeczy	13	17	9	17	17	9	64,7	82,5	55,56
Przestępstwa narkotykowe	6	20	5	19	66	19	98,5	98,48	95,0

Źródło: dane KP w Zawadzkiem

Tabela 5. Wykroczenia popełnione na terenie działania Komisariatu Policji w Zawadzkiem w latach 2012 – 2014

ROK	2012	2013	2014
Wykroczenia ogółem	503	804	1005
Ilość nałożonych mandatów karnych	260	453	570
Ilość zastosowanych pouczeń	152	165	163
Postępowania wyjaśniające	91	186	272

Źródło: dane KP w Zawadzkiem

Przedstawione dane pozwalają optymistycznie ocenić wykrywalność w zakresie przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, jak i przestępstw narkotykowych. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na znaczny wzrost bójek, pobić oraz przestępstw związanych z uszczerbkiem na zdrowiu na przestrzeni ostatnich trzech lat. W opinii Policji jest to skutek rozpoczęcia funkcjonowania w tym czasie dyskoteki w Zawadzkiem. Jednocześnie odnotowano znaczny spadek przestępstw związanych z uszkodzeniem rzeczy oraz przestępstw narkotykowych.

Niepokojącym trendem jest dwukrotny wzrost liczby wykroczeń na przestrzeni trzech lat. Jak widać ze statystyk, zmiana ta pociągnęła za sobą wzrost liczby postępowań mandatowych, przy niemal utrzymanej liczbie pouczeń. Przykładowe wykroczenia za 2014 rok ujęte są w tabeli 6.

Tabela 6. Wykroczenia w poszczególnych kategoriach w rozbiciu miesięcznym za 2014 rok

Miesiąc/wykroczenie	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ogółem	40	81	112	107	89	66	82	82	69	91	93	93
Ruch Drogowy	8	31	37	42	45	27	30	34	42	36	36	41
art.51 kw. (np. zakłócanie spokoju i porządku publicznego)	9	9	10	11	10	5	6	15	2	5	11	13
art.119 kw. (np. kradzież rzeczy ruchomej o niskiej wartości)	4	19	13	11	16	12	12	6	6	13	10	9
art.124 kw. (np. niszczenie rzeczy cudzej o niskiej wartości)	0	4	3	3	1	7	2	1	1	1	1	3
art.140-141 kw. (np. czyny lub napisy nieobyczajne)	0	0	5	1	0	5	4	4	3	2	2	1

art.143-145 kw. (np. niszczenie, uszkodzenie urządzeń użyteczności publicznej, zaśmiecanie)	0	0	5	5	0	1	1	1	0	6	8	4
art.43” Ustawy o wychowaniu w trzeźwości... (spożywanie alkoholu w miejscach nieodzwolonych)	12	7	20	8	7	5	9	8	6	9	7	10

Źródło: dane KP w Zawadzkiem

Odrębnym i bardzo ważnym tematem w zakresie bezpieczeństwa publicznego jest przestępczość nieletnich, która zobrazowana jest poniższą tabelą.

Tabela 7. Czyny karalne nieletnich popełnione na terenie działania Komisariatu Policji w Zawadzkiem w latach 2012 - 2014

Kategorie przestępstw	2012	2013	2014
Uszczerbek na zdrowiu	0	1	0
Bójki lub pobicia	0	1	0
Rozboje, wymuszenia rozbójnicze	0	0	0
Kradzież z włamaniem	0	1	0
Kradzież cudzej rzeczy	3	4	0
Narkotykowe	4	0	0
Uszkodzenie rzeczy	3	5	0
Gospodarcze	0	0	1
Ogółem czynów	16	13	2
Ogółem sprawców	15	5	2

Źródło: dane KP w Zawadzkiem

Ze względu na położenie przy drodze wojewódzkiej nr 901 bardzo ważnym aspektem bezpieczeństwa dla mieszkańców gminy Zawadzkie jest bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

Tabela 8. Stan bezpieczeństwa według podziału administracyjnego

gmina	2012				2013			2014			
	zdarzenia	wypadki	zabici	ranni	zdarzenia	wypadki	zabici	zdarzenia	wypadki	zabici	ranni
Izbicko	47	3	0	3	48	3	0	37	2	2	4
Jemielnica	53	2	0	2	55	5	1	41	4	1	4
Kolonowskie	32	2	0	2	53	2	0	21	3	1	2
Leśnica	123	11	1	10	140	8	0	104	10	2	13
Strzelce Op.	296	19	4	15	340	29	4	301	19	2	19

Ujazd	98	6	0	7	84	6	0	94	6	1	5
Zawadzkie	76	2	0	4	69	2	0	68	13	5	9
RAZEM	725	45	5	43	789	55	5	666	57	14	56

Źródło: dane KP w Zawadzkim

Bezpieczeństwo ruchu drogowego powinno mieć dla gminy charakter priorytetowy. Stale wzrastający ruch kołowy na DW 901, brak alternatywnych tras przejazdu, częściowy brak poboczy, chodników oraz ścieżek rowerowych – powodują rosnące zagrożenie dla mieszkańców zarówno w ruchu pieszym, rowerowym jak i zmotoryzowanym. Niezbędne jest również uświadamianie uczestnikom ruchu ciężącej na nich odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych oraz egzekwowanie obowiązków nałożonych prawem powszechnym (zwłaszcza w zakresie dostosowania prędkości, stosowania oświetlenia i kamizelek i innych zasad bezpiecznej jazdy). Nie bez znaczenia jest tutaj również potrzeba kampanii informacyjno-prewencyjnej w zakresie trzeźwości kierowców.

Tabela 9. Ilość zdarzeń drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego do ogółu zdarzeń zaistniałych na terenie danej gminy

gmina	2012				2013				2014			
	Ogólna ilość zdarzeń	Zdarzenia spowodowane przez nietrzeźwych		% zdarzeń spowodowanych przez nietrzeźwych	Ogólna ilość zdarzeń	Zdarzenia spowodowane przez nietrzeźwych		% zdarzeń spowodowanych przez nietrzeźwych	Ogólna ilość zdarzeń	Zdarzenia spowodowane przez nietrzeźwych		% zdarzeń spowodowanych przez nietrzeźwych
		kolizje	wypadki			kolizje	wypadki			kolizje	wypadki	
Izbicko	47	2	1	6,4	48	2	2	8,3	37	1	0	2,70%
Jemielnica	53	1	1	3,8	55	0	2	3,6	41	4	2	9,76%
Kolonowskie	32	1	0	3,1	53	3	0	5,7	21	2	2	9,52%
Leśnica	123	3	1	3,3	140	3	1	2,9	104	3	2	2,88%
Strzelce Op.	296	13	5	6,1	340	9	4	3,8	301	9	1	2,99%
Ujazd	98	0	1	1,0	84	1	0	1,2	94	4	1	4,12%
Zawadzkie	76	6	0	7,9	69	0	0	0	68	5	1	7,35%
RAZEM	725	26	9	4,8	789	18	9	3,4	666	28	9	4,19%

Źródło: dane KP w Zawadzkim

Bezpieczeństwo na terenie gminy nierozdzielnie związane jest również z interwencjami Straży Pożarnej – w sytuacjach zagrożeń oraz usuwania ich skutków. Statystyki z tego zakresu przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Interwencje Straży Pożarnej

	Rok			
	2012	2013	2014	2015 (stan na koniec września)
Ochotnicza Straż Pożarna Zawadzkie				
Pożary (P)	39	25	28	28
Zagrożenia miejscowe (Z) – ogółem	30	22	35	40
w tym:				
Wypadki drogowe	9	1	6	4
Akcje powodziowe	2	7	1	0

Ratownictwo chemiczne	0	3	2	1
Wichury	8	5	15	15
Inne	11	6	11	17
Alarmy fałszywe (A)	3	3	3	3
łącznie zdarzeń (P+Z+A)	72	50	66	68
Ochotnicza Straż Pożarna Kielcza				
Pożary (P)	21	12	18	10
Zagrożenia miejscowe (Z) – ogółem	5	6	13	12
w tym:				
Wypadki drogowe	b.d.	1	b.d.	4
Akcje powodziowe	b.d.	1	b.d.	0
Ratownictwo chemiczne	b.d.	0	b.d.	0
Wichury	b.d.	0	b.d.	2
Inne	b.d.	3	b.d.	6
Alarmy fałszywe (A)	1	1	b.d.	
łącznie zdarzeń (P+Z+A)	27	18	31	22
Ochotnicza Straż Pożarna Żędowice				
Pożary (P)	22	6	8	11
Zagrożenia miejscowe (Z) – ogółem	6	6	5	5
w tym:				
Wypadki drogowe	2	0	0	1
Akcje powodziowe	0	1	0	0
Ratownictwo chemiczne	1	1	1	0
Wichury	0	0	0	0
Inne	3	4	4	4
Alarmy fałszywe (A)	b.d.	b.d.	b.d.	
łącznie zdarzeń (P+Z+A)	28	12	13	16

Źródło: dane statystyczne jednostek OSP

Ze względu na umiejscowienie jednostki Państwowej Straży Pożarnej w Strzelcach Opolskich (odległość ok. 20 km), Ochotnicze Straże Pożarne stanowią podstawowe źródło szybkich interwencji w zakresie zabezpieczania skutków zdarzeń z zakresu bezpieczeństwa, dlatego ważne jest prowadzenie działań z zakresu profesjonalizacji tych formacji, a także ich ciągłego doposażania i modernizacji (baza sprzętowa i lokalowa). Zaangażowanie mieszkańców wszystkich trzech miejscowości gminy Zawadzkie w działania OSP jest niewątpliwie wielkim atutem w budowaniu systemu bezpieczeństwa publicznego. Rekomendacje dla działań:

1. Dalsze unowocześnianie i doposażanie jednostek OSP.
2. Utworzenie alternatywnych tras ewakuacyjnych i objazdowych na terenie miasta Zawadzkie.
3. Monitorowanie posunięć w zakresie reorganizacji Policji.
4. Dbłość o podstawową i szczegółową meliorację rowów na terenie gminy.
5. Udrożnienie koryta Małej Panwi.
6. Rozważenie zakupu środków technicznych na potrzeby podniesienia bezpieczeństwa lokalnego:
  - urządzenie alkotest typu „FAST”,

- kamera – pułapka,
  - monitoring w miejscach szczególnie narażonych na zdarzenia, przestępstwa i wykroczenia (okolice dyskoteki Bora-Bora, „mostki”).
7. Podjęcie działań w celu wzmocnienia roli Obrony Cywilnej i poziomu edukacji mieszkańców w zakresie postępowania na wypadek zagrożeń.

Ochrona przed powodzią

Ze względu na położenie gminy Zawadzkie w dolinie rzeki Mała Panew występuje na jej terenie zagrożenie powodziowe. Realne niebezpieczeństwo zalaniem lub podtopieniem terenów powstaje przy stanie wody powyżej 250 cm w Krupskim Młynie. Wówczas woda zaczyna się przelewać do Kanału Hutniczego w okolicy ul. Młyńskiej w Żędowicach. Przy dalszych wzrostach lub fali powodziowej wody rzeki Mała Panew wlewają się do starorzecza w pobliżu studni głębinowej (ujęcia wody) Nr 5 w Żędowicach, napierając na podwyższoną linię brzegową Kanału Hutniczego, co w konsekwencji prowadzi do jej przerwania i dostania się dużej ilości wody do Kanału. Powyższe powoduje ryzyko zalania miasta Zawadzkie. Wezbrana woda może uszkodzić również mosty na rzece Mała Panew. Analiza sytuacji powodziowej, jaka miała miejsce w roku 1997 oraz w roku 2010 wykazała, że terenami najbardziej zagrożonymi powodzią są grunty obejmujące część obszaru sołectwa Kielcza (zabudowania przy ul. Zamoście i ul. Mostowej oraz gospodarstwo rolne przy ul. Dobrego Pasterza). Zagrożone są również inne nieruchomości prywatne położone w sąsiedztwie Małej Panwi, teren byłej Huty „Andrzej” S.A. w Zawadzkiem oraz obiekty firmy „Orland” w Żędowicach. W przypadku większej fali powodziowej zagrożone mogą być mosty oraz Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży w Zawadzkiem. W mieście Zawadzkie jako najbardziej narażone na niebezpieczeństwo powodzi są obiekty zlokalizowane na nieruchomościach położonych przy ulicach: Ziai, Kilińskiego oraz części ulicy Chopina. W przypadku dostania się dużej ilości wody z rzeki Mała Panew do Kanału Hutniczego, a następnie do Stawu „Hutniczego” (co miało miejsce w roku 2010) zalaniu mogą ulec w mieście Zawadzkie również ulice: Andrzeja, Dworcowa, Harcerska, Zielona, Stawowa, Opolska, Waryńskiego, Bogusławskiego i Osiedle Świerkle.

Rzeka Mała Panew na całej długości pozbawiona jest wałów - jedynie przy ul. Kilińskiego w Zawadzkiem i ul. Mostowej w Kielczy występuje podwyższony brzeg. Szerokość koryta Małej Panwi jest bardzo zmienna i oscyluje w granicach od 10 do 35 m. Prędkość wody w rzece wynosi od 0,3 – 0,9 m/s, a ogólny przepływ nie przekracza 10 m³/s. Poza Małą Panwią źródłem powodzi mogą być również inne potoki (Kieleczka, Koronczok, Mostki), strugi, rowy, kanały (Młynówka), a także Kanał Hutniczy, który wraz z potokiem Kieleczka stanowi jeden ciek wodny o długości ok. 16,2 km.

Rolę zabezpieczenia przeciw skutkom powodzi pełnią głównie rowy melioracyjne oraz związane z nimi rurociągi, przepusty, przepusto - zastawki, zastawki oraz jazy na potokach, Kanale Hutniczym i Małej Panwi.

Mimo wypracowania różnych metod przewidywania nadejścia fali powodziowej, a także mimo stworzenia różnorodnych systemów zabezpieczeń – technicznej ochrony przeciwpowodziowej (sztuczne zbiorniki wodne, wały powodziowe, poldery, kanały i budowle hydrotechniczne), powódzie nadal występują, powodując często ogromne straty materialne. Również gmina Zawadzkie była nawiedzana przez powódzie wielokrotnie, tj. w latach: 1854, 1894, 1899, 1902, 1903, 1936, 1939, 1966, 1977, 1997, 2001, 2010 i 2013.

2.5. Sytuacja demograficzna i społeczna gminy Zawadzkie

Gminę Zawadzkie dotyczą te same problemy demograficzne, które obserwowane są na terenie całej Opolszczyzny, tj.: depopulacja (spadek liczby mieszkańców) oraz podnoszenie się średniej wieku (tzw. „starzenie się” społeczeństwa) i ujemny przyrost naturalny. Dane na temat liczby ludności gminy Zawadzkie w przedziale czasowym 2007 – 2014 ujęte zostały w poniższej tabeli.

Tabela 11. Liczba mieszkańców gminy Zawadzkie w latach 2007-2014.

Liczba ludności:	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	12673	12503	12439	12177	12086	12014	11941	11759
w tym na wsi	4505	4474	4463	4352	4327	4305	4288	4283

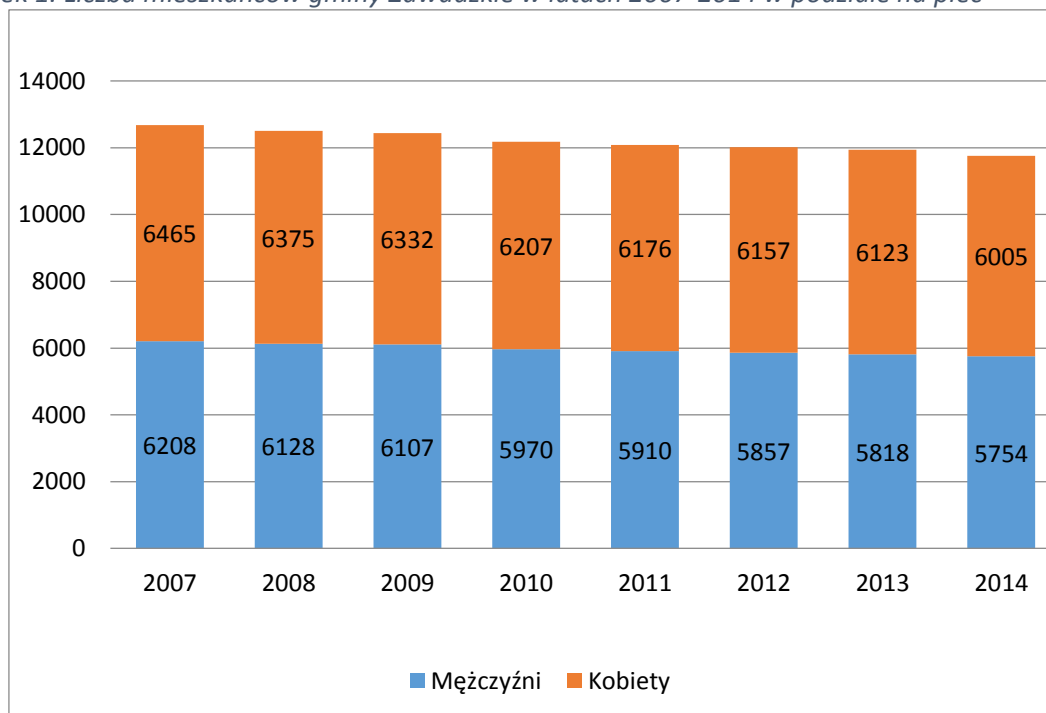
Źródło: dane GUS

Mieszkańcy gminy Zawadzkie stanowią ok. 15% ogólnej liczby mieszkańców powiatu strzeleckiego. Na przestrzeni ostatnich siedmiu lat w gminie nominalnie ubyło 914 osób, z czego zdecydowana większość pochodziła z terenu miasta Zawadzkie (niemal 700 osób). Jest to tendencja o tyle niepokojąca, że dane nie uwzględniają powszechnego na Opolszczyźnie zjawiska „rezydencji”, czyli zamieszkiwania okresowego na terenie gminy, wyłącznie na czas powrotu czasowego z pracy zagranicą. Osoby pracujące zagranicą w sposób faktyczny przebywają na terenie gminy łącznie do kilku miesięcy w ciągu roku, co z kolei oznacza, że umiejscawiają swoje centrum życiowe poza miejscem swojego pochodzenia, czy zameldowania. Należy stąd wysnuć wniosek, iż rzeczywista liczba mieszkańców gminy była niższa, niż podają oficjalne statystyki.

W sposób oczywisty zmniejszenie się liczby ludności wpływa na obniżenie gęstości zaludnienia w gminie, co obrazuje poniższa tabela.

Choć gęstość zaludnienia w gminie Zawadzkie spadała, nadal była znacznie wyższa od średniej gęstości zaludnienia w powiecie strzeleckim, która w roku 2013 wynosiła 102 osoby na 1 km² oraz średniej dla województwa opolskiego, wynoszącej w tym okresie 107 osób na 1 km² (dane ze Statystycznego Vademecum Samorządowca GUS). Świadczy to o relatywnie zwartym charakterze zabudowy, wysokim stopniu wykorzystania powierzchni gminy i przynajmniej częściowym zurbanizowaniu. Jest to o tyle charakterystyczne, że jednocześnie gmina Zawadzkie odznacza się znacznie wyższym niż średnia w powiecie poziomem lesistości – ponad 60% (przy średniej dla powiatu strzeleckiego ok. 40%, średniej ogólnopolskiej ok. 30% - dane z ww. źródła).

Rysunek 1. Liczba mieszkańców gminy Zawadzkie w latach 2007-2014 w podziale na płeć

Źródło: dane GUS

Zmienia się również struktura wiekowa mieszkańców gminy Zawadzkie: maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (dzieci, młodzież) i produkcyjnym, zwiększa się natomiast liczba osób

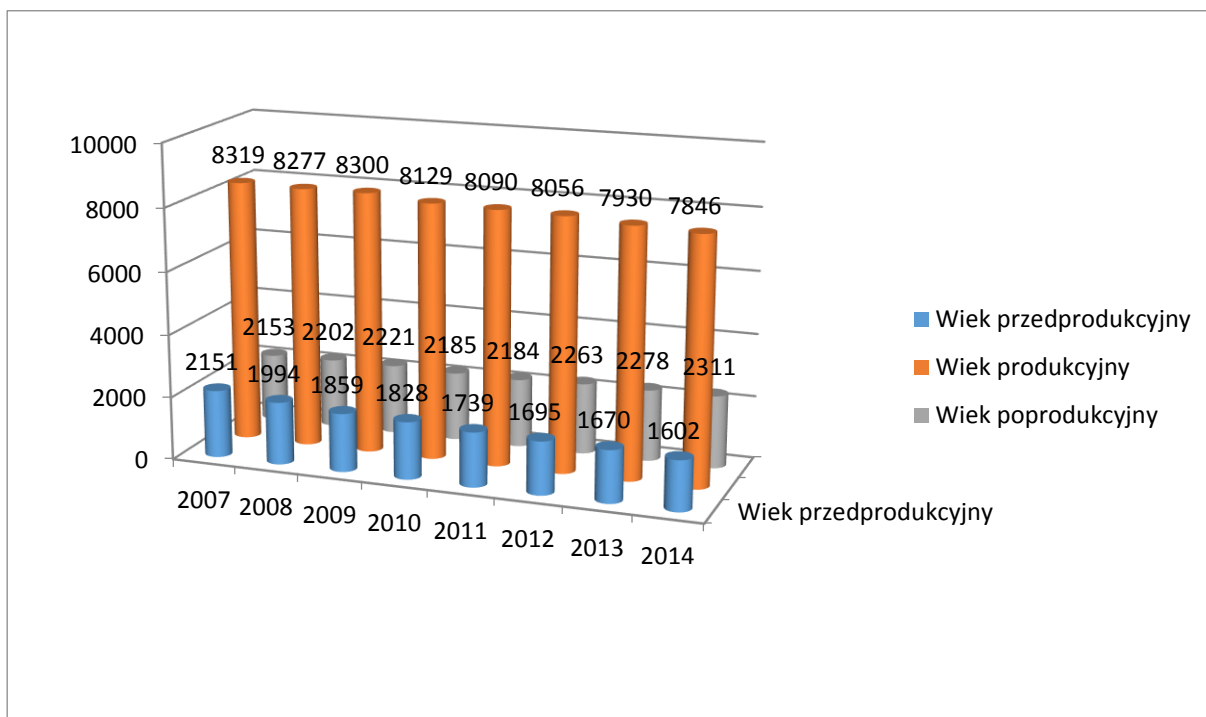
w wieku poprodukcyjnym (emerytalnym). Od roku 2007 do 2014 zmalała liczba osób w wieku przedprodukcyjnym o 549 osób, natomiast spadek liczby osób w wieku produkcyjnym wyniósł 473. W tym samym czasie liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 158 osób.

Tabela 12. Gęstość zaludnienia gminy Zawadzkie w latach 2007-2014

GMINA ZAWADZKIE								
Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność na 1 km ² [osoba]	154	152	151	148	146	146	145	143
WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE								
Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność na 1 km ² [osoba]	110	110	110	108	108	107	107	106
POLSKA								
Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność na 1 km ² [osoba]	122	122	122	123	123	123	123	123

Źródło: dane GUS

Rysunek 2. Struktura mieszkańców gminy Zawadzkie w latach 2007-2014 według kryterium produktywności

Źródło: dane GUS

Tabela 13. Dane demograficzne i niektóre wskaźniki dla gminy Zawadzkie

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	osoba	12623	12473	12380	12142	12013	12014	11878	11759
mężczyźni	osoba	6184	6113	6072	5952	5865	5857	5801	5754
kobiety	osoba	6439	6360	6308	6190	6148	6157	6077	6005

w wieku przedprodukcyjnym									
ogółem	osoba	2151	1994	1859	1828	1739	1695	1670	1602
mężczyźni	osoba	1081	995	947	927	873	857	846	805
kobiety	osoba	1070	999	912	901	866	838	824	797
w wieku produkcyjnym									
ogółem	osoba	8319	8277	8300	8129	8090	8056	7930	7846
mężczyźni	osoba	4304	4301	4308	4233	4219	4202	4147	4138
kobiety	osoba	4015	3976	3992	3896	3871	3854	3783	3708
w wieku poprodukcyjnym									
ogółem	osoba	2153	2202	2221	2185	2184	2263	2278	2311
mężczyźni	osoba	799	817	817	792	773	798	808	811
kobiety	osoba	1354	1385	1404	1393	1411	1465	1470	1500
Wskaźnik obciążenia demograficznego									
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	51,7	50,7	49,2	49,4	48,5	49,1	49,8	49,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	100,1	110,4	119,5	119,5	125,6	133,5	136,4	144,3
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	25,9	26,6	26,8	26,9	27,0	28,1	28,7	29,5

Źródło: dane GUS

O ile ogólne dane z tego zakresu nie odbiegają zasadniczo od średnich dla powiatu, województwa, czy nawet kraju, o tyle głębsza analiza wskazuje na obszary krytyczne w tym zakresie. Są nimi m.in.:

- 1) dramatycznie zwiększający się wskaźnik obciążenia demograficznego w zakresie proporcji liczby osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – **wzrost o 40% na przestrzeni siedmiu ostatnich lat**. Oznacza to, że w roku 2007 na sto osób niepełnoletnich zamieszkujących gminę Zawadzkie, przypadało niemal tyle samo osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast w roku 2014 na sto niepełnoletnich mieszkańców przypadało już ponad 144 osób w wieku emerytalnym;
- 2) **szybko wzrastająca liczba najstarszych mieszkańców**: w przedziale wiekowym osób powyżej 80 roku życia na przestrzeni analizowanych lat zanotowano wzrost o ponad 70% (z 273 osób w 2007 roku do 487 osób w roku 2014), zaś w skrajnym przypadku liczby mężczyzn w wieku od 80-84 roku życia – niemal o 190% (z 44 osób w 2007 roku do 127 osób w roku 2014, dane wg. GUS);
- 3) **bardzo duży ubytek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym** – ponad 25% (z 2151 osób w 2007 roku do 1602 osób w roku 2014).

Tabela 14. Ludność gminy Zawadzkie w podziale na grupy wiekowe

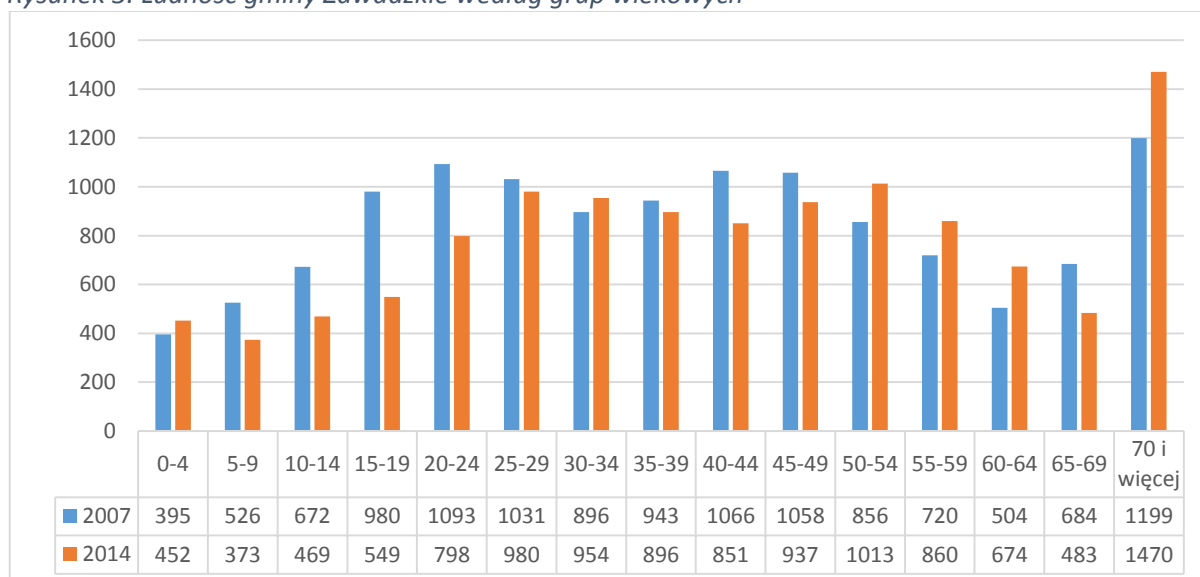
Ludność wg grup wieku i płci									
Wiek	Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	osoba	12623	12473	12380	12142	12013	11991	11878	11759
mężczyźni	osoba	6184	6113	6072	5952	5865	5860	5801	5754
kobiety	osoba	6439	6360	6308	6190	6148	6131	6077	6005

0-4									
ogółem	osoba	395	374	361	414	400	421	436	452
mężczyźni	osoba	220	185	181	211	200	205	215	214
kobiety	osoba	175	189	180	203	200	216	221	238
5-9									
ogółem	osoba	526	499	469	442	423	413	401	373
mężczyźni	osoba	254	268	250	240	225	221	200	188
kobiety	osoba	272	231	219	202	198	192	201	185
10-14									
ogółem	osoba	672	614	576	574	526	507	491	469
mężczyźni	osoba	327	296	293	285	259	247	259	247
kobiety	osoba	345	318	283	289	267	260	232	222
15-19									
ogółem	osoba	980	913	852	731	691	644	578	549
mężczyźni	osoba	509	464	423	357	338	322	284	279
kobiety	osoba	471	449	429	374	353	322	294	270
20-24									
ogółem	osoba	1093	1076	1060	1023	992	924	862	798
mężczyźni	osoba	519	530	532	513	503	472	437	396
kobiety	osoba	574	546	528	510	489	452	425	402
25-29									
ogółem	osoba	1031	1036	1061	1021	1011	997	997	980
mężczyźni	osoba	537	517	516	499	478	471	484	483
kobiety	osoba	494	519	545	522	533	526	513	497
30-34									
ogółem	osoba	896	921	943	930	922	963	969	954
mężczyźni	osoba	451	483	513	497	494	498	484	475
kobiety	osoba	445	438	430	433	428	465	485	479
35-39									
ogółem	osoba	943	908	878	859	883	885	892	896
mężczyźni	osoba	475	453	432	426	447	451	472	490
kobiety	osoba	468	455	446	433	436	434	420	406
40-44									
ogółem	osoba	1066	1025	986	945	891	904	871	851
mężczyźni	osoba	542	527	514	482	447	456	441	421
kobiety	osoba	524	498	472	463	444	448	430	430
45-49									
ogółem	osoba	1058	1048	1064	1044	1045	1003	967	937
mężczyźni	osoba	535	527	515	520	521	512	489	483
kobiety	osoba	523	521	549	524	524	491	478	454
50-54									
ogółem	osoba	856	911	910	968	983	994	995	1013
mężczyźni	osoba	445	469	471	497	508	501	501	498
kobiety	osoba	411	442	439	471	475	493	494	515
55-59									
ogółem	osoba	720	708	756	752	777	804	852	860
mężczyźni	osoba	337	339	372	379	387	411	438	453
kobiety	osoba	383	369	384	373	390	393	414	407

60-64									
ogółem	osoba	504	524	543	567	625	651	638	674
mężczyźni	osoba	234	238	243	254	285	292	289	316
kobiety	osoba	270	286	300	313	340	359	349	358
65-69									
ogółem	osoba	684	644	563	502	429	447	466	483
mężczyźni	osoba	325	304	259	224	180	200	206	208
kobiety	osoba	359	340	304	278	249	247	260	275
70 i więcej									
ogółem	osoba	1199	1272	1358	1370	1415	1457	1463	1470
mężczyźni	osoba	474	513	558	568	593	598	602	603
kobiety	osoba	725	759	800	802	822	859	861	867
70-74									
ogółem	osoba	549	577	609	606	609	592	544	478
mężczyźni	osoba	241	256	270	260	271	261	238	202
kobiety	osoba	308	321	339	346	338	331	306	276
75-79									
ogółem	osoba	377	405	417	416	447	449	474	506
mężczyźni	osoba	158	171	182	190	197	190	202	215
kobiety	osoba	219	234	235	226	250	259	272	291
80-84									
ogółem	osoba	162	175	213	222	232	270	280	297
mężczyźni	osoba	44	53	72	81	94	108	108	127
kobiety	osoba	118	122	141	141	138	162	172	170
85 i więcej									
ogółem	osoba	111	115	119	126	127	146	165	189
mężczyźni	osoba	31	33	34	37	31	39	54	59
kobiety	osoba	80	82	85	89	96	107	111	130

Źródło: dane GUS

Rysunek 3. Ludność gminy Zawadzkie według grup wiekowych

Źródło: dane GUS

Należy zwrócić uwagę, że najliczniejsza obecnie grupa wiekowa gminy to osoby w wieku 50-64 (7 lat wcześniej była to grupa o 7 lat młodsza). Wobec powyższego problemem dla gminy może stać się fakt, że grupa ta za 10 lat w prawie całości przejdzie do kategorii poprodukcyjnej, a jednocześnie mała liczebność grupy przedprodukcyjnej, spowoduje, że nie zasili w takiej samej liczbie kategorii osób w wieku produkcyjnym. Symptomatyczny w tym względzie jest ponadto radykalny spadek liczby wchodzącej w dorosłość młodzieży w wieku pomiędzy 15 a 19 rokiem życia – w trakcie ostatnich 7 lat ubyło ponad 40% osób w tej grupie. Oznacza to, że w ciągu najbliższych lat zdecydowanie więcej osób uzyska wiek emerytalny, niż wejdzie na rynek pracy (potencjalnie).

Niekorzystne trendy obserwowane są także w zakresie przyrostu naturalnego, co podyktowane jest m.in. spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym oraz ogólnopolskimi zjawiskami w zakresie ograniczenia dzietności. W latach 2007-2014 średni przyrost naturalny na 1000 mieszkańców kształtował się na poziomie -2 (co oznacza, że średnio 20 mieszkańców rocznie mniej się rodziło niż umierało). Tylko w latach 2010 i 2012 zanotowano niewielką przewagę urodzeń nad zgonami.

Tabela 15. Dane demograficzne i przyrost naturalny dla Gminy Zawadzkie

Ruch naturalny wg płci									
Urodzenia żywe									
Lata		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	-	69	76	73	105	71	95	97	95
mężczyźni	-	37	31	43	51	28	51	49	44
kobiety	-	32	45	30	54	43	44	48	51
Zgony ogółem									
ogółem	-	107	96	109	101	119	82	119	110
mężczyźni	-	65	47	56	46	72	46	59	53
kobiety	-	42	49	53	55	47	36	60	57
Przyrost naturalny									
ogółem	-	-38	-20	-36	4	-48	13	-22	-15
mężczyźni	-	-28	-16	-13	5	-44	5	-10	-9
kobiety	-	-10	-4	-23	-1	-4	8	-12	-6
Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności									
urodzenia żywe na 1000 ludności	-	5,4	6,0	5,9	8,6	5,9	7,9	8,1	8,0
zgony na 1000 ludności	-	8,39	7,62	8,75	8,29	9,85	6,84	9,97	9,28
przyrost naturalny na 1000 ludności	-	-3,0	-1,6	-2,9	0,3	-4,0	1,1	-1,8	-1,3

Źródło: dane GUS

Rekomendacje dla działań:

1. Przygotowanie organizacyjne i infrastrukturalne gminy na zjawiska związane z podnoszeniem się wieku mieszkańców (wsparcie dochodowe, usługi opiekuńcze, mieszkania chronione, środowiskowe domy samopomocy, rodzinne domy pomocy społecznej, usługi medyczne, rehabilitacyjne itp.).
2. Promocja rozwoju tzw. srebrnej gospodarki, tj. przedsiębiorczości ukierunkowanej na potrzeby seniorów.
3. Rozwój lokalnej polityki prorodzinnej zmierzającej do zwiększenia liczby urodzeń i polepszenia warunków funkcjonowania rodzin.
4. Podjęcie działań ukierunkowanych na młodzież w celu zapewnienia jej atrakcyjnych warunków nauki, pracy i wszechstronnego rozwoju.

2.6. Opieka zdrowotna

W zakresie opieki zdrowotnej w gminie Zawadzkie istnieją zarówno mocne jak i słabe punkty. Dostęp do usług podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) utrzymuje się na zadowalającym poziomie – na terenie gminy działa aż 6 przychodni. Jednakże na przestrzeni ostatnich 7 lat zanotowano wzrost o ponad 8000 liczby udzielonych porad lekarskich. Biorąc pod uwagę spadek liczby ludności w tym czasie musimy przyjąć, iż statystyczny mieszkaniec gminy Zawadzkie w 2014 r. korzystał z porad lekarskich ponad 4 razy w roku, a w 2007 r. tylko 3 razy w roku.

W zakresie problematyki ochrony zdrowia obserwowana jest bardzo korzystna tendencja stopniowego zmniejszania się liczby osób przypadających na jedną aptekę (z 4127 osób w 2008 roku, do 2352 osób w 2014 roku). Na koniec 2014 r. na terenie gminy funkcjonowało 5 aptek i 1 punkt apteczny. W tym zakresie istnieje jednak niezaspokojona potrzeba (wskazywana przez mieszkańców), tj: dostęp do aptek w dni wolne od pracy – nie funkcjonują bowiem dyżury aptek w niedziele, święta oraz w porze nocnej, a najbliższa apteka o tym charakterze znajduje się w Strzelcach Opolskich. Biorąc pod uwagę sugestie mieszkańców oraz trendy demograficzne, należałoby ukierunkować służbę zdrowia na opiekę geriatryczną i specjalistyczne porady lekarskie w szerokim spektrum, jednak przy obecnym systemie prawnym gmina nie posiada wpływu na politykę zdrowotną państwa jak również na niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

Tabela 16. Dane statystyczne dot. opieki zdrowotnej w gminie Zawadzkie w latach 2007-2014

	Jednostka miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PRZYCHODNIE - AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA (STAN W DNIU 31 XII)									
Przychodnie									
ogółem	ob.	4	4	5	5	6	6	6	6
niepubliczne	ob.	4	4	5	5	6			
praktyki lekarskie w miastach	--	4	1	1	1	1	1	1	1
praktyki lekarskie na wsi	--	1	1	1	1				
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	3	3	4	4	5	5	5	5
Podstawowa opieka zdrowotna - porady									
porady ogółem									
ogółem	-	37289	37483	37914	35441	39639	38399	38681	45436
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie									
porady lekarskie ogółem									
ogółem	-						60483	60248	65828
APTEKI I PUNKTY APTECZNE									
Apteki ogólnodostępne									
apteki	ob.	4	3	3	3	4	4	4	5
mgr farmacji	osoba	6	3	3	3	7	6	5	7
Punkty apteczne									
punkty apteczne	ob.	1	2	1	1	1	1	1	1
Apteki - wskaźniki									
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	3156	4158	4127	4047	3003	3004	2970	2352

Źródło: dane GUS

Rekomendacje dla działań:

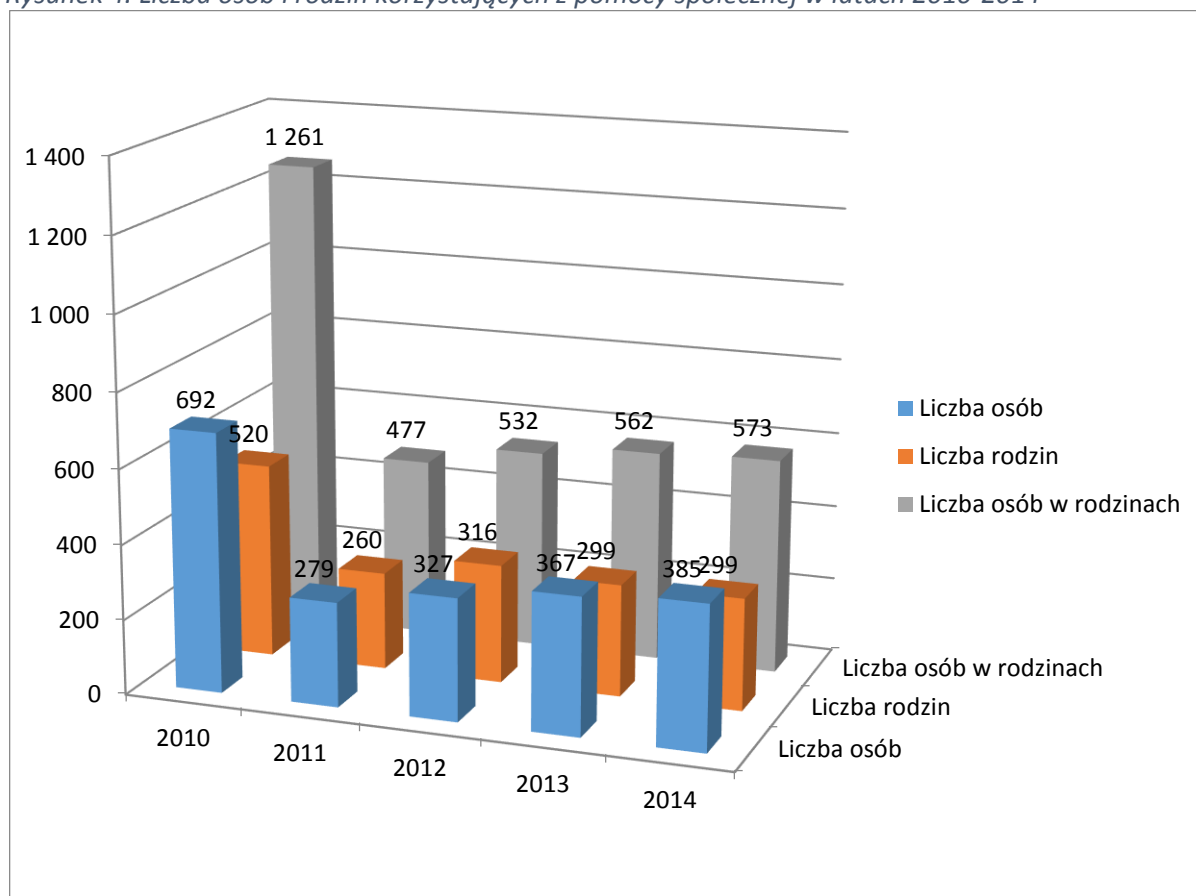
1. Promocja komercyjnych i niekomercyjnych usług opieki zdrowotnej na terenie gminy, zwłaszcza w zakresie usług specjalistycznych, geriatrycznych, rehabilitacyjnych itp.
2. Stały monitoring poziomu finansowania i dostępności do służby zdrowia na terenie gminy.

2.7. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna ma za zadanie utrzymywać równowagę społeczną w zakresie dostępu do elementarnych dóbr, umożliwiać rodzinom życie w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz wpływać pozytywnie na poziom życia mieszkańców poprzez motywowanie i animowanie działań zmierzających do ich całkowitego życiowego usamodzielnienia.

Od roku 2011 obserwowany jest zasadniczy, lecz niewielki wzrost liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej (w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych). Zaznaczyć należy, że na przełomie 2010 i 2011 roku nastąpiła zmiana kryteriów przyznawania pomocy społecznej, dlatego nastąpiło znaczne zmniejszenie ilości osób objętych pomocą społeczną.

Rysunek 4. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014

Źródło: dane własne – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 rok

Tabela 17. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie					
Liczba osób	692	279	327	367	385
Liczba rodzin	520	260	316	299	299
Liczba osób w rodzinach	1 261	477	532	562	573

Źródło: dane własne – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 rok

Z analizy danych statystycznych zawartych w tabeli 18 wynika, że (poza ubóstwem) głównymi czynnikami powodującymi konieczność objęcia wsparciem rodzin w gminie Zawadzkie były: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Problem ubóstwa – rozumianego jako spełnianie ustawowego kryterium dochodowego – należy potraktować odrębnie z uwagi na fakt, iż większość świadczeń pomocy społecznej uzależniona jest od tego warunku, zatem osoby korzystające z pomocy społecznej w przytłaczającej większości są osobami dysponującymi dochodami poniżej określonego progu minimum socjalnego. Liczba tak rozumianych rodzin ubogich od czterech lat oscylowała w okolicach 200.

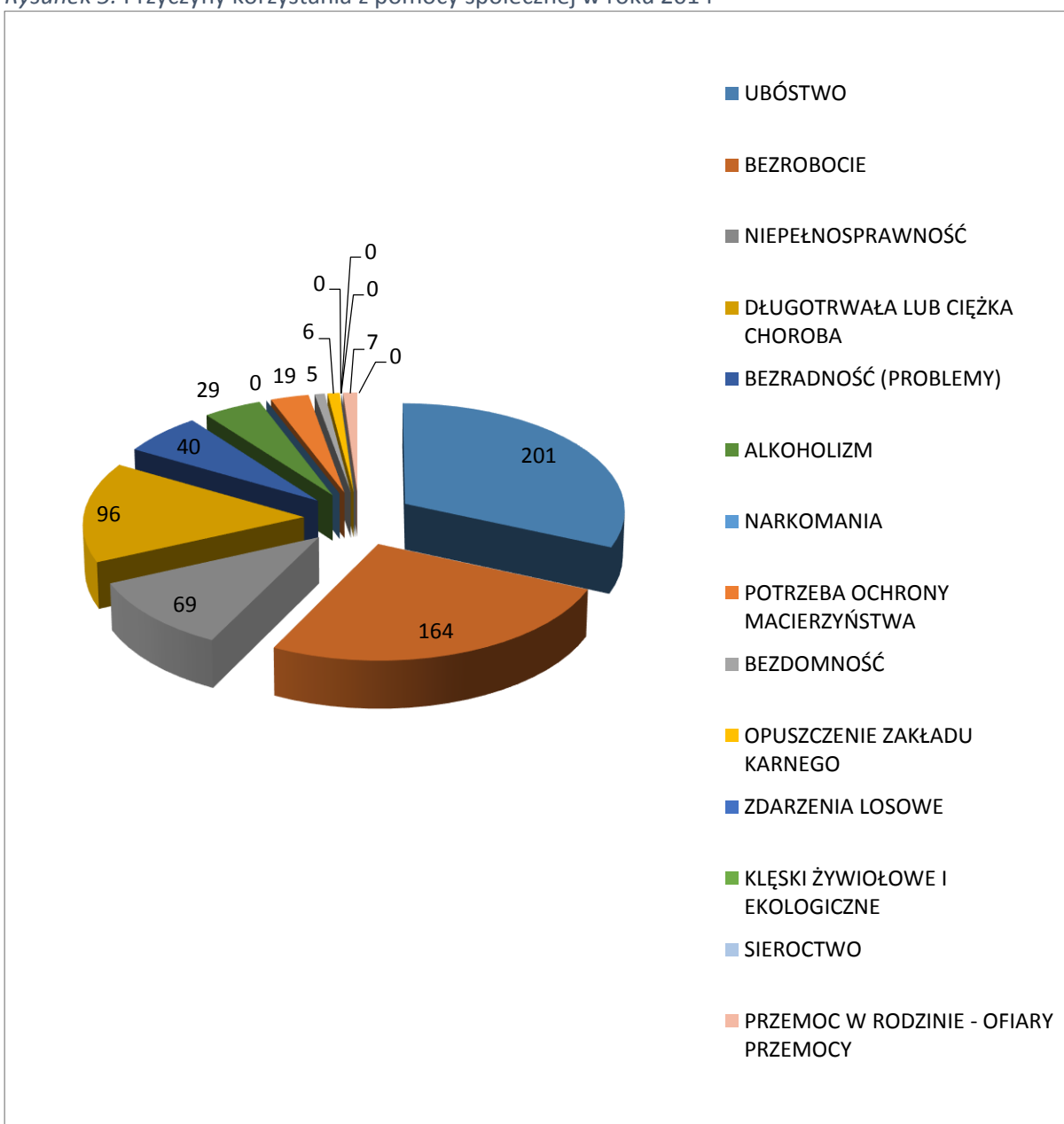
Tabela 18. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA					
ubóstwo					
Liczba rodzin	325	195	232	205	201
Liczba osób w rodzinach	648	286	408	379	350
bezrobocie					
Liczba rodzin	136	147	163	168	164
Liczba osób w rodzinach	255	259	268	326	315
niepełnosprawność					
Liczba rodzin	81	83	56	78	69
Liczba osób w rodzinach	148	125	90	135	130
długotrwała lub ciężka choroba					
Liczba rodzin	53	23	53	79	96
Liczba osób w rodzinach	62	29	111	136	157
bezradność (problemy)					
Liczba rodzin	51	29	39	35	40
Liczba osób w rodzinach	163	107	129	127	130
alkoholizm					
Liczba rodzin	46	31	38	32	29
Liczba osób w rodzinach	53	79	44	46	34
narkomania					
Liczba rodzin	4	0	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	5	0	0	0	0
potrzeba ochrony macierzyństwa					
Wyszczególnienie	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
w tym: wielodzietność					
Liczba rodzin	4	1	5	3	3
bezdolność					
Liczba rodzin	6	4	5	6	5
Liczba osób w rodzinach	6	4	5	6	5
opuszczenie zakładu karnego					
Liczba rodzin	4	3	7	5	6
Liczba osób w rodzinach	10	3	7	5	6
zdarzenia losowe					
Liczba rodzin	0	0	1	0	0
Liczba osób w rodzinach	6	0	2	0	0
klęski żywiołowe i ekologiczne					

Liczba osób	0	0	0	0	0
sieroctwo					
Liczba rodzin	0	0	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	0	0	0	0	0
przemoc w rodzinie - ofiary przemocy					
Liczba rodzin	14	7	4	6	7
Liczba osób w rodzinach	31	22	14	24	27
ochrona ofiar handlu ludźmi					
Liczba osób	0	0	0	0	0

Źródło: dane własne – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 rok

Rysunek 5. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w roku 2014

Źródło: dane własne – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 rok

W zakresie bezrobocia rejestrowanego od 2012 roku obserwowany był zauważalny spadek liczby osób bezrobotnych. Niestety, ponad połowę zarejestrowanych osób bezrobotnych stanowili

bezrobotni długotrwale, tj. pozostający bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ostatnich dwóch latach. Oznacza to, że faktyczne koszty zabezpieczenia społecznego i dostarczenia środków utrzymania osoby bezrobotnej w całości obciążały pomoc społeczną w gminie.

Tabela 19. Bezrobotni w gminie Zawadzkie w latach 2010-2014

RYNEK PRACY					
Lata	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem	438	376	432	380	293
Bezrobotni długotrwale ogółem	168	185	194	191	156
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	44	30	69	37	27

Źródło: dane PUP Strzelce Opolskie

Bezrobocie należy rozpatrywać również w kontekście jego postaci ukrytej, tj. osób biernych, nieaktywnych zawodowo, niezarejestrowanych w Urzędzie Pracy lub podejmujących pracę zarobkową poza oficjalnym obiegiem (tzw. „szara strefa”). Osoby takie stanowią grupę faktycznie wykluczonych społecznie, a ich liczba nie jest znana. W zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej tych osób należałoby wdrożyć długofalowe i specyficzne narzędzia, jak np. udział w zajęciach Klubu Integracji Społecznej, z uwagi na to, że dotychczas stosowane metody aktywizacyjne mają dla tych osób ograniczoną skuteczność. Podobnie wobec osób bezrobotnych długotrwale podejmowane działania aktywizacyjne nie odnoszą trwałego efektu ze względu na ich doraźny charakter.

Bardzo niekorzystną tendencją w ramach pomocy społecznej był również znaczny wzrost liczby osób i rodzin obejmowanych wsparciem z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę – wzrost ponad czterokrotny w ciągu czterech ostatnich lat. Wskazuje to również na brak systemowego zabezpieczenia społecznego (świadczenia ZUS) dla niektórych osób niezdolnych do pracy, które muszą podjąć lub kontynuować leczenie.

Rekomendacje:

1. Podejmowanie różnorodnych form aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z naciskiem na praktyczną stronę tych działań oraz ich skuteczność. Zasadna współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami.
2. Wdrożenie działań zmierzających do poprawy warunków życia osób i rodzin dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą oraz niepełnosprawnością.
3. Uruchomienie przynajmniej kilku mieszkań chronionych.
4. Rozważenie zasadności uruchomienia stołówki lub jadłodajni na terenie gminy.
5. Promocja i działania na rzecz przedsiębiorczości społecznej jako narzędzia reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ekonomia społeczna jako element rozwoju gminy

Mianem podmiotów ekonomii społecznej najczęściej określa się takie formy organizacyjne, które w swojej działalności zmierzają do połączenia celów społecznych i ekonomicznych. Będą to zatem podmioty, które np. prowadząc zarobkowo działalność gospodarczą będą jednocześnie realizowały aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podmiotami ekonomii społecznej są m.in. spółdzielnie socjalne, centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej itp.

Według kryteriów European Research Network kryteriami pozwalającymi wyróżnić przedsiębiorstwo społeczne są:

Kryteria ekonomiczne:

- prowadzenie w sposób względnie ciągły, regularny działalności w oparciu o instrumenty ekonomiczne;
- niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych;
- ponoszenie ryzyka ekonomicznego;
- istnienie choćby nielicznego płatnego personelu.

Analiza obszaru gminy Zawadzkie pod względem występowania negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych potwierdza, iż stan kryzysowy w gminie występuje na obszarze oddziaływania byłej Huty „Andrzej” S.A. Obszar zdegradowany na terenie gminy występuje w zasięgu oddziaływania byłej Huty „Andrzej” S.A. i obejmuje około 2,45 % obszaru gminy Zawadzkie, zamieszkuje go 5290 osób (co daje 46,04 % wszystkich mieszkańców gminy) i zamyka się w części miasta Zawadzkie w rejonie następujących ulic: 1 Maja, 20 Stycznia, Andrzeja, Dworcowa, Handlowa, Harcerska, Kani, Kolejowa, Krótka, Księża Wajdy, Lubliniecka, Miarki, Mickiewicza, Moniuszki, Opolska od nr 1 do 84, Polna, Powstańców Śląskich, Sienkiewicza, Stawowa, Szaflika, Szpitalna, Szymanowskiego, Świerczewskiego, Waryńskiego, Zielona, Chopina od nr 8 do 25. Analiza problemów społecznych wykazuje, że aż 60% osób długotrwale bezrobotnych zamieszkuje obszar zdegradowany. Są to osoby, które po restrukturyzacji huty nie mogły się odnaleźć w nowych realiach gospodarki wolnorynkowej. Wśród 310 osób z terenu gminy dotkniętych ubóstwem 50 % mieszka w obszarze. Z 47 osób z problemem alkoholowym 40% przebywa w tym rejonie. Obszar zdegradowany zamieszkują również osoby niepełnosprawne i długotrwale i ciężko chore (około 30% z 246 osób). Statystyka policji wykazuje, iż w gminie na 540 wykroczeń 89 % występuje tutaj, a z 131 przestępstw 76%. Bezrobocie przyczyniło się również do zjawiska depopulacji, młodzi ludzie zaczęli wyjeżdżać poszukując pracy za granicą lub w innych rejonach kraju. Około 16% mieszkańców obszaru to osoby w wieku 65+. Wraz z upadkiem huty oraz spadkiem zainteresowania zdobywania zawodów związanych hutnictwem doszło do zamknięcia Zespołu Szkół Zawodowych. Obecnie obiekt nie jest użytkowany, a teren byłej szkoły wraz z budynkami przeznaczony na sprzedaż. Na terenie byłej huty znajdują się obiekty oraz tereny nieużytkowane. Także infrastruktura mieszkaniowa, kulturalna, rekreacyjna, sportowa wybudowana przez byłą hutę ulega degradacji. Wobec zahamowania działań inwestycyjnych istnieje konieczność wprowadzenia działań urbanistycznych zmieniających funkcje obszaru. Ostatecznie wybór obszaru zostanie potwierdzony przez opracowane badania i analizy w ramach przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Zawadzkie. W ramach programu zostaną wskazane działania mające na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego.

2.9. Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Zawadzkie swoją siedzibę posiada 29 organizacji pozarządowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców daje wskaźnik 25 organizacji/10 tys. mieszkańców. Dla porównania w powiecie strzeleckim wskaźnik ten wynosi 20, a w województwie 31. Profil działalności organizacji pozarządowych reprezentuje niemal pełny przekrój zadań określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie: od organizacji sportowych i rekreacyjnych, przez kulturalno-oświatowe, aż po stowarzyszenia seniorów i związków wyznaniowych. Organizacje te posiadają w znakomitej większości co najmniej kilkuletni staż istnienia i działają aktywnie w ramach swoich celów statutowych. Mocną reprezentację mają organizacje o charakterze sportowym oraz organizacje skupiające seniorów. Gmina Zawadzkie corocznie wdraża Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, a ponadto przeznaczają znaczne środki finansowe na wspieranie zadań publicznych w ramach konkursów dla organizacji pozarządowych.

Fakt funkcjonowania organizacji pozarządowych na terenie gminy jest ważnym elementem rozwojowym w gminie, ponieważ wskazuje na istniejące obszary deficytowe mieszkańców oraz integruje społeczność lokalną poprzez ich zaangażowanie w działalność pro bono. W celu dalszej integracji społeczności lokalnej wydaje się wskazany rozwój wsparcia dla istniejących organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Zawadzkie, a także wspieranie i animowanie powstawania nowych organizacji ukierunkowanych na nowe cele społeczne.

Tabela 20. Zadania dofinansowywane przez Gminę Zawadzkie w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w latach 2009-2014

	Kwoty w PLN					
	Rok					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób poprzez wspieranie usług w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarki środowiskowe (na miejscu oraz w domu pacjenta) połączone z rehabilitacją leczniczą pacjentów na terenie gminy Zawadzkie.	130.000	130.000	110.000	140.000	140.000	140.000
Kultura, sztuka, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	21.500	23.000	10.000	30.000	30.000	30.000
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu dzieci i młodzieży	200.000	208.000	170.000	170.000	140.000	170.000
Turystyka i krajoznawstwo	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych – organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży	6.500	14.000	14.000	14.000	20.000	14.000
Wspieranie i rozwój sportu	0	0	18800	40000	40000	60000
Razem	366.000	383.000	330.800	402.000	378.000	422.000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykonania budżetu Gminy Zawadzkie

Tabela 21. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Zawadzkie

KLUB TENISA STOŁOWEGO MOKSIR Opolska 23 47-120 Zawadzkie	FUNDACJA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH IM. ŚW. JANA DE LA SALLE ZAWADZKIE ul. Czarna 2 47-120 Zawadzkie
AUTONOMICZNA SEKCJA PIŁKI RĘCZNEJ "ZAWADZKIE" Opolska 23 47-120 Zawadzkie	STOWARZYSZENIE NA RZECZ POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM "SIEDLISKO" ul. Czarna 2 47-120 Zawadzkie
KLUB KARATE "NIDAN" Opolska 23 47-120 Zawadzkie	ZWIĄZEK HARCERSTWA RZECZYPOSPOLITEJ, OKRĘG GÓRNOŚLĄSKI Drużyna w Zawadzkiem ul. Kościelna 1 47-120 Zawadzkie
STOWARZYSZENIE SPORTOWE KLUB SPORTOWY "STAL" ZAWADZKIE Opolska 23 47-120 Zawadzkie	POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE ODDZIAŁ ZAKŁADOWY „HUTA ANDRZEJ” ul. Ks. Wajdy 1
LUDOWY KLUB SPORTOWY NAPRZÓD ul. Polna 47-126 Kielcza	

UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY TECHNODREW
ZAWADZKIE
ul. Opolska 56a
47-120 Zawadzkie

STOWARZYSZENIE WINCENTEGO Z KIELCZY
ul. Słoneczna 2
47-126 Kielcza

TOWARZYSTWO SPOŁECZNO KULTURALNE
NIEMCÓW NA ŚLĄSKU OPOLSKIM
Koło w Zawadzkim, Żędowicach, Kielczy
ul. Zielona
47-120 Zawadzkie

STOWARZYSZENIE ROZWOJU
I UPOWSZECHNIENIA KULTURY "METANOYA"
ul. Kościelna 1
47-120 Zawadzkie

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ SZKOŁY W
ŻĘDOWICACH
ul. Strzelecka 35
47-120 Żędowice

STOWARZYSZENIE „BLIŻEJ SZKOŁY”
ul. Szkolna 1
47-126 Kielcza

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ PRZEDSZKOLA
PUBLICZNEGO NR 2 Z ODDZIAŁEM
INTEGRACYJNYM W ZAWADZKIEM
ul. Paderewskiego
47-120 Zawadzkie

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ PRZEDSZKOLA
PUBLICZNEGO NR 3 Z ODDZIAŁEM ŻŁOBKOWYM
W ZAWADZKIEM-SERCE DLA MALUCHA
ul. Harcerska 7
47-120 Zawadzkie

CARITAS DIECEZJI OPOLSKIEJ
Stacja Opieki Caritas w Żędowicach
47-120 Żędowice

HORYZONTURA
ul. Opolska 23
47-120 Żędowice

47-120 Zawadzkie

STOWARZYSZENIE EMERYTÓW I RENCISTÓW
„KLUB SENIORA”
ul. Moniuszki 78
47-120 Zawadzkie

STOWARZYSZENIE KOBIEC ŻĘDOWICKICH
ul. Strzelecka 35A
47-120 Żędowice

ZWIĄZEK EMERYTÓW, RENCISTÓW
I INWALIDÓW, KOŁO W ZAWADZKIEM
ul. Dębowa 11
47-120 Zawadzkie

UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU
ul. Opolska 70
47-120 Zawadzkie

KOŁO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ LASU
"DOLINA MAŁEJ PANWI"
z siedzibą w Zawadzkim ,
ul. Strzelecka 6
47-120 Zawadzkie

STOWARZYSZENIA UPOWSZECHNIANIA
I WSPIERANIA SPORTÓW MODELARSKICH
KLUB MODELARSKI ZAWADZKIE
ul. Opolska 23
47-120 Zawadzkie

FUNDACJA PRZESTRZEŃ
ul. Powstańców Śląskich 1
47-120 Zawadzkie

KATOLICKIE STOWARZYSZENIE MŁODZIEŻY PRZY
PARAFII NAJŚWIĘTSZEGO SERCA PANA JEZUSA
W ZAWADZKIEM
ul. Kościelna 1
47-120 Zawadzkie

STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU
EDUKACJI I KULTURY W POWIECIE STRZELECKIM
ul. Krótka 1
47-120 Zawadzkie

Stowarzyszenie „Blżej Szkoły”
ul. Szkolna 1
Kielcza

Źródło: Opracowanie własne

2.10. Kultura w gminie Zawadzkie

W gminie Zawadzkie prowadzonych jest wiele form działalności kulturalnej. W Centrum Informacji Turystycznej znajduje się sala widowiskowa przystosowana do projekcji kinowej. Dużą aktywność w działalności kulturalnej wykazują szkoły pielęgnujące lokalne tradycje. Instytucją, której powierzono realizację zadania upowszechniania kultury jest Gminny Ośrodek Sportu i Turystyki, natomiast jedyną instytucją kultury na terenie gminy jest Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna.

Szczególną aktywność kulturalną wykazują dzieci i osoby starsze. Zajęcia organizowane przez szkoły, GOSiT i stowarzyszenia cieszą się dużym zainteresowaniem. Niestety niski poziom koordynacji działań tych grup i ich rozproszenie po terenie całej gminy, przekłada się na brak wyrazistej oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy.

Do dużych problemów związanych z rozwojem kultury na terenie gminy zaliczyć należy apatię ludzi w średnim wieku, która uwidacznia się w niskim zainteresowaniu ofertą kulturalną i niskim uczestnictwie w imprezach oraz przedsięwzięciach kulturalnych.

Działalność domu kultury

Przez wiele lat siedziba Domu Kultury w Zawadzkim mieściła się przy ulicy Dworcowej 1. Dom Kultury powstał dla stworzenia większych możliwości rozwoju kultury w mieście oraz w celu zapewnienia lepszych warunków funkcjonowania sekcji kulturalnych. Dom Kultury został utworzony na podwalinach Zakładowego Domu Kultury, działającego niegdyś w ramach Huty „Andrzej”. W budynku znajdowała się sala prób Orkiestry Dętej Miasta i Gminy Zawadzkie. Funkcjonowało kółko plastyczne oraz sekcja modelarska. Istniało także Ognisko Muzyczne, wraz z sekcją taneczną „EXODUS”. W każdy czwartek, w sali głównej odbywały się turnieje skata. Dom Kultury był także miejscem spotkań Klubu Seniora, który prowadził tam swoją działalność. W roku 2012 Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji (MOKSiR) przekształcono w Gminny Ośrodek Sportu i Turystyki w Zawadzkim (GOSiT). Do działań statutowych jednostki, oprócz prowadzenia spraw związanych ze sportem i turystyką, należy również kreowanie działań kulturalnych. W strukturach GOSiT powołano stanowisko kierownika Domu Kultury. Biuro Domu Kultury przeniesiono do budynku Hali Sportowej, zarówno ze względu na oszczędności, jak i warunki panujące wewnątrz Domu Kultury. Budynek wymaga kapitalnego remontu, przede wszystkim generalnego remontu dachu. Poszczególne sekcje kulturalne rozlokowano w innych obiektach Gminnego Ośrodka Sportu i Turystyki. Na terenie gminy występuje duże rozproszenie miejscowe różnych form działalności kulturalnych. Wyczuwana jest potrzeba posiadania typowego Domu Kultury, który mógłby pomieścić wszelkie formy twórczości kulturalnej.

W sołectwach również widoczna jest potrzeba podniesienia standardu miejsc integracji społeczności lokalnych poprzez remonty i doposażenie obiektów pełniących lub mogących pełnić funkcje kulturalne. W Żędowicach przeznaczono na ten cel budynek byłego gimnazjum. Natomiast w Kielczy działa świetlica dla dzieci w pomieszczeniu udostępnionym przez Ochotniczą Straż Pożarną. Życie kulturalne na terenie sołectwa Kielcza skupia się również wokół zabytkowej chaty przy ul. Dobrego Pasterza. Obiekty związane z działalnością kulturalną w sołectwach nie zaspokajają wszystkich potrzeb lokalnej społeczności, dlatego należy dążyć do ich modernizacji i zagospodarowania terenu przyległego do nich na cele kulturalno-rekreacyjne.

Sekcje kulturalne GOSiT w Zawadzkim

- Sekcja Tańca Współczesnego „EXODUS”,
- Sekcja Plastyczna ,
- Sekcję Tańca Mażoretkowego „PRIMAVERA”.

Sekcja Tańca Współczesnego „EXODUS”

Sekcja działa od 1995 roku. W ramach sekcji funkcjonuje Szkółka Tańca Rytm, która skupia zespoły EXODUS MINI oraz EXODUS I. Założycielką i obecnie instruktorem jest Małgorzata Rabicka. Dziewczeta doskonalą swoje umiejętności m. in. z zakresu rytmiki, ćwiczą pamięć muzyczno-ruchową,

poznają podstawy wybranych technik tanecznych – przygotowują choreografie typu pom-pon, z elementami tańca współczesnego. Ważnym elementem zajęć są ćwiczenia z zakresu gimnastyki ogólnorozwojowej.

Podczas zajęć indywidualnych - solistek i duetów, dziewczęta przygotowują choreografie zawierające elementy wybranych technik poznanych podczas zajęć grupowych. Od wielu lat grupy i solistki zespołu EXODUS reprezentują gminę Zawadzkie podczas imprez środowiskowych oraz na przeglądach i festiwalach tanecznych, zajmując wysokie lokaty.

Sekcja Tańca Mażoretkowego – Zespół „Primavera”

Zespół taneczny „Primavera” został założony w 2014r. i skupia 26 - osobową grupę dziewczynek w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Zajęcia tańca mażoretkowego odbywają się w poniedziałki i środy, w godzinach: 15.00-17.00, w Hali Sportowej w Zawadzkim. W maju 2015r. zespół PRIMAVERA reprezentował gminę Zawadzkie na Mistrzostwach Polski w Kędzierzynie – Koźlu, gdzie zdobył IV miejsce. Występ na Mistrzostwach Polski był debiutem scenicznym młodego zespołu. Mażoretki PRIMAVERA ćwiczą układy taneczne w kategorii- kadetki, wykonują choreografię taneczną typu pom-pon i baton oraz układ marszowy.

Sekcja plastyczna

Zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży cieszą się od lat zainteresowaniem. Spotkania kółka plastycznego odbywają się w środy i w piątki w godzinach: 17.00-19.00, w budynku Centrum Informacji Turystycznej. Instrukctorem sekcji plastycznej jest p. Bożena Wanat. Uczestnicy Kółka plastycznego pod kierunkiem p. Wanat przygotowują wystawy swoich prac w budynku kinoteatru w Zawadzkim, biorą udział w Jarmarkach Adwentowych i Wielkanocnych, na których mają możliwość sprzedaży własnoręcznie wykonanych ozdób, w czasie ferii zimowych i wakacji letnich odbywają się warsztaty malarskie oraz plenery malarskie.

Imprezy kulturalne

Twórcze spotkania na Opolszczyźnie

Od roku 2013, w ramach Międzynarodowego Festiwalu „Twórcze spotkania na Opolszczyźnie” w Kinoteatrze w Zawadzkim odbywają się koncerty młodych artystów z Rosji, Ukrainy i Kazachstanu. Koncerty odbywają się dzięki podjętej współpracy Domu Kultury ze Stowarzyszeniem „Dziecięca Twórczość” z Odessy. Młodzi wykonawcy w trakcie swojej trasy artystycznej odwiedzają miasta Opolszczyzny, w tym także Zawadzkie. Europejskie tournée kończy koncert galowy w Paryżu. W kinoteatrze goszczono były zespoły taneczne z dalekiej Jakucji. Podczas występów artyści prezentowali wysoki poziom wykonawczy, zachwycającą pięknymi strojami, nawiązującymi do tradycji i kultury swoich narodów.

Koncerty i przedstawienia okolicznościowe

Dom Kultury współpracuje z lokalnymi placówkami oświatowymi, w związku z tym na scenie kinoteatru prezentowane są koncerty i przedstawienia, w których uczestniczą reprezentanci sekcji kulturalnych oraz wykonawcy ze szkół i przedszkoli.

Jarmarki Adwentowe i Wielkanocne

Od wielu lat w Zawadzkim odbywa się Jarmark Adwentowy, początkowo był organizowany w Hali Sportowej, od kilku lat odbywa się w budynku Kinoteatru. W roku 2014 odbył się I Jarmark Wielkanocny, który także wpisał się już na stałe w kalendarz imprez kulturalnych gminy Zawadzkie. Jarmarki cieszą się ogromnym zainteresowaniem zarówno wśród wystawców jak i odwiedzających stoiska. Na jarmarkach prezentowane są artykuły dekoracyjne wykonane przez lokalne szkoły i stowarzyszenia. Jarmarkom zawsze towarzyszą występy artystyczne na scenie kinoteatru.

Koncerty muzyki klasycznej, Koncerty organowe

Dom Kultury jest organizatorem koncertów muzyki organowej, które odbywają się w kościele p .w. św. Rodziny w Zawadzkim.

Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy

Dom Kultury jest organizatorem Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Finałom WOŚP towarzyszą występy artystyczne a także imprezy sportowe, połączone z tradycyjną kwestą. Szefem sztabu jest kierownik Domu Kultury.

Festiwal Piosenki i tańca KUŹNIA

Festiwal skierowany jest do dzieci i młodzieży szkolnej, ma na celu popularyzację działań na rzecz kultury poprzez prezentację dorobku artystycznego solistów i zespołów w dziedzinie tańca i śpiewu. Z roku na rok Festiwal cieszy się coraz większym zainteresowaniem. Uczestnicy konkursu prezentują wysoki poziom wykonawczy, zarówno taneczny jak i wokalny.

Gminny Konkurs Talentów

W roku 2013 odbył się I Gminny Konkurs Talentów. Z roku na rok konkurs cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży. Koncert ma celu promocję młodych talentów z terenu gminy Zawadzkie.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Zawadzkim

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Zawadzkim jest samorządową instytucją kultury. Terenem działania Biblioteki jest gmina Zawadzkie. Siedziba jest zlokalizowana w Zawadzkim, a posiada także filie w Żędowicach i Kielczy. Niestety baza lokalowa, wyposażenie i księgozbiór wymagają większych nakładów. Obecne pomieszczenia nie są dostosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. Biblioteka działa w celu zachowania dziedzictwa narodowego, organizując i zapewniając dostęp do zasobów nauki i kultury polskiej oraz światowej. Do podstawowych zadań Biblioteki należy:

- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych,
- prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej, popularyzatorskiej i kulturalnej,
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami i organizacjami w zakresie rozwoju, upowszechniania i zaspokajania kulturalnych potrzeb mieszkańców gminy,
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

Stowarzyszenia i organizacje kulturalne w gminie Zawadzkie

Na terenie gminy Zawadzkie działają liczne organizacje i stowarzyszenia mające na celu promocję i upowszechnianie kultury. Stowarzyszenia samodzielnie ustalają swoje cele i program działania, zgodnie z zainteresowaniami członków. Ich działalność określa ustawa o stowarzyszeniach. Jest to jedna z form aktywności społecznej.

Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły w Żędowicach

Przyszkolne stowarzyszenie, które wśród wielu zadań o charakterze edukacyjnym prowadzi działalność kulturalną. W jej ramach prowadzony jest zespół „Żędowianie”, który propaguje przywiązanie do tradycji polskiej i regionalnej. Idea założenia zespołu tanecznego zrodziła się w momencie przygotowywania Gminnego Konkursu Gawędziarskiego „Śląskie Beranie”, jako imprezy środowiskowej dla mieszkańców gminy Zawadzkie. Obecnie grupa liczy ponad 50 tancerzy oraz 10 muzyków, którzy przygotowują się do występów w trzech grupach wiekowych. Najmłodszą grupę stanowią dzieci z klas I – III S.P. Uczą się podstawowych kroków poloneza, kujawiaka, krakowiaka, polki, walczyka, a także krótkich tańców regionalnych o charakterze zabawowym, np.: owczareczek, mietlorz, rector, grozik. Drugą grupę tworzą dzieci z klas IV-VI S.P. W śląskich strojach ludowych dzieci tańczą śląskie tańce regionalne, takie jak: owczareczek, druciorz, krakowianka, trojak, błogosławiony, diobołek, kowol, a także proste układy polskich tańców narodowych – poloneza, krakowiaka i kujawiaka. Najstarsi uczniowie stanowią grupę koncertową, która oprócz repertuaru regionalnego wykonuje wszystkie polskie tańce narodowe: poloneza, kujawiaka, krakowiaka, oberka i mazura. Zespół „Żędowianie” uświetnia swoimi występami wiele lokalnych imprez środowiskowych, takich jak: dożynki, Dni Gminy, Akademii z okazji 3 Maja i 11 Listopada, jubileusze, występuje na festynach nie tylko w naszej gminie, ale także w wielu innych miejscowościach. Zespół kilkakrotnie reprezentował

gminę Zawadzkie za granicą: w Niemczech, w czeskich Otrokowicach, w Dubnicy na Słowacji gościł na Międzynarodowym Dubnickim Festiwalu. Bierze udział w przeglądach amatorskiej twórczości artystycznej m.in. w Strzelcach Opolskich (Grand Prix w 2009 r. i wyróżnienie w 2011 r.), w Ozimku, Radawiu, Bierdzanach, Zawadzkim, Łagiewnikach Małych, Pludrach i w Szemrowicach. Występował na Festiwalu Grup Etnicznych „Źródło” w Dobrodzieniu,

Stowarzyszenie Kobiet Żędowickich

Obszar działania:

- działanie na rzecz rozwoju wsi Żędowice,
- inicjowanie, wspieranie i propagowanie aktywności lokalnej,
- kultywowanie tradycji, edukacji mieszkańców wsi odnośnie poziomu życia na wsi, organizacja czasu wolnego i zdrowego stylu życia,
- pomoc w inicjatywach lokalnych podejmowanych przez gr. nieformalne działające na rzecz Żędowic,
- szerzenie idei ochrony środowiska naturalnego.

Stowarzyszenie Wincentego z Kielczy

Stowarzyszenie w swej działalności statutowej zawarło przede wszystkim wszelkie formy działalności na rzecz kreowania, inspirowania i popierania inicjatyw społecznych w zakresie edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, sportu, turystyki, ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochrony środowiska i promocji zdrowia oraz integracji małych środowisk, w których działają różnego rodzaju grupy społeczne, grupy parafialne, organizacje społeczne. Stowarzyszenie „Wincentego z Kielczy”, które powstało z inicjatywy grupy mieszkańców w swych szeregach skupia liderów wszystkich organizacji, grup działania i grup parafialnych działających we wsi Kielcza. Siedzibą Stowarzyszenia jest „Zabytkowa Chata” z początku XIX w.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, koło w Zawadzkim.

Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów jest organizacją pozarządową z wieloletnią tradycją, które działa poprzez swoje oddziały okręgowe, rejonowe i koła. Jest największą organizacją liczącą ok. 1 miliona członków, działającą na terenie całego kraju. PZERiI ma swoje przedstawicielstwo w Zawadzkim. Wśród wielu zadań stowarzyszenie organizuje życie kulturalne swoich członków poprzez np. organizowanie wyjazdów do operetki czy wycieczek do miejsc kultu powiązanych ze zwiedzaniem.

Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów KLUB SENIORA

Kluby seniora to miejsca spotkań osób starszych. Są to grupy nieformalne, tworzone spontanicznie i prowadzone przez samych seniorów. Zajęcia tam prowadzone pozwalają seniorom pielęgnować swoje zainteresowania, przez co zapobiegają wykluczeniu osób starszych.

Stowarzyszenie Uniwersytetu III Wieku w Zawadzkim

Uniwersytet Trzeciego Wieku jest placówką oświatowo-kulturalną dla osób w wieku emerytalnym oferującą systematyczne i atrakcyjne zajęcia, których głównym celem jest upowszechnianie wiedzy z różnych dziedzin życia. Słuchacze mają możliwość uczestniczenia w wykładach o różnej tematyce oraz szansę przynależenia do rozmaitych sekcji. Ponadto słuchacze mają możliwość korzystania z organizowanych w trakcie semestru warsztatów, kół zainteresowań, wycieczek krajoznawczych oraz wycieczek muzealnych.

Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „SIEDLIKO”

Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem rodziców, osób niepełnosprawnych, opiekunów, nauczycieli, darczyńców, sympatyków i innych osób wspomagających cele statutowe Stowarzyszenia. Wśród wielu działań podejmowanych przez organizację jest współpraca z placówkami oświatowymi, naukowymi, kulturalnymi.

Stowarzyszenie Rozwoju i Upowszechniania Kultury „METANOYA”

Stowarzyszenie jest zrzeszeniem mającym na celu:

- upowszechnianie i rozwój kultury,
- propagowanie kultury i folkloru rodzimego,
- integrację pokoleniową,

- działanie na rzecz środowiska lokalnego,
- działanie na rzecz osób potrzebujących, w szczególności przeciwdziałanie patologiom społecznym przez uczestnictwo w formacjach stowarzyszenia.

Stowarzyszenie realizuje cele poprzez:

- wszechstronne propagowanie szeroko pojętej kultury muzycznej,
- działania integracyjne na rzecz społeczności lokalnej.

Ognisko Muzyczne „MELODIKON”

Ognisko Muzyczne w Zawadzkiem ma bardzo długą tradycję. Przez wiele lat zajęcia odbywały się w Domu Kultury, przy ulicy Dworcowej 1. Naukę w Ognisku może podjąć każdy. Ognisko umożliwia edukację muzyczną w najbardziej podstawowym zakresie. Polega ona na zdobywaniu umiejętności gry na instrumencie z niezbędną i podstawową wiedzą z dziedziny teorii i zasad muzyki. W Ognisku prowadzona jest nauka gry na fortepianie i gitarze. Ognisko Muzyczne zostało przejęte przez Stowarzyszenie „METANOYA” pod kierunkiem pani Sybilli Czech.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji i Kultury w Powiecie Strzeleckim

Misją Stowarzyszenia jest wspieranie edukacji, kultury oraz pomocy społecznej i rehabilitacji w powiecie strzeleckim. Celem stowarzyszenia jest w szczególności:

- organizowanie i finansowanie przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalnych i sportowych,
- organizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji i seminariów,
- prowadzenie działalności edukacyjnej, promowanie osiągnięć z zakresu edukacji.

Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych im. Św. Jana de la Salle

Celem fundacji jest udzielanie pomocy materialnej, zdrowotnej, opiekuńczej oraz rehabilitacyjnej osobom niepełnosprawnym w Domu Pomocy Społecznej w Zawadzkiem, uczestnikom WTZ, uczniom Zespołu Szkół Specjalnych w Zawadzkiem oraz pozostałym osobom niepełnosprawnym. 11. Stowarzyszenie Przyjaciół Przedszkola Publicznego Nr 2 z oddziałem Integracyjnym w Zawadzkiem. Stowarzyszenie działa przy Przedszkolu Publicznym Nr 2 z oddziałem Integracyjnym w Zawadzkiem. Wśród licznych celów wspierających funkcjonowanie placówki ma również działanie na rzecz wspierania realizacji zadań edukacyjno-kulturalnych i wychowawczych przedszkola, poznawanie historii i tradycji własnego regionu. Realizuje te cele przez udział i organizowanie warsztatów, aukcji, kiermaszów, konkursów, a także organizowanie imprez kulturalnych, wyjazdów i wycieczek.

Stowarzyszenie Przyjaciół Publicznego Przedszkola Nr 3 z Oddziałem Żłobkowym w Zawadzkiem – Serce Dla Malucha

Stowarzyszenie działa przy Przedszkolu Publicznym Nr 3. Funkcjonowanie stowarzyszenia opiera się głównie na wspomaganiu działalności placówki w różnych formach. Jego działanie skupia się na realizacji celów przez m.in. prowadzenie działalności oświatowej, edukacyjnej i kulturowej zwłaszcza w zakresie inicjowania, wspierania i pomocy w przedsięwzięciach edukacyjnych, oświatowych i kulturalnych, organizowaniu form wypoczynku i organizacji czasu dzieci w przedszkolu, jak i poza nim.

Fundacja „Przestrzeń”

Fundacja realizuje zadania sfery pożytku publicznego związane z promowaniem wartości i otwartości, demokracji i praw człowieka, wielokulturowości oraz tolerancji.

Obszarami działań Fundacji są:

- działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
- działalność na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów współpracy między społeczeństwem,
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.

Koło Towarzystwa Przyjaciół Lasu „Dolina Małej Panwi”

Celem Stowarzyszenia jest:

- rozwijanie i propagowanie inicjatyw i działań na rzecz szerzenia wiedzy o lesie, jego walorach użytkowych, ekologicznych i społecznych,

- promowanie w Polsce, państwach Unii Europejskiej i innych krajach polskich lasów i osiągnięć polskiego leśnictwa,
- zapobieganie dewastacji lasów,
- rozwijanie turystyki leśnej,
- stworzenie forum służącego kształtowaniu opinii i wymianie poglądów na temat szans i zagrożeń polskiego leśnictwa w XXI wieku,
- aktywne uczestniczenie w rozwoju polskiego leśnictwa.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele przez:

- działania edukacyjne w formie szkoleń, konferencji, konkursów, seminariów, spotkań z młodzieżą szkolną, wystaw i wycieczek,
- informację i działania medialne promujące w Polsce i za granicą, a zwłaszcza w krajach Unii Europejskiej, osiągnięcia polskiego leśnictwa,
- promocję, współpracę i podejmowanie działań na rzecz:
  - Ochrony lasów,
  - Rozwoju turystyki leśnej i agroturystyki;
- wymianę doświadczeń oraz współpracę z osobami i instytucjami w zakresie zgodnym z celami statutowymi Stowarzyszenia,
- doradztwo i pomoc organizacyjną, rzeczową i ekonomiczną, w zakresie zgodnym z celami statutowymi Stowarzyszenia,
- prowadzenie działalności integrującej członków Stowarzyszenia poprzez aktywność kulturalną, rekreacyjną i towarzyską.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Zakładowy „HUTA ANDRZEJ”

Celem statutowym PTTK Oddział Zakładowy „HUTA ANDRZEJ” jest działalność w zakresie kultury fizycznej, kultury, oświaty i ochrony środowiska, a w szczególności:

- krzewienia turystyki i krajoznawstwa oraz aktywnych form wypoczynku dzieci i młodzieży, szczególnie w postaci wędrownictwa indywidualnego i grupowego, organizacji rajdów, zjazdów, zlotów, spływów,
- podtrzymywania tradycji narodowej, rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- nauki, edukacji, oświaty i wychowania dzieci i młodzieży, szczególnie poprzez kształtowanie postaw społecznych, upowszechniania wiedzy o przeszłości, współczesności i perspektywach rozwoju regionu i Polski, szerzenia kultury turystyki i zapoznania z poznawczymi, wypoczynkowymi i zdrowotnymi walorami wędrownictwa,
- ekologii i ochrony zwierząt, ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz troski o racjonalne wykorzystywanie zasobów przyrody,
- działalności na rzecz regionu i języka regionalnego,
- ochrony i promocji zdrowia,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- promocji i organizacji wolontariatu.

Od 50 lat oddział realizuje swoje cele poprzez organizację wycieczek turystyki kwalifikowanej tj. rajdy (rowerowe, piesze, górskie), wycieczki turystyczno-krajoznawcze, konkursy i wystawy fotografii krajoznawczej, przyrodniczej, wystawy znaczka i pieczętki turystycznej, sprzętu turystycznego, kronik itp. Prowadzi konkurs ogólnopolski „Moja Ojcowizna”, konkurs kronik szkolnych kół PTTK, festiwal piosenki turystycznej oddziału, ustala i wprowadza regionalne odznaki turystyki kwalifikowanej oraz prowadzi weryfikację tych odznak oraz ogólnopolskich.

Stowarzyszenie „Bliżej Szkoły”

Stowarzyszenie powstało w lutym 2015r. z inicjatywy nauczycieli, rodziców uczniów oraz mieszkańców Kielczy. Działa przy Zespole Szkolno-Gimnazjalnym im. Wincentego z Kielczy. Podobnie jak wcześniej omawiane stowarzyszenia skupione wokół placówek oświatowych tak i Stowarzyszenie

„Blżej Szkoły” wspiera swoją działalnością funkcjonowanie szkoły jak i uczniów. Wśród celów ma m.in. kreowanie, inspirowanie i popieranie inicjatyw społecznych w zakresie edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, sportu i turystyki, ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochrony środowiska i promocji zdrowia. Te cele mają być realizowane np. przez prowadzenie zajęć artystycznych i plastyczno-technicznych.

Chór św. Cecylii z Żędowic

Chór działa pod kierunkiem pana Bogdana Podlodoskiego przy parafii Matki Boskiej Bolesnej w Żędowicach. W swoim repertuarze posiada przede wszystkim bogaty zbiór pieśni kościelnych. Chór swoimi występami uświetnia uroczystości religijne i okolicznościowe. Chór występował m. in: na Jasnej Górze, we Wrocławiu i czeskich Otrokovicach na festiwalu „Kolędy Trzech Narodów”.

Zespół wokalny-instrumentalny EREMOS

Zespół działa przy Parafii NSPJ w Zawadzkiem, swoimi występami uświetnia uroczystości religijne.

2.11. Sport i rekreacja w gminie Zawadzkie

Obiekty

W gminie Zawadzkie życie sportowe skupia się wokół hali sportowej, w której swoje rozgrywki i treningi prowadzą kluby: karate, piłki ręcznej, siatkówki oraz tenisa stołowego. Innymi obiektami sportowymi na terenie gminy są:

- stadion sportowy w Zawadzkiem,
- boisko w Kielczy,
- dwa boiska typu „Orliki 2012” w Zawadzkiem,
- boiska wielofunkcyjne, po jednym w Żędowicach i Kielczy.

Hala sportowa została wybudowana w 1975 r. na potrzeby drużyny piłki ręcznej, tenisa stołowego, siatkówki, karate i innych dyscyplin sportowych. Jest to obiekt, w którym mieszczą się dwie sale o pełnowymiarowych boiskach do piłki ręcznej i siatkówki. W 2001 r. został przeprowadzony częściowy remont, odnowiono m.in. parkiety boisk. Jednak od początku swojego istnienia nie były modernizowane instalacje elektryczne, kanalizacyjne, system wentylacji. W instalacji grzewczej zmodernizowano częściowo węzeł cieplny, lecz nie zmieniono systemu dystrybucji ciepła i nie wymieniono przestarzałych grzejników. Tylko w części pomieszczeń bazy noclegowej wymieniono okna.

Hala sportowa początkowo była zasilana i ogrzewana z zasobów Huty „Andrzej”, gdzie para służąca do ogrzewania była produktem ubocznym. Po komunalizacji obiekt został przejęty przez Gminę Zawadzkie i podłączony do ciepłowni miejskiej. Obecnie utrzymanie obiektu, a szczególnie jego ogrzewanie jest bardzo kosztowne. Hala wymaga gruntownego remontu ze szczególnym naciskiem na ograniczenie jego energochłonności. Przestarzała instalacja elektryczna była przyczyną niewielkiego pożaru. Także sama infrastruktura sanitarna pozostawia wiele do życzenia. Szczególnie należałoby wyremontować szatnie i toalety. Cały obiekt nie jest dostosowany do użytkowania przez osoby niepełnosprawne.

Z hali sportowej na co dzień korzystają uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, zawodnicy klubów Autonomicznej Sekcji Piłki Ręcznej, Klubu Karate NIDAN, Klubu Tenisa Stołowego MOKSiR oraz w okresie jesienno-zimowym treningi przeprowadza KS STAL. Liczne grono mieszkańców korzysta z komercyjnej siłowni Maximus. Szacowana dzienna liczba użytkowników obiektu rozkłada się od ok. 100 osób w trakcie wakacji do 500 w okresie jesienno-zimowym.

Stadion sportowy w Zawadzkiem i boisko w Kielczy są głównie wykorzystywane przez lokalne kluby piłki nożnej. Na tych obiektach problemem jest brak odpowiednich miejsc dla kibiców. Dodatkowo na boisku w Kielczy brakuje zaplecza sanitarno-gospodarczego. Płyta boiska w Kielczy nie jest w ogóle nawadniana, natomiast płyta stadionu w Zawadzkiem jest nawadniana mechanicznie. Stosownym wydaje się zakup automatycznego systemu nawadniania murawy.

Korzystając ze środków budżetu państwa w ramach programu budowy boisk typu „Orlik 2012” na terenie miejscowości Zawadzkie powstały dwa kompleksy sportowe – przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych (wybudowany w 2009) oraz przy budynku socjalno-administracyjnym GOSiT (2010). W sołectwach przy udziale środków Unijnych w 2013 r. wybudowano przy szkołach boiska wielofunkcyjne.

Diagnoza bazy sportowej wykazała brak na terenie gminy odpowiednich miejsc do uprawiania lekkoatletyki. Należy pochylić się nad tym problemem i wykorzystać program budowy „Orlików” lekkoatletycznych.

Kluby i stowarzyszenia sportowe

Funkcjonowanie sportu w Gminie Zawadzkie w przeważającej części opiera się na pracy stowarzyszeń sportowych. W ich ramach działają kluby sportowe. Większość z nich posiada bogatą tradycję i może poszczycić się medalami Mistrzostw Polski, Europy czy Świata. Także z tych klubów pochodzi wielu reprezentantów Polski szczególnie z sekcji tenisa stołowego, piłki ręcznej, karate i modelarskiej.

Bogata oferta sportowa skierowana do młodzieży pozwala należycie zapewnić jej rozwój sportowy. Dodatkowo stowarzyszenia i szkoły sięgają po dotacje na rozwój sportowy realizując różne programy. W ramach GOSiT-u działa także kilka sekcji amatorskich: piłki nożnej, siatkówki, piłki ręcznej, tenisa stołowego; które uzupełniają ofertę sportu wyczynowego.

Autonomiczna Sekcja Piłki Ręcznej

Stowarzyszenie sportowe Autonomicznej Sekcji Piłki Ręcznej tworzone przez 42 członków, działa na terenie gminy Zawadzkie od 2001 roku. Powstało w miejsce zasłużonego klubu Stali Zawadzkie. Swoim zasięgiem objęła także okoliczne miejscowości w powiecie strzeleckim, a także lublinieckim. Zajęcia, na które uczęszcza ok. 200 osób (w tym ok. 120 w samym Zawadzkim) we wszystkich kategoriach wiekowych, prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę trenerską. Obejmują one swoim działaniem chłopców we wszystkich grupach rozrywkowych.

Klub jest organizatorem imprez sportowych o zasięgu lokalnym, wojewódzkim i międzynarodowym: Turniej Piłki Ręcznej Seniorów o Puchar Marszałka Województwa Opolskiego, Międzynarodowy Turniej Juniorów im. Sławka Szmała oraz Turniej im. Michała Jacka. Drużyna seniorów plasuje się w czołówce tabeli II ligi Piłki Ręcznej. Największe sukcesy odnosi w rozgrywkach juniorskich.

Klub Karate NIDAN

Klub powstał w 2000 roku na bazie istniejącej od 1977 r. sekcji karate Shotokan. Od początku prezesem stowarzyszenia i zarazem kierownikiem wyszkolenia jest Zbigniew Sworeń. Zajęcia prowadzi wykwalifikowana kadra trenerska i instruktorska. Klub tworzy ok. 140 członków, w tym ok. 90 zawodników we wszystkich kategoriach wiekowych. Klub jest organizatorem cyklicznie odbywającego się od roku 1995 Międzynarodowego Turnieju Karate „Rada Regentów”. Klub wyszkolił medalistów Mistrzostw Świata, Europy i Polski.

Stowarzyszenie Sportowe Klub Sportowy Stal Zawadzkie

Stowarzyszenie jest spadkobiercą klubu powołanego do życia wiosną 1946 roku. Założycielami byli Paweł Drobiec, Józef Kosma, Ernest Rak i Piotr Januszkiewicz. Rozpoczęli oni werbunek chętnych mężczyzn do gry w piłkę nożną. Przez wszystkie lata, drużyna Stali oscylowała między A klasą rozrywkową, a klasą okręgową (międzywojewódzką). Obecnie SSKS Stal Zawadzkie tworzy ok. 65 członków. Drużyna seniorów bierze udział w rozgrywkach ligowych na poziomie A klasy. Zajęcia i rozgrywki ligowe są prowadzone w 5 grupach wiekowych.

Klub Tenisa Stołowego MOKSIR

Klub prowadzi działalność od 1948 roku. Zrzesza 60 zawodników - młodzież ze szkół podstawowych i średnich. W skład kadry trenerskiej wchodzi p. Marta Lityńska i p. Stanisław Fedor. Zawodnicy klubu zajmują czołowe miejsca w rozgrywkach wojewódzkich, ogólnopolskich oraz międzynarodowych, wchodzi też w skład kadry Polski. Drużyny seniorskie kobiet i mężczyzn biorą

udział w rozgrywkach ligowych. Sekcja jest organizatorem turniejów dla dzieci i młodzieży o zasięgu wojewódzkim.

Klub Modelarski

Został założony w 1970 roku. Na przełomie tylu lat działalności klub zdobył kilkadziesiąt tytułów Mistrza Polski, Mistrza Europy, Mistrza Świata, wicemistrza i drugiego wicemistrza Świata. Klub Modelarski wznowił swoją działalność od lutego 2007 roku. Aktualnie do klubu uczęszcza ok. 25 osób. Sekcję prowadzi Rudolf Rzepczyk, wielokrotny Mistrz Polski oraz V-ce Mistrz Świata w Modelarstwie Pływającym Redukcyjnym. W roku 2015 kilku zawodników zdobyło medale Mistrzostw Świata, w tym najcenniejsze – złote.

Sekcja skata

Bardzo prężną sekcją jest sekcja skata GOSiT Zawadzkie. Kulturuje ona tradycyjną śląską grę w karty. Oprócz licznych swoich turniejów sekcyjnych jest ona organizatorem turniejów o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim oraz powiatowym. Bierze udział w rozgrywkach II ligi. Wieloletnim opiekunem sekcji jest p. Franciszek Światała.

Tenis ziemny

Na początku 2016 roku grupa osób uprawiających tenis ziemny zawiązała stowarzyszenie Klub Tenisa Ziemnego SMECZ. W trakcie sezonu zapisanych jest ok. 50 osób aktywnie uprawiających tą dyscyplinę sportu. Organizują oni i biorą czynny udział w licznych turniejach. Od wielu lat tenis ziemny był uprawiany na kortach przynależnych do zamkniętego już Zespołu Szkół Zawadzkich. Obecnie obiekt po szkole wraz z terenem, na którym położone są korty jest wystawiony na sprzedaż.

Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых oddział w Zawadzkim

Hodowla gołębi pocztowych jest mocno związana z tradycją Śląska. Tuż po II wojnie światowej powstał oddział PZHGP w Zawadzkim. Obecnie zrzesza kilka sekcji z okolicznych miejscowości, w tym także sekcje w Kielczy, Zawadzkim i Żędowicach. Na terenie naszej gminy, łącznie w trzech sekcjach, działa ok. 60 członków. Biorą oni czynny udział w licznych lotach, a także są ich organizatorami. Do największych sukcesów należą medale Olimpiad Gołębi Pocztowych oraz licznych zawodów międzynarodowych i ogólnopolskich.

Koło PZW Zawadzkie

Koło PZW Zawadzkie działało jako sekcja w latach 1947 – 1954, natomiast jako Koło działa od 1955 pod patronatem Okręgu PZW Opole. Zrzesza ok. 190 członków. Pod opieką koła znajdują się: Staw Sportowy „Hutnik”, Kanał Hutniczy oraz rzeka Mała Panew wraz z dopływami. Dostępne są one do łowienia dla członków koła. PZW posiada ponadto: dwa obiekty hodowlane „Pustki” oraz „Świerkle”, na których to jest całkowity zakaz połowu ryb. Każdego roku staw sportowy jest zarybiany bardzo dużą ilością ryb różnego gatunku, jest to ok. 1200 kg. Corocznie roku zarząd koła organizuje liczne zawody dla członków koła oraz zawody otwarte o „Puchar Burmistrza” oraz zawody dla dzieci z okazji „Dnia Dziecka”.

Rekreacja

Na terenie gminy Zawadzkie znajduje się szereg obiektów rekreacyjnych: hala sportowa z siłownią, place zabaw na wszystkich osiedlach w mieście oraz przy szkole w Żędowicach, boiska typu „Orlik 2012”, boiska wielofunkcyjne, boiska do siatkówki i koszykówki, basen „Letni” oraz kort tenisowy. Ponadto w Zawadzkim znajduje się małe kąpielisko. Niestety duża część tych obiektów i urządzeń wymaga gruntownego remontu. Po likwidacji kąpieliska „Leśnego” należy dokonać wszelkich starań, aby podobny los nie spotkał basenu „Letniego”. Remontu wymaga także plac zabaw przy ulicy Nowe Osiedle. W miejscowości Kielcza brak jest ogólnodostępnego placu zabaw dla dzieci.

W gminie brak jest miejsca, które można byłoby określić jako reprezentacyjnym placem rekreacyjnym. Dobrym pomysłem wydaje się być przebudowa na ten cel parkingu przed Centrum Informacji Turystycznej w Zawadzkim. Miejsce to mogłoby nawiązywać np. do tradycji hutniczych naszej gminy.

Okolice Zawadzkiego to idealny teren na wyprawy z wędką. Na terenie gminy Zawadzkie znajduje się kilka ciekawych łowisk wędkarskich: rzeka Mała Panew, Staw Hutniczy czy Kanał Hutniczy.

Wędkarze mają szansę złowienia w wodach Małej Panwi: bolenia, jazia, świnkę, występuje tu także sandacz, płoć, okoń oraz sporadycznie inne gatunki. Wody Stawu Hutniczego oraz Kanału zarybiane są karpem, leszczem, amurem, linem i karasiem. Są to łowiska bardzo trudne wędkarsko ze względu na dużą ilość występującej roślinności wodnej, co jednak w opinii miejscowych wędkarzy stanowi o atrakcyjności tych akwenów. Wody te są dostępne dla członków Polskiego Związku Wędkarskiego zrzeszonych w Okręgu Opolskim, natomiast dla innych wędkarzy oraz dla niezrzeszonych i cudzoziemców po wykupieniu stosownych zezwoleń.

Bogactwo flory i fauny Lasów Stobrawsko-Turawskich sprawia, że gmina Zawadzkie jest atrakcyjnym miejscem do urządzania polowań i zbierania leśnych owoców. Bogactwo runa leśnego tj. grzybów i jagód przyciąga licznych zbieraczy, zwłaszcza z terenów Górnego Śląska. Bliskie sąsiedztwo wody, zróżnicowana szata roślinna sprawiają, że cały teren stanowi atrakcyjne miejsce żerowania i bytowania wielu dziko żyjących zwierząt. To prawdziwy raj dla myśliwych i miłośników bezkrwawych łowów. Na terenie gminy Zawadzkie działają dwa Koła Łowieckie: Koło DANIEL i Koło SZARAK.

Do ulubionych form spędzania wolnego czasu przez mieszkańców gminy należą wycieczki rowerowe. Liczne trasy rowerowe prowadzą przez okoliczne lasy i są wykorzystywane nie tylko przez turystów, ale przede wszystkim przez ludność lokalną.

2.12. Turystyka

Baza noclegowa

Na terenie gminy dostępnych jest 41 miejsc noclegowych w hoteliku przy GOSiT Zawadzkie. W ostatnich latach powstały nowe prywatne firmy, które świadczą usługi turystyczne, ale nie wszystkie zabezpieczają miejsca noclegowe. Na terenie Gminy Zawadzkie znajdują się trzy przygotowane pola biwakowe przystosowane do obsługi grup zorganizowanych.

Gastronomia

Bardzo ważnym czynnikiem, mającym ogromne znaczenie przy wyborze miejsca wypoczynku dla turysty są punkty gastronomiczne. Na terenie gminy znajduje się kilka obiektów świadczących usługi gastronomiczne:

- Zawadzkie: Restauracja Lido, Pizzeria Flinstones, Blues Bar, Bora-Bora, U Okana;
- Żędowice: Firma Bronder;
- Kielcza: Bar u Tomka.

Niestety na terenie gminy Zawadzkie nie działa żaden lokal gastronomiczny nawiązujący do lokalnych potraw i tradycji. Wystrój wszystkich funkcjonujących lokali jest nastawiony na nowoczesność i uzależniony jest od indywidualnych intencji i pomysłowości właścicieli. Stworzenie miejsca, które łączyłoby w sobie tradycje i nowoczesność jest więc bardzo potrzebne. Wystrój hutniczy, śląska kuchnia oraz muzyka stanowiłyby doskonałe połączenie.

Produkt turystyczny

Na terenie gminy Zawadzkie, głównie na obszarze leśnym zlokalizowanych jest około 65 km tras rowerowych mogących również służyć do pieszych wycieczek. Szkielet sieci ścieżek rowerowych stanowi pięć tzw. tras dalekobieżnych, które są pomostem łączącym z trasami z innych regionów, wchodzących w skład projektu „Rowerem po Śląsku”. Oprócz tras dalekobieżnych do dyspozycji amatorów rowerowych podróży jest dziesięć tras lokalnych, które prowadzą do najciekawszych miejsc gminy Zawadzkie. Wszystkie trasy są należycie oznakowane i przygotowane do użytkowania przez osoby chcące aktywnie spędzić czas. Tablice kierunkowe zamocowane na specjalnie poustawianych drewnianych palach zawierają informacje zarówno na temat kierunku jazdy, jak i kilometrażu i poziomie trudności trasy. Oprócz tabliczek kierunkowych, w głównych punktach tras ustawiono tablice zawierające schemat trasy oraz prostą mapkę, a w miejscach szczególnie godnych uwagi tablice informacyjne o danym miejscu. Znajdują się tam również ławki, na których można przysiąść i wypocząć. Trasy rowerowe prowadzą wzdłuż doliny Małej Panwi i bogate są w zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

z malowniczymi meandrami rzeki i licznymi dębami-pomnikami. Przez szczególnie interesujące uroczyska i obiekty przyrodnicze prowadzą szlaki turystyczne z polami biwakowymi, wiatami i miejscami na ognisko.

Prężnie działający od 1965 r. Oddział PTTK „Huta Andrzej” co roku organizuje cykliczne imprezy kolarskie i piesze, a od niedawna współpracuje z nowo powstałym Centrum Informacji Turystycznej. Do imprez organizowanych w gminie Zawadzkie należą m. in.: Wiosenny Rajd Rowerowy Ścieżkami Gmin Zawadzkie- Kolonowskie, Integracyjna Wyprawa Rowerowa „Zamek Kąty”, Złoty Śladami Dawnego Hutnictwa „Regolowiec” - rajd pieszy i kolarski, Marsz na orientację - pieszy i kolarski, Jesienny Rowerowy Rajd wokół gmin Zawadzkie- Kolonowskie, Regaty Kajakowe.

Wykorzystanie możliwości jakie stwarza przepływająca przez teren gminy rzeka Mała Panew, zwana przez niektórych „opolską Amazonką”, stanowi olbrzymi potencjał do zagospodarowania. Możliwość wykorzystania Małej Panwi do organizowania spływów kajakowych stanowi wielką szansę na rozwój turystyki na terenie gminy.

W ramach projektu Utworzenie Regionalnego Centrum Turystycznego Dolina Małej Panwi na obszarze gminy Zawadzkie powstały trzy stacje kajakowe w Kielczy, Żędowicach oraz Zawadzkiem. Przystanie w Kielczy i Zawadzkiem połączone są z miejscem do wypoczynku, gdzie można zorganizować biwak bezpiecznie rozpaść ognisko, a w ramach potrzeby schronić się przed deszczem. W Żędowicach natomiast stacja kajakowa pozwala w łatwy i prosty sposób na przeniesienie kajaków, gdyż w tym miejscu niemożliwe jest przepłynięcie przez rzekę z powodu małej elektrowni wodnej. Oferta kajakowa przeznaczona jest zarówno dla mniej wprawionych kajakarzy jak i dla tych, którzy uprawiają ten sport od lat. Stanowi ona doskonałe połączenie relaksu z aktywnym wypoczynkiem. Na terenie gminy tworzy się coraz więcej firm świadczących usługi organizacji spływów kajakowych oraz wypożyczenia profesjonalnego sprzętu. Spływy kajakowe oraz wykorzystanie rzeki do działań rekreacyjno-sportowych oprócz dobrej oferty turystycznej jest także znakomitą formą spędzania wolnego czasu przez mieszkańców gminy Zawadzkie.

Atrakcje turystyczne

Bogactwo flory i fauny Lasów Stobrawsko-Turawskich sprawia, że gmina Zawadzkie jest atrakcyjnym miejscem do uprawiania turystyki zbierania leśnych owoców i urządzania polowań. Bliskie sąsiedztwo lasów, które stanowią dużą część powierzchni gruntów gminy, sąsiedztwo wody, zróżnicowana szata roślinna to prawdziwy raj dla miłośników przyrody. Na terenach kompleksów leśnych zarządzanych przez Nadleśnictwo Zawadzkie utworzone zostało Centrum Edukacji Leśno – Przyrodniczej. Celem Centrum jest szeroko rozumiana edukacja społeczeństwa w zakresie leśnictwa, ochrony przyrody i ekologii. Edukacja ekologiczna jest związana z szeroko rozumianym kształtowaniem postaw i świadomości społeczeństwa wobec przyrody. W skład Centrum wchodzi następujące obiekty:

- Izba Leśno-Przyrodnicza przy biurku Nadleśnictwa,
- Ogród Edukacyjno-Przyrodniczy im. Jana Pawła II,
- Sala Konferencyjno-Edukacyjna w biurku Nadleśnictwa- siedziba Zespołu Sygnalistów Myśliwskich „Waltornia”,
- Leśna Izba Papieska ,
- Leśna Izba Sztandarowa,
- Infokiosk przy biurku Nadleśnictwa ,
- Letnia Leśna Izba Edukacyjno-Turystyczna w leśnictwie Dębie,
- Park im. Zasłużonych leśników Nadleśnictwa Zawadzkie,
- Ścieżka Przyrodniczo-Edukacyjna „Nad Małą Panwią” w leśnictwie Rytwiny,
- Ścieżka Przyrodniczo-Edukacyjna „Świerkle” w leśnictwie Świerkle,
- Ścieżka edukacyjna „Szkółka Leśna” w leśnictwie Kielcza,
- Zespół Edukacyjno-Przyrodniczy „Malepartus” wraz z kładką pieszo-rowerową na rzece Mała Panew, zameczkiem myśliwskim i starodrzewiem rododendronów, Zieloną Klasą, przystanią kajakową i dwiema wiatami turystycznymi w leśnictwie Dębie,

- Zespół Administracyjno-Edukacyjny w leśnictwie Zarzeczce z odnowioną leśniczówką i Izbami: Geologiczną i Historyczno-Łowiecką ,
- Pole biwakowe Świerkle.

Na terenie Centrum istnieje możliwość przygotowania ogniska, przeprowadzenia prelekcji, pogadanek oraz zajęć edukacyjnych pod kierunkiem leśników.

Atrakcje turystyczne poszczególnych miejscowości:

Zawadzkie

- Dawna Huta ANDRZEJ z roku 1836 przy ul. Ks. Wajdy.
- Przy ul. Andrzeja osiedle hutnicze z około 1900 roku, m.in. dwa drewniane domy z końca XIX wieku.
- Kilka domów z 1900 roku przy ul. Dworcowej.
- Domy osiedli robotniczych z XIX w. przy ul. Miarki, ul. Waryńskiego i ul. Zielonej.
- Kościół parafialny pw. Św. Rodziny z 1899 roku z plebanią z 1912 roku.
- Kościół ewangelicki z pastorówką z początku XX w.
- Kanał hutniczy z 1836 r., o długości 4 km, łączący staw w Żędowicach ze stawem hutniczym w Zawadzkim.
- Zabudowania nadleśnictwa z 1910 roku.
- Zameczek myśliwski (Kąty) wybudowany przez hr. Renarda w 1856 roku przy rezerwacie zwierzyny leśnej, obecnie Dom Pomocy Społecznej dla dzieci specjalnej troski „Caritas”.
- Pomniki przyrody: piętnaście dębów o obw. do 560 cm i świerk o obw. 320 cm, sosna o obw. 260 cm i aleja dębów, o obwodach do 550 cm.

Żędowice

- Kościół pw. Matki Boskiej Bolesnej z lat 1949-50 z wieżą pochodząca z 1885 roku, obok stary kościół z kopią Matki Boskiej Częstochowskiej sprowadzoną w 1907 roku.
- Przy ul. Strzeleckiej murowana kapliczka - pełniąca kiedyś rolę dzwonnicy, prawdopodobnie z XVIII wieku.
- Kapliczka przy ul. Ziari wybudowana w 1934 roku oraz ławka z wyrytym napisem w języku polskim i niemieckim.
- Chałupy drewniane z XIX wieku przy ul. Konopnickiej 6 i ul. Miarki 11.
- Młyn wodny Thiela z 1864 roku przy ul. Młyńskiej, w którym obecnie znajduje się mała elektrownia wodna.
- Młyn wodny Bombelki z 1910 roku przy ul. Stawowej.

Kielcza

- Wieś Wincentego, stąd pochodzi wybitny średniowieczny dziejopisarz, hagiograf i muzykolog średniowiecza - twórca hymnu „Gaude Mater Polonia”.
- Późnobarokowy kościół paraf. pw. św. Bartłomieja z 1779 roku (najstarszy w gminie).
- Dzwonnica z I połowy XIX w. prawdopodobnie z najstarszym dzwonem na Śląsku.
- Zabytkowy cmentarz z przełomu XIX i XX wieku otoczony murem z kamienia wapiennego i kaplicami ze stacjami Drogi Krzyżowej autorstwa Hansa Schlichte.
- Drewniana chata wybudowana ok. 1830-1850 roku, z wystawą muzealną, dokumentującą dzieje wsi.
- Kapliczka z II połowy XIX wieku przy ul. Opolskiej.
- W części zwanej Stary Dwór - dwór z początku XX w., kamienna stodoła i gorzelnia z końca XIX wieku.

2.13. Oświata w gminie Zawadzkie

Przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazjalne prowadzone przez Gminę Zawadzkie

Na terenie gminy Zawadzkie funkcjonują następujące placówki oświatowe, prowadzone przez Gminę Zawadzkie:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zawadzkim,

- Publiczne Gimnazjum Nr 1 w Zawadzkiem,
- Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Żędowicach,
- Zespół Szkolno-Gimnazjalny im. Wincentego z Kielczy w Kielczy,
- Przedszkole Publiczne Nr 2 z Oddziałem Integracyjnym w Zawadzkiem,
- Przedszkole Publiczne Nr 3 z Oddziałem Żłobkowym w Zawadzkiem,
- Przedszkole Publiczne w Żędowicach,
- Przedszkole Publiczne w Kielczy.

Liczbę dzieci w przedszkolach i uczniów w szkołach na przestrzeni ostatnich lat, w poszczególnych placówkach, prezentują tabele 22, 23 i 24.

Tabela 22. Liczba dzieci w przedszkolach

Nazwa przedszkola	Liczba wychowanków				Liczba oddziałów			
	Rok szkolny 2012/2013 (stan na dzień 31.03.2013 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2013/2014 (stan na dzień 31.03.2014 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2014/2015 (stan na dzień 31.03.2015 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2015/2016 (stan na dzień 30.09.2015 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2012/2013 (stan na dzień 31.03.2013 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2013/2014 (stan na dzień 31.03.2014 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2014/2015 (stan na dzień 31.03.2015 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2015/2016 (stan na dzień 30.09.2015 r. wg. SIO)
Przedszkole Publiczne Nr 2 z Oddziałem Integracyjnym w Zawadzkiem	120	120	119	120	5	5	5	5
Przedszkole Publiczne Nr 3 z Oddziałem Żłobkowym w Zawadzkiem	71 (+20 dzieci w oddziale żłobkowym)	75 (+20 dzieci w oddziale żłobkowym)	74 (+20 dzieci w oddziale żłobkowym)	69 (+20 dzieci w oddziale żłobkowym)	3 (+ 1 oddział żłobkowy)	3 (+ 1 oddział żłobkowy)	3 (+ 1 oddział żłobkowy)	3 (+ 1 oddział żłobkowy)
Przedszkole Publiczne w Żędowicach	48	50	41	34	2	2	2	2
Przedszkole Publiczne w Kielczy	36	50	50	50	2	2	2	2
Razem	275 (+ 20 dzieci w oddziale żłobkowym)	295 (+ 20 dzieci w oddziale żłobkowym)	284 (+ 20 dzieci w oddziale żłobkowym)	273 (+ 20 dzieci w oddziale żłobkowym)	12 (+ 1 oddział żłobkowy)	12 (+ 1 oddział żłobkowy)	12 (+ 1 oddział żłobkowy)	12 (+ 1 oddział żłobkowy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jednostek oświatowych

Tabela 23. Liczba uczniów w szkołach podstawowych

Nazwa szkoły	Liczba uczniów				Liczba oddziałów			
	Rok szkolny 2012/2013 (stan na dzień 31.03.2013 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2013/2014 (stan na dzień 31.03.2014 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2014/2015 (stan na dzień 31.03.2015 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2015/2016 (stan na dzień 30.09.2015 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2012/2013 (stan na dzień 31.03.2013 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2013/2014 (stan na dzień 31.03.2014 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2014/2015 (stan na dzień 31.03.2015 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2015/2016 (stan na dzień 30.09.2015 r. wg. SIO)
Publiczna Szkoła Podstawowa w Zawadzkiem	338	304	302	304	15	14	14	15
Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Żędowicach - szkoła podstawowa	92	101	111	116	6	6	7	7
Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Kielczy - szkoła podstawowa	83	71	74	82	6	6	6	6
Razem	513	476	487	502	27	26	27	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jednostek oświatowych

Tabela 24. Liczba uczniów w gimnazjach

Nazwa szkoły	Liczba uczniów				Liczba oddziałów			
	Rok szkolny 2012/2013 (stan na dzień 31.03.2013 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2013/2014 (stan na dzień 31.03.2014 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2014/2015 (stan na dzień 31.03.2015 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2015/2016 (stan na dzień 30.09.2015 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2012/2013 (stan na dzień 31.03.2013 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2013/2014 (stan na dzień 31.03.2014 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2014/2015 (stan na dzień 31.03.2015 r. wg. SIO)	Rok szkolny 2015/2016 (stan na dzień 30.09.2015 r. wg. SIO)
Publiczne Gimnazjum Nr 1 w Zawadzkim	178	183	173	169	8	8	8	8
Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Żędowicach - gimnazjum	54	52	58	53	3	3	3	3
Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Kielczy - gimnazjum	53	59	48	42	3	3	3	3
Razem	285	294	279	264	14	14	14	14

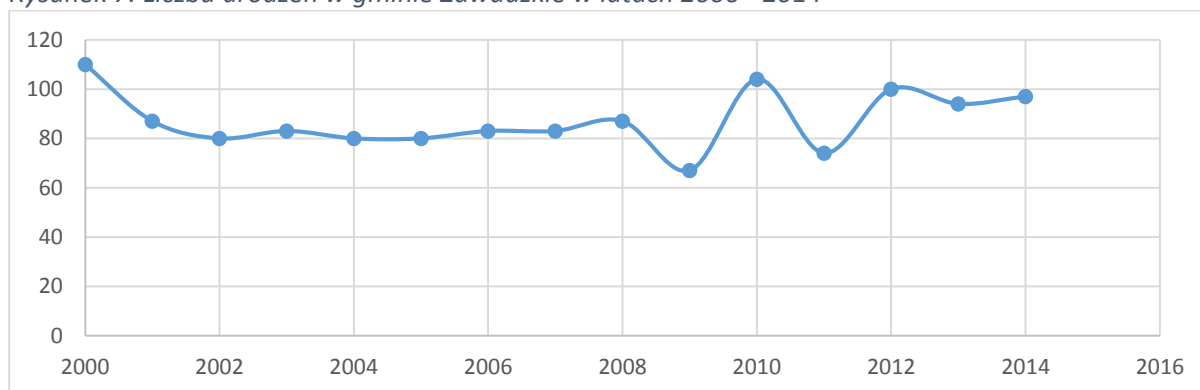
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jednostek oświatowych

Tabela 25. Liczba urodzeń dzieci w gminie Zawadzkie w latach 2000-2014

Rok urodzenia	Liczba urodzeń
2000	110
2001	87
2002	80
2003	83
2004	80
2005	80
2006	83
2007	83
2008	87
2009	67
2010	104
2011	74
2012	100
2013	94
2014	97

Źródło: Referat Spraw Obywatelskich UM w Zawadzkim

Rysunek 7. Liczba urodzeń w gminie Zawadzkie w latach 2000 - 2014

Źródło: Referat Spraw Obywatelskich UM w Zawadzkim

Analiza demografii wskazuje, że istniejąca baza lokalowa w zakresie wychowania przedszkolnego, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w najbliższych latach powinna zaspokoić zapotrzebowanie w następnych latach. Ponadto obserwowany od paru lat wzrost liczby urodzeń budzi optymizm, że istniejąca baza lokalowa będzie w pełni wykorzystywana.

Nieruchomości na których zlokalizowane są placówki oświatowe zostały przekazane w trwałe zarządzie szkół i przedszkoli, na podstawie stosownych decyzji Burmistrza Zawadzkiego. Ponadto w trwałym zarządzie PG Nr 1 w Zawadzkiem znajduje się budynek byłego gimnazjum w Zawadzkiem, natomiast w trwałym zarządzie ZSG w Żędowicach pozostaje budynek byłego gimnazjum w Żędowicach. W budynku byłego gimnazjum w Żędowicach znajdują się trzy mieszkania komunalne zajmowane w większości przez nauczycieli oraz pomieszczenia wykorzystywane na potrzeby Filii Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Zawadzkiem, świetlicy wiejskiej, stowarzyszenia i inne organizacje.

Placówki prowadzące działalność dydaktyczną i wychowawczą działające na terenie miasta Zawadzkie są podłączone do sieci ciepłowniczej, wodociągowej i kanalizacyjnej. Obiekty oświatowe w sołectwach podłączone są do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz posiadają własne źródła ciepła tj. kotłownie na węgiel lub olej opałowy, przy czym szkoła w Kielczy dostarcza ciepło również do przedszkola, a szkoła w Żędowicach do mieszkań i pozostałych pomieszczeń byłego gimnazjum.

Obiekty oświatowe, za wyjątkiem nowo wybudowanych budynków Przedszkola Publicznego w Kielczy, Publicznego Gimnazjum Nr 1 w Zawadzkiem i poddanego termomodernizacji obiektu, w którym ma siedzibę Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Żędowicach (budynek edukacyjny), pomimo przeprowadzanych sukcesywnie remontów, nadal wymagają przeprowadzenia szeregu prac mających na celu poprawę ich stanu technicznego, a w szczególności wymagają przeprowadzenia termomodernizacji, z uwagi na wysokie koszty ogrzewania obiektów.

We wszystkich szkołach funkcjonują biblioteki szkolne, natomiast przy szkołach podstawowych funkcjonują także świetlice i stołówki szkolne. Kuchnie szkół i przedszkoli za wyjątkiem zmodernizowanej kuchni w Zespole Szkolno-Gimnazjalnym w Kielczy, która przygotowuje także posiłki dla wychowanków Przedszkola Publicznego w Kielczy, wymagają generalnych remontów wraz z wymianą części urządzeń gastronomicznych.

Placówki oświatowe, za wyjątkiem przedszkola w Kielczy i gimnazjum w Zawadzkiem, wymagają wymiany wyeksploatowanego wyposażenia oraz zakupu nowoczesnych pomocy dydaktycznych. Pracownie komputerowe wszystkich szkół wymagają modernizacji.

Publiczne Gimnazjum Nr 1 w Zawadzkiem posiada ponadstandardowe wyposażenie, tj: obserwatorium astronomiczne z teleskopem i filtrem słonecznym. W placówce funkcjonuje elektroniczny dziennik.

Najnowszy obiekt oświatowy w gminie – Publiczne Gimnazjum Nr 1 w Zawadzkiem oraz Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Żędowicach nie dysponuje salą gimnastyczną. Sale w pozostałych szkołach wymagają remontu. Uczniowie szkół w mieście Zawadzkie korzystają z hali GOSIT-u oraz boiska „Orlik” zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie placówek. Z kolei szkoły w sołectwach Żędowice i Kielcza od 2013 r. korzystają ze zlokalizowanych na terenie pozostającym w ich trwałym zarządzie boisk wielofunkcyjnych (do piłki nożnej, siatkówki i koszykówki), których budowa dofinansowana była ze środków unijnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, wdrożonego przez Lokalną Grupę Działania „Kraina Dinozaurów”. Z boisk mogą korzystać także mieszkańcy sołectw. Szkoły nie posiadają boisk lekkoatletycznych.

Uczniom szkół i wychowankom przedszkoli ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi placówki udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym poprzez zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, logopedyczne itp. Niestety, potrzeby uczniów w tym zakresie, wynikające z obserwowanych dysfunkcji są często większe niż przeznaczona na ten cel liczba godzin, co wiąże się z organizacją zajęć w licznych grupach. Nauczycieli w ramach udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej wspierają zatrudnieni we wszystkich szkołach pedagodzy szkolni. Szkoły nie zatrudniają psychologów. Jediną placówką oświatową na terenie gminy, która zatrudnia na część etatu psychologa jest Przedszkole Publiczne Nr 2 z Oddziałem Integracyjnych w Zawadzkiem, z uwagi

na konieczność objęcia pomocą psychologiczną w szczególności wychowanków funkcjonującego w strukturach przedszkola oddziału integracyjnego.

Dla uczniów, którzy chcą rozwijać swoje zainteresowania i uzdolnienia szkoły oferują szereg zajęć pozalekcyjnych (kół zainteresowań).

Uczniowie, za wyjątkiem uczniów gimnazjum wchodzącego w skład Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego w Kielczy, uczą się języka niemieckiego, jako języka mniejszości narodowej.

Publiczne Gimnazjum Nr 1 w Zawadzkim od kilku lat tworzy klasy/grupy sportowe o specjalności piłka ręczna oraz klasy/grupy o zwiększonej liczbie godzin z języka angielskiego.

Udział uczniów w zajęciach dodatkowych z pewnością ma wpływ na osiągnięte przez nich dobre wyniki na sprawdzianach umiejętności po kl. VI szkoły podstawowej i egzaminach gimnazjalnych.

Mocną stroną placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy Zawadzkie jest wykwalifikowana kadra pedagogiczna. Ponad 75% procent to nauczyciele dyplomowani.

Szkoły dbają o pielęgnowanie tradycji, w tym kroszonkarskich, gwary śląskiej oraz tańca ludowego. Prężnie współpracują z lokalnymi organizacjami pozarządowymi i instytucjami.

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3

W strukturach Przedszkola Publicznego Nr 3 z Oddziałem Żłobkowym w Zawadzkim funkcjonuje oddział, który zapewnia opiekę nad dziećmi w wieku od 20 tygodnia życia do lat 3. Oddział dysponuje 20 miejscami. Liczba miejsc nie zaspokaja potrzeb mieszkańców gminy. Zaspokojenie potrzeb w stosunku do miejsc w oddziale żłobkowym wynosi średnio 45-60%. W związku z powyższym, zachodzi konieczność wydzielenia przedmiotowego oddziału ze struktury organizacyjnej przedszkola i utworzenia żłobka funkcjonującego w oparciu o zapisy ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1457).

Szkoły zlokalizowane na terenie gminy Zawadzkie prowadzone przez Powiat Strzelecki

Na terenie gminy Zawadzkie funkcjonują dwie szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Strzelecki, a mianowicie:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Zawadzkim w skład którego wchodzi: Liceum Ogólnokształcące im. Mieszka I, Technikum i Zasadnicza Szkoła Zawodowa;
- Zespół Szkół Specjalnych przy Domu Pomocy Społecznej w Zawadzkim.

Do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych obecnie uczęszcza 212 uczniów w tym: 102 licealistów, 48 uczniów technikum, 62 uczniów szkoły zawodowej. Szkoła zatrudnia 16 nauczycieli w pełnym wymiarze godzin i 10 w wymiarze niepełnym, z czego nauczyciele dyplomowani to 19 osób, a mianowani 7. Liczba pracowników obsługi i administracji wynosi 11 osób. Placówka utrzymuje wysoki poziom kształcenia na tle zdawalności matury liceum i technikum w porównaniu do średniej krajowej. Egzaminy zawodowe są zdawane na coraz wyższym poziomie. Obserwuje się ciągły wzrost wyników. Szczególnie jest on widoczny na przykładzie uczniów technikum.

Zdawalność egzaminu maturalnego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Zawadzkim w liceum kształtowała się na poziomie 90,9% (w województwie 88,5%), a w technikum – 90,9% (w województwie 75,5%).

Zdawalność egzaminu zawodowego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Zawadzkim w zawodzie:

stary egzamin

- technik ekonomista – 100%,
- technik informatyk – 94,1%.

nowy egzamin

- technik informatyk
  - kwalifikacja: E13 Projektowanie lokalnych sieci komputerowych i administrowanie sieciami - 96,9%
  - kwalifikacja: M17 Montaż i obsługa maszyn i urządzeń – 93,6%

Obecne klasy techniczne kształcą się w zawodzie: technik informatyk, technik ekonomista, technik mechanik. Szkoła zawodowa posiada klasy wielozawodowe kształcące w zawodach: stolarz, fryzjer,

operator obrabiarek skrawaniem, mechanik pojazdów samochodowych, sprzedawca, cukiernik, ślusarz, piekarz, monter sieci instalacji urządzeń sanitarnych, elektryk, elektromechanik.

W szkole prowadzone są zajęcia pozalekcyjne wszelkiego rodzaju (konsultacje maturalne, przygotowujące do egzaminów zawodowych, realizowane są granty powiatowe i granty ze środków Unii Europejskiej, działa wolontariat uczniowski, szkolne Koło PCK). Uczniowie szkoły aktywnie oraz z sukcesami biorą udział w wielu olimpiadach i konkursach przedmiotowych zarówno na szczeblu wojewódzkim, jak i krajowym. W szkole rok rocznie funkcjonuje plan zajęć dostosowany do komunikacji lokalnej dowożącej uczniów do szkoły. Jest dostęp do sieci Internet poprzez otwarte łącze WiFi. Funkcjonuje biblioteka szkolna. Istnieje możliwość pracy w wolontariacie szkolnym – klubie uczniowskim Activa. W placówce działa Izba Regionalna i Izba Pamięci Szkoły. Prowadzone są działania i kampanie społeczne np. Mam Haka na Raka czy też kursy pierwszej pomocy w ramach koła PCK. Działa Centrum Multimedialne. Szkoła posiada radiowęzeł i prężnie działający Samorząd Uczniowski. W szkole prawidłowo funkcjonuje udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz doradztwo zawodowe. W wyniku przeprowadzonych w placówce w latach 2000-2012 inwestycji szkoła zmieniła swój wizerunek. Została wymieniona stolarka okienna, wykonano nowy dach spadzisty, wymieniono system grzewczy i zamontowano solary słoneczne do podgrzewania wody – przeprowadzono termomodernizację szkoły. Docieplenie budynku i wymiana drzwi wejściowych wraz z wykonaniem ciągów pieszych wokół szkoły stworzyły nowy wizerunek bryły architektonicznej. Zespół boisk - Orlik 2012, boisko do piłki plażowej i bieżnia tartanowa są wykorzystywane optymalnie w ramach zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych. Szkoła posiada salę gimnastyczną. Pracownie przygotowane są do zajęć w klasach nawet 34 osobowych. Są też pracownie do zajęć w grupach. W jednym roku może pobierać naukę nawet około 400 uczniów. Szkoła posiada 3 pracownie komputerowe stałe oraz dwie mobilne. Funkcjonuje dziennik elektroniczny. Analiza demografii obszaru rekrutacyjnego wskazuje, że szkoła nie wymaga inwestycji typu nowe sale i pomieszczenia lekcyjne, jedynie konieczny jest remont podłogi w sali gimnastycznej. Placówka od paru lat boryka się ze spadkiem liczby uczniów związanym m.in. z niżem demograficznym (np. w 2013 r. nie udało się otworzyć pierwszej klasy technikum). Ponadto położenie gminy na granicy województw opolskiego i śląskiego oraz dogodny dojazd do gimnazjów w Tarnowskich Górach, Strzelcach Opolskich i Opolu powoduje, że młodzież właśnie w tych miejscowościach kontynuuje naukę ponadgimnazjalną. Problemem szkoły jest brak własnych warsztatów kształcenia zawodowego w kierunkach mechanicznych. Obecne profile opierają się o praktyki własne w szkole zawodowej, a w technikum z dużym zainteresowaniem wdraża się uczniów do zawodu informatyka i ekonomisty. Niestety, wprowadzenie kolejnej specjalności w zawodzie technika jest ograniczone wysokimi kosztami pracowni ćwiczeniowych, sprzętu i wyposażenia sali egzaminacyjnej. Szkoła liczy na współpracę z CKZiU w Strzelcach Opolskich, które może udostępnić swoje pracownie i warsztaty w razie możliwości utworzenia kolejnej specjalizacji. Z uwagi na wzrost roli wykształcenia zawodowego i umiejętności praktycznych uczniów szkoła wiąże duże nadzieje na rozwój szkoły technicznej i zawodowej.

Druą placówką oświatową prowadzoną przez Powiat Strzelecki, zlokalizowaną na terenie gminy Zawadzkie - Zespół Szkół Specjalnych przy Domu Pomocy Społecznej w Zawadzkim to szkoła dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim, z opinią o wczesnym wspomaganie rozwoju, z autyzmem dziecięcym, z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Szkoła posiada 12 pomieszczeń edukacyjnych, w tym: pracownię komputerową, Salę Doświadczeń Świata, salę integracji sensorycznej i rehabilitacji, rewalidacyjną, salę ze sprzętem specjalistycznym do komunikacji pozawerbalnej AAC, pracownię do zajęć gospodarstwa domowego, świetlicę szkolną ze sprzętem do muzykoterapii i arteterapii oraz bibliotekę z gabinetem logopedycznym. Placówka boryka się z brakiem sali gimnastycznej, boiska oraz windy wewnętrznej m.in. dla wózków inwalidzkich. Szkoła zapewnia swoim uczniom udział w zajęciach rewalidacyjnych – tak specjalistycznych jak komunikacja pozawerbalna AAC, Integracja Sensoryczna, hipoterapia, rehabilitacja ruchowa, logopedia, hydroterapia, muzykoterapia. W swojej ofercie edukacyjnej posiada również zajęcia komputerowe, gospodarstwa domowego z wykorzystaniem najnowszych urządzeń ułatwiających funkcjonowanie w życiu, zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze oparte na

specjalistycznym sprzęcie Sali Doświadczania Świata i pomocach rehabilitacyjnych. Indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne, dobrze wykształceni nauczyciele, którzy wnieśli swoją wiedzę, specjalistyczne umiejętności rewalidacyjne, kreatywność, mobilność, empatię, innowacyjność oraz osobowość empiryczną tworząc podstawę skutecznego nauczania/wychowania realizowaną przez cały okres obowiązków szkolnego w szkole podstawowej i gimnazjum oraz obowiązków nauki w szkole przysposabiającej do pracy. Nauczyciele realizują 15 szkolnych, innowacyjnych programów edukacyjnych i metodycznych. W latach 2004-2012 w placówce zrealizowano 2 projekty Wspólnoty Europejskiej Sokrates, Comenius na łączną kwotę 32.936 euro. Uczniowie placówki chętnie biorą udział w wielu przeglądach artystycznych, konkursach oraz zawodach sportowych w ramach Olimpiad Specjalnych o zasięgu miejscowym, regionalnym i międzynarodowym. Z uwagi na znacznie obniżającą się liczbę uczniów w ostatnich latach tj. 2010 – 2015 (z 46 - do 30) w szkole jest tworzona fundacja „Mały krok”, która w przyszłości, jako organizacja pozarządowa będzie mogła przejąć placówkę i założyć dodatkowo potrzebne dla środowiska placówki o charakterze oświatowym, opiekuńczym i wychowawczym.

2.14. Gospodarka

Dominującym sektorem gospodarki w gminie Zawadzkie jest nadal przemysł, który koncentruje się w mieście Zawadzkie. Duże zatrudnienie oferują także firmy z branży leśnej, świadczące usługi związane z pozyskaniem i zrywką drewna oraz pracami z zakresu zagospodarowania lasu. Na terenie gminy znajduje się również wiele zakładów usługowych, rzemieślniczych i handlowych. Wkład rolnictwa w lokalny rynek pracy jest marginalny.

Tabela 26. Zatrudnienie w największych firmach położonych na terenie gminy Zawadzkie

Nazwa firmy	Ilość zatrudnianych pracowników
Alchemia S.A. oddział Walcowni Rur Andrzej w Zawadzkiem	458
Track Tec KolTram Sp. z o.o.	254
KUŹNIA-ZAWADZKIE" Sp. z o. o.	125
UNIMOT S.A.	107
KAPICA Sp. z o.o. sp.k.	96
TECHNODREW POLSKA Sp. z o.o.	68
PPH ENERGO-SILESIA Sp. z o.o.	60
ZGK „ZAW-KOM” Sp. z o.o.	58
TNS Sp. z o.o.	56
Nadleśnictwo Zawadzkie	47
GJH Koło H. Janikowski. Sp.k.	40
Unitube Sp. z o.o.	36
"TechnoMet" Sp. z o. o.	30
Zakłady usług leśnych	300-500

Źródło: opracowanie własne, na podstawie zebranych ankiet (stan na dzień 1.04.2015).

- Do trzech największych pracodawców na terenie gminy Zawadzkie należą:
1. ALCHEMIA S.A Oddział - Walcownia Rur Andrzej Sp. z o.o.
Alchemia jest dynamicznie rozwijającą się grupą firm z branży hutniczej. Celem przyświecającym działaniom władz firmy jest rozwijanie koncernu stalowego przyjaznego środowisku. Koncentruje się on przede wszystkim na produkcji szerokiej gamy rur oraz innych wyrobów stalowych. Wyroby grupy są wykorzystywane w przemyśle naftowym, wydobywczym i gazownictwie, gdzie stawiane są wysokie wymagania co do wytrzymałości i jakości wyrobów.

2. Track Tec KOLTRAM Sp. z o.o. Firma na potrzeby kolejnictwa wykonuje elementy stalowej nawierzchni kolejowej: rozjazdy kolejowe, skrzyżowania torów, połączenia torów, podzespoły i części zamienne. Spółka jest również producentem wysokiej jakości odlewów żeliwnych o ciężarze jednostkowym od 1.0 do 600.0 kg z: żeliwa szarego, żeliwa sferoidalnego, żeliwa stopowego. KolTram powstał 1 listopada 1999 roku poprzez utworzenie samodzielnego przedsiębiorstwa na bazie części Huty Andrzej S.A. Firma jest spadkobiercą zakładu posiadającego kilkudziesięcioletnie doświadczenie w budowie nawierzchni szynowej. Pierwsze rozjazdy kolejowe zostały tutaj wyprodukowane już w 1914 roku.
3. „Kuźnia Zawadzkie” Sp. z o. o. Jest to spółką o wieloletniej tradycji w produkcji wysokiej jakości odkuwek matrycowych. Wyroby „Kuźnia Zawadzkie” Sp. z o. o. znajdują zastosowanie w podstawowych gałęziach przemysłu jak: górnictwo, kolejnictwo, przemysł maszynowy. Wysoko kwalifikowana kadra techniczna, doświadczenie przekazywane z pokolenia na pokolenie oraz tradycja związana z istnieniem kuźni w Zawadzkim pozwoliły po trudnym okresie przemian w branży hutniczej w Polsce na osiągnięcie „Kuźni Zawadzkie” Sp z o. o. stabilnej pozycji na rynku krajowym i zagranicznym. Założonym celem jej działalności jest spełnienie oczekiwań klientów, którym oferujemy wyroby o wysokich parametrach jakościowych, korzystne ceny, terminowość dostaw oraz profesjonalną obsługę handlową.

Liczba podmiotów z terenu gminy Zawadzkie zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w kwietniu 2015 wyniosła 400. Dla porównania w grudniu 2005 roku liczba ta wynosiła 426. Jeśli chodzi o rejestrację nowych i wykreślanie starych podmiotów na przestrzeni ostatnich pięciu lat obserwowano tendencje dodatnie, czyli nadal więcej podmiotów rejestrowało działalność aniżeli likwidowało.

Tabela 27. Dynamika zmian ilości podmiotów zarejestrowanych wg CEiIDG

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	do dnia 30.09.2015
Ilość zarejestrowanych nowych podmiotów wg CEiIDG	42	36	46	49	37	37
Ilość wyrejestrowanych podmiotów wg CEiIDG	0	4	36	42	20	15

Źródło: opracowanie własne wrzesień 2015.

Tabela 28. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	1015	1004	1032	1057	1071
OPOLSKIE	974	962	977	996	1000
POWIAT STRZELECKI	679	671	681	691	692
GMINA ZAWADZKIE	544	553	554	557	564

Źródło: GUS

W województwie opolskim w latach 2010–2014 wystąpiły znaczne zmiany w zakresie przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. Po odnotowanym spadku w 2010 r., w kolejnym roku przeciętne zatrudnienie zwiększyło się. W latach 2012–2013 odnotowano ponownie spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku, a w 2014 r. nastąpił wzrost o 0,8%. W grudniu 2014 r. na terenie województwa zarejestrowanych było ponad 100 tyś. podmiotów gospodarczych i jest to najwyższy poziom odnotowany w latach 2003 – 2014. Udział przeciętnego

zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym w 2014 r. stanowił 52,0% ogólnej liczby przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw.

Tabela 29. Zestawienie osób pracujący z terenu gminy Zawadzkie i powiatu strzeleckiego w 2013 roku

	pracujący		przemysł i budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	działalność finansowa i ubezpieczeniowa obsługa rynku nieruchomości
	ogółem	kobiety			
gmina	2486	931	1319	393	177
w tym miasto	1641	698	721	308	177
powiat strzelecki	13090	6265	5188	2319	507

Źródło: „Województwo Opolskie 2014 – podregiony, powiaty, gminy”, Urząd Statystyczny w Opolu

Wzrost podmiotów obserwowany w skali kraju, widoczny m. in. w liczbie podmiotów w REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w ostatnich latach przełożył się na analogiczne zmiany w województwie opolskim, a tym samym w gminie. Jednakże w regionie rozwijał się wolniej, nie tylko w porównaniu z sąsiadującymi województwami, ale również względem regionów statystycznie najbiedniejszych – położonych w Polsce Wschodniej. Tę niekorzystną tendencję wyjaśnia przynajmniej kilka czynników o charakterze endo- i egzogenicznym. Do najważniejszych należy niedobór inwestycji o znaczeniu strategicznym, migracyjny odpływ ludności, zmniejszający istotnie chłonność rynku regionalnego, a przede wszystkim bardzo silna konkurencja regionów sąsiadujących – przechwytyjących nie tylko bogate zasoby kapitału ludzkiego, ale i nowe inwestycje, a szczególnie bezpośrednio inwestycje zagraniczne. Opolskie – jakkolwiek należy do regionów o średnim poziomie rozwoju gospodarczego – jest obszarem relatywnie wolnego tempa wzrostu gospodarczego. Średnioroczna stopa wzrostu produktu krajowego brutto w latach 2004–2009 (2,6%), choć niższa niż średnio w kraju (4,8%), była ponad dwukrotnie wyższa niż przeciętnie w Unii Europejskiej (1,2%).

Tabela 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze regon według wybranych sekcji w 2013 r.

		gmina	w tym miasto	powiat strzelecki	
Ogółem		662	470	5256	
W tym	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	40	18	234	
	przemysł	razem	60	39	490
		w tym przetwórstwo przemysłowe	55	37	455
	budownictwo	59	44	790	
	handel; naprawa pojazdów samochodowych	157	106	1338	
	transport i gospodarka magazynowa	49	24	293	
	zakwaterowanie i gastronomia	19	15	170	
	informacja i komunikacja	7	4	76	
	obsługa rynku nieruchomości	58	55	240	
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	44	38	331		

Źródło: „Województwo Opolskie 2014 – podregiony, powiaty, gminy”, Urząd Statystyczny w Opolu

Tabela 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze regon w 2013 r.

				gmina	w tym miasto	Powiat strzelecki	
Ogółem				662	470	5256	
Sektor publiczny				65	57	252	
Sektor prywatny				597	413	5004	
Ogółem	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej	razem		199	165	1371	
		w tym	spółki handlowe	razem	37	30	282
				w tym z udziałem kapitału zagranicznego	11	7	86
			spółki cywilne	42	34	401	
			spółdzielnie	5	4	33	
			fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	25	18	185	
			Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	463	305	3885	

Źródło: „Województwo Opolskie 2014 – podregiony, powiaty, gminy”, Urząd Statystyczny w Opolu

Poziom i dynamika bezrobocia

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Opolskich stopa bezrobocia w gminie Zawadzkie na przestrzeni ostatnich lat (2010-2015) malała. Spadek liczby bezrobotnych powiązany jest ze zmniejszaniem się liczby mieszkańców gminy.

Tabela 32. Bezrobocie na terenie gminy Zawadzkie

Gmina Zawadzkie	Liczba bezrobotnych				Liczba mieszkańców	Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców
	Ogółem		W tym z prawem do zasiłku			
	Razem	W tym kobiet	Razem	W tym kobiet		
2010 (styczeń)	403	204	34	16	12188	3,31
2011 (styczeń)	465	232	43	22	12079	3,85
2012 (styczeń)	391	212	27	15	11918	3,28
2013 (styczeń)	469	251	78	48	11862	3,95
2014 (styczeń)	392	213	43	25	11712	3,35
2015 (styczeń)	295	173	32	19	11593	2,54

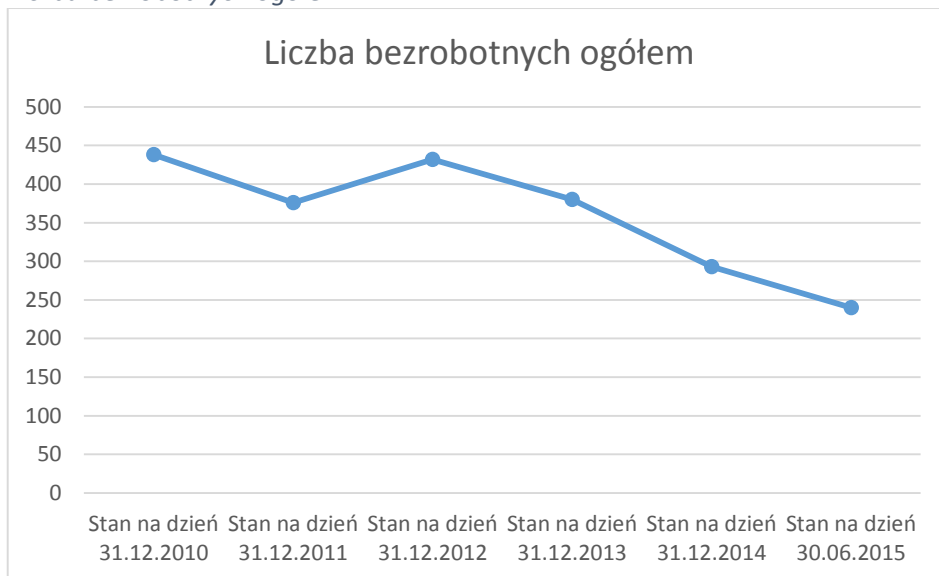
Źródło: PUP Strzelce Opolskie

Tabela 33. Procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	7,87%	8,01%	8,68%	8,84%	7,53%
OPOLSKIE	7,31%	7,24%	7,87%	7,94%	6,59%
POWIAT STRZELECKI	5,25%	4,62%	5,19%	4,98%	3,95%
GMINA ZAWADZKIE	5,39%	4,65%	5,36%	4,79%	3,73%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 8. Liczba bezrobotnych ogółem

Źródło: PUP Strzelce Opolskie

Liczba bezrobotnych powiatu strzeleckiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelcach Opolskich na koniec sierpnia 2015 r. wynosiła 1733 osoby i w porównaniu do stanu na koniec sierpnia 2014 roku (1894) była niższa o 161 osób. Liczbę bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu strzeleckiego na dzień 31 sierpnia 2015 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Liczba bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu strzeleckiego

Nazwa gminy:	Liczba bezrobotnych				Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców	Ludność
	Ogółem		W tym z prawem do zasiłku			
	Razem	Kobiet	Razem	Kobiet		
Izbicko	98	61	14	11	1,83	5348
Jemielnica	144	89	14	10	2,00	7210
Kolonowskie	101	56	24	16	1,72	5859
Leśnica	155	90	20	10	1,99	7777
Strzelce Op.	860	466	113	62	2,87	29925
Ujazd Śl.	129	87	11	4	2,05	6303
Zawadzkie	246	161	33	23	2,14	11507
Razem:	1733	1010	229	136	2,34	73929

Źródło: PUP Strzelce Opolskie

Kształtowanie się liczby osób bezrobotnych w powiecie strzeleckim oraz wielkość stopy bezrobocia w ostatnich latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Stopa bezrobocia w powiecie strzeleckim

Stan na koniec roku	Liczba bezrobotnych		Stopa bezrobocia %
	Ogółem	Kobiety	
2007	2365	1481	11,3
2008	2149	1261	9,9
2009	2597	1328	11,6
2010	2674	1448	12,1
2011	2349	1283	10,4
2012	2627	1394	11,3

2013	2492	1330	10,8
2014	1958	1053	8,6
I kwartał 2015	1932	1028	8,4
II kwartał 2015	1699	965	7,4

Źródło: www.pup-strzelce.pl/strona/lokalny-rynek-pracy/171

Gospodarka leśna

Obszary leśne położone są wzdłuż południowej i północno-wschodniej granicy gminy Zawadzkie. Tereny zalesione przedzielone są pasem terenów rolniczych i zurbanizowanych (miejscowości: Zawadzkie, Kielcza, Żędowice) skupionych wokół przebiegającej przez środek gminy drogi wojewódzkiej nr 901. Lasy gminy Zawadzkie należą do Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Stobrawsko-Turawskich i mają status lasów ochronnych zgodnie z Zarządzeniem nr 41 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 kwietnia 1994 r. oraz Zarządzeniem nr 111 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 lipca 1996 r.

Powierzchnia lasów administrowanych przez Nadleśnictwo Zawadzkie na terenie gminy, wynosi około 5019 ha i składa się z jednego obrębu Zawadzkie. Lasy prywatne stanowią niewielką część ogólnej powierzchni gminy – ich powierzchnia wynosi 108,86 ha.

Lasy o charakterze borów sosnowych i mieszanych zajmują na terenie gminy Zawadzkie największą powierzchnię. W wielu miejscach występują suboceaniczne bory świeże oraz w mniejszym stopniu kontynentalne bory mieszane, stwierdzono również stanowiska śródładowego boru wilgotnego oraz sosnowego boru bagiennego. Wśród lasów liściastych spotykane są grądy subkontynentalne oraz w okolicy zbiorników i cieków wodnych łągi jesionowo-olszowe, miejscami rzadko występują łągi jesionowo-wiązowe, łągi wierzbowe, olsy porzeczkowe, olsy czermieniowe oraz stanowiska środkowoeuropejskiego acydofilnego lasu dębowego. Udział procentowy poszczególnych gatunków drzew w ogólnej powierzchni lasu kształtuje się następująco: sosna (92%), świerk (1,6%), brzoza (3,5%), olcha (1,6%), dąb (0,7%), buk (0,2%) i pozostałe liściaste (0,4%). Przeciętny wiek drzewostanu wynosi, 56 lat, przeciętny zapas drewna, 237 m³/ha natomiast średni przyrost 6,30 m³/ha/rok. Całość lasów Nadleśnictwa zakwalifikowana jest do II strefy uszkodzeń przemysłowych. Nadleśnictwo Zawadzkie boryka się również z problemem zaśmiecania lasów przez turystów oraz zbieraczy runa leśnego.

2.15. Analiza budżetu gminy w latach 2012-2014

Strukturę dochodów bieżących Gminy Zawadzkie przedstawiono w wersji tabelarycznej. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy udział mają one w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Szczegółowe źródła dochodu gminy określa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Najogólniej możemy je podzielić na cztery grupy główne: dochody własne, subwencja ogólna, dotacje celowe z budżetu państwa oraz dochody majątkowe.

W wydatkach budżetu największy udział stanowią wydatki bieżące. Analizując strukturę wydatków można zauważyć, że największa część środków finansowych kierowana była na cele oświaty i wychowania. Drugą pod względem wielkości wydatków kategorią była pomoc społeczna. Trzecim co do wielkości wydatkiem była kwota przeznaczona na administrację publiczną. Następne miejsce zajmował transport i łączność czyli wydatki na bieżące remonty i utrzymanie dróg na terenie gminy. Wysoki udział w wydatkach stanowiły również wydatki na kulturę fizyczną oraz na mieszkaniówkę. Oprócz wydatków bieżących w budżecie Gminy Zawadzkie występują wydatki majątkowe, które na przestrzeni analizowanych lat sukcesywnie wzrastały. Ze względu na ograniczone możliwości finansowe, starano się aby inwestycje były także współfinansowane z funduszy zewnętrznych. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przedkładając się bezpośrednio na wzrost potencjału drogowego, turystycznego i inwestycyjnego Gminy, a przede wszystkim poprawę jakości życia mieszkańców.

Tabela 36. Dochody własne budżetów gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca (w zł)

DOCHÓD / 1 MIESZKAŃCA	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	1 727,18	1 827,83	1 918,61	2 041,91	2 198,75
OPOLSKIE	1 427,20	1 503,43	1 597,03	1 706,65	1 829,59
POWIAT STRZELECKI	1 171,35	1 216,99	1 270,66	1 406,97	1 478,99
ZAWADZKIE (3)	1 274,77	1 310,50	1 322,77	1 687,94	1 629,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 37. Struktura dochodów bieżących budżetu Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w latach 2012-2014 (wyrażonych w zł)

Dział		Lata		
		2012	2013	2014
010	Rolnictwo i łowiectwo	47.169,79	56.172,93	55.406,20
020	Leśnictwo	0	5.537,41	5.810,18
600	Transport i łączność	165.003,09	187.283,78	76.269,43
630	Turystyka	—	—	536,58
700	Gospodarka mieszkaniowa	703.459,91	623.119,10	789.294,85
720	Informatyka	—	—	0
750	Administracja publiczna	223.778,34	157.509,97	172.611,25
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	6.106,51	2.160,00	67.007,13
752	Obrona narodowa	999,00	831,00	908,70
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	—	487,80	1.138,20
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	13.658.849,72	14.741.132,13	17.065.261,27
758	Różne rozliczenia	7.871.601,12	7.054.957,57	7.078.639,48
801	Oświata i wychowanie	586.972,28	683.553,68	856.603,88
851	Ochrona zdrowia	603,00	700,00	1.139,00
852	Pomoc społeczna	2.646.201,30	2.873.866,74	2.779.740,53
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	68.297,86	280,03
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	83.371,88	122.090,29	107.729,70
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	328.027,36	172.374,98	219.615,64
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	19.681,26	3.101,75	2.875,05
926	Kultura fizyczna	166.117,95	182.336,48	140.108,05

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Zawadzkie w latach 2012, 2013, 2014

Tabela 38. Struktura dochodów majątkowych budżetu Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w latach 2012-2014 (wyrażonych w zł)

Dział		Lata		
		2012	2013	2014
600	Transport i łączność	580.000,00	114.163,02	174.000,00
630	Turystyka	1.127.638,17	600.015,02	30.496,70
700	Gospodarka mieszkaniowa	132.043,93	3.551.929,92	15.020,20
720	Informatyka	—	—	168.693,27
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	830,50	—	—
801	Oświata i wychowanie	784.897,45	—	—
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	—	—	24.098,24
926	Kultura fizyczna	—	0	0

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Zawadzkie w latach 2012, 2013, 2014

Tabela 39. Dochody budżetu Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w ogóle dochodów w latach 2012-2014 (wyrażone w %)

Dział		Lata		
		2012	2013	2014
010	Rolnictwo i łowiectwo	0,17	0,18	0,19
020	Leśnictwo	0	0,02	0,02
600	Transport i łączność	2,56	0,97	0,84
630	Turystyka	3,87	1,92	0,10
700	Gospodarka mieszkaniowa	2,87	13,38	2,70
720	Informatyka	—	—	0,57
750	Administracja publiczna	0,76	0,51	0,58
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,02	0,01	0,22
752	Obrona narodowa	0,00	0,00	0,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,00	0,00	0,00
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	46,88	47,25	57,20
758	Różne rozliczenia	27,02	22,61	23,73
801	Oświata i wychowanie	4,71	2,19	2,87
851	Ochrona zdrowia	0,00	0,00	0,00
852	Pomoc społeczna	9,08	9,21	9,32
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	0,22	0,00
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	0,29	0,39	0,36
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,13	0,55	0,74
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,07	0,01	0,09
926	Kultura fizyczna	0,57	0,58	0,47

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Zawadzkie w latach 2012, 2013, 2014

Tabela 40. Struktura wydatków bieżących Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w latach 2012-2014 (wyrażonych w zł)

Dział	Lata		
	2012	2013	2014
010 Rolnictwo i łowiectwo	49.443,96	58.814,70	57.428,59
020 Leśnictwo	—	—	5.508,00
600 Transport i łączność	1.022.082,85	993.114,09	733.506,60
630 Turystyka	87.312,24	164.983,53	208.907,70
700 Gospodarka mieszkaniowa	973.887,67	1.080.550,68	1.097.029,34
710 Działalność usługowa	25.347,69	27.697,40	39.114,00
720 Informatyka	—	—	27.091,96
750 Administracja publiczna	3.234.865,61	3.176.653,70	3.336.269,37
751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	6.106,51	2.160,00	67.007,13
752 Obrona narodowa	999,00	831,00	908,70
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	238.485,66	239.406,77	219.410,40
757 Obsługa długu publicznego	563.521,96	384.587,28	285.458,70
758 Różne rozliczenia	0	0	0
801 Oświata i wychowanie	12.227.236,11	12.632.792,84	12.805.340,39
851 Ochrona zdrowia	296.796,30	316.276,98	309.056,60
852 Pomoc społeczna	3.765.471,91	4.028.018,93	3.971.577,02
853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	74.804,97	0
854 Edukacyjna opieka wychowawcza	328.983,82	386.815,03	393.898,89
900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	890.866,12	1.134.325,69	2.289.740,45
921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	596.099,00	551.670,14	514.314,98
926 Kultura fizyczna	1.169.598,71	1.123.630,42	1.140.230,66

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Zawadzkie w latach 2012, 2013, 2014

Tabela 41. Struktura wydatków majątkowych Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w latach 2012-2014 (wyrażonych w zł)

Dział	Lata		
	2012	2013	2014
600 Transport i łączność	1.178.566,42	229.391,81	1.093.333,25
630 Turystyka	1.067.532,23	49.903,68	120.122,04
700 Gospodarka mieszkaniowa	102.732,80	3.949,15	84.926,32
710 Działalność usługowa	27.541,93	27.504,26	25.277,15
720 Informatyka	—	—	168.693,27
750 Administracja publiczna	6.803,99	8.907,00	23.204,27
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	6.500,00	—	8.202,99
801 Oświata i wychowanie	268.391,09	69.799,71	292.547,97

853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2.500,00	—	—
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	—	59.457,88	57.840,56
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	—	44.864,25	77.901,31
926	Kultura fizyczna	88.525,43	993.465,55	—

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Zawadzkie w latach 2012, 2013, 2014

Tabela 42. Wydatki budżetu Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w ogóle wydatków w latach 2012-2014 (wyrażone w %)

Dział	Lata		
	2012	2013	2014
010 Rolnictwo i łowiectwo	0,17	0,21	0,20
020 Leśnictwo	—	—	0,02
600 Transport i łączność	7,80	4,39	6,20
630 Turystyka	4,09	0,77	1,12
700 Gospodarka mieszkaniowa	3,81	3,89	4,01
710 Działalność usługowa	0,19	0,20	0,22
720 Informatyka	—	—	0,66
750 Administracja publiczna	11,49	11,43	11,41
751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,02	0,01	0,23
752 Obrona narodowa	0,00	0,00	0,00
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,87	0,86	0,77
757 Obsługa długu publicznego	2,00	1,38	0,97
758 Różne rozliczenia	0	0	0
801 Oświata i wychowanie	44,27	45,59	44,47
851 Ochrona zdrowia	1,05	1,13	1,05
852 Pomoc społeczna	13,34	14,46	13,48
853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,01	0,27	0
854 Edukacyjna opieka wychowawcza	1,16	1,39	1,34
900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,16	4,28	7,97
921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,11	2,14	2,01
926 Kultura fizyczna	4,46	7,60	3,87

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Zawadzkie w latach 2012, 2013, 2014

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z podstawowych metod analizy strategicznej, która w sposób przejrzysty umożliwia prezentację wyników diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Zawadzkie. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), threats (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu).

Określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń wynika z dogłębnej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Zawadzkie, poprzez analizę zjawisk w czasie. Mocne i słabe strony mają odniesienie do bieżącej sytuacji gminy, natomiast szanse i zagrożenia dotyczą zjawisk przyszłych w jakich znajdować się będzie gmina.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
GOSPODARKA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korzystne położenie geograficzne (dolina Małej Panwi, przy obrzeżu dużej aglomeracji śląskiej, w pobliżu dużego rynku zbytu). ▪ Dostęp do infrastruktury komunikacyjnej (sieć dróg wojewódzkich, bliskość autostrada A4, A1, linia kolejowa). ▪ Dostęp do infrastruktury technicznej pod działalność gospodarczą. ▪ Zasób wód podziemnych – zaliczany do głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce. ▪ Baza surowcowa dla przemysłu drzewnego. ▪ Istnienie terenów będących potencjalną bazą dla rozwoju turystyki i agroturystyki. ▪ Rozwijająca się baza turystyczna (kajakarstwo, rekreacja rowerowa). ▪ Zakłady przemysłowe stworzone na bazie huty. ▪ Dostępność obsługi bankowej. ▪ Istnienie gospodarstw rolnych z dużym potencjałem rozwojowym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tereny pod inwestycje będące własnością prywatną i ANR skarbu państwa. ▪ Infrastruktura komunalna wymagająca modernizacji. ▪ Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych. ▪ Brak dostatecznej ilości wykwalifikowanej kadry. ▪ Niska innowacyjność istniejących przedsiębiorstw. ▪ Brak dostatecznych zasobów mieszkaniowych. ▪ Brak połączenia kolejowego z województwem śląskim. ▪ Brak produktów lokalnych. ▪ Brak dostatecznych zabezpieczeń przeciwpowodziowych. ▪ Niezagospodarowane istniejące obiekty budowlane. ▪ Brak uzbrojonych działek pod budownictwo mieszkaniowe. ▪ Niedostateczna baza hotelowa i agroturystyczna. ▪ Słabo rozwinięte usługi, rzemiosło i wytwórczość. ▪ Rozdrobnienie pól uprawnych oraz małe gospodarstwa rolne. ▪ Wymagające modernizacji zaplecze techniczne gospodarstw rolnych. ▪ Gleby niskiej jakości. ▪ Nieuregulowana granica polno-leśna.
ZASOBY LUDZKIE I ZAGADNIENIA SPOŁECZNE	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zróżnicowana baza sportowo-rekreacyjna. ▪ Tradycje i sukcesy sportu amatorskiego i klubowego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zjawisko starzenia się społeczeństwa, potęgowane przez emigrację ludzi młodych oraz niski przyrost naturalny.

- Możliwość uprawiania różnych dyscyplin sportowych.
- Dbałość o tradycję i twórcy ludowi na terenie gminy.
- Dobrze rozwinięta baza instytucji i organizacji działających na polu pomocy społecznej.
- Dobry poziom bezpieczeństwa publicznego.
- Dostępność do bazy wychowawczo-oświatowej (przedszkole, szkoła, gimnazjum).
- Dobry poziom kształcenia dzieci i młodzieży w jednostkach oświatowych.
- Dobra współpraca placówek oświatowych ze środowiskiem lokalnym.
- Tereny, obiekty i baza umożliwiająca rozwój tradycji i dziedzictwa kulturalnego (np. Kurhan celtycki, zabytkowa chata w Kielczy).
- Cykliczne imprezy kulturalne o zasięgu ponadgminnym, takie jak: Las w poezji, Kuźnia, Przegląd Małych Form Teatralnych, Śląskie Beranie, Ale Jajo, Festiwal Gaude Mater Polonia Wincenty z Kielczy in memoriam.
- Sieć bibliotek w gminie, możliwość korzystania z darmowego dostępu do Internetu.
- Infrastruktura do uprawiania rekreacji rowerowej i kajakowej.
- Dobrze rozwinięty dostęp do usług Podstawowej Opieki Zdrowotnej.
- Lokalizacja Zespołu Ratownictwa Medycznego na terenie gminy.
- Dobrze rozwinięta sieć aptek.
- Dostęp do usług pielęgniarских.
- Dobrze rozwinięta sfera realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.
- Niewielka, dobrze znająca się społeczność lokalna o dobrze rozeznaczonych potrzebach.
- Wiele lokalnych, prężnie działających organizacji społecznych i pozarządowych.
- Dofinansowywanie przez Gminę zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe.
- Potencjał społeczny.
- Wincenty z Kielczy – autor pierwszego hymnu Polski.
- Bioróżnorodność oraz atrakcyjne i zróżnicowane lokalne zasoby przyrodnicze, kulturowe, krajobrazowe, korzystne dla
  - Słabo rozwinięta baza specjalistycznej opieki zdrowotnej.
  - Niedostateczna ilość miejsc pracy dla absolwentów szkół średnich i wyższych.
  - Niski poziom dochodów społeczeństwa lokalnego.
  - Niewystarczający transport zbiorowy, w szczególności brak połączeń z województwem śląskim i połączeń kolejowych
  - Brak zasięgu sieci komórkowych w Kielczy.
  - Brak dostatecznych zasobów mieszkaniowych, niski standard mieszkań komunalnych.
  - Niedostateczna ilość i promocja konkurencyjnych produktów turystycznych.
  - Brak mieszkań socjalnych i pomieszczeń tymczasowych.
  - Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych w obiektach użyteczności publicznej i mieszkaniach.
  - Brak całodobowej opieki lekarskiej.
  - Energochłonne, wymagające kompleksowej termomodernizacji budynki użyteczności publicznej.
  - Niewystarczająca, przestarzała i mało funkcjonalna baza sportowa przy placówkach oświatowych.
  - Brak żłobka.
  - Niewystarczająca ilość miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.
  - Niedoposażone i wymagające remontu biblioteki - niedostosowane do obecnych potrzeb.
  - Niedostateczna opieka psychologiczna dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
  - Niedostosowane do potrzeb obecnego rynku pracy kształcenia średniego i zawodowego.
  - Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, szczególnie w okresach przerw w zajęciach dydaktycznych.
  - Niedostateczna oferta zajęć wyrównawczych, pozalekcyjnych i kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży szkolnej.
  - Brak Domu Kultury zorganizowanego w formie samorządowej instytucji kultury, skupiającego ofertę kulturalną z terenu całej gminy.

<p>rozwoju aktywności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji i krajoznawstwa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak wsparcia dla osób uzdolnionych artystycznie. ▪ Wymagające przebudowy, remontu oraz doposażenia świetlice wiejskie i integracyjne. ▪ Brak miejsc pobytu i opieki dla osób starszych i zależnych. ▪ Brak dostępu do przystępnych cenowo posiłków dla osób gorzej sytuowanych. ▪ Brak skoordynowanych działań promocyjnych. ▪ Niedostateczna i wymagająca nakładów finansowych baza noclegowa. ▪ Wymagająca modernizacji i remontu hala sportowa. ▪ Brak nowoczesnego kompleksu sportowo-rekreacyjnego (min. basen, pole golfowe, tenis ziemny, kros rowerowy, plac zabaw). ▪ Wymagająca uzupełnienia infrastruktura rekreacyjno-zabawowa – place zabaw, siłownie na powietrzu, skwery ▪ Niekorzystne trendy demograficzne (wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym). ▪ Brak dyżurów aptek w dni wolne od pracy. ▪ Istnienie grup społecznych (mieszkańców) zagrożonych wykluczeniem społecznym. ▪ Ograniczony dostęp do specjalistycznego wsparcia (m.in. psycholog, prawnik, konsultant ds. uzależnień). ▪ Ograniczone możliwości aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych. ▪ Ograniczony charakter niektórych usług społecznych (np. usług opiekuńczych). ▪ Brak miejsca do zapewnienia potrzeb higienicznych dla osób zagrożonych wykluczeniem (myjnia/łaźnia). ▪ Brak atrakcyjnej oferty aktywizującej społecznie młodzież.
INFRASTRUKTURA, ASPEKTY PRZESTRZENNE, ŚRODOWISKOWE	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gęsta sieć połączeń drogowych oraz dostęp do linii kolejowej. ▪ Duża lesistość i związane z tym bogactwo flory i fauny. ▪ Znaczące zasoby wód powierzchniowych i podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż drogi wojewódzkiej 901. ▪ Wymagająca przebudowy i remontu infrastruktura drogowa. ▪ Niedostatecznie rozwinięta i wymagająca remontu kanalizacja deszczowa.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe wraz kompleksami leśnymi w dolinie rzeki Mała Panew. ▪ Dobrze zorganizowana zbiórka odpadów od właścicieli nieruchomości zamieszkałych. ▪ Rozbudowana infrastruktura światłowodowego w sołectwach. ▪ Różnorodność obszarów cennych przyrodniczo objętych ochroną prawną. ▪ Infrastruktura edukacyjno-przyrodnicza przy Lasach Państwowych. ▪ Dobrze rozwinięta infrastruktura wodno – kanalizacyjna. ▪ Dostęp do gazu ziemnego i sieci ciepłowniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wymagająca rozbudowy kanalizacja sanitarna na terenie Kielczy oraz miasta Zawadzkie. ▪ Brak w pełni funkcjonalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w obszarze nieruchomości niezamieszkałych. ▪ Emisja spalin z indywidualnych kotłowni. ▪ Brak PSZOK. ▪ Niskie wykorzystanie OZE. ▪ Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura światłowodowa. ▪ Niska atrakcyjność przestrzeni publicznej. ▪ Niedostatecznie rozwinięty system monitoringu miejskiego. ▪ Wymagający oczyszczenia staw i kanał hutniczy. ▪ Zagrożenie dla bioróżnorodność obszaru gminy
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
GOSPODARKA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw. ▪ Zwiększająca się ilość podmiotów świadczących usługi turystyczne i około turystyczne. ▪ Polityka wspierająca małą i średnią przedsiębiorczość. ▪ Rozwój gospodarczy Opolszczyzny. ▪ Możliwości pozyskania środków pozabudżetowych. ▪ Bliskie sąsiedztwo autostrady A4, A1. ▪ Modernizacja zaplecza technicznego i infrastrukturalnego gospodarstw rolnych. ▪ Wypromowanie produktu lokalnego. ▪ Wzrost zapotrzebowania na produkty oferowane przez firmy funkcjonujące na terenie gminy. ▪ Utworzenie pakietów turystycznych. ▪ Dostęp do usług około biznesowych. ▪ Tworzenie gospodarstw agroturystycznych. ▪ Rozwój firm świadczących usługi w branży turystycznej, jako alternatywnego źródła zatrudnienia w gminie. ▪ Wykorzystanie walorów krajobrazowych poprzez tworzenie miejsc do wypoczynku oraz atrakcji turystycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szkody łowieckie wywołane przez zwierzynę leśną. ▪ Brak inicjatyw tworzenia klastrów porozumień gospodarczych. ▪ Słaby poziom współpracy pomiędzy samorządem oraz podmiotami gospodarczymi. ▪ Zbyt wolno postępująca modernizacja dróg. ▪ Likwidacja połączeń lokalnych oraz krajowych komunikacji kolejowej oraz autobusowej. ▪ Niski udział kapitału lokalnego w firmach funkcjonujących na terenie gminy. ▪ Ograniczenia w rozbudowie przetwórstwa rolno-spożywczego wynikające z położenia na terenie kilku zbiorników wód podziemnych oraz obszaru Natura 2000.

- Rosnący udział modernizowanych oraz nowoczesnych gospodarstw rolnych o dużym potencjale produkcyjnym.
- Wzrost atrakcyjności obszarów wiejskich w aspekcie zamieszkania, wypoczynku, rekreacji.
- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym biomasy jako potencjalnego źródła energii odnawialnej
- Wzrost popytu na produkty rolne, spożywcze, regionalne, rękodzieło oraz żywność ekologiczną.
- Pozyskanie środków z funduszy europejskich na rozwój obszarów wiejskich.

ZASOBY LUDZKIE I ZAGADNIENIA SPOŁECZNE

▪ Działalność nieformalnych grup społecznych, Odnowy Wsi i organizacji pozarządowych. ▪ Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem. ▪ Poprawa kondycji działających na terenie gminy firm. ▪ Powstanie nowych miejsc pracy. ▪ Poszerzenie dostępności usług medycznych na bazie istniejących obiektów. ▪ Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych. ▪ Powroty rodzin z zagranicy. ▪ Współpraca pomiędzy placówkami i ośrodkami edukacyjnymi i kulturalnymi. ▪ Bliskość Jura Parku. ▪ Stypendia dla sportowców. ▪ Współpraca z Nadleśnictwem Zawadzkie. ▪ Współpraca z przedsiębiorcami. ▪ Możliwość skonsolidowanych działań w sferze demograficznej w ramach działań podejmowanych w subregionie i województwie (dotkniętych tymi samymi problemami). ▪ Możliwość podejmowania niektórych działań w sferze opieki zdrowotnej w ramach zadań podejmowanych w subregionie i województwie (zwłaszcza w zakresie opieki nad osobami starszymi). ▪ Możliwość utworzenia podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnej). ▪ Możliwość tworzenia profesjonalnych placówek wsparcia dziennego.	▪ Osłabienie przywiązania do tradycji wypierane kulturą masową. ▪ Brak korelacji profilu kształcenia szkół średnich i zawodowych na terenie gminy z faktycznym zapotrzebowaniem rynku pracy. ▪ Migracja wykształconej kadry pracowników oraz specjalistów wszystkich branży. ▪ Wzrost przestępczości oraz zjawisk patologicznych. ▪ Malejący udział subwencji oświatowej w wydatkach ogólnych na oświatę. ▪ Często zmieniająca się polityka państwa w zakresie edukacji. ▪ Niedofinansowanie systemu szkolnictwa. ▪ Malejące dochody gminy. ▪ Likwidacja szkolnictwa ponadgimnazjalnego w gminie. ▪ Rosnące koszty utrzymania obiektów użyteczności publicznej. ▪ Słabnąca kondycja finansowa sponsorów i mecenasów kultury, sztuki i sportu. ▪ Spadek zainteresowania aktywnościami sportowymi i kulturalnymi w związku z przyjmowaniem konsumpcyjnego trybu życia. ▪ Wandalizm. ▪ Niewielki wpływ na długofalową politykę prorodzinną i demograficzną na poziomie gminy. ▪ Brak wpływu na politykę imigracyjną. ▪ Dalszy odpływ specjalistów, pogorszenie się dostępu do POZ, potencjalna likwidacja

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wiele różnorodnych form finansowania zewnętrznego dla działań NGO. ▪ Dobra opinia i wysoki poziom zaufania społecznego dla organizacji pozarządowych. ▪ Upowszechnienie podejścia LEADER oraz programów odnowy wsi i zwiększenie finansowania tych działań z funduszy strukturalnych. 	<p>ZRM – w przypadku ograniczenia finansowania przez NFZ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmiana ogólnokrajowej polityki zdrowotnej państwa. ▪ Trudności z dojazdem do pracy m.in. osób wychodzących z bezrobocia. ▪ Zmienny system wsparcia finansowego z zakresu zabezpieczenia społecznego. ▪ Niekorzystne zmiany prawa w zakresie organizacji pozarządowych. ▪ Niedostosowany do potrzeb mieszkańców rozkład jazy komunikacji publicznej.
INFRASTRUKTURA, ASPEKTY PRZESTRZENNE, ŚRODOWISKOWE	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rosnąca świadomość ekologiczna. ▪ Oczyszczenie wód powierzchniowych oraz podziemnych. ▪ Rozbudowa infrastruktury technicznej (sieć ciepłownicza, kanalizacja sanitarna i deszczowa). ▪ Możliwość wykorzystania ekologicznych źródeł energii. ▪ Budowa gospodarki niskoemisyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Występujące zagrożenie powodziowe. ▪ Zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych poprzez wycieki z przydomowych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych. ▪ Zanieczyszczenie wód powierzchniowych oraz gleby i wód podziemnych przez nielegalny wywóz nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych. ▪ Zanieczyszczanie środowiska przez większe zakłady przemysłowe. ▪ Brak rozbudowy zabezpieczeń przeciwpowodziowych na rzece Mała Panew.

4. Misja i wizja

Strategia Gminy Zawadzkie, jako plan systemowego działania władz, koncentruje się na pełnej eksploatacji wewnętrznego potencjału przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i ograniczaniu oddziaływania zagrożeń wynikających ze zmiennych uwarunkowań polityczno-społecznych. Systematyzuje ona działania władz, wskazuje na priorytety inwestycyjne, kreuje stabilność i przewidywalność, eliminuje niejasności, co do przyszłego funkcjonowania i wizerunku samorządu terytorialnego Gminy Zawadzkie. Ważnym aspektem tworzenia nowego planu strategicznego na lata 2016 – 2022 jest kontynuacja podjętych działań w latach 2007 – 2015. Obecne uwarunkowania przestrzenne funkcjonowania Gminy Zawadzkie, pogłębiona analiza sytuacji społeczno-gospodarczej, ocena bazy infrastrukturalnej i synteza różnych czynników zewnętrznych wraz z określeniem priorytetów rozwojowych pozwoliła na utrzymanie założonej w poprzedniej strategii wizji gminy i jednocześnie dostosowanie do obecnych realiów misji samorządu.

Misja i wizja Gminy Zawadzkie przedstawia się następująco:

WIZJA:

GMINA ZAWADZKIE MIEJSCEM GDZIE WARTO INWESTOWAĆ,
ZAMIESZKAĆ I WYPOCZYWAĆ

MISJA:

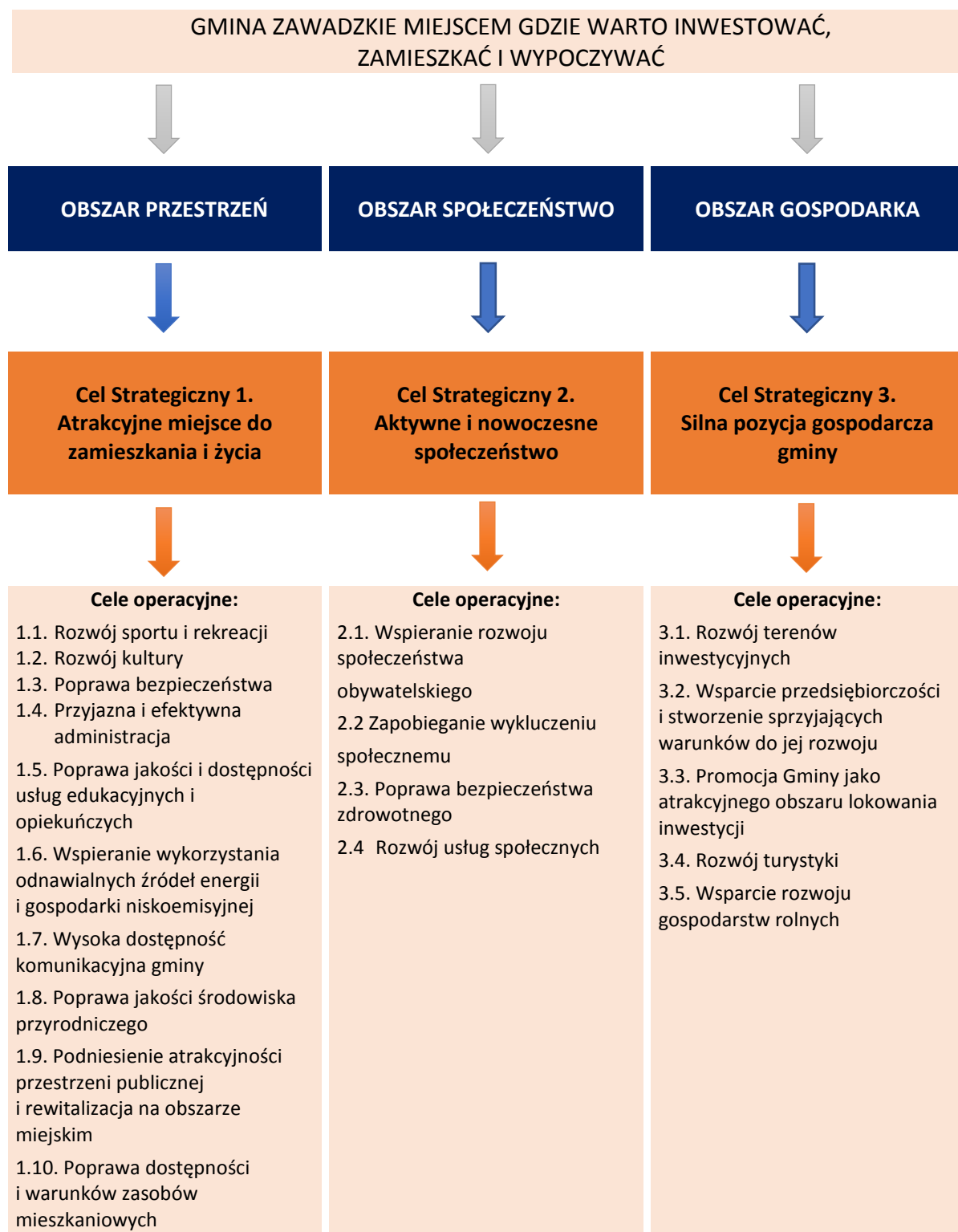
SAMORZĄD ZMIERZAJĄCY DO STWORZENIA WARUNKÓW
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY ZAWADZKIE
W PARTNERSTWIE Z SEKTOREM BIZNESOWYM, POZARZĄDOWYM ORAZ MIESZKAŃCAMI

Cele służące realizacji wizji i misji powinny być oparte na:

- wykorzystaniu potencjału turystycznego i rekreacyjnego,
- wykorzystaniu rezerw inwestycyjnych w celu rozwoju mieszkalnictwa oraz sektora małych i średnich przedsiębiorstw wraz z promocją lokalnej przedsiębiorczości,
- modernizacji i rozbudowie infrastruktury komunalnej, edukacyjnej, sportowej i turystycznej,
- spójnej promocji i kreowaniu pozytywnego wizerunku gminy.

5. Plany strategiczne Gminy Zawadzkie na lata 2016-2022

Na podstawie diagnozy i analizy stanu obecnego Gminy Zawadzkie określono trzy obszary strategicznego podejścia do zrównoważonego rozwoju gminy. W ramach każdego z obszarów zdefiniowano cel strategiczny, będący celem o charakterze długofalowym, wskazujący na kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju. Do każdego celu strategicznego określono równoważne cele operacyjne.

Obszar przestrzeń – Gmina Zawadzkie atrakcyjnym miejscem do zamieszkania i życia

W obszarze przestrzeń nacisk położono na zwiększenie atrakcyjności Gminy Zawadzkie, jako miejsca gdzie warto zamieszkać i żyć. W związku z czym cele operacyjne mają prowadzić do zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców związanych z: poprawą warunków mieszkaniowych, dostępności komunikacyjnej, poprawą stanu środowiska i bezpieczeństwa, opieką medyczną, edukacją, kulturą, sportem. Wszystkiemu temu ma sprzyjać przyjazna i efektywna administracja. Poniżej znajduje się lista szczegółowych działań realizujących poszczególne cele operacyjne.

Cel Strategiczny 1.	
Atrakcyjne miejsce do zamieszkania i życia	
Cel operacyjny	Działania
1.1. Rozwój sportu i rekreacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa sali gimnastycznej przy ZSG w Żędowicach. 2. Budowa sali gimnastycznej przy PSP w Zawadzkim do wspólnego korzystania z PG w Zawadzkim. 3. Zagospodarowanie terenów zielonych przy ZSG w Żędowicach na cele sportowe. 4. Dopuszczenie przedszkolnych i osiedlowych placów zabaw, odbudowa placu zabaw w parku miejskim. 5. Utworzenie na bazie kompleksu stadionu miejskiego oraz basenu „leśnego” w Zawadzkim centrum sportowo - rekreacyjnego. 6. Budowa lub zakup szatni na boisko w Kielczy. 7. Przebudowa i remont basenu „Letniego” przy ul. Powstańców Śl. W Zawadzkim i brodzików na placu zabaw przy ul. Nowe Osiedle w Zawadzkim wraz z zagospodarowaniem terenu. 8. Stworzenie wiejskiego centrum rekreacji w Żędowicach. 9. Stworzenie placu rekreacyjnego przy boisku w Kielczy. 10. Modernizacja bazy noclegowej w Hali Sportowej. 11. Remont i modernizacja hali sportowej. 12. Budowa Orlika Lekkoatletycznego na terenie Stadionu Miejskiego w Zawadzkim. 13. Organizacja cyklicznych imprez sportowych oraz wydarzeń sportowych.
1.2. Rozwój kultury	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie Gminnego Domu Kultury, jako centrum życia kulturalnego Gminy. 2. Przebudowa, remont budynku użyteczności publicznej wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby utworzenia Domu Kultury. 3. Przystosowanie budynku byłego gimnazjum w Żędowicach na cele świetlicy wiejskiej skupiającej różne organizacje, w tym utworzenia Wiejskiego Centrum Kultury w Żędowicach. 4. Utworzenie wystawy plenerowej wzdłuż Kanału Hutniczego. 5. Utworzenie Parku Historycznego przy zabytkowej chacie w Kielczy. 6. Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych oraz wydarzeń kulturalnych.
1.3. Poprawa bezpieczeństwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa systemu monitoringu na terenie gminy. 2. Utworzenie systemu zapewniającego podstawową i szczegółową meliorację rowów na terenie Gminy. 3. Rewitalizacja Stawu Hutniczego. 4. Zainicjowanie współpracy i realizacja działań na rzecz utrzymania drożności koryta Małej Panwi oraz Stawu Hutniczego.

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Prowadzenie cyklicznych akcji informacyjno-edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa publicznego np. trzeźwość i zachowanie uczestników ruchu drogowego (piesi, rowerzyści, zmotoryzowani). 6. Prowadzenie okresowych akcji edukacyjnych z zakresu Obrony Cywilnej dla mieszkańców. 7. Systematyczna modernizacja i doposażanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym w samochody strażackie.
1.4. Przyjazna i efektywna administracja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w urzędzie oraz jednostkach organizacyjnych poległych gminie. 2. Podniesienie standardów pracy urzędu i jednostek organizacyjnych poległych gminie. 3. Dostosowanie budynku urzędu do obsługi osób niepełnosprawnych. 4. Poszerzenie usług świadczonych przez urząd za pośrednictwem Internetu. 5. Doposażenie urzędu i jednostek organizacyjnych poległych gminie w sprzęt informatyczny niezbędnych do podnoszenia jakości obsługi petenta.
1.5. Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych i opiekuńczych	<ol style="list-style-type: none"> 4. Generalny remont PSP w Zawadzkiem wraz z budową sali gimnastycznej. 5. Remont ZSG w Kielczy z salą gimnastyczną. 6. Zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3 poprzez budowę żłobka lub adaptację istniejących budynków oświatowych na potrzeby żłobka na terenie miasta Zawadzkie. 7. Zapewnienie bezpiecznego dojazdu dzieci do placówek oświatowych – budowa parkingów i dróg dojazdowych do przedszkoli nr 2 i nr 3 w Zawadzkiem oraz do PSP w Zawadzkiem. 8. Utworzenie alternatywnego systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (np. kluby dziecięce, dzienni opiekunowie). 9. Współpraca ze Starostwem Powiatowym oraz przedsiębiorstwami w celu dostosowania kształcenia ponadgimnazjalnego do aktualnych potrzeb rynku pracy.
1.6. Wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i gospodarki niskoemisyjnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym: Hali Sportowej w Zawadzkiem, PSP w Zawadzkiem, ZSG w Kielczy, budynku przy Orliku w Zawadzkiem, Przedszkola Publicznego nr 3 z Oddziałem Żłobkowym, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Zawadzkiem, OPS w Zawadzkiem, budynku Urzędu Miejskiego w Zawadzkiem. 2. Rozwój odnawialnych źródeł energii poprzez wykorzystanie energii wiatrowej, słońca, wodnej i energii ziemi w obiektach użyteczności publicznej. 3. Promocja dbałości o stan środowiska w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju i edukacja ekologiczna. 4. Wspieranie osób fizycznych w realizacji inwestycji polegających na wymianie źródeł ciepła na źródła proekologiczne. 5. Modernizacja na energooszczędne oświetlenia ulicznego oraz oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej. 6. Poprawa jakości nawierzchni oraz budowa dróg i ścieżek rowerowych. 7. Budowa miejsc postojowych przy dworcu kolejowym w Zawadzkiem, jako centrum przesiadkowe „Parkuj i jedź”. 8. Ograniczanie emisji spalin z indywidualnych kotłowni poprzez rozbudowę sieci gazowniczej oraz rozbudowę i modernizację sieci ciepłowniczej.

1.7. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy

1. Współpraca z Zarządem Województwa Opolskiego w celu przebudowy drogi wojewódzkiej nr 901 uwzględniającej budowę, chodników, drogi rowerowej, ciągów pieszo-rowerowych.
2. Zwiększenie dostępności połączeń transportu publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem połączeń z sąsiednimi gminami.
3. Budowa drogi transportu rolnego Świbska w Żędowicach.
4. Budowa drogi transportu rolnego w Kielczy.
5. Budowa drogi na odcinku od ul. Mickiewicza w Zawadzkiem do ul. 1 Maja w Żędowicach.
6. Budowa drogi łączącej ul. Stawową z ul. Opolską w Zawadzkiem.
7. Budowa drogi wewnętrznej –ul. Paderewskiego w Zawadzkiem GPZ.
8. Budowa ul. Zielonej w Żędowicach.
9. Budowa ul. Zielona w Kielczy.
10. Budowa ul. Kolejowa w Żędowicach.
11. Budowa ul. Słoneczna w Żędowicach.
12. Budowa ul. Krótka w Żędowicach.
13. Budowa ul. Krótkiej w Kielczy.
14. Przebudowa ul. Mickiewicza w Zawadzkiem.
15. Przebudowa ul. Polnej w Zawadzkiem.
16. Przebudowa ul. Ligonia w Zawadzkiem.
17. Przebudowa ul. 20 Stycznia w Zawadzkiem.
18. Przebudowa ul. Zielonej w Zawadzkiem.
19. Przebudowa ul. Miarki w Zawadzkiem.
20. Przebudowa ul. 1Maja w Zawadzkiem.
21. Przebudowa ul. Sienkiewicza w Zawadzkiem.
22. Przebudowa ul. Kani w Zawadzkiem.
23. Przebudowa ul. Moniuszki w Zawadzkiem.
24. Przebudowa ul. Szaflika w Zawadzkiem.
25. Przebudowa ul. Świerczewskiego w Zawadzkiem.
26. Przebudowa ul. Szymanowskiego w Zawadzkiem.
27. Przebudowa ul. Krótka w Zawadzkiem.
28. Przebudowa ul. Bogusławskiego w Zawadzkiem.
29. Przebudowa ul. Paderewskiego w Zawadzkiem.
30. Przebudowa ul. Chopina w Zawadzkiem.
31. Przebudowa ul. Ks. Wajdy w Zawadzkiem.
32. Przebudowa ul. Ogrodowej w Zawadzkiem.
33. Przebudowa ul. Powstańców Śl. w Żędowicach.
34. Przebudowa ul. Żeromskiego w Żędowicach.
35. Przebudowa ul. Ks. Wajdy w Żędowicach.
36. Przebudowa ul. 1 Maja w Żędowicach.
37. Przebudowa ul. Dworcowa w Żędowicach.
38. Przebudowa ul. Ziai wraz z mostem w Żędowicach.
39. Przebudowa ul. Tuwima w Żędowicach.
40. Przebudowa ul. Wojska Polskiego w Żędowicach.
41. Przebudowa ul. Młyńska w Żędowicach.
42. Przebudowa ul. Konopnickiej w Żędowicach.
43. Przebudowa ul. Ks.Wajdy w Kielczy.
44. Przebudowa ul. Chrobrego w Kielczy.
45. Przebudowa ul. Leśnej w Kielczy.
46. Przebudowa ul. Torowej w Kielczy.
47. Przebudowa ul. Mostowej w Kielczy.
48. Przebudowa ul. Zamoście w Kielczy.
49. Przebudowa ul. Polna wraz z mostem w Kielczy.
50. Przebudowa ul. Słonecznej w Kielczy.
51. Przebudowa ul. Powstańców Śląskich w Kielczy.
52. Przebudowa ul. Dobrego Pasterza (II cz.) w Kielczy.

	<ul style="list-style-type: none"> 53. Przebudowa ul. Opolskiej – tzw. „Graniczna” w Zawadzkim. 54. Przebudowa i remont istniejących w pasach drogowych obiektów inżynierskich tj. mostów i przepustów. 55. Uzupełnianie oświetlenia ulicznego oraz budowa nowych linii oświetlenia w celu poprawy bezpieczeństwa.
1.8. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego	<ul style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań mających na celu wyeliminowanie z terenów gminy odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, w tym wspieranie osób fizycznych w realizacji inwestycji polegających na usuwaniu azbestu. 2. Urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień poprzez wzbogacenie istniejącej na publicznych terenach zieleni struktury roślinnej o nowe gatunki roślin. 3. Tworzenie nowych atrakcyjnych terenów zieleni z przeznaczeniem do rekreacji i wypoczynku. 4. Ochrona bioróżnorodności terenów otwartych. 5. Kształtowanie proekologicznych postaw mieszkańców poprzez edukację ekologiczną. 6. Modernizacja i rozbudowa kanalizacji deszczowej. 7. Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej, modernizacja istniejących przestarzałych odcinków sieci i budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie Kielcza - południe. 8. Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. 9. Stworzenie systemu edukacyjno-kontrolnego związanego z gospodarką odpadami komunalnymi.
1.9. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej i rewitalizacja na obszarze miejskim	<ul style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji. 2. Realizacja zadań wynikających z Lokalnego Programu Rewitalizacji. 3. Rewitalizacja parku miejskiego w Zawadzkim. 4. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych. 5. Stworzenie miejsca spotkań mieszkańców „Plac Hutnika”. 6. Budowa placów zabaw i siłowni na powietrzu. 7. Rozwój terenów zielonych. 8. Remonty obiektów historycznych i zabytkowych.
1.10. Poprawa dostępności i warunków zasobów mieszkaniowych	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa mieszkań komunalnych. 2. Utworzenie kompleksu mieszkań komunalnych wraz z jadalnią i pralnią. 3. Przebudowa, rozbudowa i adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na tworzenie mieszkań chronionych, wspomaganych lub treningowych 4. Remont oraz modernizacja istniejących mieszkań komunalnych.

Obszar społeczeństwo - Gmina Zawadzkie z aktywnym i nowoczesnym społeczeństwem

Spółeczeństwo dla każdej gminy stanowi największy i najważniejszy potencjał. Podobnie jak na obszarze całego województwa, również na terenie gminy Zawadzkie widoczne jest zjawisko starzenia się społeczeństwa oraz depopulacji, m. in. wskutek migracji oraz niskich wskaźników urodzeń. Emigracja ludzi młodych i starzejące się społeczeństwo wymusza podjęcie szeregu inicjatyw mających na celu zatrzymanie tych negatywnych trendów. Cele operacyjne w tym obszarze skupiają się na wspieraniu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, poprawie bezpieczeństwa zdrowotnego, rozwojowi usług społecznych.

Cel Strategiczny 2.	
Aktywne i nowoczesne społeczeństwo	
Cel operacyjny	Działania
2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja działalności lokalnych organizacji pozarządowych i idei wolontariatu. 2. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w formie dofinansowywania lub zlecenia realizacji zadań publicznych zwłaszcza w obszarach kluczowych dla Gminy (młodzież, seniorzy). 3. Animowanie powstawania i tworzenie form współpracy sprzyjających nowym organizacjom pozarządowym. 4. Podnoszenie wsparcia materialnego dla szczególnie uzdolnionych dzieci i młodzieży z różnych dziedzin: sport, nauka, kultura.
2.2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyrównywanie szans edukacyjnych - zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – dodatkowe zajęcia dla uzdolnionych i z trudnościami, logopedyczne, gimnastyka korekcyjna. 2. Wdrożenie skutecznych i praktycznych działań aktywizujących osoby bezrobotne na terenie Gminy. 3. Podjęcie wielosektorowej współpracy na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (JST, NGO, pracodawcy). 4. Utworzenie lokalnego systemu informacyjnego i systemu monitorowania sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym zwłaszcza osób w podeszłym wieku, długotrwale lub ciężko chorych oraz osób niepełnosprawnych). 5. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej, jako kluczowego elementu systemu włączenia społecznego. 6. Zainicjowanie działań na rzecz zwiększenia dostępności do usług specjalistycznego poradnictwa (w tym m.in. prawnika, psychologa, konsultanta ds. uzależnień itp.). 7. Animowanie działań na rzecz zabezpieczenia kluczowych potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (schronienie, posiłek, potrzeby higieniczne). 8. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży przez prowadzenie zajęć sportowych dla niezrzeszonych w klubach sportowych oraz w trakcie ferii i wakacji, także na wsi.
2.3. Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział w programach zdrowotnych (szczególnie ukierunkowanych na choroby cywilizacyjne, choroby wieku podeszłego i promujących zdrowy tryb życia). 2. Promocja komercyjnych i niekomercyjnych usług opieki zdrowotnej na terenie Gminy, zwłaszcza w zakresie usług specjalistycznych, geriatrycznych, rehabilitacyjnych itp. 3. Monitorowanie poziomu finansowania i dostępności do służby zdrowia oraz ratownictwa medycznego na terenie gminy. 4. Zainicjowanie współpracy na rzecz utworzenia systemu dyżurów aptek na terenie Gminy. 5. Promocja badań profilaktycznych i zdrowego trybu życia.
2.4. Rozwój usług społecznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie analizy potrzeb w zakresie opieki długoterminowej, usług opiekuńczych i pielęgniarstwa – w miejscu zamieszkania lub w formule pozwalającej na zamieszkiwanie na terenie gminy (dienne domy pobytu, mieszkania chronione itp.). 2. Utworzenie placówki lub ośrodków wsparcia dla osób niesamodzielnych, w tym zwłaszcza dla osób starszych.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Utworzenie mieszkań chronionych na terenie gminy dla osób wymagających wsparcia w środowisku mieszkalnym. 4. Promocja przedsiębiorczości społecznej, jako narzędzia reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (działania informacyjne, edukacyjne i animacyjne). 5. Modernizacja systemu usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych) w zakresie jego formy, zakresu i dostępności. 6. Udział w regionalnych inicjatywach zmierzających do łagodzenia skutków depopulacji i rozwiązywania problemów osób starszych. 7. Włączenie seniorów w proces tworzenia gminnych rozwiązań na rzecz osób w podeszłym wieku (grupy opiniodawczo-doradcze). 8. Promocja rozwoju tzw. srebrnej gospodarki, tj. przedsiębiorczości ukierunkowanej na potrzeby seniorów. 9. Rozwijanie lokalnej polityki prorodzinnej zmierzającej do zwiększenia liczby mieszkańców, urodzeń i polepszenia warunków funkcjonowania rodzin na terenie gminy.
--	---

Obszar gospodarka – silna pozycja gospodarcza Gminy Zawadzkie

Osiągnięcie silnej pozycji gospodarczej gminy Zawadzkie jest gwarantem dalszego jej rozwoju. Cele operacyjne w niniejszym obszarze strategicznym prowadzą do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy Zawadzkie, zwiększenia potencjału gospodarczego przez promocję nowych obszarów inwestycyjnych oraz stworzenia programów pomocowych oraz zachęt dla inwestorów. Potencjał gospodarczy gminy stanowi również rozwijająca się turystyka oraz nowoczesne gospodarstwa rolne.

Cel Strategiczny 3.	
Silna pozycja gospodarcza gminy	
Cel operacyjny	Działania
3.1. Rozwój terenów inwestycyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzbieranie terenów inwestycyjnych pod działalność gospodarczą oraz budownictwo mieszkaniowe. 2. Budowa dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych.
3.2. Wsparcie przedsiębiorczości i stworzenie sprzyjających warunków do jej rozwoju	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków ułatwiających przedsiębiorcom kontakty (organizacja spotkań gospodarczych, współpraca z urzędem pracy, samorządami gospodarczymi). 2. Podejmowanie inicjatyw na rzecz utworzenia inkubatora przedsiębiorczości. 3. Wsparcie dla rozwoju istniejących przedsiębiorstw poprzez stworzenie i wdrażanie programów pomocowych dla przedsiębiorstw (np. zwolnienia z podatku od nieruchomości). 4. Poprawa skuteczności promocji gospodarczej gminy Zawadzkie oraz jej atutów. 5. Propagowanie dobrych wzorców (wyróżnienia, nagrody w dziedzinach gospodarki).
3.3. Promocja Gminy jako atrakcyjnego obszaru lokowania inwestycji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie marki Gminy Zawadzkie – „Tutaj inwestuję”. 2. Aktywne poszukiwanie i kompleksowa obsługa inwestorów oraz pozyskanie do współpracy partnerów krajowych oraz partnerów zagranicznych. 3. Utworzenie, bieżąca aktualizacja i promocja bazy ofert inwestycyjnych.
3.4. Rozwój turystyki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa bazy noclegowej z możliwością wyżywienia. 2. Budowa nowych oraz modernizacja dróg, ścieżek i szlaków pieszych, rowerowych oraz wodnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Inwentaryzacja unikatowych walorów kulturowych regionu, przede wszystkim pozostałości tradycyjnego wiejskiego budownictwa drewnianego, z perspektywą wykorzystania ich w promocji turystycznej regionu. 4. Rozwój atrakcji tematycznych, typu: zagrody i obiekty edukacyjne oraz tematyczne. 5. Pełne wykorzystanie różnorodnych przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych walorów regionu. 6. Poszerzenie zintegrowanego systemu obsługi ruchu turystycznego, 7. Promowanie lokalnych produktów turystycznych. 8. Stworzenie zintegrowanej i zróżnicowanej oferty turystycznej regionu, zawierającej propozycje w zakresie różnorodnych form turystyki specjalistycznej (przyrodniczej i kulturowej) oraz aktywnej (pieszej, rowerowej, konnej, wodnej, narciarskiej) obejmującej cały rok. 9. Stworzenie systemu promocji turystycznej regionu i jego walorów (oznakowania przy drogach, wydawnictwa, foldery, mapy, media, ekspozycje na targach turystycznych). 10. Zagospodarowanie terenu przy zabytkowej chacie w Kielczy.
<p>3.5. Wsparcie rozwoju gospodarstw rolnych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja targowiska w miejscowości Zawadzkie w celu poprawy zbytu produktów rolnych i wzmocnienia pozycji rolników, promocji lokalnych produktów. 2. Organizacja cyklicznych szkoleń dla rolników. 3. Współpraca z instytucjami wspierającymi działalność rolniczą. 4. Budowa/przebudowa/remont dróg transportu rolnego. 5. Wsparcie rozwoju gospodarstw agroturystycznych.

6. Wskaźniki operacyjne

W celu zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii Rozwoju Gminy, opracowano listę rekomendowanych wskaźników operacyjnych – z podaniem źródła ich uzyskania. Mierniki te są używane przede wszystkim podczas monitoringu realizacji oraz aktualizacji dokumentu. Lista mierników stanowi jedynie propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana.

Tabela 43. Lista wskaźników operacyjnych

Cel operacyjny	Wskaźnik	Źródło weryfikacji
1.1. Rozwój sportu i rekreacji	Ilość wybudowanych obiektów sportowo – rekreacyjnych. Ilość zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych. Ilość wyposażonych obiektów sportowo-rekreacyjnych.	dane wewnętrzne Gminy, organizacji pozarządowych oraz szkół
1.2. Rozwój kultury	Ilość imprez i wydarzeń kulturalnych. Ilość zmodernizowanych obiektów służących rozwojowi kultury. Ilość utworzonych świetlic wiejskich. Ilość wystaw. Funkcjonujący Dom Kultury.	dane wewnętrzne Gminy, organizacji pozarządowych oraz szkół
1.3. Poprawa bezpieczeństwa	Powierzchnia gminy objęta zasięgiem monitoringu. Długość zmeliorowanych rowów. Ilość podjętych inicjatyw i akcji na rzecz poprawy bezpieczeństwa. Ilość wyposażonych i zmodernizowanych jednostek OSP.	dane wewnętrzne Gminy
1.4. Przyjazna i efektywna administracja	Ilość urzędników podnoszących kwalifikacje zawodowe. Ilość budynków użyteczności publicznej dostosowanych do obsługi osób niepełnosprawnych. Ilość udostępnionych nowych usług świadczonych przez Internet. Ilość zadowolonych z obsługi petentów.	dane wewnętrzne Gminy
1.5. Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych i opiekuńczych	Ilość wyremontowanych obiektów oświatowych. Funkcjonujący żłobek. Ilość usług świadczonych w ramach opieki nad dziećmi do lat 3. Ilość zmodernizowanych placówek oświatowych i opiekuńczych. Ilość nowoutworzonych miejsc w placówkach oświatowych i opiekuńczych.	dane wewnętrzne Gminy, placówek oświatowych i opiekuńczych
1.6. Wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł	Liczba nowych instalacji wykorzystujących OZE. Liczba budynków poddanych termomodernizacji. Liczba inwestycji proekologicznych mieszkańców gminy.	dane wewnętrzne Gminy, dane GUS

energii i gospodarki niskoemisyjnej	Ilość km wybudowanej sieci ciepłowniczej. Liczba przyłączy do sieci ciepłowniczej Ilość km wybudowanej sieci gazowniczej. Liczba przyłączy do sieci gazowniczej. Ilość km wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg i ścieżek rowerowych. Ilość utworzonych miejsc postojowych.	
1.7. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy	Liczba rozkładowych połączeń kolejowych oraz autobusowych. Ilość km wybudowanych dróg. Ilość km przebudowanych dróg. Liczba wyremontowanych obiektów inżynierskich.	dane wewnętrzne Gminy, dane przewoźników
1.8. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego	Ilość km wybudowanej kanalizacji sanitarnej. Liczba przyłączy do kanalizacji sanitarnej. Liczba nowych terenów zieleni. Powierzchnia urządzanych i utrzymywanych terenów zieleni. Utworzony punkt selektywnej zbiórki odpadów. Ilość szkoleń ekologicznych.	dane wewnętrzne Gminy
1.9. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej i rewitalizacja na obszarze miejskim	Lokalny Program Rewitalizacji. Ilość zrewitalizowanych miejsc i obiektów. Ilość zlikwidowanych barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych. Ilość inwestycji związanych z podniesieniem atrakcyjności przestrzeni publicznej.	dane wewnętrzne Gminy
1.10. Poprawa dostępności i warunków zasobów mieszkaniowych	Liczba wybudowanych nowych mieszkań komunalnych. Liczba wybudowanych nowych budynków jedno i wielorodzinnych. Liczba zmodernizowanych mieszkań komunalnych. Liczba powstałych mieszkań socjalnych.	dane wewnętrzne Gminy
2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	Liczba działających organizacji pozarządowych. Liczba zadań zleconych do realizacji przez organizacje pozarządowe. Wysokość środków w budżecie gminy na realizację zadań publicznych.	dane wewnętrzne Gminy
2.2 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu	Liczba zrealizowanych projektów z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Liczba dodatkowych godzin wyrównawczych i pozalekcyjnych przypadających na klasę. Liczba uruchomionych systemów monitorowania sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Liczba zorganizowanych zajęć podczas czasu wolnego dzieci i młodzieży. Funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej.	dane wewnętrzne Gminy
2.3. Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego	Liczba programów zdrowotnych realizowanych na terenie gminy. Liczba akcji promocyjnych zdrowego trybu życia, badań	dane wewnętrzne Gminy

2.4 Rozwój usług społecznych	Ilość przygotowanych analiz. Ilość utworzonych placówek wsparcia. Ilość utworzonych mieszkań chronionych.	dane wewnętrzne Gminy
3.1. Rozwój terenów inwestycyjnych	Ilość uzbrojonych terenów inwestycyjnych. Ilość nowych inwestorów. Liczba utworzonych miejsc pracy.	dane wewnętrzne Gminy, przedsiębiorstw
3.2. Wsparcie przedsiębiorczości i stworzenie sprzyjających warunków do jej rozwoju	Ilość nowopowstałych działalności gospodarczych. Liczba osób korzystających z doradztwa w zakresie zakładania oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Ilość udzielonych porad. Liczba szkoleń.	dane wewnętrzne Gminy, GUS, CEIDG
3.3. Promocja Gminy jako atrakcyjnego obszaru lokowania inwestycji	Ilość kampanii promocyjnych. Ilość wydanych folderów i materiałów promocyjnych.	dane wewnętrzne Gminy
3.4. Rozwój turystyki	Liczba osób korzystających z obiektów rekreacyjnych i sportowych. Ilość turystów. Ilość zmodernizowanych obiektów przystosowanych do obsługi turystów. Liczba powstałych nowych miejsc pracy związanych z obsługą turystów. Ilość zrealizowanych inicjatyw na rzecz rozwoju turystyki. Liczba odwiedzin witryny turystycznej gminy. Liczba szkoleń dla przedsiębiorców działających na polu rozwoju turystyki. Liczba wykreowanych produktów turystycznych.	dane wewnętrzne Gminy, dane przedsiębiorców świadczących usługi turystyczne, dane agroturystyki
3.5. Wsparcie rozwoju gospodarstw rolnych	Ilość udzielonych porad. Liczba szkoleń. Liczba gospodarstw agroturystycznych. Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg transportu rolnego.	dane wewnętrzne Gminy, dane rolników, dane agroturystyki

Źródło: opracowanie własne

7. Spójność z dokumentami strategicznymi

Tabela 44. Wykazanie spójności celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016 – 2022 z dokumentami szczebla regionalnego, subregionalnego i powiatowego.

Strategia Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016 – 2022	Strategia Rozwoju Powiatu Strzeleckiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Subregionu Kędzierzyńsko – Kozielskiego do roku 2020	Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku
1.1. Rozwój sportu i rekreacji	Pole operacyjne 1.5. Atrakcyjna infrastruktura turystyczno-rekreacyjna	-	5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury.
1.2. Rozwój kultury	Pole operacyjne 2.4. Rozwój kultury oraz zagospodarowanie czasu wolnego	5.1. Kultura – wyrównywanie szans w dostępie do oferty kulturalnej	5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury.
1.3. Poprawa bezpieczeństwa	Pole operacyjne 1.6. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego	4.1. Rozwój systemu bezpieczeństwa, ratownictwa i ochrony przeciwpożarowej 4.2. promocja dużych inwestycji w zakresie bezpieczeństwa powodziowego 4.3. Budowa subregionalnego systemu monitoringu, zarządzania i interwencji kryzysowej	7.5. Przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych
1.4. Przyjazna i efektywna administracja	Pole operacyjne 3.2. Profesjonalne kadry administracji publicznej	-	2.3. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji
1.5. Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych i opiekuńczych	Pole operacyjne 1.3. Nowoczesna i konkurencyjna baza edukacji Pole operacyjne 2.3. Budowanie nowoczesnej edukacji dostosowanej do zmieniającej się rzeczywistości	5.2. Rozwój zaplecza nowoczesnej oświaty dopasowanej do potrzeb rynku pracy 5.3. Zintegrowany system dopasowania edukacji do potrzeb rynku pracy 6.3. Profesjonalne usługi społeczne – opieka nad dziećmi do lat 3	1.1. Poprawa jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy 1.2. Wspieranie kształcenia ustawicznego 5.1. Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych

1.6. Wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i gospodarki niskoemisyjnej	Pole operacyjne 1.1. Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej	3.2. Czyste powietrze	7.1. Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej 7.2. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki
1.7. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy	Pole operacyjne 1.2. Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna	1.2. Budowa zintegrowanego systemu transportowego	6.1. Rozwój powiązań transportowych 6.3. Integracja systemu transportu zbiorowego 6.4. Poprawa bezpieczeństwa na szlakach komunikacyjnych
1.8. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego	Pole operacyjne 1.1. Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej	3.1. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej 3.3. promocja i zabezpieczenie unikatowych zasobów dziedzictwa przyrodniczego 3.4. Rozwój Subregionalnego systemu monitoringu jakości środowiska	7.3. Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności 7.4. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
1.9. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej i rewitalizacja na obszarze miejskim	-	-	9.2. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja na obszarach miejskich
1.10. Poprawa dostępności i warunków zasobów mieszkaniowych	-	-	-
2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	-	6.5. Subregionalny system wspierania organizacji pozarządowych i ekonomii społecznej	2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
2.2 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu	-	-	1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu
2.3. Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego	Pole operacyjne 1.4. Ogólnodostępne zasoby ochrony zdrowia i pomocy społecznej	6.1. Rozwój subregionalnego systemu opieki zdrowotnej	5.1. Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych

	Pole operacyjne 2.1. Poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i pomocy społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych		
2.4 Rozwój usług społecznych	Pole operacyjne 1.4. Ogólnodostępne zasoby ochrony zdrowia i pomocy społecznej	6.2. Profesjonalne usługi społeczne – opieka nad osobami starszymi 6.4. Aktywny senior	1.5. Rozwój usług opiekuńczych i wychowawczych
3.1. Rozwój terenów inwestycyjnych	Pole operacyjne 3.1. Kreatywna przedsiębiorczość i współpraca międzysektorowa	1.1. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	3.4. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji
3.2. Wsparcie przedsiębiorczości i stworzenie sprzyjających warunków do jej rozwoju	Pole operacyjne 3.1. Kreatywna przedsiębiorczość i współpraca międzysektorowa	1.4. Zintegrowany system obsługi inwestora	4.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i nowoczesnego rzemiosła
3.3. Promocja Gminy jako atrakcyjnego obszaru lokowania inwestycji	Pole operacyjne 3.1. Kreatywna przedsiębiorczość i współpraca międzysektorowa	1.3. Kompleksowe projekty promocji gospodarczej 1.4. Zintegrowany system obsługi inwestora	3.4. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji
3.4. Rozwój turystyki	Pole operacyjne 1.5. Atrakcyjna infrastruktura turystyczno-rekreacyjna	2.2. produkt turystyczny – system szlaków rowerowych 2.3. Produkt turystyczny – dziedzictwo historii, przyrody, rekreacja 2.5. Promocja atrakcyjności turystycznej Subregionu w ramach projektów współpracy	5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury
3.5. Wsparcie rozwoju gospodarstw rolnych	-	-	10.1. Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych

			10.2. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa i rybactwo 10.3. Rozwój sektora rolno-spożywczego
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

8. System wdrożenia, monitoringu i ewaluacji strategii

Strategia rozwoju to dokument planowania długookresowego, który jest podstawą precyzyjnej realizacji przedsięwzięć społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych. Jej aktualizacja i ewentualna modyfikacja powinna zagwarantować dostosowanie dokumentu do zmieniającej się sytuacji społeczno – ekonomicznej, a tym samym zapewnić skuteczność i efektywność prowadzonych działań na terenie gminy. Monitoring i ewaluacja strategii polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy gminy Zawadzkie. Realizacja zadań przybierać będzie następującą postać: uchwalanie i realizację kolejnych budżetów; w pozostałych obszarach zadania opisane w Strategii powinny stać się podstawą projektów realizowanych przez samorząd. Władze gminy wypełniając Strategię winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań, zakres finansowania, okres wykonania i kolejność realizacji zadań zawartych w powyższym opracowaniu.

Wdrażanie strategii.

Opracowanie i przyjęcie Strategii rozpoczyna istotny etap procesu wdrażania. Proces wdrażania Strategii zależny będzie od działań podejmowanych, a proces realizacji Strategii – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad Strategią, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację Strategii pomiędzy struktury organizacyjne Gminy.

Dla powodzenia wdrożenia Strategii należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie obszaru funkcjonalnego w zakresie wdrażania Strategii rozwoju.

Skuteczność realizacji Strategii i jej celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności realizacji Strategii, obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Monitoring strategii.

Monitoring procesu wdrażania Strategii i jej efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczne zarządzanie procesem wdrażania Strategii.

Proces monitorowania powinien polegać na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów wytyczonych w Strategii. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiągnięciu przyjętych celów i działań strategicznych oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów (zarówno efektów ekonomicznych jak i społecznych).

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych zadań. Zadania realizowane będą w oparciu o pełną dokumentację, zgodną z uchwałą budżetową, a stopień ich realizacji będzie monitorowanym na bieżąco wskaźnikiem osiągnięć. Poszczególne cele operacyjne opisane w Strategii posiadają mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad zadaniami. Istotą monitorowania i oceny Strategii winno być zestawienie osiągniętego stanu do założeń opisanych w odpowiednich zadaniach operacyjnych i porównanie na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych Gminy Zawadzkie. Podstawowe informacje ukazujące realizację Strategii zawiera sprawozdanie z wykonania budżetu JST. Urząd Miejski jako instytucja wdrażająca Strategię jest odpowiedzialny za: zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Strategii, oraz zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych regulujących działanie gminy.

WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII**Wyzwanie:**

Obszar przestrzeń – Gmina Zawadzkie atrakcyjnym miejscem do zamieszkania i życia / Cel Strategiczny 1. Atrakcyjne miejsce do zamieszkania i życia

Proponowane wskaźniki rezultatu:

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwana zmiana w 2022
Stan powietrza	Wybrane wskaźniki opisujące stan powietrza	W ramach państwowego monitoringu powietrza (raporty o stanie środowiska)	1 raz na rok	Poprawa lub utrzymanie dobrego stanu powietrza
Stan wód	Wybrane wskaźniki opisujące stan wód powierzchniowych i podziemnych	W ramach państwowego monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych (raporty o stanie środowiska)	1 raz na rok	Poprawa lub utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ekologicznego
Dostępność do sieci kanalizacyjnej	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	GUS/BDL	1 raz na rok	Zwiększenie
Dostępność do sieci gazowej	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej	GUS/BDL	1 raz na rok	Zwiększenie

Wyzwanie:

Obszar społeczeństwo - Gmina Zawadzkie z aktywnym i nowoczesnym społeczeństwem / Cel Strategiczny 2. Aktywne i nowoczesne społeczeństwo

Proponowane wskaźniki rezultatu:

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwana zmiana w 2022
Saldo migracji	Liczba osób	GUS/BDL	1 raz na rok	Zmiana lub zahamowanie negatywnego trendu
Ruch naturalny	Liczba osób	GUS/BDL	1 raz na rok	Zmiana lub zahamowanie negatywnego trendu przewagi zgonów nad urodzeniami
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób	GUS/BDL	1 raz na rok	Zwiększenie liczby osób oraz odwrócenie

				negatywnego trendu spadku liczebności tej grupy
Liczba mieszkańców gminy	Liczba osób	GUS/BDL	1 raz na rok	Zmiana lub zahamowanie dynamiki spadku liczby mieszkańców gminy
Liczba bezrobotnych	Osoby	PUP	1 raz na rok	Utrzymanie niskiego poziomu bezrobocia
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Osoby	PUP	1 raz na rok	Zmniejszenie
Poziom przedsiębiorczości na obszarze gminy	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców gminy	GUS/BDL	1 raz na rok	Wzrost
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób	OPS	1 raz na rok	Spadek

Wyzwanie:

Obszar gospodarka – silna pozycja gospodarcza Gminy Zawadzkie / Cel Strategiczny 3. Silna pozycja gospodarcza gminy

Proponowane wskaźniki rezultatu:

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwana zmiana w 2022
Dochody własne gminy	Zł	GUS/BDL	1 raz na rok	Wzrost
Liczba podmiotów gospodarczych ujętych w REGON na obszarze gminy	Szt.	GUS/BDL	1 raz na rok	Wzrost
Stopień zagospodarowania terenów inwestycyjnych gminy	Liczba nowych inwestycji gospodarczych na obszarze gminy	Urząd Gminy	1 raz na rok	Zwiększenie
Liczba turystów odwiedzających gminę	Liczba noclegów udzielanych na obszarze gminy w obiektach noclegowych	GUS/BDL	1 raz na rok	Wzrost

Ewaluacja strategii.

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy Gminy.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów Strategii, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów i zadań strategii,
- rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w strategii),
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja działań wynikających ze Strategii będzie się opierała na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań – czy i w jaki sposób Strategia wpłynie na grupy docelowe, przyczyni się do poprawy sytuacji na terenie gminy,
- ocena w trakcie realizacji działań – odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- ocena po realizacji działań – ocena długoterminowego wpływu Strategii na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania Strategii są trwałe.

Strategia będzie podlegała ewaluacji w trakcie jej obowiązywania oraz po zakończeniu okresu, na który została opracowana (ex-post) w 2022 r.

Aktualizacja strategii.

Aktualizacja obowiązującej strategii powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy oraz przestrzenny gminy.

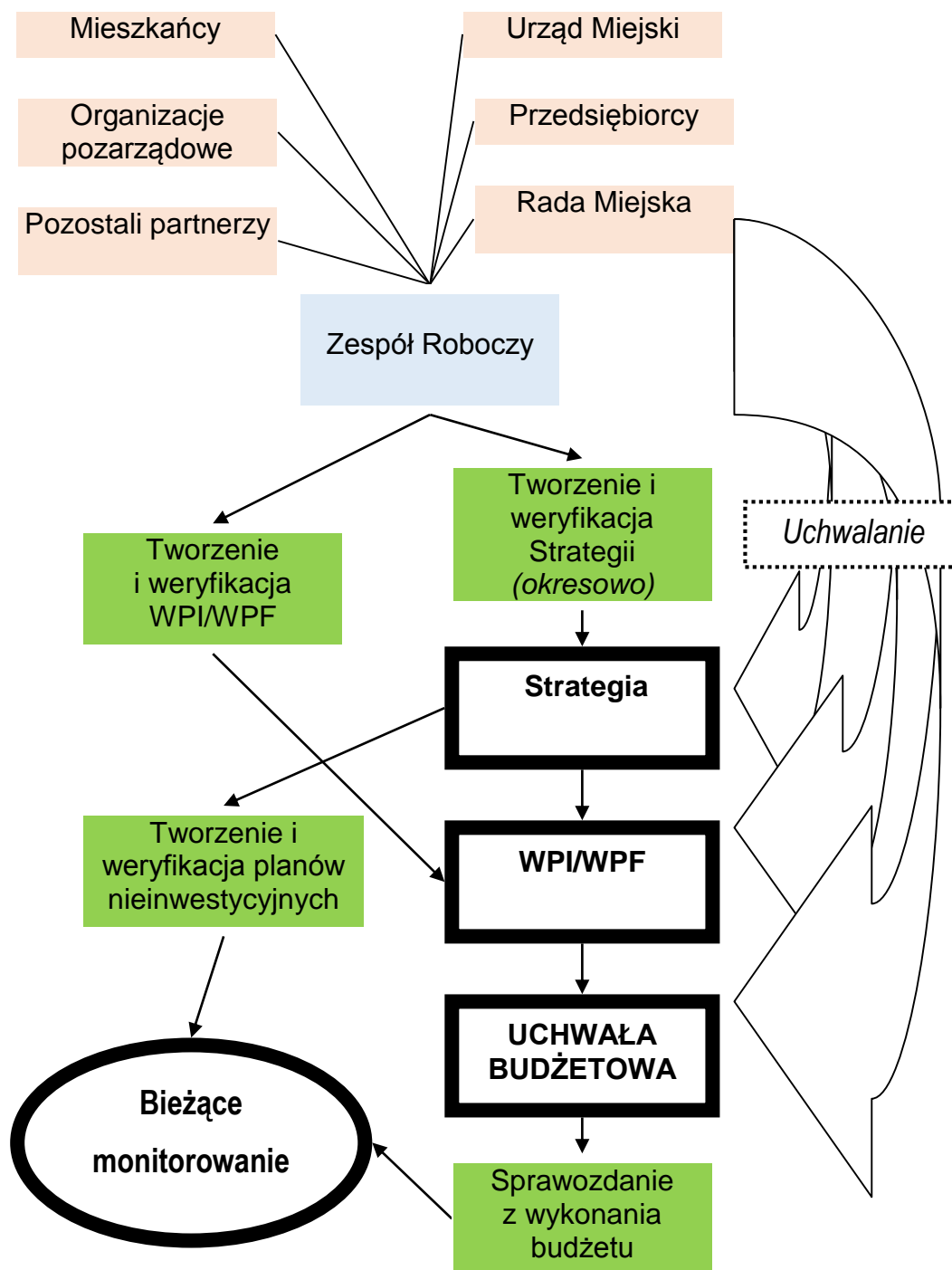
Promocja strategii.

Istotną uwagę władze Gminy powinny przyłożyć do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations Strategii, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów z nią związanych, ważne dla przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowiące dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach Strategii,
- współpraca z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy informowaniu o postępach w realizacji Strategii,
- bezpośrednie działania informacyjno – promocyjne Burmistrza.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do mieszkańców Gminy, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii Gminy odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej Gminy, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych. Bezpośrednio Strategia prezentowana będzie podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, organizacjami pozarządowymi.

Rysunek 9. Schematyczne umiejscowienie tworzenia, weryfikacji i monitorowania strategii

Źródło: opracowanie własne

9. Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Gminy na lata 2007-2015

Poniżej przygotowano w formie tabelarycznej opisowe sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2007-2015. Z analizy sprawozdania wynika, iż część zadań ujętych w strategii nie została zrealizowana, bądź tylko zrealizowana w części. Związane to było z możliwościami budżetowymi gminy oraz możliwościami dofinansowania zadań ze środków zewnętrznych (Unia Europejska, budżet państwa, darowizny). Ponadto strategia realizowana była w okresie kilku kadencji samorządowych. Mogło to negatywnie wpłynąć na szybkość podejmowania decyzji oraz sposób wydatkowania środków finansowych, przeznaczonych na wybrane zadania ujęte w strategii. Kolejnym ważnym aspektem były czynniki zewnętrzne, które wymuszały podejmowania decyzji nie zawsze znajdujących odzwierciedlenie w zapisach strategii. Założenia strategii, mając na uwadze zasadę kontynuacji realizowanych celów rozwojowych, były bazą wyjściową do przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016 -2022. Wymagało to jednak analizy aktualności zapisów poprzedniej strategii, w odniesieniu do wyzwań stojących przed gminą Zawadzkie w perspektywie do 2023 roku. Dopiero wtedy możliwe było uzyskanie odpowiedzi, czy zadania ujęte w strategii na lata 2007 – 2015 mogą stanowić podstawę do sformułowania celów strategicznych i operacyjnych.

Tabela 45. Sprawozdanie z realizacji poszczególnych zadań ujętych w Strategii Rozwoju gminy Zawadzkie na lata 2007 – 2015

CEL STRATEGICZNY 1		
Wzmocnienie potencjału gospodarczego gminy		
CS1: CO1:	Kształtowanie warunków przestrzennych dla rozwoju gospodarki z zachowaniem zrównoważonego rozwoju gminy i ładu przestrzennego	Opis stopnia realizacji
	Z1: przygotowanie oraz publikowanie informacji na temat założeń planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego	Gmina posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W roku 2014 Rada Miejska w Zawadzkim uchwaliła „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Zawadzkie”
	Z2: opracowanie oraz aktualizacje programów rewitalizacji terenów miejskich i zdegradowanych	Programy nie zostały opracowane.
CS1: CO2:	Stworzenie stref aktywności gospodarczej	Opis stopnia realizacji
	Z1: utworzenie bazy ofert inwestycyjnych	Baza została utworzona. Baza jest aktualizowana raz w roku.
	Z2: stworzeniem programu zachęt inwestycyjnych (np. zwolnienia z podatku od nieruchomości)	Podjęto uchwałę o zwolnieniach z podatku od nieruchomości.
	Z3: promocja terenów inwestycyjnych	Przygotowano zakładkę na stronie www gminy, opracowano ulotki, informacje o terenach zamieszczane są w gazecie samorządowej oraz w portalach internetowych.
	Z4: stworzenie warunków do lokowania się zakładów związanych z przemysłem drzewnym – wykorzystanie zasobów leśnych	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z5: stworzenie warunków do lokowania się zakładów produkcji i przetwórstwa biopaliw i biomasy jako inwestycji wpisującej się w ideę zastępowania tradycyjnych surowców energetycznych przez środki alternatywne	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z6: przygotowanie terenów pod inwestycje mieszkaniowe i usługowe wraz z aktywnym poszukiwaniem i kompleksową obsługą inwestorów	Przygotowano tereny pod zabudowę mieszkaniową. W ramach posiadanych środków planowane jest dalsze uzbrojenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

	Z7: podejmowanie inicjatyw na rzecz utworzenia inkubatora przedsiębiorczości oraz parku przemysłowo-technologicznego	Zadanie nie zostało zrealizowane.
CS1: CO3:	Wsparcie dla rozwoju istniejących przedsiębiorstw	Opis stopnia realizacji
	Z1: permanentna i elastyczna kooperacja z przedsiębiorstwami działającymi na terenie Gminy Zawadzkie (szkolenia dla przedsiębiorców, cykliczne spotkania z biznesem, stworzenie kanału przepływu informacji gospodarczej, powołanie Rady Gospodarczej przy Burmistrzu Zawadzkiego)	Organizowane są cykliczne spotkania z przedsiębiorcami, powołano Radę Gospodarczą przy Burmistrzu Zawadzkiego (obecnie jej działalność jest zawieszona), prowadzone są badania ankietowe.
	Z2: stworzenie i wdrażanie programów pomocowych dla przedsiębiorstw	Podjęto uchwałę o zwolnieniach z podatku od nieruchomości od nowych inwestycji.
	Z3: opracowanie i wdrożenie Lokalnego Programu Rozwoju Przedsiębiorczości	Zadanie nie zostało zrealizowane.
CS1: CO4:	Wzmocniona promocja gospodarcza gminy oraz jej atutów lokalizacyjnych	Opis stopnia realizacji
	Z1: wykorzystanie promocji, jako jednego z kanałów komunikacji z otoczeniem warunkujący napływ kapitału oraz pozyskania do współpracy partnerów krajowych oraz partnerów zagranicznych (o charakterze publicznym lub prywatnym)	Zadanie realizowane jest na bieżąco w ramach wydatków na promocje budżetu gminy.
CS1: CO5:	Kształtowanie warunków do rozwoju gospodarstw rolnych	Opis stopnia realizacji
	Z1: stworzenie kanału informacji dla rolników (w tym informacji o możliwości pozyskania środków pomocowych)	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z2: wsparcie dla zrównoważonego rozwoju poprzez dywersyfikację działalności rolniczej na obszarach wiejskich	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z3: organizowanie cyklicznych szkoleń dla rolników	Cykliczne szkolenia dla rolników są organizowane.
	Z4: wspieranie rozwoju i promocja gospodarstw agroturystycznych	Zorganizowano spotkania dla rolników, wydano broszurę na temat korzyści płynących z prowadzenia gospodarstwa agroturystycznego.
	Z5: współpraca z instytucjami wspierającymi działalność rolniczą	Na bieżąco prowadzona jest współpraca z instytucjami wspierającymi działalność rolniczą.
	Z6: utworzenie na oficjalnej witrynie Gminy Zawadzkie zbioru z aktualnymi informacjami dla rolników	Zbiór został utworzony.
	Z7: opracowanie broszury informacyjnej dla rolników	Zadanie nie zostało zrealizowane.
CEL STRATEGICZNY 2		
Zapewnienie dogodnych warunków życia w Gminie Zawadzkie		
CS2: CO1:	Rozwój bazy edukacyjnej	Status zadania
	Z1: termomodernizacja obiektów i placówek oświatowych	Zakończono termomodernizację ZSG w Żędowicach. Przygotowywane są audyty energetyczne dla budynków użyteczności publicznej.
	Z2: budowa infrastruktury sportowej dla potrzeb ZSG w Żędowicach	Wybudowano boisko wielofunkcyjne.
	Z3: modernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej w Zawadzkim celem racjonalizacji bazy edukacyjnej w gminie - stworzenie nowoczesnego kompleksu zespołu szkolno-gimnazjalnego na podbudowie szkoły podstawowej (rozbudowa istniejącego budynku) wraz z budową kompleksu sportowo-rekreacyjnego	Rozbudowano szkołę podstawową o budynek gimnazjum, wybudowano boisko typu Orlik 2012. Istnieje konieczność budowy sali gimnastycznej przy gimnazjum.
CS2: CO2:	Budowa i unowocześnienie dróg na terenie gminy	Status zadania

Z1:	budowa obwodnicy drogi wojewódzkiej nr 901 relacji Olesno-Zawadzkie- Gliwice dla miejscowości Zawadzkie, Żędowice i Kielcza, jako zadania będącego w kompetencji Zarządu Województw Opolskiego	Zadanie nie zostało zrealizowane. Kompetencja Zarządu Województwa Opolskiego.
Z2:	budowa ciągu pieszo-rowerowego w pasie drogi wojewódzkiej nr 901, jako zadanie kontynuowane będące w kompetencji Zarządu Województwa Opolskiego	Zadanie nie zostało zrealizowane. Kompetencja Zarządu Województw Opolskiego.
Z3:	przebudowa skrzyżowania dróg wojewódzkich nr 901, 426 i 463 na skrzyżowanie typu „rondo”, jako zadanie będące w kompetencji Zarządu Województwa Opolskiego	Zadanie zrealizowane. Kompetencja Zarządu Województw Opolskiego.
Z4:	budowa drogi prowadzącej na składowisko odpadów w Kielczy	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z5:	budowa ul. Osiedle Świerkle w Zawadzkiem	Zadanie zrealizowane.
Z6:	budowa ul. Kolejowej w Zawadzkiem	Zadanie zrealizowane.
Z7:	budowa ul. Powstańców Śl. W Żędowicach	Zadanie zrealizowane częściowo.
Z8:	budowa ul. Stare Osiedle w Kielczy	Zadanie zrealizowane.
Z9:	budowa ul. Polnej w Zawadzkiem	Zadanie zrealizowane.
Z10:	budowa ul. Ligonja w Zawadzkiem	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z11:	budowa ul. 20 Stycznia w Zawadzkiem	Zadanie zrealizowane.
Z12:	budowa ul. Zielonej w Zawadzkiem	Zadanie zrealizowane.
Z13:	budowa ul. Waryńskiego w Zawadzkiem	Zadanie zrealizowane.
Z14:	budowa ul. Chopina w Zawadzkiem	Zadanie zrealizowane.
Z15:	budowa ul. Ks. Wajdy w Zawadzkiem	Zadanie zrealizowane.
Z16:	budowa ul. Ogrodowej w Zawadzkiem	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z17:	budowa ul. Zielonej w Żędowicach	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z18:	budowa ul. Tuwima w Żędowicach	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z19:	budowa ul. Wojska Polskiego w Żędowicach	Zadanie zrealizowane.
Z20:	budowa ul. Kolejowa w Żędowicach	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z21:	budowa ul. Słoneczna w Żędowicach	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z22:	budowa ul. Krótka w Żędowicach	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z23:	budowa ul. Młyńska w Żędowicach	Zadanie zrealizowane (droga prywatna, zadanie zrealizowane przez właściciela drogi).
Z24:	budowa ul. Kościuszki w Żędowicach	Zadanie zrealizowane.
Z25:	budowa ul. Konopnickiej w Żędowicach	Zadanie zrealizowane.
Z26:	budowa ul. Karola Miarki w Żędowicach	Zadanie zrealizowane.
Z27:	budowa ul. Kopernika w Kielczy	Zadanie zrealizowane.
Z28:	budowa ul. Chrobrego w Kielczy	Zadanie zrealizowane.
Z29:	budowa ul. Nowowiejskiej w Kielczy	Zadanie zrealizowane.
Z30:	budowa ul. Torowej w Kielczy	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z31:	budowa ul. Krótkiej w Kielczy	Zadanie zrealizowane częściowo.
Z32:	budowa ul. Mostowej w Kielczy	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z33:	budowa ul. Zamoście w Kielczy	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z34:	budowa ul. Sosnowej w Kielczy	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z35:	budowa ul. Słonecznej w Kielczy	Zadanie zrealizowane.
Z36:	budowa ul. Powstańców Śląskich w Kielczy	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z37:	budowa ul. Zielona w Kielczy	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z38:	budowa ul. Opolskiej tzw. „Granicznej” w Zawadzkiem	Zadanie zrealizowane.
Z39:	budowa drogi wewnętrznej – dojazd do garaży na ul. Paderewskiego w Zawadzkiem	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z40:	budowa drogi wewnętrznej – dojazd do garaży na ul. Bogusławskiego w Zawadzkiem	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Z41:	budowa drogi wewnętrznej – dojazd do garaży przy ul. Opolskiej (za GPZ)	Zadanie zrealizowane.
Z42:	budowa drogi na odcinku od ul. Mickiewicza w Zawadzkiem do ul. 1 Maja w Żędowicach	Zadanie nie zostało zrealizowane.

	Z43: podnoszenie standardów istniejących w pasach drogowych obiektów inżynierskich t.j. mostów i przepustów	Zadanie zrealizowano częściowo – przebudowa przepustu w ciągu ulicy Dobrego Pasterza w Kielczy.
	Z44: uzupełnianie oświetlenia ulicznego oraz budowa nowych linii oświetlenia ulicznego w miejscach, w których ich brak może być powodem wystąpienia zagrożenia dla bezpieczeństwa użytkowników poruszających się w pasie drogowym i przy obiektach zarządzanych przez gminę graniczących z drogami gminnymi	Zadanie realizowane na bieżąco, według aktualnych potrzeb.
CS2: CO3:	Ochrona środowiska	Status zadania
	Z1: budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Zawadzkie, Żędowice i Kielcza	Wybudowano kanalizację sanitarną w Żędowicach (za wyjątkiem miejsc gdzie doprowadzenie sieci kanalizacji nie było uzasadnione ekonomicznie), uzupełniono sieć w Zawadzkiem, objęto częściowo siecią kanalizacji sanitarnej miejscowość Kielcza.
	Z2: uporządkowanie, rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej na terenie gminy	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z3: opracowanie i wdrożenie programu likwidacji niskiej emisji	Podjęto uchwałę dzięki, której mieszkańcy otrzymują dotację na wymianę pieców na ekologiczne oraz otrzymywali dotację na instalację solarów. Obecnie trwają prace nad planem gospodarki nisko emisyjnej dla Gminy Zawadzkie.
	Z4: edukacja ekologiczna mieszkańców	Zadanie realizowane na bieżąco.
	Z5: rozbudowa systemu segregacji odpadów komunalnych	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z6: rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej	Zadanie realizowane na bieżąco przez spółkę ZAW-KOM w ramach wolnych środków własnych spółki.
	Z7: aktualizacja programu gazyfikacji Gminy Zawadzkie, rozbudowa sieci gazowniczej	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z8: realizacja przedsięwzięć związanych z ochroną przyrody, w tym urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków	Zadanie realizowane na bieżąco.
	Z9: wdrażanie i aktualizacja Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta i Gminy Zawadzkie	Program został wdrożony.
CS2: CO4:	Poprawa dostępności komunikacyjnej	Status zadania
	Z1: dążenie do zwiększenia udziału transportu zbiorowego (osobowego) z udziałem komunikacji kolejowej i autobusowej pomiędzy miastami województwa opolskiego i sąsiadującymi województwami	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z2: koordynacja przewozów osobowych pomiędzy komunikacją autobusową i kolejową z dostosowaniem do potrzeb mieszkańców gminy szczególnie w zakresie wykorzystywania komunikacji autobusowej i kolejowej pod kątem połączeń komunikacyjnych do miejsc pracy zawodowej oraz młodzieży do placówek oświatowych	Utworzono komunikację gminną, która umożliwia dotarcie do pracy oraz do placówek oświatowych na terenie gminy.
CS2: CO5:	Rozwój i modernizacja infrastruktury mieszkaniowej	Status zadania
	Z1: modernizacja mieszkań komunalnych	Na bieżąco prowadzone są remonty budynków komunalnych oraz wspólnotowych z udziałem gminy.
	Z2: budowa mieszkań komunalnych w ramach partnera prywatnego lub systemu TBS	Zadanie nie zostało zrealizowane.

	Z3: promocja terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe	Ogłoszenia o przetargach na zbycie nieruchomości w prasie oraz stronie internetowej i tablicy ogłoszeń.
	Z4: budowa lokali socjalnych i adaptacji istniejącej bazy mieszkaniowej na lokale socjalne	Prowadzona jest adaptacja istniejącej bazy mieszkaniowej na lokale socjalne.
CS2: CO6:	Tworzenie warunków do powszechnego wykorzystania narzędzi technik ICT oraz promowanie społeczeństwa informacyjnego	Status zadania
	Z1: wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw wspomagających rozwój nowych technologii, w tym działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego	Zadanie realizowane przez firmy zewnętrzne.
	Z2: wdrażanie i realizacja Programu e-Urząd	Zadanie zrealizowane częściowo – nie wprowadzono elektronicznego obiegu dokumentów.
	Z3: informatyzacja administracji publicznej w celu poprawy jakości obsługi mieszkańców	W ramach dostępnych środków wymieniane są komputery, zakupiono również oprogramowanie, które na bieżąco jest aktualizowane.
CS2: CO7:	Podniesienie jakości systemu bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i pomocy społecznej	Status zadania
	Z1: modernizacja obiektów Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie gminy	Zadania nie zostało zrealizowane.
	Z2: budowa systemu monitoringu miasta Zawadzkie	Zadanie nie zostało zrealizowane. Monitoring istnieje wyłącznie w kilku miejscach na terenie miasta Zawadzkie.
	Z3: propagowanie i podejmowanie działań informacyjno-promocyjnych w kierunku podniesienia poziomu wiedzy na temat bezpiecznych zachowań i bezpieczeństwa publicznego	Szereg inicjatyw skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych np.: akcje skierowane do kierowców oraz pieszych, bezpieczny styl życia, edukacja przeciwpowodziowa, itp.
	Z4: współdziałanie na rzecz podniesienia standardu usług medycznych	Organizacja spotkań z lekarzami, przekazywanie informacji o zapotrzebowaniu na specjalistów, współpraca ze Starostwem Powiatowym w Strzelcach Opolskich, współpraca z podmiotami prowadzącymi badania profilaktyczne.
	Z5: wyposażenie placówek Ochotniczych Straży Pożarnych w specjalistyczny sprzęt	Zakupiono sprzęt ratowniczy oraz wóz bojowy przez OSP Zawadzkie.
	Z6: propagowanie i podejmowanie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej	Szereg inicjatyw skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych np.: o zagrożeniach płynących z nadużywania alkoholu, zażywania narkotyków i dopalaczy, spektakle profilaktyczne, organizacja wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, funkcjonowanie świetlic profilaktycznych.
	Z7: aktywizacja lokalnego rynku pracy, usprawnienie pośrednictwa pracy, wyrównywanie szans edukacyjnych	Młodzieżowe biuro pracy, zajęcia dodatkowe dla młodzieży w ramach pozyskanych środków unijnych służące wyrównywaniu szans edukacyjnych.
	Z8: modernizacja infrastruktury w zakresie usług pomocy społecznej	Zadanie realizowane na bieżąco w ramach dostępnych środków.
	Z9: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz rozwój instytucji ekonomii społecznej	Zadania realizowane na bieżąco.
	Z10: wzmocnienie działań organizacji pozarządowych działających na polu pomocy społecznej	Corocznie zabezpieczane są środki w budżecie gminy oraz ogłaszane konkursy dla organizacji pozarządowych działających na polu pomocy społecznej.
CS2: CO8:	Wzmocnienie rozwoju elementów kultury i czasu wolnego mieszkańców gminy	Status zadania

	Z1: organizacja cyklicznych imprez sportowych i kulturalnych	Zadanie realizowane według kalendarza imprez kulturalnych i sportowych, np.: dni gminy, dożynki gminne, rajdy rowerowe, turnieje sportowe, itd.
	Z2: współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie sportu, rekreacji, turystyki, kultury i innych zainteresowań	Corocznie zabezpieczane są środki w budżecie gminy oraz ogłaszane konkursy dla organizacji pozarządowych działających w zakresie sportu, rekreacji, turystyki, kultury i innych zainteresowań.
	Z3: wzmocnienie działalności przyszkolnych klubów zainteresowań, świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych	Na terenie gminy działają świetlice środowiskowe.
CS2: CO9:	Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Status zadania
	Z1: rozwój działalności grup Odnowy Wsi i Rad Sołeckich poprzez budowanie kapitału społecznego wsi i polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami	Na terenie sołectw działają 2 Grupy Odnowy Wsi (po 1 na każde sołectwo).
	Z2: wpieranie inicjatyw społecznych na terenach wiejskich	W budżecie gminy zabezpieczane są środki na Fundusz Sołecki.
	Z3: poprawa stanu dziedzictwa kulturowego oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich Gminy Zawadzkie	W ramach zadania wybudowano 2 boiska wielofunkcyjne, zagospodarowano teren przy zabytkowej chacie w Kielczy, wybudowano 2 wiaty turystyczne na terenie sołectw.
	Z4: budowa i przebudowa infrastruktury drogowej obsługującej transport rolny	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z5: przebudowa strażnic OSP w celu utworzenia centrum aktywności wiejskiej	Zadanie nie zostało zrealizowane.
CEL STRATEGICZNY 3		
Wykorzystanie i wzmocnienie potencjału turystycznego i rekreacyjnego		
CS3: CO1:	Budowa, przebudowa, remont oraz wyposażenie o charakterze inwestycyjnym obiektów turystycznych	Status zadania
	Z1: budowa i przebudowa ścieżek rowerowych na terenie gminy	Zadanie zrealizowane.
	Z2: budowa przystani i stanic kajakowych wzdłuż rzeki Mała Panew na terenie gminy	Zadanie zrealizowane.
	Z3: przebudowa budynku Kinoteatru w Zawadzkiem wraz z wyposażeniem o charakterze inwestycyjnym oraz zagospodarowaniem terenu wokół budynku	Zadanie zrealizowane.
	Z4: budowa parku historycznego im „Wincentego z Kielczy”	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z5: rewitalizacja parku miejskiego w Zawadzkiem	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z6: modernizacja kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy ul. Opolskiej w Zawadzkiem	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z7: modernizacja hali widowiskowo-sportowej w Zawadzkiem	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z8: przygotowanie terenu pod miasteczko rowerowe „CYKLOCENTER”	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z9: przebudowa basenów miejskich w Zawadzkiem	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z10: utworzenie na bazie stawu oraz kanału hutniczego „Centrum Sportów Wodnych” wraz z budową ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż kanału hutniczego	Zadanie zrealizowane.
CS3: CO2	Podnoszenie jakości usług turystycznych	Status zadania
	Z1: utworzenie Regionalnego Centrum Turystycznego „Dolina Małej Panwi”	Zadanie zrealizowane.
	Z2: współpraca z biurami turystycznymi działającymi na terenie Gminy Zawadzkie	Zadanie nie zostało zrealizowane.

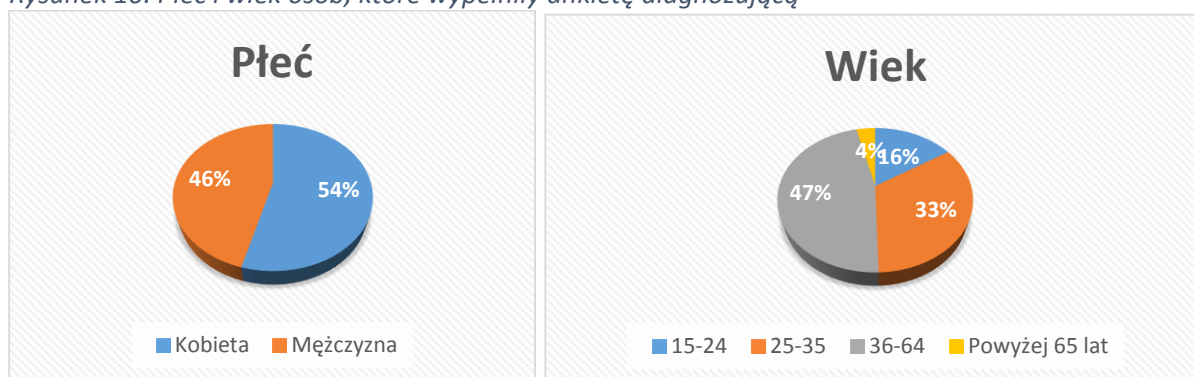
	Z3: współpraca z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju turystyki i sportu	Zadanie realizowane na bieżąco – współorganizacja szeregu imprez, np.: rajdy rowerowe, spływy kajakowe.
	Z4: rozwój systemu terenowego oznakowania turystycznego oraz sieci informacji turystycznej	Zadanie zrealizowane.
	Z5: utworzenie profesjonalnego linku na WWW w zakresie informacji turystycznej	Zadanie zrealizowane (strona GOSiT).
	Z6: utworzenie systemów związanych z promocją produktów turystycznych i cyklicznych imprez sportowych, rekreacyjnych	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z7: prowadzenie bieżącego monitoringu na zapotrzebowania usług turystyki, sportu i rekreacji	Zadanie realizowane na bieżąco.
	Z8: promocja przedsiębiorczości w zakresie rozwoju turystyki oraz wspieranie i informowanie lokalnego sektora MSP w zakresie pozyskiwania środków pozabudżetowych na rozwój turystyki	Spotkania z przedsiębiorcami, umieszczanie ofert turystycznych w opracowaniach wydawanych przez gminę, informowanie o możliwości pozyskania środków.
	Z9: utworzenie klastra porozumienia pomiędzy organizacjami, instytucjami i podmiotami prywatnymi w zakresie partnerstwa na rzecz rozwoju turystyki	Zadanie nie zostało zrealizowane.
CS3: CO3	Promocja turystyczna Gminy Zawadzkie	Status zadania
	Z1: przyjęcie podstaw strategii marki i znaku miasta „Moje Zawadzkie”	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z2: realizacja kampanii promocyjnych	Zadanie nie zostało zrealizowane.
	Z3: wykreowanie pozytywnego wizerunku Gminy Zawadzkie, jako miejsca atrakcyjnego turystycznie	Zadanie realizowane na bieżąco – Centrum Informacji Turystycznej, mapki, foldery, informatory, strona www.
	Z4: stworzenie baneru promocyjnego	Zadanie zrealizowane.
	Z5: utworzenie folderu promocyjnego Gminy Zawadzkie	Zadanie zrealizowane.

Źródło: opracowanie własne

10. Badania ankietowe

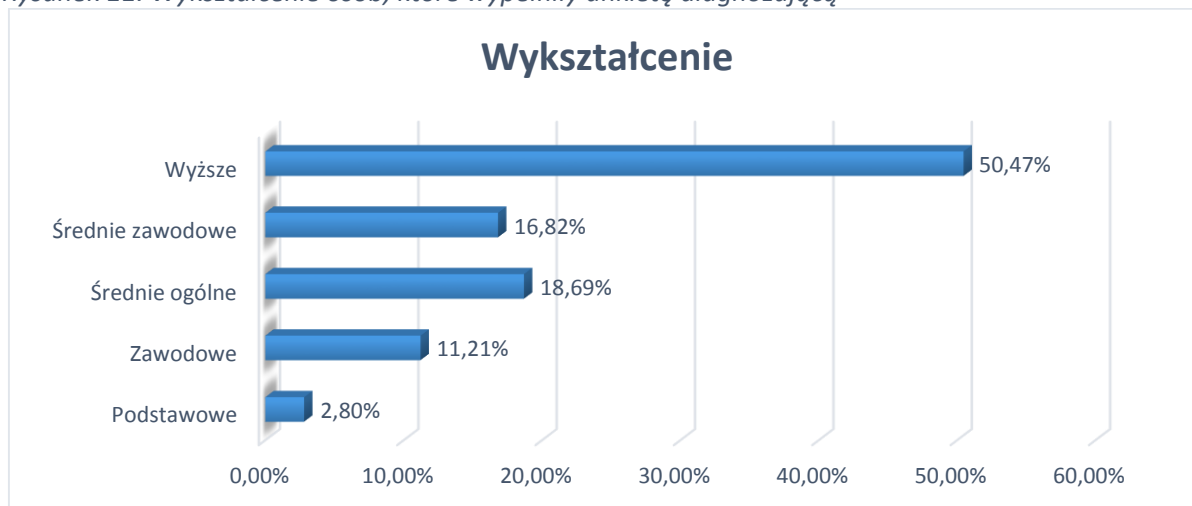
Stawiając na aktywny udział mieszkańców w tworzeniu nowego planu strategicznego rozwoju Gminy Zawadzkie przygotowano ankietę diagnostyczną. Ankieta obejmowała dwa pytania zamknięte. Pierwsze pytanie dotyczyło oceny warunków życia na terenie gminy w skali: bardzo dobre, dobre, przeciętne, złe i bardzo złe. Drugie pytanie dotyczyło wskazania problemów występujących na obszarze gminy Zawadzkie w skali: brak problemu, niskie zagrożenie problemem, średnie zagrożenie problemem, wysokie zagrożenie problemem. Ponadto w ankiecie zamieszczono dziewięć pytań otwartych dotyczących pozytywnych i negatywnych aspektów życia na terenie gminy, szans poprawy jakości życia, zagrożeń mogących wpłynąć na jakość życia na terenie gminy oraz najważniejszych działań, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu gminy. Ankiety można było wypełnić elektronicznie – poprzez stronę Internetową www.zawadzkie.pl oraz tradycyjnie (wersja papierowa) dostarczając do siedziby Urzędu Miejskiego w Zawadzkim. Badania ankietowe prowadzone były w okresie od czerwca do końca września 2015 r., wypełniono 116 ankiet. Strukturę osób wypełniających ankietę przedstawia rysunek nr 1 i 2.

Rysunek 10. Płeć i wiek osób, które wypełniły ankietę diagnostyczną

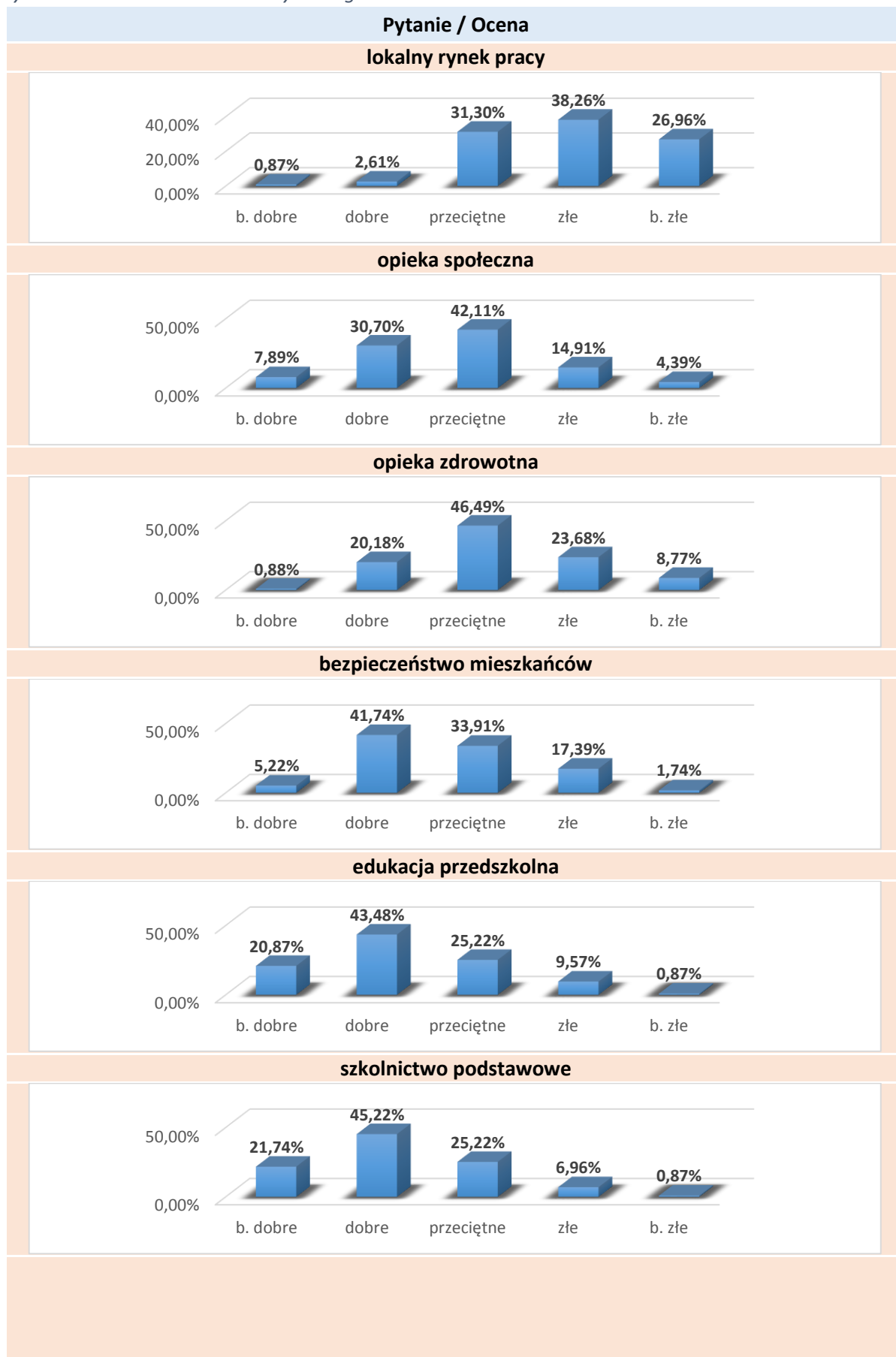
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Rysunek 11. Wykształcenie osób, które wypełniły ankietę diagnostyczną

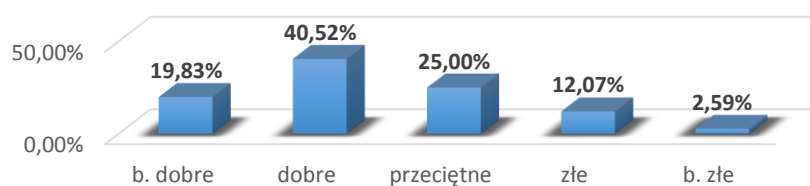

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

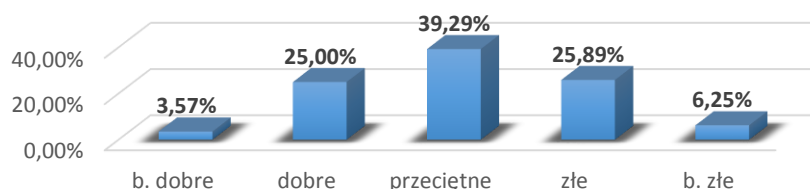
Rysunek 12. Ocena warunków życia w gminie Zawadzkie

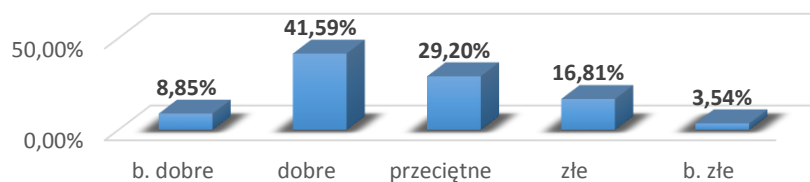
szkolnictwo gimnazjalne

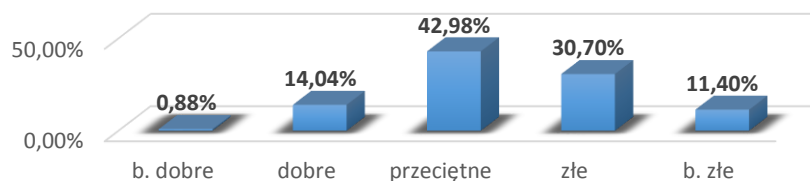
dostępność do kultury i rozrywki

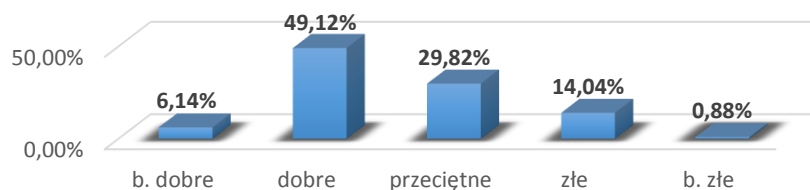
dostępność do sportu i rekreacji

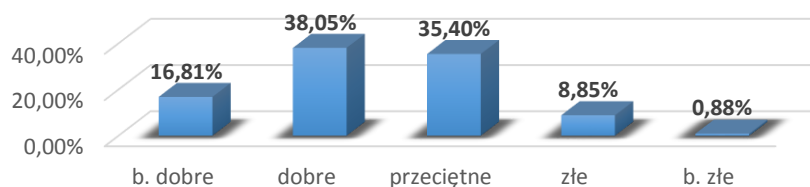
stan dróg

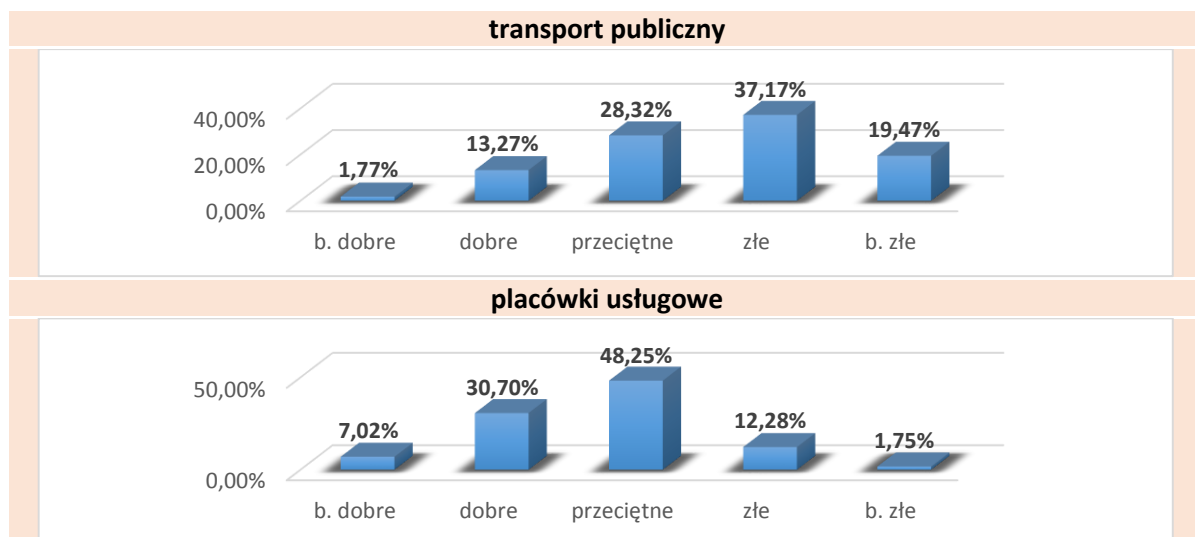

stan środowiska naturalnego

dostęp do Internetu

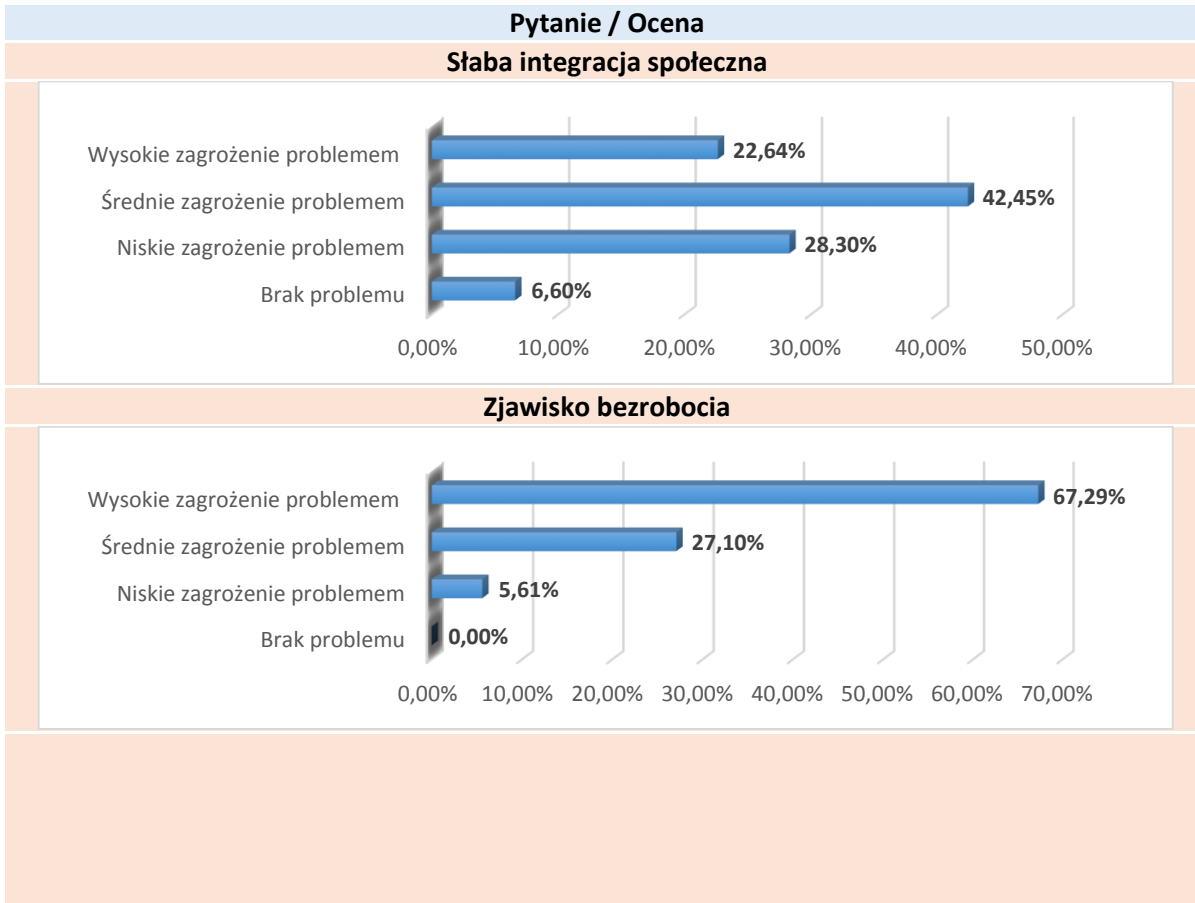

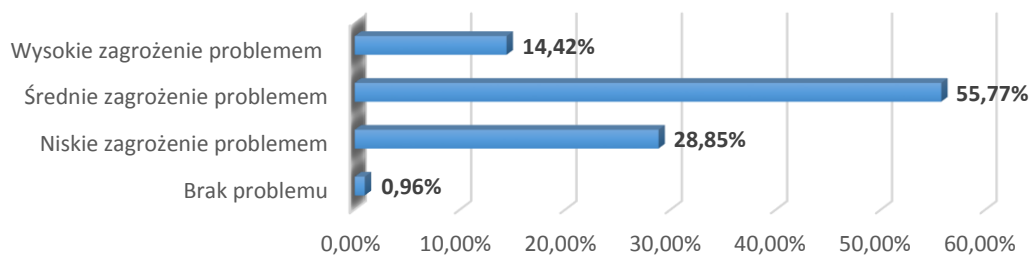
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Z analizy wyników badań ankietowych wynika, że spośród aspektów wpływających na ocenę jakości życia w gminie najwyższej ocenione zostało szkolnictwo podstawowe. Ta sfera uzyskała 21,74 % ocen bardzo dobrych oraz 45,22 % ocen dobrych. Bardzo dobrze również została oceniona edukacja przedszkolna – 20,87 % ocen bardzo dobrych i 43,48 % ocen dobrych. Również szkolnictwo gimnazjalne oceniono wysoko – 19,83 % ocen bardzo dobrych i 40,52 % dobrych. Po drugiej stronie, z najgorszymi ocenami znalazł się lokalny rynek pracy uzyskując 26,96 % ocen bardzo złych i 38,26 % ocen złych. Mieszkańcy nisko oceniają również transport publiczny, który uzyskał 19,47 % ocen bardzo złych i 37,17 % ocen złych oraz stan dróg 11,40 % ocen bardzo złych i 30,70 ocen złych.

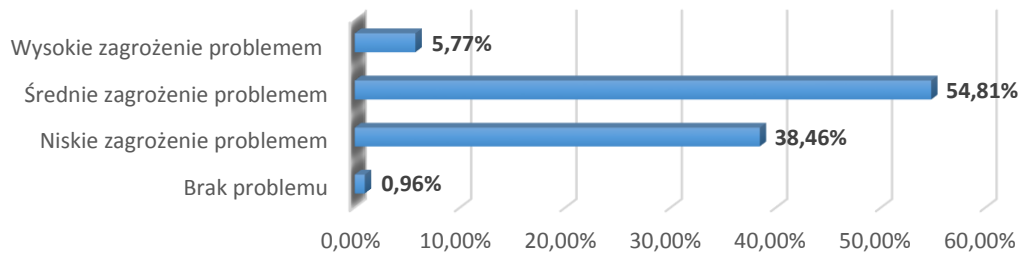
Rysunek 13. Problemy występujące na obszarze gminy Zawadzkie

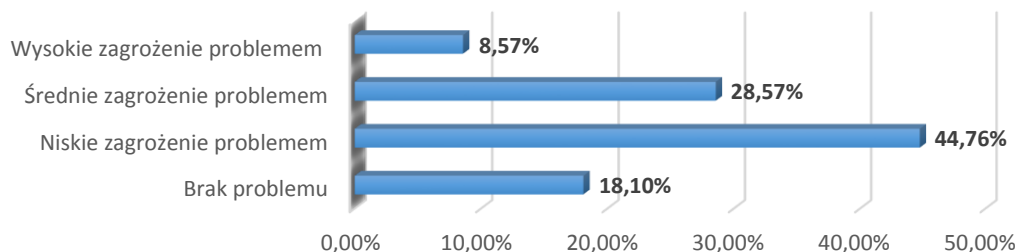
Dostęp do infrastruktury technicznej

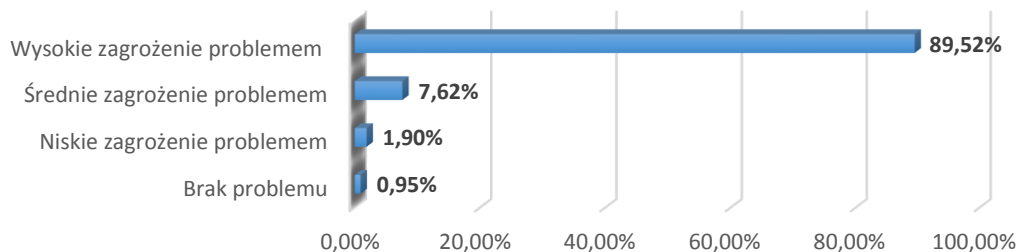
Dostęp do infrastruktury społecznej

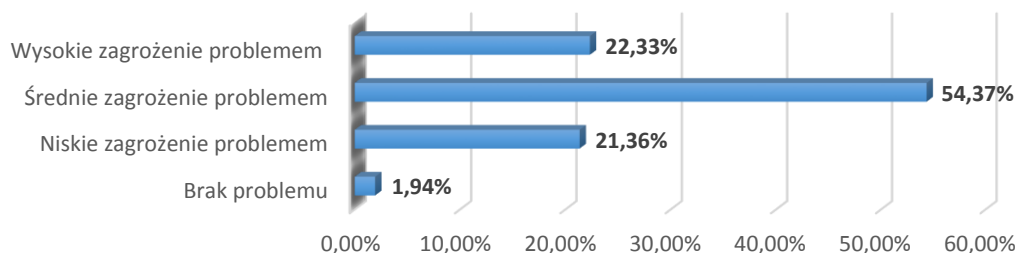
Dostęp do nowoczesnych technologii komunikacji (np. Internet)

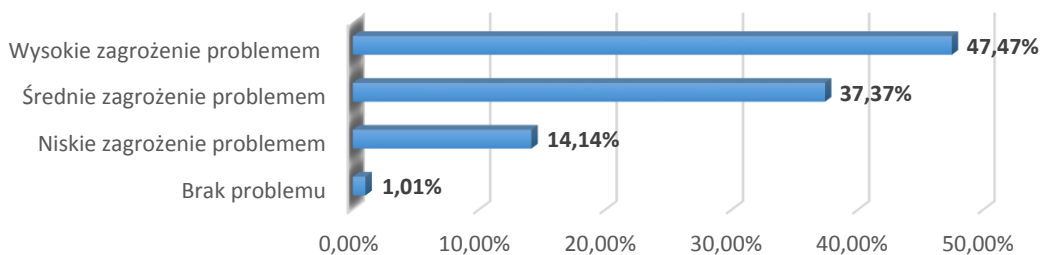
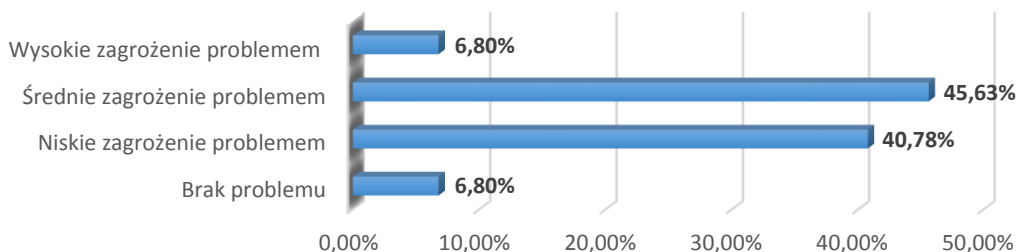
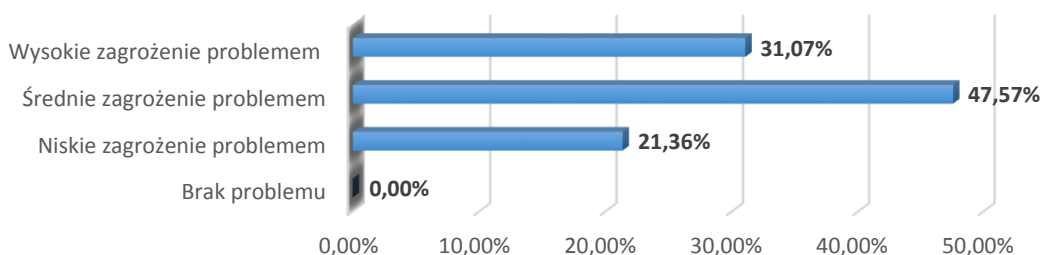
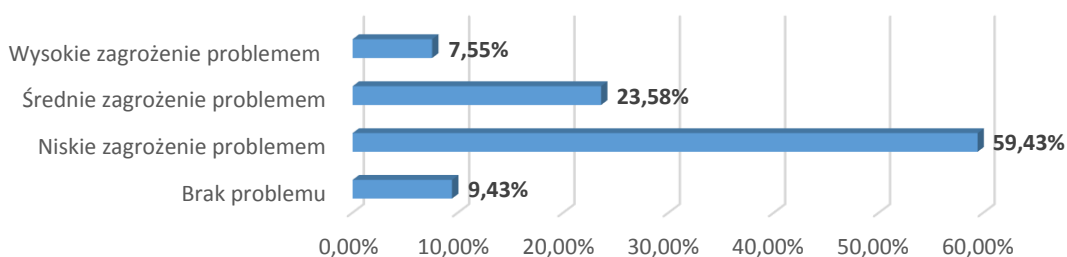

Emigracja ludzi młodych i wykształconych z obszaru gminy

Niski udział współpracy organizacji pozarządowych w sferze społecznej i gospodarczej

Stan terenów inwestycyjnych mających wpływ na rozwój gospodarczy**Poziom wykształcenia mieszkańców w wieku produkcyjnym****Aktywność gospodarcza przedsiębiorstw na obszarze gminy****Stan środowiska obszaru gminy**

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

W ankiecie znalazło się również pytanie dotyczące problemów występujących na obszarze gminy Zawadzkie. Mieszkańcy wskazali, iż największym problemem z jakim należy się zmierzyć jest emigracja ludzi młodych i wykształconych z obszaru gminy. Aż 89,52 % ankietowanych wskazało to zjawisko jako wysokie zagrożenie. Jako wysokie zagrożenie wskazano dodatkowo zjawisko bezrobocia - 67,29 % oraz stan terenów inwestycyjnych mających wpływ na rozwój gospodarczy – 47,47 %. Najmniej problematyczne, zdaniem ankietowanych były obszary: dostępu do nowoczesnych technologii komunikacyjnych (np. Internetu) – 18,10 % mieszkańców wskazało brak problemu, stanu środowiska na obszarze gminy – 6,80 % mieszkańców wskazało brak problemu oraz poziomu wykształcenia mieszkańców w wieku produkcyjnym – 6,80 % mieszkańców wskazało brak problemu.

Pytania otwarte w ankiecie dały możliwość mieszkańcom na wskazanie zarówno pozytywnych jak i negatywnych aspektów życia w gminie. Umożliwiły również określenie najważniejszych zadań,

jakie należy sfinansować z budżetu gminy w pierwszej kolejności. W tabeli poniżej zawarto udzielone przez ankietowanych odpowiedzi na pytania otwarte. Przy odpowiedziach, które się powtarzały umieszczono cyfrę krotności odpowiedzi (np. 2x – oznacza, że ankietowani udzielili dwukrotnie taką odpowiedź).

Tabela 46. Najczęściej udzielane odpowiedzi na pytania otwarte w ankiecie

Proszę wymienić 2 najważniejsze pozytywne aspekty życia w gminie Zawadzkie:

7x turystyka i rekreacja, 9x dostęp do placówek edukacyjnych, 9x położenie geograficzne, 28x lasy otaczające gminę, 3x mała miejscowość, specyficzny klimat Opolszczyzny, 3x praca, wioska, porządek, świeże powietrze, 6x dobrze rozwinięte ścieżki rowerowe, rozrywki dla dzieci, tendencje rozwojowe, spływ kajakowy jest na poziomie, powrót pociągów do Opola, 2x jest małe i przytulne, 2x piękne krajobrazy, mała liczba mieszkańców, 5x różnorodność supermarketów jak biedronka, 2x mała miejscina powoduje, że wszyscy się znają i to zarówno pozytywne jak i negatywne, 5x Dużo terenów zielonych, 3x możliwość uprawiania rekreacji np. rower, wzajemna pomoc mieszkańców, kultura, 3x mała miejscowość daleko od zgiełku miasta, natura, wszystko jest pod ręką - począwszy od sklepów po ośrodki rozrywki i sportu, brak korków, życie rodzinne, 6x dostępność rzeki Mała Panew dla kajakarzy, niezbyt duża gmina co pozwala na większą integrację mieszkańców, rodzina, 2x przyroda, 29x bezpieczeństwo, bardzo przyjaźni ludzie niosący pomoc, gastronomia i sieć sklepów, orliki, wszystko znajome, dobre gimnazjum, względnie spokojna okolica i dobra szkoła średnia, stosunkowo szybki rozwój, coraz lepsze inwestycje (nowa szkoła średnia na przykład), 3x Bliskość większych miast i dobra komunikacja, wychowanie dzieci bez zagrożeń cywilizacyjnych, możliwość organizowania wypoczynku we własnym zakresie, 3x targowisko, 2x wszędzie jest blisko, 2x wydarzenia kulturalne (Kino, festyny, itp.), prężna działalność stowarzyszeń na rzecz seniorów, dobrze rozwinięta rekreacja i sport, teren umożliwiający utworzenie nowych przedsiębiorstw, dary runa leśnego (grzyby, jagody), 7x różnorodność klubów sportowych, 2x poprawa jakości dróg w Zawadzkim, organizacja różnorodnych wydarzeń dla młodzieży, gmina z dużym potencjałem, rzesza młodych ludzi, którzy chcą działać, dostępność do usług, dobra baza sportowo – rekreacyjna, stan środowiska naturalnego, w miarę na bieżąco remontowane bloki mieszkalne, w każdej miejscowości gminy jest straż pożarna i biblioteka

Proszę wymienić 2 najważniejsze negatywne aspekty życia w gminie Zawadzkie:

brak większych zakładów pracy, Zawadzkie jest zaniedbane, brudne, 25x słaba komunikacja, 2x brak rozrywki, 6x Brak chodników Zawadzkie - Kielcza, 3x przewaga ludzi starszych- młodzi wyjeżdżają za pracą, zła infrastruktura, mała dostępność rozwoju zawodowego dla młodych ludzi, wysokie podatki, brak istotnych zmian w sposobie zarządzania gminą, akceptacja starych układów i sposobu pracy urzędników, kanalizacja podłączona z Żędowic i Kielczy śmierdzi na ulicach Mickiewicza i Maja w Zawadzkim, sport i rekreacja, 34x brak pracy, „Dresiarze”, 2x bardzo kiepska infrastruktura (drogowa i sportowa), 4x brak basenu krytego i letniego, 2x bezpieczeństwo, brak bezpiecznego przejścia dla pieszych na wsi (brak świateł lub innej sygnalizacji), brak zainteresowania odbudową basenu leśnego, brak zajęć dla dzieci w wieku szkoły podstawowej, nie ma co robić, śmiecenie, 2x brak miejsc rozrywki (nie tylko dla dzieci), 2x trudna sytuacja na rynku pracy dla kobiet, brak perspektyw dla młodych ludzi (sama przez to wyjechałam, brak pracy zwłaszcza dla kobiet z kwalifikacjami, stan dróg, brak infrastruktury drogowej (chodniki, ścieżki rowerowe), 2x brak atrakcyjnych propozycji dla dzieci i młodzieży (dla nich atrakcyjnych), brak miejsc do spotkań młodzieży, 2x brak lub słabe działania w kierunku utworzenia nowych miejsc pracy na terenie gminy Zawadzkie, brak obiektów kulturowych, 4x brak ścieżek rowerowych do sołectw, pogarszające się warunki edukacji, 2x starzenie się populacji, 8x słaba opieka zdrowotna (brak dostępu do specjalistów), 6x brak perspektyw dla ludzi młodych, brak odpowiedniego podejścia do świąt np. 1 września wybuch II WŚ, 4x niskie zarobki, brak placów zabaw dla dzieci, 2x brak atrakcji, drogi są w fatalnym stanie w ten czas kiedy pada deszcz tworzą się ogromne kałuże na drogach, brak wiadomości i organizacji imprez sportowych, zaśmiecone lasy, wszyscy stąd wyjeżdżają, 2x liczne libacje w miejscach publicznych, brak inwestycji i złe zarządzanie ogródkami działkowymi, brak takich pozytywnych złodziei czasu dla dzieci i młodzieży, którzy nie mają co robić w Gminie podczas wakacji a także w weekendy, baza noclegowa, wioski nie współpracują z miastem, brak porozumienia wśród radnych opozycji, planowanie bez przemyślenia jak siłownie na powietrzu gdzie żwir wysypuje się poza krawężniki niby fajnie ale jak to wygląda, 4x brak miejsc w żłobku i przedszkolu, brak miejsc parkingowych, brak ścieżki rowerowej łączącej Kielcza – Zawadzkie – Żędowice, 2x brak szkół mogących rozwijać talenty dzieci m.in. szkół tańca, emigracje zarobkowe, zagrożenie w ruchu drogowym, brak możliwości rozwoju powyżej szkół ponadgimnazjalnych, zbyt mała ilość patroli policji, zbyt mało koszy na śmieci, 2x brak miejsc pracy dla ludzi z wyższym wykształceniem, brak obwodnicy (zbyt duży ruch w środku miasta), nieumiejętne zarządzanie terenem huty, 4x brak dobrych mieszkań dla rodzin, marnowanie publicznych pieniędzy, odizolowanie gminy- słaba współpraca z powiatem, wandalizm mienia publicznego, zanieczyszczenie środowiska naturalnego, słaba promocja wydarzeń przez GOSiT, mała ilość eventów sportowych organizowanych przez gminę, brak możliwości szkolenia na poziomie średnim technicznym, brak terenów pod zabudowę jednorodzinna, niska aktywność społeczna

Proszę wymienić 2 najważniejsze szanse poprawy jakości życia w gminie Zawadzkie:

14x pozyskiwanie nowych inwestorów, 11x poprawa transportu publicznego, 2x rozwój turystyki w gminie, posprzątać i zadbać o wizerunek, duże tereny inwestycyjne, utworzenie dużego zakładu pracy, by ludzie mogli podjąć pracę na miejscu, 26x stworzenie nowych miejsc pracy, dostosowanie sposobu pracy urzędników gminy do zmieniającej się rzeczywistości, 3x

uzbrojenie terenów inwestycyjnych, 2x większe zainteresowanie urzędników w pozyskaniu środków unijnych, Kinoteatr, 3x polepszenie infrastruktury (drogi, obiekty sportowe), basen kryty dla dzieci i dorosłych, większa ilość atrakcji, 3x wznowienie połączenia kolejowego z województwem śląskim, remont dróg, duża motywacja do dalszego rozwoju, 5x dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, 3x rozwój nowych firm, organizacja transportu w ramach województwa, poprawa infrastruktury na przyjazną dla mieszkańca - ścieżki rowerowe, hala sportowa itp., wprowadzenie budżetu obywatelskiego, policja, trasy rowerowe i kajakowe, 5x budownictwo mieszkaniowe, obniżenie podatków, polepszenie oferty dla nowych inwestorów, współpraca z firmami i NGO, połączenia kolejowe i autobusowe, 2x dostępność do kultury i sportu, kręgielnia, gospodarka wodna i melioracyjna, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców wsi (szczególnie dzieci) poprzez odpowiednie oznakowanie przejść dla pieszych, więcej służb porządkowych (wszędzie jest pełno śmieci), poprawić ogólnie kulturę wprowadzić większe kontrole radarowe i poprawić bezpieczeństwo w mieście wieczorem, budowa i remonty miejsc rekreacyjnych (basen, hala sportowa!), 2x rozszerzenie rozrywki i kultury, dobrze prosperujący dom kultury z wieloma zajęciami, przyłączenie gminy zawadzkie do woj. śląskiego, utworzenie ciągów komunikacji rowerowej wzdłuż ul. Opolskiej, 2x utrzymanie/odzyskanie połączeń kolejowych Opole-Tarnowskie Góry, poprawa bazy noclegowej, uregulowanie sytuacji z własnością terenów huty, lepsza komunikacja z Opolem, Strzelcami Opolskimi i Śląskiem, inwestycje w tereny zieleni miejskiej, lepsza opieka medyczna a może bardziej kompetentni lekarze, wykorzystanie kapitału ludzkiego, sprzedaż działek pod zabudowę usługową i przemysłową, wykorzystanie pustych budynków: gimnazjum, technikum, biurowiec, 2x zwiększenie bazy gastronomicznej, zatrudnić kompetentne osoby do pracy w urzędzie i podległych jednostkach, współpraca z firmami na terenie gminy, 4x inwestowanie w młode pokolenie, dać młodym możliwość współdecydowania gminą, dostęp do nowoczesnych technologii, aktywizacja społeczna i cyfrowa mieszkańców, agroturystyka, 2x otwarcie dodatkowej placówki dla najmłodszych dzieci (żłobek), większe szanse i możliwości dla młodych matek (zatrudnienie opiekunek dla dzieci), 2x zabezpieczenie przed powodzią, remont basenu leśnego, rozwój szkolnictwa, utworzenie stanowisk pracy dla kobiet, większa aktywność mieszkańców, więcej możliwości rozwojowych dla dzieci, dobrze płatna praca dla młodych ludzi

Proszę wymienić 2 najważniejsze zagrożenia mogące wpłynąć na jakość życia w gminie Zawadzkie:

26x emigracja młodych ludzi, kiepski stan infrastruktury transportowej, pracy, 5x powodzie, wysokie opłaty wodno-kanalizacyjne, likwidacja szkoły średniej, nie wszystkie latarnie na tzw. zidlongach działają lub ich w ogóle nie ma, wyniesienie się reszty pracodawców, brak inwestycji w tworzeniu miejsc pracy, Kanał hutniczy, brak chodnika przy głównej drodze, złe zarządzanie, rosnący ruch samochodowy i tranzytowy, brak rozwoju gospodarczego, brak zapewnienia bezpieczeństwa pieszym j.w. (na wsi), nieświadomość mieszkańców dotycząca wyrzucania śmieci, tworzące się grupy młodych ludzi brak kultury, 24x brak nowych miejsc pracy, 3x rowerzyści i piesi nieprzestrzegający przepisów, pustka „cisza”, brak pracy dla młodych może powodować coraz większe wyludnienie, przez co miasto umiera, 2x przyjmowanie uchodźców, niekompetentna administracja, likwidacja połączenia kolejowego do Opola, niski poziom podstawowej opieki medycznej, brak porozumienia wśród radnych opozycji, utrata podatków, mała liczba placówek umożliwiających rozrywkę młodszym i starszym ludziom, 2x brak komunikacji publicznej, brak poczucia bezpieczeństwa (zwłaszcza wieczorami i nocami- głośna, pijana, rozwyzdrzona młodzież), alkohol, starsi dużo mówią nic nie robią, słabe warunki pracy, słabe zainteresowanie stanem gospodarczym ze strony województwa, starzenie społeczeństwa, pogarszający się stan komunikacji, stale zmniejszająca się liczba połączeń, wyniesienie się reszty pracodawców, słabe zarobki, upadek walcowni, brak policji, brak ścieżki rowerowej przy głównej drodze, zatrudnianie coraz więcej ludzi w urzędach, malejące znaczenie przemysłu i stawianie tylko na turystykę i handel, susza, brak dojazdu do szkół, brak chodnika i ścieżki rowerowej Kielcza-Zawadzkie, 2x brak miejsc w żłobku, rozpędzone motocykle na osiedlach, wzmagać się demoralizacja młodzieży, słabe wykształcenie osób w wieku produkcyjnym może powodować brak ludzi kompetentnych do jakiegokolwiek pracy, ogólnym wymieraniem, nieróbstwem, ciągłe zagrożenie bezrobociem, zbyt duże zadłużenie gminy i jako następstwo niemożność poprawy infrastruktury komunalnej, brak policji w godzinach nocnych, brak poczucia bezpieczeństwa, brak dostępu do kultury i rozrywki, brak zakładów produkcyjnych, brak wsparcia i opieki dla rodzin, brak możliwości rozwoju dzieci, brak mieszkań co wiąże się z wyjazdem młodych rodzin, brak miejsc w żłobkach, brak pracy dla kobiet, brak perspektyw dla młodych ludzi w gminie, kompletny brak zaangażowania mieszkańców w życie w mieście, 7x brak mieszkań, 3x zła komunikacja z resztą województwa i kraju, 3x niż demograficzny, brak opieki dla starszych, 2x zamknięcie szkół i przedszkoli, brak perspektyw dotyczących zatrudnienia, 3x likwidacja małych zakładów, niebezpieczeństwo na drogach, brak świetlic, klubów dla dzieci i młodzieży, brak inwestorów, ograniczenie działalności komisariatu policji, brak monitoringu obiektów publicznych, marnowanie pieniędzy na inwestycje niezwiązane z gospodarką, ucieczka firm i przedsiębiorstw, brak światła na przejściach dla pieszych w miejscach najbardziej niebezpiecznych, brak perspektyw na godne życie, wysoki koszt wywozu śmieci, 2x brak rozwoju, bierność społeczeństwa

Proszę wskazać 3 najważniejsze działania związane z infrastrukturą na terenie gminy (budowlane, remontowe), na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu gminy:

budowa parkingu przed PSP, 2x poprawa oświetlenia wzdłuż ulic, 20x budowa szklaku pieszo - rowerowego przy drodze wojewódzkiej (Kielcza - Zawadzkie), 3x gruntowny remont szkoły podstawowej w Zawadzkiem, likwidacja Huty, doprowadzenie do porządku stawu hutniczego, 8x basen leśny, oświetlenie przejść dla pieszych, 17x budowa mieszkań socjalnych i mieszkań dla młodych, 15x remont hali, budowa drogi Świerklańskiej w stronę ulicy Strzeleckiej z ograniczeniem do max 3, 5 tony, drogi, nowy skatepark, tereny inwestycyjne (przy ul. Strzeleckiej + Huty Andrzej) - sprowadzanie inwestorów - najlepiej jedno wielkie przedsiębiorstwo (Fabryka), 2x drogi i chodniki na osiedlu "Zidlong", 2x odnowić budynki mieszkalne,

32x remonty dróg i chodników, budowa sal gimnastycznych przy szkołach, 14x basen kąpielowy kryty i otwierany w lato, 6x nowe place zabaw i remont istniejących, remont drogi Zawadzkie - Żędowice-Kielcza, remont wszystkich dróg dojazdowych do Gminy, przerobienie przejazdów rowerowych wzdłuż ul. Opolskiej na wzór tego jak na ul. Dworcowej, 2x poprawa jakości przystanków PKS, remont placu dworcowego, szukanie nowego inwestora, 3x likwidacja pustostanów, praca dla wszystkich, dobudowanie więcej miejsc parkingowych na ul. Powstańców Śląskich, poprawa dostępności ogrzewania komunalnego, remont basenu na ul. Powstańców Śl., 2x stadion, 4x budowa obwodnicy, parking i droga przy przedszkolu nr 3, 4x remont sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, wzrost liczby parkingów, przywrócenie połączenia kolejowego Opole-Tarnowskie Góry, 3x żłobki, ułatwienia dla osób starszych i niepełnosprawnych (podjazdy, windy itp.), nawiązanie współpracy np. z MTBS tak jak w Lublińcu, w celu budowy mieszkań na wynajem - w celu ułatwieniu startu młodym, dom kultury, rozwój kultury, odnowić budynek urzędu to nasza wizytówka, dokończenie chodnika wzdłuż ulicy kolejowej, remonty mostów na Małej Panwi, kino, miejsce na wypoczynek dla starszych osób, remont mostu na ulicy Michała Ziaja, wykonanie drogi utwardzonej między Mickiewicza (Zawadzkie) a Maja (Żędowice), unowocześnienie linii internetowej w rejonie osiedla Zidlongi, siłownię w obu wsiach, stworzenie wspólnego projektu gospodarczego z gminami ościennymi, oczyszczenie rowów melioracyjnych, więcej koszy na śmieci (Żędowice, Kielcza), remont drogi Zawadzkie-Kolonowskie, lodowisko, 3x dworzec PKP, place zabaw (Kielcza i Zawadzkie), uporządkowanie (uspokojenie) ruchu drogowego na osiedlowych drogach, baza noclegowa, 2x systematyczny rozwój/modernizacja sieci kanalizacyjnej, stworzenie więcej miejsc przyjaznych dzieciom i matkom z małymi dziećmi, 4x odnowa parku miejskiego, oczyszczenie oraz pogłębienie stawu oraz kanału, budowa targu z prawdziwego zdarzenia, 3x znalezienie inwestora na budynek po byłym technikum/zagospodarowanie, przebudowa chodnika od Nowego Osiedla do ul. Zielonej, zagospodarowanie budynku po gimnazjum, zajęcie się budynkiem po domu kultury, większa dbałość o ziele, termomodernizacja budynku szkoły w Żędowicach, remont dachu banku, 2x remonty w szkołach, kanalizacja w Kielczy, termomodernizacja budynków jednostek samorządowych, remont chodnika na ul. Powstańców Śląskich, budowa hotelu, remonty budynków komunalnych, 3x budowa parkingów, odnowienie ławek na terenach rekreacyjnych

Proszę wskazać 3 najważniejsze działania związane ze społeczeństwem na terenie gminy, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu gminy:

5x utworzenie ośrodka kulturalnego, stworzenie stowarzyszenia dbającego o rozwój strefy kultury w gminie, połączenia komunikacyjne, wykorzystywać inicjatywy oddolne angażować ludzi do działania, wsparcie dla rodzin z problemem przemocy i alkoholu, ograniczenie emigracji, pomoc dla samotnych matek i rodzin w trudnej sytuacji, 4x zwiększenie pomocy socjalnej, aktywniejszy sposób zarządzania sportem i kulturą, dostosowanie oferty do potrzeb a nie bazowane na starych schematach, aktywizacja zawodowa, 3x miejsca spotkań młodzieży, poprawienie transportu publicznego, 2x polityka pro-rodzinna, spotkania dla seniorów o ruchu drogowym, 3x więcej pracy dla bezrobotnych, rozwój ruchowy dzieci, edukacja dzieci związana z zagrożeniem palenia śmieci, na czystość chodników i dróg, bezpieczeństwo dzieci na pasach, 8x nowi lekarze dla dzieci i dorosłych (specjaliści), kino, więcej imprez/koncertów/kabaretów za darmo (lub w rozsądnej cenie dla przeciętnego Zawadzkanina), 4x organizacja wolnego czasu dzieciom, aktywizacja społeczeństwa w sprawach gminy, 4x budżet obywatelski - edukacja mieszkańców co to takiego, aktywizacja osób starszych, większa ilość miejsc w żłobkach i przedszkolach, szkoła muzyczna, 3x budowa basenu lub remont basenu leśnego, 2x aktywizacja osób starszych i osób bezrobotnych, jakaś oferta zajęć, wsparcie finansowe dla osób chorych, niepełnosprawnych i ubogich, pomoc dla młodych małżeństw, przyciągnięcie młodych ludzi do gminy, poprawa warunków życia, szkoła zawodowa, przywrócenie połączenia kolejowego Kielcza-Krupski Młyn jako atrakcja turystyczna (połączenie z woj. Śląskim), rozwój kulturalny społeczeństwa, kółka zainteresowań dla osób starszych (np. kursy obsługi komputera), brak usług gastronomicznych i hotelowych, port, wsparcie dla mało zarabiających rodzin, więcej sportowych akcji (brawa za ostatnie edycje meczy), inwestowanie w tereny zielone, 2x większy kontakt radnych z mieszkańcami, 3x aktywizacja osób niepełnosprawnych, wydłużenie godzin pracy przedszkoli, tak żeby rodzice pracujący dłużej czy na zmiany mieli gdzie zostawiać dzieci, 4x organizacja imprez kulturalnych, przeznaczenie środków na imprezy masowe, opieka nad seniorami, 2x pomoc w rozwoju, edukacja, 2x poszerzenie oferty zajęć. np. korekcyjne, basen, ukierunkowanie edukacji gimnazjalnej w celu dostosowania do wyzwań współczesnego rynku pracy, obniżka opłat, wspieranie NGO, zabezpieczenie bytowe dla najbiedniejszych, 2x pomoc wielodzietnym rodzinom, 2x interwencje policji, tam gdzie siedzą pijaki (np. na rynku w Żędowicach), szkoły, lepsza organizacja opieki społecznej dla osób starszych - tak, żeby dostosować czas pracy opiekunów do rzeczywistych potrzeb społecznych, 2x nowe miejsca pracy, światła na pasach, dopłata do imprez, wyjazdów, wycieczek dla seniorów, dzieci i osób z niskim dochodem, 4x budowa mieszkań, 10x budowa placówek zabaw, 5x utworzenie zakładu opieki dla osób starszych, modernizacja mieszkań komunalnych, 4x więcej pieszych patroli policji, kontrola właścicieli psów (odchody zwierzęce), 2x darmowe zajęcia muzyczne, program zniżek dla osób starszych i rodzin wielodzietnych, monitoring w głównych miejscach w gminie, stypendia dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej, stworzenie nowych miejsc pracy, 3x wsparcie fundacji i stowarzyszeń organizujących czas wolny dla dzieci i seniorów, integracja między pokoleniowa, lepsza opieka dla osób starszych, przygotowanie działań konsultowane z różnymi grupami wiekowym, utworzenie placówek dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, większa liczba pikników rodzinnych i rekreacyjnych z uwzględnieniem miejsca przy stawie oś. Powstańców Śląskich, wyprofilować i utwardzić targowisko gminne, rozbudować parking naprzeciw cmentarza w Zawadzkiem, postawić toalety na cmentarzu w Zawadzkiem, spotkania z burmistrzem, odnowienie parku miejskiego, pomoc w pozyskiwaniu pracy na terenie gmin, punkt informacyjny nt. funduszy europejskich, współpraca stowarzyszeń, działania integracyjne

Proszę wskazać 3 najważniejsze działania związane z oświatą, sportem, rekreacją i kulturą na terenie gminy, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu gminy:

9x kino w Zawadzkim - przywrócenie działalności i jego rozbudowa, 22 xremont hali sportowej, gruntowny remont szkoły podstawowej w Zawadzkim i jej wyposażenie, 6x remont boiska(stadion), wprowadzenie w szkołach programu dla dzieci i młodzieży na temat szkodliwości alkoholu, narkotyków i dopalaczy, 20x budowa basenu, 10x basen leśny, douczenie nauczycieli jak nauczać! (gimnazjum), 6x siłownię w obu wsiach, jeżeli nie ma basenu w gminie to wprowadzić dogodny transport publiczny do miejscowości gdzie taki się znajduje, zapewnienie różnorodności wyboru szkół ponadgimnazjalnych, przede wszystkim na młodych z podstawówki, 6x więcej miejsc w żłobku i przedszkolach, 2x remonty szkół, kuchnia śląska, 3x więcej zajęć sportowych, klubów różnych dziedzin sportowych, do których wstęp miałby każdy a nie wybrany drogą selekcji (najgrubszy i najwolniejszy odpada), uporządkowanie działalności Stali Zawadzkie - przekształcenie w MKS?, dofinansowanie sportu młodzieży (sekcje młodzieżowe), 2x częstsze wizyty przedstawień teatralnych, dom kultury, 4x ścieżki rowerowe na terenie całej gminy, zaopatrzenie bibliotek gminnych w nowe pozycje literackie, pozyskiwanie osób profesjonalnych do nauczania w szkołach, 3x oczyszczenie stawu hutniczego-rekreacja, 5x budowa sali gimnastycznej w szkole podstawowej i gimnazjum, przebudowa/wyremontowanie basenu na powstańców, nowy skatepark, różne formy aktywności sportowej w całej gminie, a nie skupianie się tylko na Zawadzkim, wynajem prywatnemu inwestorowi obiektu Kinoteatru w celach z samej nazwy wynikających, 7x place zabaw, lepsze oznakowanie ścieżek rowerowych, 3x ukulturalnianie społeczeństwa poprzez dostępność do kina, teatru, wsparcie rodzin (np. refundacja podręczników dla dzieci), sport jest bardzo nisko postawiony a szczególnie piłka nożna, 7x zajęcia pozalekcyjne dla różnych grup wiekowych z każdego sportu np. dwa razy w tygodniu po godzinie a każdego razu inna dyscyplina by dziecko zasmakowało innych dyscyplin niż dwa ognie czy nożna, wsparcie młodych sportowców, 4x organizacja imprez (kabarety, koncerty), wykorzystać jakoś bardziej teleskop gimnazjalny, klub śląskiej gwary, organizacja wspólnych biegów mieszkańców, wspólnych tańców (brawa za zumbę), wspólnych treningów na świeżym powietrzu (od fitness przez jogę do rehabilitacji - pamiętam parę lat temu było nawet tai chi), kontrola i dyscyplina organizowanych spływów kajakowych, uzupełnienie placu przy wyspach o atrakcje dla dzieci (huśtawki, karuzele itp.), utworzenie szerszego wachlarza profili w technikum, kafeteria, dofinansowanie wycieczek szkolnych, współpraca z powiatem w celu poprawy oferty edukacyjnej w zespole szkół ponadgimnazjalnych, budowa kortu (np. na zidlongach bo nic tam nie ma), 2x dofinansowanie istniejących sekcji sportowych, polepszenie promocji i reklamy prowadzonych działań, nagłaśnianie osiągnięć sportowych gminy Zawadzkie (plakaty, internet, telewizja Zawadzkie), zapewnienie możliwości rozwoju muzycznego dzieci, wspieranie młodych zdolnych uczniów a nie tylko sportowców, dalsze działania Zawadzkie TV, postawienie w szkole na naukę praktyki a nie tylko teorii, sprowadzenie do szkół native speakerów do nauki języka, więcej zajęć praktycznych, wycieczek poznawczych, budowa plaży na basenie obok Netto, rewitalizacja parku, zwiększenie bazy noclegowej, większa pomoc finansowa dla ASPR, pomoc w odbudowie sekcji piłki nożnej STAL, 3x organizacja imprez promujących gminę, 2x osoba zajmująca się sportem w GOSiT, 2x podczas okresu wakacyjnego organizowanie turniejów sportowych, promocja lokalnych zespołów, dokończenie ścieżek rowerowych w gminie, dodatkowe zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży wiejskiej, 6x szkoła tańca dla dzieci, darmowe kursy językowe dla dorosłych, 3x gimnastyka korekcyjna w szkołach i przedszkolach, zawody sportowe dla rodzin z dziećmi, termomodernizacja szkoły podstawowej w Żędowicach, zagospodarowanie budynku byłego technikum, zagospodarowanie terenu basenu leśnego, wzbogacenie bazy sportowo – rekreacyjnej, wsparcie grupy – „Mam czas Zawadzkie”, remont obiektów rekreacyjnych, dofinansowanie dla osób z niskim dochodem do wypożyczania kajaków, biletów do kina, itp.

Proszę wskazać 3 najważniejsze działania związane z rozwojem gospodarczym i przedsiębiorczością na terenie gminy, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu gminy:

20x ulgi dla przedsiębiorców lokujących swoją działalność na terenie gminy w celu pobudzenia przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, 3x wsparcie dla młodych przedsiębiorców, nowe zakłady pracy, 3x dofinansowanie nowych, małych przedsiębiorstw, 19x pozyskanie inwestorów, 21x tereny inwestycyjne UZBROJONE –promocja terenów inwestycyjnych, obniżka podatków, 6x powstanie inkubatora przedsiębiorczości, stworzyć strefę ekonomiczną na terenach inwestycyjnych Gminy Zawadzkie, odpowiedni plan zagospodarowania, basen, dopłaty dla firm, aby mogły zatrudnić więcej osób, 2x szyld z nazwami firm mieszczącymi się na terenie gminy oraz wskazówki dojazdu, 3x przejęcie terenu byłej huty i udostępnienie go pot. inwestorom - drogi dojazdowe powinny być gminne, programy dla osób młodych poszukujących pracy - organizacja eventu podczas którego spotykać się będą osoby poszukujące pracy oraz pracodawcy, reklama gminy wśród potencjalnych inwestorów, zadbać o handel rodzimy, nie markety, 4x wsparcie finansowe dla rolników, 2x poprawa warunków komunikacji, 2x podjęcie starań w celu wznowienia połączeń kolejowych ze Śląskiem, teren zakładu byłej huty Andrzej przekształcić w strefę ekonomiczną, rozwój infrastruktury, możliwość darmowej reklamy na terenie gminy Zawadzkie, wsparcia dla młodych szukających pracy, praktyki zawodowe dla uczącej się młodzieży w lokalnych firmach, pomoc istniejącym zakładom w rozbudowie, targi pracy, kanalizacja, minimalizacja rozbudowy usług na terenie gminy (głównie sklepy sieciowe) na rzecz utworzenia większej liczby przedsiębiorstw generujących zyski i dających nowe miejsca pracy, zabezpieczanie przedsiębiorstw zagrożonych upadłością, dofinansowanie praktyk i szkoleń, szkolenia dla młodych przedsiębiorców, wsparcie przy zakładaniu firm, procentowy ZUS dla każdego niezależnie od osiąganego dochodu, współpraca z zakładami pracy ws. pracy/praktyk dla młodzieży z naszej gminy, rozwój turystyki, stworzenie nowego centrum handlowego, 4x rozwój komunikacji, 8x powstanie nowych zakładów pracy, prowadzenie szkoleń dla osób bezrobotnych, zagospodarowanie budynków byłego technikum i gimnazjum, utrzymanie miasta w czystości, polepszenie oświetlenia

nocnego, 3x dostęp do bezpłatnego radcy prawnego dla właścicieli nowych przedsiębiorstw, remont lokali na sprzedaż, 3x doradztwo nt. możliwości pozyskania funduszy europejskich, zwiększyć rekreację związaną z Małą Panwią, dostosowanie cen działek do ich wartości, reklama terenów inwestycyjnych w mediach, rozwój turystyki (baza noclegowa, restauracja)

Proszę wskazać 3 najważniejsze działania związane z ochroną środowiska i uwarunkowaniami środowiskowymi na terenie gminy, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu gminy:

3x poprawa jakości wody pitnej, inwestycja w odnawialne źródła energii, ścieżki leśne do rekreacji, nie dla samochodów (droga na caritas), 11x zachęcanie mieszkańców do wymiany pieców na ekologiczne (dofinansowanie), 13x oczyszczenie stawu hutniczego, 3x uzupełnienie wyciętych drzew w gminie, modernizacja kanalizacji na osiedlu Zidlongi, 11x ustalenie właściciela kanału hutniczego (wyczyszczenia), 3x informowanie mieszkańców o złych praktykach/nawykach, które niszczą środowisko, innowacja kotłowni, 5x ukończenie kanalizacji gminy, wprowadzenie zakazu rozwieszania reklam na słupach oraz ulotek reklamowych sklepow, 4x kosze i worki na psie odchody, nadzór nad ścieżkami rowerowymi, budowa punktu zbiórki odpadów, program poprawy energooszczędności domów jedno i wielorodzinnych, 3x utrzymanie Małej Panwi w czystości, ograniczenie degradacji środowiska naturalnego, 2x ustabilizowanie koryta rzeki Mała Panew, monitoring gospodarki odpadami nie wszyscy mają kosze na śmieci, 2x zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków, inwestycje powinny być bardziej konsultowane z odpowiednimi osobami/służbami, mniej wycinki drzew, 2x inwestycja w propagowanie segregacji odpadów - akcje informacyjne, 5x uświadamianie społeczeństwa o problemie z zaśmiecaniem środowiska, sprzątanie poboczy, działania ochronne mające na celu zapobieganie zanieczyszczenia stawu, 4x kontrola wywozu szamb, rozbudowa gazociągu do wszystkich gospodarstw na terenie Gminy, nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową, ograniczenie negatywnego wpływu działalności przemysłowej na środowisko, zadbać o bazę noclegową dla turystów, 3x komunalne ogrzewanie domów i mieszkań, 3x dotowanie działań pro-ekologicznych, gospodarka stawami hodowlanymi, 4x lepsza pielęgnacja istniejącej zieleni, 5x zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przed powodzią, ulotki (dotyczące negatywnych skutków palenia plastików, zwieszenie zainteresowania policji ludźmi wywożącymi śmieci do lasu, segregacja śmieci, 3x dbanie o czystość miasta, zarówno w lato jak i w zimę (systematyczne odśnieżanie), 2x dalsze dopłaty do ścieków, wspieranie segregowania śmieci, 5x dopłaty do ekologicznych źródeł ogrzewania, dofinansowanie do zakupu paneli słonecznych, budowa obwodnicy, 3x rozbudowa sieci gazowej, odnowienie parku miejskiego, współpraca z nadleśnictwem, 4x kontrola lokalnych firm pod względem zanieczyszczania środowiska, remont kanalizacji deszczowej, tworzenie małych rezerwatów przyrody, 2x ograniczenie natężenia ruchu o dużym tonażu, wykaszanie trawy na poboczach, wyczyszczenie zbiornika wodnego w Kielczy, 2x likwidacja dzikich wysypisk śmieci, 2x częstszy wywóz śmieci, 3x rozwój agroturystyki, konserwacja istniejących obiektów turystycznych i rekreacyjnych, świadomość ekologiczna dzieci i młodzieży, udrażnianie rowów melioracyjnych na terenach wiejskich

Inne wnioski lub propozycje do Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016 – 2022

opracować dobry plan rozwoju, obrać kierunek zmian, 3x przeznaczenie terenów pod zabudowę domków jednorodzinnych by przyciągnąć ludzi z zewnątrz, budowa obwodnicy miasta, osoby odpowiedzialne za sport i kulturę niech zmieniają swoje nastawienie do pracy, większe zaangażowanie i poszukiwanie nowych form i metod a nie banowane i powielanie tego co było. Świat idzie do przodu. Organizacja dni miasta i kilku festynów , reorganizacja urzędu Gminy, poprawienie ścieżek rowerowych (oznakowanie i wjazdy), program zachęcający młodych inwestorów do zakładania zakładów produkcyjnych, powinny być baseny kryte i odkryte, należy wzmocnić bezpieczeństwo mieszkańców na wsiach, szczególnie pieszych na przejściach dla pieszych w miejscach szczególnie niebezpiecznych np. w Żędowicach przy ul. Opolskiej tzw. rynek, najpotrzebniejszy jest chodnik przy głównej drodze, nie ma gdzie wyjść z dzieckiem na spacer, zorganizowanie kajaków ma stawie, 2x rozwój kultury, sportu i rozrywki, jeśli to zgodne z programem dla województwa opolskiego, to rozwój energetyki wiatrowej, zaangażowanie młodzieży, pomoc organizacjom pozarządowym w realizacji ich zadań, Radni gminy są niewidoczni czy to są działacze społeczni i samorządowi czy tylko osoby ustawiające się po kasę za udział w komisjach i posiedzeniach, reorganizacja pracy Rady Miejskiej, więcej spotkań z starszymi jak i bardzo młodymi osobami ok 13-14 lat, wdrażanie rozwoju wszystkich 3 miejscowości a nie tylko Zawadzkiego, 4x ścieżka rowerowa do Kielczy, kręgielnia dla wszystkich, 2x należy zapewnić możliwość rozwoju dzieci, szczególnie w kierunku ich zainteresowań (oferowane zajęcia są bardzo drogie), Częstsze zbieranie odpadów wielkogabarytowych, kilka nowych wiat leśnych na szlakach rowerowych, więcej miejsc pracy, konkretnej dla każdego a nie tylko dla osób po studiach, promocja gminy, Dofinansowanie ludzi uboższych w naszej gminie którzy dojeżdżają do pracy, a koszty dojazdu mocno obciążają ich budżet domowy, 4xpozyskanie nowych inwestorów, Forum młodych czy istnieje i działa czy tylko stwarza pozory i zamieszcza mało aktualne inf. na portalach społecznościowych, 4xprzywroćenie połączenia kolejowego ze Śląskiem, rozwój wszelakich kawiarni, restauracji, pubów, więcej imprez miejskich (chodzi o to, aby przeciętnemu zawadczaninowi dobrze się żyło, aby pracując w Zawadzkim, było go stać na rachunki, jedzenie, utrzymanie rodziny - sama bym wtedy wróciła), pozyskiwanie nowych funduszy unijnych, promocja działań związanych z ekologią, zadbać o młodzież wiejską – stworzyć klub, w którym mogliby się spotykać, dokończenie budowy kanalizacji, uporządkowanie gospodarki mieszkaniowej komunalnej i socjalnej, dostosowanie dróg i chodników dla osób niepełnosprawnych i matek z wózkami, utworzenie linii komunikacyjnej autobusowej w kierunku Strzelec Op. W celu dojazdu osób do pracy (III zmiana), inwestować w lokalną przedsiębiorczość, zwiększenie finansów na sport w GOSiT, większa pomoc dla organizacji pozarządowych, grup nieformalnych oraz ludzi którzy chcą coś zmienić dla gminy, więcej patroli policji, remonty dróg i chodników, ustawienie grilla w okolicy wysp

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

11. Spis tabel i wykresów użytych w Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016-2022

Spis tabel:

Tabela 1. Skład osobowy zespołów ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie	3
Tabela 2. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2011 - 2014	11
Tabela 3. Przestępczość na terenie działania Komisariatu Policji w Zawadzkiem w latach 2013-2014	25
Tabela 4. Przestępczość kryminalna w poszczególnych kategoriach na terenie działania Komisariatu Policji w Zawadzkiem w latach 2012 - 2014	25
Tabela 5. Wykroczenia popełnione na terenie działania Komisariatu Policji w Zawadzkiem w latach 2012 – 2014	26
Tabela 6. Wykroczenia w poszczególnych kategoriach w rozbiu miesięcznym za 2014 rok	26
Tabela 7. Czyny karalne nieletnich popełnione na terenie działania Komisariatu Policji w Zawadzkiem w latach 2012 - 2014	27
Tabela 8. Stan bezpieczeństwa według podziału administracyjnego	27
Tabela 9. Ilość zdarzeń drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego do ogółu zdarzeń zaistniałych na terenie danej gminy	28
Tabela 10. Interwencje Straży Pożarnej	28
Tabela 11. Liczba mieszkańców gminy Zawadzkie w latach 2007-2014.	31
Tabela 12. Gęstość zaludnienia gminy Zawadzkie w latach 2007-2014	32
Tabela 13. Dane demograficzne i niektóre wskaźniki dla gminy Zawadzkie	32
Tabela 14. Ludność gminy Zawadzkie w podziale na grupy wiekowe	33
Tabela 15. Dane demograficzne i przyrost naturalny dla Gminy Zawadzkie	36
Tabela 16. Dane statystyczne dot. opieki zdrowotnej w gminie Zawadzkie w latach 2007-2014	37
Tabela 17. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014	38
Tabela 18. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w latach 2010-2014	39
Tabela 19. Bezrobotni w gminie Zawadzkie w latach 2010-2014	41
Tabela 20. Zadania dofinansowywane przez Gminę Zawadzkie w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w latach 2009-2014	44
Tabela 21. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Zawadzkie	44
Tabela 22. Liczba dzieci w przedszkolach	58
Tabela 23. Liczba uczniów w szkołach podstawowych	58
Tabela 24. Liczba uczniów w gimnazjach	59
Tabela 25. Liczba urodzeń dzieci w gminie Zawadzkie w latach 2000-2014	59
Tabela 26. Zatrudnienie w największych firmach położonych na terenie gminy Zawadzkie	63
Tabela 27. Dynamika zmian ilości podmiotów zarejestrowanych wg CEIDG	64
Tabela 28. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	64
Tabela 29. Zestawienie osób pracujących z terenu gminy Zawadzkie i powiatu strzeleckiego w 2013 roku	65
Tabela 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze regon według wybranych sekcji w 2013 r.	65
Tabela 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze regon w 2013 r.	66
Tabela 32. Bezrobocie na terenie gminy Zawadzkie	66
Tabela 33. Procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	66
Tabela 34. Liczba bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu strzeleckiego	67
Tabela 35. Stopa bezrobocia w powiecie strzeleckim	67
Tabela 36. Dochody własne budżetów gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca (w zł)	69
Tabela 37. Struktura dochodów bieżących budżetu Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w latach 2012-2014 (wyrażonych w zł)	69
Tabela 38. Struktura dochodów majątkowych budżetu Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w latach 2012-2014 (wyrażonych w zł)	70
Tabela 39. Dochody budżetu Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w ogóle dochodów w latach 2012-2014 (wyrażone w %)	70
Tabela 40. Struktura wydatków bieżących Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w latach 2012-2014 (wyrażonych w zł)	71
Tabela 41. Struktura wydatków majątkowych Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w latach 2012-2014 (wyrażonych w zł)	71

Tabela 42. Wydatki budżetu Gminy Zawadzkie wg klasyfikacji budżetowej w ogóle wydatków w latach 2012-2014 (wyrażone w %)	72
Tabela 43. Lista wskaźników operacyjnych	88
Tabela 44. Wykazanie spójności celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Zawadzkie na lata 2016 – 2022 z dokumentami szczebla regionalnego, subregionalnego i powiatowego.	91
Tabela 45. Sprawozdanie z realizacji poszczególnych zadań ujętych w Strategii Rozwoju gminy Zawadzkie na lata 2007 – 2015	100
Tabela 46. Najczęściej udzielane odpowiedzi na pytania otwarte w ankiecie	113

Spis rysunków:

Rysunek 1. Liczba mieszkańców gminy Zawadzkie w latach 2007-2014 w podziale na płeć	31
Rysunek 2. Struktura mieszkańców gminy Zawadzkie w latach 2007-2014 według kryterium produktywności	32
Rysunek 3. Ludność gminy Zawadzkie według grup wiekowych	35
Rysunek 4. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014	38
Rysunek 5. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w roku 2014	40
Rysunek 6. Występowanie negatywnych zjawisk społecznych w obszarze zdegradowanym	42
Rysunek 7. Liczba urodzeń w gminie Zawadzkie w latach 2000 - 2014	59
Rysunek 8. Liczba bezrobotnych ogółem	67
Rysunek 9. Schematyczne umiejscowienie tworzenia, weryfikacji i monitorowania strategii	99
Rysunek 10. Płeć i wiek osób, które wypełniły ankietę diagnozującą	107
Rysunek 11. Wykształcenie osób, które wypełniły ankietę diagnozującą	107
Rysunek 12. Ocena warunków życia w gminie Zawadzkie	108
Rysunek 13. Problemy występujące na obszarze gminy Zawadzkie	110